

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

รายงานประจำปี ๒๕๖๒

“ ข้าราชการมีสิ่งสำคัญที่ควรยึดมั่นอยู่ ๒ อย่าง.
อย่างหนึ่งคือผลประโยชน์ของแผ่นดิน อีกอย่างหนึ่งคือ
ความถูกต้องเป็นธรรม. ผลประโยชน์ของแผ่นดินเป็นเป้าหมาย
สูงสุดของการปฏิบัติราชการ ส่วนความถูกต้องเป็นธรรม
เป็นทั้งรากฐานและแนวทางปฏิบัติเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายนั้น. ”

พระบรมราชาบาทสมเด็จพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระราชทานเนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือน
ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต
เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๒

ธนาการแห่งประเทศไทยร่วมเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 นับเป็นราชประเพณีสำคัญที่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และพสกนิกรชาวไทย มีโอกาสได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในหน้าประวัติศาสตร์งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษกครั้งยิ่งใหญ่ เพื่อเก็บเป็นความทรงจำอันล้ำค่า บันทึกไว้สืบไป

ธนาการแห่งประเทศไทย (ธปท.) เป็นอีกหนึ่งหน่วยงานที่มีส่วนร่วมจัดกิจกรรมเพื่อเฉลิมพระเกียรติ และแสดงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562

การเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ ในการเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนคร โดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค เนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 ซึ่งเป็นครั้งแรกในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทั้งนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้

มีขึ้นเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2562 โดย ธปท. เป็นพื้นที่เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จสำหรับสมาชิกราชสกุลผู้แทนภาคเอกชน องค์กรระหว่างประเทศ รวมทั้งคณะกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานของ ธปท.

การจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ ๓ ศูนย์การเรียนรู้ สนาคราแหงประเทศไทย โดยร้อยเรียงภาพพระราชกรณียกิจ ด้านหลังธนบัตรแบบที่ 17 ธนบัตรชุดแรกในรัชกาลที่ 10 ชนิดราคา 1000 บาท รวมทั้งภาพที่หาชมได้ยาก เช่น พระบรมฉายาลักษณ์รัชกาลปัจจุบัน ขณะดำรงพระราชอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินมาทรงวางศิลาฤกษ์อาคารสำนักงานใหญ่ ธปท. เมื่อปีพุทธศักราช 2520

การจัดบรรยายพิเศษ “งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562” ๓ ศูนย์การเรียนรู้ สนาคราแหงประเทศไทย โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. หม่อมราชวงศ์ สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์ ประธานอนุกรรมการด้านสาริตถะ และสร้างสรรค์ผลิตสื่อ งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 กรรมการในคณะอำนวยการจัดงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 เพื่อเผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจถึงเรื่องราวอันทรงคุณค่าของพระราชพิธีอันสำคัญยิ่งของคนไทย

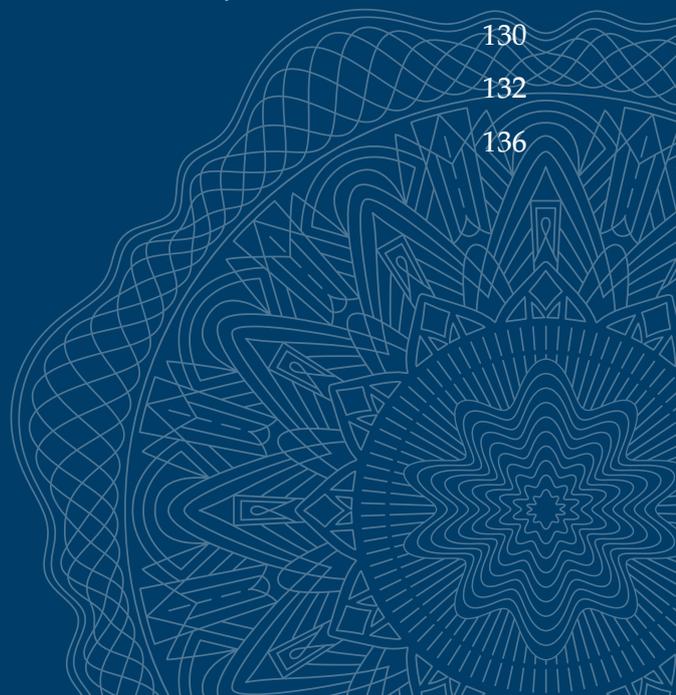
การเข้าร่วมและจัดพิธีเปิดกิจกรรมจิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” โดยผู้บริหาร และพนักงานของ ธปท. ได้เข้าร่วมเป็นประชาชนจิตอาสาในโครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ ร่วมประกอบกิจกรรมสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของชุมชนส่วนรวม และเพื่อให้เกิดความรัก ความผูกพันใน 4 สถาบันหลักของชาติ คือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และประชาชน

สารบัญ

สารจากประธานกรรมการ ธนาคารแห่งประเทศไทย	2
สารจากผู้ว่าการ ธนาคารแห่งประเทศไทย	4
๑. บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	7
๒. ภาพรวมผลการดำเนินงานและการกำกับดูแลกิจการ	21
ผลการดำเนินงานและการกำกับดูแลกิจการของคณะกรรมการ ธปท.	22
แผนยุทธศาสตร์ ธปท. ปี 2563 - 2565	25
ภาพรวมผลการดำเนินงานในปี 2562	34
โครงสร้างองค์กร ระบบงาน และกระบวนการทำงาน	44
การกำกับดูแลกิจการและการบริหารความเสี่ยง	48
๓. การดำเนินงานของ ธปท.	51
สรุปภาวะเศรษฐกิจการเงิน ปี 2562	52
การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน	56
การรักษาเสถียรภาพระบบสถาบันการเงิน	60
การรักษาเสถียรภาพระบบการชำระเงิน	78
การออกและจัดการธนบัตร	88
การดูแลภาคประชาชน	90
การเป็นตัวแทนของประเทศไทยในองค์กรและเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ	98
การดำเนินงานด้านเศรษฐกิจการเงินส่วนภูมิภาค	108
การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร	115
๔. รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ	139
คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย	143

บทความในกรอบ

- คนไทยได้อะไรจากแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ธนาकारแห่งประเทศไทย (พ.ศ. 2560 - 2562) 14
- การดำเนินนโยบายการเงิน กับอัตราดอกเบี้ยที่ลดลงในปี 2562 30
- การสร้างระบบนิเวศที่พร้อมรับมือกับความผันผวนของค่าเงินและการรักษาสมดุลของเงินทุนเคลื่อนย้าย 32
- สะท้อนความเข้มแข็งของภาคการเงินไทยจากผลการประเมิน FSAP 62
- การปรับปรุงมาตรการ Loan to Value เพื่อคนไทยมีที่อยู่อาศัยราคาเหมาะสม 64
- การธนาคารเพื่อความยั่งยืน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้สังคมและสิ่งแวดล้อม 72
- ยกกระดานกำกับดูแล สร้างความเข้มแข็งด้านไซเบอร์ของสถาบันการเงิน 77
- ISO 20022 มาตรฐานข้อความสำคัญ เชื่อมการชำระเงินไทยสู่สากล 87
- คลินิกแก้หนี้ ช่วยแก้ปัญหาหนี้บัตร ลดภาระให้ประชาชน 92
- การได้รับบริการทางการเงินที่เป็นธรรม คือสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทย 94
- Fin. ดี Happy Life!!! มุ่งสร้างทัศนคติและพฤติกรรมทางการเงินที่ดีแก่กลุ่มวัยทำงาน 96
- ธนาकारแห่งประเทศไทยกับการส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียนอย่างยั่งยืน 100
- ธนาकारแห่งประเทศไทยมุ่ง “ติดดิน” พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจการเงินไทย 112
- ธนาकारแห่งประเทศไทยมุ่งสร้างงานวิจัยและข้อมูลที่ทันสมัย เพื่อรับมือความเปลี่ยนแปลงอย่างเท่าทัน 124
- ศูนย์รวมข้อมูลเศรษฐกิจไทย (Thailand’s Integrated Database for Economics: TiDE) 126
- ขับเคลื่อนธนาकारแห่งประเทศไทยสู่องค์กรดิจิทัล พร้อมรับความท้าทายในโลกการเงินยุคใหม่ 128
- BOT Go Green โครงการสีเขียวเพื่อความยั่งยืน 130
- พันธกิจและงบการเงินของธนาकारแห่งประเทศไทย 132
- งบการเงินของธนาकारแห่งประเทศไทย ปี 2562 136

สารจากประธานกรรมการ ธนาคารแห่งประเทศไทย

เนื่องในโอกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว คณะกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ขออำนาจพระปฐมบรมราชโองการ “เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด และครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป” มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติภารกิจของ ธปท. เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของประชาชนชาวไทย

ปี 2562 นับเป็นอีกปีหนึ่งที่ ธปท. มุ่งมั่นทำงานตามพันธกิจหลักในการมุ่งเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ และการพัฒนาอย่างยั่งยืนและทั่วถึง ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่ผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือ และที่สำคัญ ถือเป็นปีสุดท้ายของการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ธปท. พ.ศ. 2560 - 2562 ซึ่งมีส่วนสำคัญในการช่วยวางรากฐานของ ธปท. ให้สามารถดำเนินการกิจของธนาคารกลางได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในระยะข้างหน้าที่การดำเนินงานของ ธปท. จะเผชิญความท้าทายสำคัญ จากพัฒนาการทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด การเข้าสู่โลกการเงินดิจิทัลอย่างรวดเร็วและภัยคุกคามทางไซเบอร์ รวมถึงปัญหาเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจ คณะกรรมการ ธปท. จึงร่วมกับคณะกรรมการนโยบายทั้ง 3 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายการเงิน คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน และคณะกรรมการระบบการชำระเงิน ตลอดจนคณะกรรมการตรวจสอบ ธปท. และคณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง จัดทำแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ธปท. ฉบับใหม่ (พ.ศ. 2563 - 2565)

โดยให้ความสำคัญกับทิศทางยุทธศาสตร์ที่จะช่วยเตรียมความพร้อมของ ธปท. ในการสนับสนุนระบบเศรษฐกิจการเงินไทยให้สามารถปรับตัวและเติบโตอย่างยั่งยืน ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ควบคู่ไปกับการวางรากฐานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในองค์กรของ ธปท. ทั้งการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร และการปรับกระบวนการทำงานให้มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อาทิ การนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในกระบวนการทำงาน

สำหรับการทำหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการและการดำเนินงานของ ธปท. นั้น คณะกรรมการ ธปท. มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเงินสำรองทางการให้มีความรัดกุมจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจการเงินโลกที่ยังคงผันผวนและไม่แน่นอนสูง อีกทั้งยังมุ่งเน้นการสนับสนุนการสร้างความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ และหน่วยงานภาครัฐในต่างประเทศ โดยในปีที่ผ่านมา ธปท. ได้ทำหน้าที่ประธานการประชุมผู้ว่าการธนาคารกลางของอาเซียน (ASEAN Central Bank Governors Meeting) ที่จังหวัดเชียงราย พร้อมทั้งได้ผลักดันให้มีการเชื่อมโยงด้านการชำระเงินในภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Payment Connectivity) และการปรับปรุงความตกลงมาตรการริเริ่มเชียงใหม่พหุภาคี (Chiang Mai Initiative Multilateralisation Agreement: CMIM Agreement) ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ในการช่วยเหลือประเทศสมาชิกเมื่อเกิดวิกฤต

การกำกับดูแลกิจการและการส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีในองค์กรเป็นสิ่งที่คณะกรรมการ ธปท. ยังคงให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยในปี 2562 ได้มีการเฝ้าระวังและติดตามความเสี่ยงจากสภาวะการณ์ในเศรษฐกิจการเงินโลกและความเสี่ยงทางด้านภูมิรัฐศาสตร์โลก รวมถึงความเสี่ยงในการบริหารจัดการเทคโนโลยีและภัยคุกคามทางไซเบอร์ของภาคการเงินอย่างใกล้ชิดเพิ่มขึ้น และปรับกระบวนการทำงานให้สามารถรองรับความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ธปท. ได้จัดทำแผนนโยบายต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน และจัดตั้งกระบวนการรับเรื่องร้องเรียนและการแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการกระทำความผิดกรณีทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อยกระดับธรรมาภิบาลของ ธปท. และสร้างความน่าเชื่อถือที่ดีต่อองค์กร

ในนามของคณะกรรมการ ธปท. ผมขอขอบคุณคณะกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน ธปท. ทุกท่าน ที่ได้ร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจและทุ่มเทตลอดทั้งปี 2562 ทำให้การดำเนินงานของ ธปท. บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ รวมทั้งทำงานและประสานนโยบายร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันและองค์กรต่างๆ ได้อย่างราบรื่น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืน เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนชาวไทย

นายปรเมธี วิมลศิริ

ประธานกรรมการ ธนาคารแห่งประเทศไทย

สารจากผู้ว่าการ ธนาคารแห่งประเทศไทย

ปี 2562 เป็นปีแห่งความปลื้มปิติของปวงชนชาวไทย และเป็นปีที่ต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์ชาติไทย เนื่องในโอกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษกของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว คณะผู้บริหารและพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ขอน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ และจะมุ่งมั่นดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของประเทศไทย ตามแนวพระราชดำริที่พระราชทานไว้เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2562 มีใจความตอนหนึ่งว่า "...ชาติบ้านเมืองจะมีความเจริญมั่นคงได้ ก็ด้วยนานาสถาบันอันเป็นหลักของประเทศ ตลอดจนชาวไทยทุกหมู่เหล่า มีความสำนึกตระหนักในประโยชน์ของประเทศไทย แล้วพร้อมใจกันสร้างสรรค์ประโยชน์นั้นให้บังเกิดออกมา..."

ปี 2562 เป็นอีกปีหนึ่งที่เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนหลากหลายด้าน อาทิ สงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและการออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร (Brexit) หรือสถานการณ์ความไม่สงบในหลายพื้นที่ของโลก ทำให้เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยขยายตัวชะลอลง นอกจากนี้ยังต้องเผชิญกับปัจจัยเชิงโครงสร้างไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและห่วงโซ่การผลิต ภาวะโลกร้อน และการก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ ปัจจัยเหล่านี้ได้ส่งผลให้การดำเนินนโยบายของธนาคารกลางต้องเผชิญกับความท้าทายมากยิ่งขึ้น ธปท. ได้มุ่งมั่นดำเนินการเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ พร้อมกับพัฒนาระบบการเงินให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ตามภารกิจหลัก 3 ด้านสำคัญที่กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ของ ธปท. ดังนี้

ด้านแรก คือ การดูแลเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจการเงินไทยให้มั่นคง และสนับสนุนให้เศรษฐกิจไทยเติบโตได้เต็มศักยภาพ โดย ธปท. ดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายมากขึ้น เพื่อสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจในช่วงที่เศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบจากปัจจัยต่างประเทศ และเอื้อให้อัตราเงินเฟ้อทั่วไปกลับเข้าสู่กรอบเป้าหมาย ทั้งนี้ การปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายได้ถูกส่งผ่านไปยังอัตราดอกเบี้ยหลายประเภท ช่วยลดภาระดอกเบี้ยและต้นทุนการระดมทุนของภาคธุรกิจ ในส่วนของสถานการณ์เงินบาทที่มีทิศทางแข็งค่า ธปท. ให้ความสำคัญกับการติดตามดูแลไม่ให้ค่าเงินผันผวนเกินไปจนกระทบต่อการปรับตัวของภาคธุรกิจ พร้อมออกมาตรการเพื่อเฟ้าระวังเงินทุนไหลเข้าระยะสั้น ควบคู่ไปกับการผ่อนคลายกฎเกณฑ์กำกับดูแลการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เพื่อสนับสนุนให้เงินทุนไหลออกและสร้างสมดุลของเงินทุนเคลื่อนย้าย ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อหาแนวทางช่วยลดการเกินดุลบัญชีเดินสะพัดที่เป็นสาเหตุหลักของการแข็งค่าของเงินบาท

สำหรับเสถียรภาพระบบการเงิน (financial stability) ธปท. ได้มุ่งดูแลเสถียรภาพระบบการเงินโดยรวมอย่างเป็นระบบ ด้วยการทำงานร่วมกับหน่วยงานกำกับดูแลอื่น ๆ เพื่อผลักดันให้เกิดกลไกการติดตามเสถียรภาพระบบการเงินที่ครอบคลุมสถาบันการเงินหลากหลายประเภท ทั้งตลาดทุน ตลาดตราสารหนี้ และสหกรณ์ออมทรัพย์ เพื่อให้สามารถ "จับควั่นให้ไว ดับไฟให้ทัน และป้องกันไม่ให้ลาม"

สำหรับธนาคารพาณิชย์ ธปท. มุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบธนาคารพาณิชย์ไทย โดยยกระดับการกำกับดูแลให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงรูปแบบใหม่ อาทิ การกำกับตรวจสอบแบบต่อเนื่องโดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วย การยกระดับการกำกับดูแลการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีและความมั่นคงปลอดภัยด้านไซเบอร์ นอกจากนี้ ธปท. เข้ารับการประเมินภาคการเงินตามโครงการ Financial Sector Assessment Program (FSAP) โดยผู้เชี่ยวชาญจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ และธนาคารโลก ผลการประเมินสะท้อนว่าระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมีความมั่นคงและการกำกับดูแลภาคธนาคารพาณิชย์อยู่ในระดับดีถึงดีมาก เทียบเคียงได้กับประเทศชั้นนำ

ด้านที่สองคือ การพัฒนาระบบการเงินไทยให้เท่าทันโลก การเงินยุคดิจิทัล เพื่อคนไทยเข้าถึงบริการทางการเงินอย่างปลอดภัย ทั่วถึง และเป็นธรรม ธปท. สนับสนุนให้เกิดการต่อยอดบริการใหม่ ๆ ผ่านระบบพร้อมเพย์ โดยเฉพาะบริการสำหรับภาคธุรกิจ อาทิ บริการ MyPromptQR ให้ร้านค้าสามารถรับชำระเงินด้วยการสแกน QR code ส่งเสริมการพัฒนาบริการชำระเงินระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียนผ่านความร่วมมือทั้งในระดับธนาคารกลางและธนาคารพาณิชย์อย่างต่อเนื่อง รวมถึงส่งเสริมการใช้เงินบาทหรือเงินสกุลท้องถิ่นในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศ ซึ่งช่วยลดต้นทุนและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการไทย นอกจากนี้ ธปท. ได้ส่งเสริมนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการเงิน อาทิ เปิดโอกาสให้ผู้ให้บริการทางการเงินเข้าร่วมทดสอบใน regulatory sandbox ของ ธปท. ก่อนนำไปใช้จริง และมีระบบ sandbox ของตนเองเพื่อที่จะพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีทางการเงินได้เร็ว

สำหรับการพัฒนาระบบการเงินเพื่อความยั่งยืนและเป็นธรรม ธปท. ได้ส่งเสริมการธนาคารเพื่อความยั่งยืน (sustainable banking) โดยผลักดันให้สถาบันการเงินยกระดับการดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และมีธรรมาภิบาลที่ดี ซึ่งจะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสถาบันการเงิน และบรรเทาปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนี้ ธปท. ให้ความสำคัญกับการดูแลผู้ใช้บริการทางการเงินให้ได้รับบริการอย่างเป็นธรรม (market conduct) ผ่านมาตรการการกำกับดูแลที่เพิ่มขึ้นและการเปิดเผยข้อมูลบริการทางการเงินอย่างโปร่งใส ได้ขยายขอบเขตโครงการคลินิกแก้หนี้ให้ครอบคลุมลูกหนี้ของ non-bank ด้วย สามารถช่วยเหลือประชาชนได้กว้างขวางและเบ็ดเสร็จมากขึ้น ธปท. ยังได้ส่งเสริมความรู้ทางการเงินอย่างต่อเนื่อง เพื่อปลูกฝังพฤติกรรมและสร้างวินัยทางการเงิน โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ ทั้งกลุ่มอาชีวศึกษาและกลุ่มวัยทำงาน เพราะพบว่าคนไทยเป็นหนี้เร็วขึ้นและเป็นหนี้เสียตั้งแต่อายุยังน้อย

ด้านที่สามคือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรและบุคลากรให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยมุ่งเน้นให้พนักงาน ธปท. ใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เช่น การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรจากล่างขึ้นบน (bottom-up) และการก้าวสู่องค์กรดิจิทัล โดย ธปท. เพิ่มพนักงานในกลุ่มงานเทคโนโลยีสารสนเทศและดาต้าอนาไลติกส์ รวมทั้งปรับกระบวนการทำงานให้คล่องตัวมีประสิทธิภาพ และนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการกระบวนการทำงาน อาทิ การใช้เทคโนโลยี Distributed Ledger Technology (DLT) ในการพัฒนาต้นแบบสกุลเงินดิจิทัลและการพัฒนาระบบจำหน่ายพันธบัตรออมทรัพย์ ซึ่งจะทำให้ประชาชนได้รับพันธบัตรเร็วขึ้น นอกจากนี้ ธปท. มุ่งที่จะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความเป็นเลิศด้านการวิจัยและได้รับการยอมรับในระดับสากล

การทำงานที่ผ่านมา ธปท. ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนในการร่วมกันขับเคลื่อนงานหลายด้านจนเห็นผลงานเป็นรูปธรรม สร้างประโยชน์ให้กับเศรษฐกิจและสังคมไทย

ในระยะข้างหน้า บริบทของโลกจะเปลี่ยนแปลงเร็วยิ่งขึ้นกว่าที่ผ่านมาและเป็นไปในทิศทางที่คาดเดาได้ยากมากขึ้น ธปท. ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ของ ธปท. (พ.ศ. 2563 - 2565) ภายใต้หัวข้อ “ธนาคารกลางท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง (central bank in a transformative world)” เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินนโยบายและการทำงานของ ธปท. จะสามารถตอบโจทย์ความท้าทายในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของไทย

นายวิโรฒ สันติประภพ

ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

๑

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร*

ปี 2562 เป็นปีสุดท้ายของการขับเคลื่อนงานภายใต้แผนยุทธศาสตร์ ธปท. ปี 2560 - 2562 ซึ่งตลอดระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา ธปท. มุ่งมั่นพัฒนาระบบการเงินไทยให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและพร้อมปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัลตามบริบทของโลกใหม่ที่มีความก้าวกระโดดของเทคโนโลยีเป็นตัวเร่งสำคัญ มีหลายเรื่องที่ ธปท. ได้ดำเนินการเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและสังคมอย่างเป็นรูปธรรม ขณะเดียวกัน ธปท. ยังมุ่งสร้างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการเงินที่เอื้อให้เศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพ มีภูมิคุ้มกัน และสามารถขยายตัวได้อย่างยั่งยืน ทัวถึง รวมถึงพัฒนาองค์กรและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบโจทยของประเทศ และสร้างความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนชาวไทย

บริบทเศรษฐกิจการเงินมีความท้าทายมากขึ้น

ปี 2562 เป็นอีกปีที่บริบททางเศรษฐกิจการเงินมีความท้าทายจากหลายปัจจัย อาทิ การกีดกันทางการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีนที่รุนแรงขึ้นจนกระทบต่อปริมาณการค้าโลก การออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร (Brexit) และสถานการณ์ความไม่สงบในหลายพื้นที่

ของโลก ทำให้เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยขยายตัวในอัตราที่ชะลอลง ธนาคารกลางของประเทศหลักกลับมาดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลาย ส่งผลให้ตลาดเงินตลาดทุนโลกผันผวนมากขึ้น นอกจากนี้เศรษฐกิจไทยยังต้องเผชิญกับปัจจัยเชิงโครงสร้าง โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลต่อวิถีการทำธุรกิจและการดำเนินชีวิตของประชาชน

*รายงานประจำปี 2562 ฉบับนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จัดทำและเสนอคณะกรรมการ ธปท. เพื่อให้เป็นรายงานของคณะกรรมการ ธปท. ตามมาตรา 57 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (พ.ร.บ. ธปท.) เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา พร้อมทั้งรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบและรายงานของผู้สอบบัญชี และงบการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 ทั้งนี้ ตามมาตรา 25 แห่ง พ.ร.บ. ธปท. นั้น กำหนดให้คณะกรรมการ ธปท. มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการและการดำเนินการของ ธปท. เพื่อให้บรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 เว้นแต่กิจการและการดำเนินการที่เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) และคณะกรรมการระบบการชำระเงิน (กรช.)

เศรษฐกิจไทยปี 2562 ขยายตัวในอัตราชะลอลงและต่ำกว่าศักยภาพอยู่ที่ร้อยละ 2.4 ต่อปี การส่งออกสินค้าหลายหมวดหดตัวต่อเนื่องตามการชะลอตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าและปริมาณการค้าโลก อย่างไรก็ตาม การส่งออกสินค้าบางหมวดได้รับผลดีจากการย้ายฐานการผลิตมาไทยและการส่งออกสินค้าไปสหรัฐฯ เพื่อทดแทนสินค้าจากจีน ภาคการท่องเที่ยวขยายตัวได้น้อยกว่าปีก่อนจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกและการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวที่สูงขึ้น โดยเฉพาะจากประเทศเพื่อนบ้าน สำหรับระบบการเงินโดยรวมมีเสถียรภาพแต่ยังคงเฝ้าติดตามความเสี่ยงที่จะสร้างความเปราะบางให้กับระบบการเงินในอนาคต อาทิ พฤติกรรมแสวงหาผลตอบแทนที่สูงขึ้นในภาวะดอกเบี้ยต่ำ (search for yield) สถานการณ์หนี้ครัวเรือน

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนหลายด้าน ธปท. จึงมุ่งมั่นรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ พร้อมกับพัฒนาระบบการเงินให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมถึงการพัฒนาองค์กรและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

ระบบเศรษฐกิจการเงินไทยมีเสถียรภาพ และมีกันชนรองรับแรงปะทะความผันผวนจากทั้งภายนอกและภายในประเทศ

การดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นมากขึ้นเพื่อสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจ และเอื้อให้อัตราเงินเพื่อกลับเข้าสู่กรอบเป้าหมาย คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) จึงได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลง 2 ครั้งในช่วงครึ่งหลังของปี 2562 มาอยู่ที่ร้อยละ 1.25 ต่อปี นอกจากนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและเพิ่มความยืดหยุ่นให้กับการดำเนินนโยบายการเงิน รวมทั้งคำนึงถึงเสถียรภาพระบบการเงิน คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2562 อนุมัติเป้าหมายนโยบายการเงินใหม่ที่เป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่าง กนง. กับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ใช้อัตราเงินเพื่อทั่วไปในช่วงร้อยละ 1.0 - 3.0 เป็นเป้าหมายสำหรับระยะปานกลางและปี 2563

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

ผลการประชุม คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) 6 พ.ย. 62 | ครั้งที่ 7/2562

กนง. มีมติ 5 ต่อ 2 เสียง ให้ลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย 0.25% ต่อปี อยู่ที่

1.25%

ต่อปี

ด้านอัตราแลกเปลี่ยน ธปท. ให้ความสำคัญกับการติดตามและดูแลไม่ให้เกิดผันผวนเกินไปจนกระทบการปรับตัวของภาคธุรกิจ จึงออกมาตรการเพื่อเฝ้าระวังเงินทุนไหลเข้าระยะสั้น พร้อมผ่อนคลายนโยบายที่กำกับดูแลการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพื่อเอื้อให้เงินทุนไหลออกและสร้างสมดุลของเงินทุนเคลื่อนย้าย และช่วยให้ภาคเอกชนบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนได้สะดวกขึ้น ตลอดจนประสานกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อหาแนวทางช่วยลดการเกินดุลบัญชีเดินสะพัดที่เป็นสาเหตุหลักของการแข็งค่าของเงินบาท

สำหรับเสถียรภาพระบบการเงิน (financial stability) ธปท. มุ่งดูแลอย่างเป็นระบบ โดยทำงานร่วมกับหน่วยงานกำกับดูแลอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กลไกการจับชีพจรของระบบการเงินครอบคลุมทุกด้าน ทั้งตลาดทุน ตลาดตราสารหนี้ และสหกรณ์ออมทรัพย์ รวมทั้งให้สามารถ “จับควั่นให้ไว ดับไฟให้ทัน ป้องกันไม่ให้ลาม” นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาข้อมูลและเครื่องมือเพื่อเฝ้าระวัง ติดตาม และประเมินความเสี่ยงเชิงระบบแบบมองไปข้างหน้า (forward-looking) ครอบคลุมความเสี่ยงรูปแบบใหม่และความเสี่ยงที่มาจากนอกภาคการเงิน ทั้งนี้ ความเสี่ยงในภาคอสังหาริมทรัพย์ได้ปรับลดลงภายหลังการออกมาตรการกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (Loan to Value: LTV) โดย ธปท. รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากทุกภาคส่วนและได้ผ่อนปรนกรณีการกู้ร่วมให้เสมือนไม่เป็นการกู้ เพราะยังไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยนั้น ทั้งนี้ ยังต้องติดตามและดูแลความเสี่ยงในจุดอื่น ๆ ด้วยเครื่องมือที่หลากหลายอย่างเหมาะสม ทันการณ์ และคำนึงถึงผลกระทบต่ออย่างรอบด้าน ทั้งอัตราดอกเบี้ยนโยบาย มาตรการกำกับดูแลรายสถาบันการเงิน (microprudential) และมาตรการดูแลเสถียรภาพระบบการเงิน (macroprudential) ต่อไป ทั้งนี้ เสถียรภาพด้านต่างประเทศของไทยยังคงเข้มแข็ง โดยเฉพาะเงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับที่มั่นคง และหนี้ต่างประเทศอยู่ในระดับต่ำ

ระบบสถาบันการเงินไทยมีความเข้มแข็ง ช่วยให้เศรษฐกิจไทยดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ภาคธุรกิจและประชาชน ในปี 2562 ธปท. ได้ยกระดับการกำกับดูแลสถาบันการเงินให้มีความมั่นคงและบริหารความเสี่ยงสอดคล้องกับมาตรฐานสากลและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป อาทิ การกำกับตรวจสอบแบบต่อเนื่องโดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วย การบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีและความมั่นคงปลอดภัยด้านไซเบอร์ และการปรับปรุงหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับมาตรฐานรายงานทางการเงิน เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน (TFRS 9) เพื่อเฝ้าระวังการเงินสะท้อนความเสี่ยง

ด้านเครดิตที่แท้จริง นอกจากนี้ ผลการประเมินภาคการเงินตามโครงการ Financial Sector Assessment Program (FSAP) โดยผู้เชี่ยวชาญจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศและธนาคารโลกสะท้อนว่า ระบบการเงินของไทยมีความมั่นคงและกรอบการกำกับดูแลภาคการเงินอยู่ในระดับดีถึงดีมาก เทียบเคียงได้กับประเทศชั้นนำ

การยื่นมือสู่ภูมิภาค รับฟังปัญหา เพื่อแก้ไขได้ตรงจุด
การรับฟังและทำความเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละภูมิภาคอย่างแท้จริง ช่วยให้ ธปท. สามารถกำหนดนโยบายที่ช่วยแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้อย่างตรงจุด โดยสำนักงานของ ธปท. ใน 3 ภูมิภาคของประเทศ คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ เป็นกลไกสำคัญที่ทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องในการติดตามและวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจภูมิภาค สํารวจข้อเท็จจริง ศึกษาเชิงลึก แลกเปลี่ยนข้อมูลกับภาคธุรกิจ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายด้านต่าง ๆ ของ ธปท. รวมถึงมีการให้ความรู้และเตือนภัยทางการเงินให้ประชาชนในแต่ละพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

การดูแลธนบัตรให้มีการหมุนเวียนอย่างเพียงพอในระบบเศรษฐกิจ
แม้ปริมาณการชำระเงินด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์จะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในประเทศไทย ส่งผลให้การใช้ธนบัตรในปี 2562 ลดลงร้อยละ 5.8 จากปี 2561 อย่างไรก็ดี ธปท. ยังคงให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการให้มีธนบัตรหมุนเวียนให้ประชาชนเบิกถอนได้อย่างทั่วถึงและเพียงพอ ทั้งนี้ ธปท. ได้ร่วมกับธนาคารพาณิชย์และพันธมิตรด้านธนบัตรระดับการบริหารจัดการธนบัตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบริหารจัดการศูนย์เงินสดกลางรูปแบบใหม่ที่เหมาะสมในแต่ละภูมิภาค

พัฒนาระบบการเงินไทยให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

ธปท. มุ่งพัฒนาระบบการเงินไทยให้เท่าทันโลกยุคใหม่ เพื่อประชาชนและภาคธุรกิจไทยสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินอย่างปลอดภัย ทั่วถึง และเป็นธรรม โดยสนับสนุนให้เกิดการแข่งขัน การสร้างนวัตกรรม และการใช้เทคโนโลยีเพื่อลดต้นทุนของระบบการเงิน รวมทั้งส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางการเงินที่มีผู้ให้บริการและผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ตอบโจทย์ผู้ใช้บริการทางการเงินและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัล ในขณะเดียวกันยังได้สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจการเงินกับต่างประเทศ รวมถึงยกระดับการให้บริการทางการเงินอย่างเป็นธรรม (market conduct) ดังนี้

การพัฒนาและส่งเสริมระบบการชำระเงินไทยให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ
ธปท. ส่งเสริมการใช้ “พร้อมเพย์ (PromptPay)” อย่างต่อเนื่อง ทำให้ยอดการลงทะเบียนใช้บริการ ณ สิ้นปี 2562 มีจำนวนถึง 49.7 ล้านหมายเลข และสนับสนุนให้เกิดการต่อยอดบริการใหม่ ๆ ผ่านระบบพร้อมเพย์ โดยเฉพาะบริการสำหรับภาคธุรกิจ อาทิ บริการ MyPromptQR ให้ร้านค้าสามารถรับชำระเงินด้วยการสแกน QR code ได้ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินที่เชื่อมโยงกัน ผ่านการใช้มาตรฐาน Thai QR code ในการทำธุรกรรมทางการเงินเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และสามารถต่อยอดนวัตกรรมทางการเงินและบริการชำระเงินได้ในอนาคต เช่น การใช้ interoperable QR code ในการเชื่อมระบบการชำระเงินของไทย (ระบบพร้อมเพย์) กับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ สิงคโปร์ (PayNow) และ สปป. ลาว เพิ่มความสะดวกและลดต้นทุนการชำระเงินระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ธปท. ยังได้ปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาพเช็คเพื่อรองรับข้อมูล

ธปท. ลงพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์

รู้ก่อนเปลี่ยน!!
บัตร “ซิปการ์ด”
 ดีกว่าแถบแม่เหล็กอย่างไร?

- ปลอดภัยมากขึ้น
- ได้รับนวัตกรรมชำระหนี้ใหม่
- ไม่ต้องถือบัตรหลายใบ
- ได้ส่วนลด/สิทธิพิเศษเพิ่ม
- ยกระดับสู่การชำระหนี้แบบ e-Payment
- สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

ที่มา : www.moneyguru.co.th

ภาพเช็คนครณียุคเงิน รวมถึงสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนบัตรเดบิตและบัตรเอทีเอ็มแบบแถบแม่เหล็กเป็นซิปการ์ด ซึ่งช่วยยกระดับความปลอดภัยให้แก่ผู้ใช้บริการทางการเงิน

การส่งเสริมบริการทางการเงินอย่างเป็นธรรมและการส่งเสริมความรู้ทางการเงิน การได้รับบริการทางการเงินอย่างเป็นธรรมเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน ในปี 2562 นอกจากการเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น ธปท. ได้ออกหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์สำหรับสินเชื่อระหว่างบุคคลกับบุคคล (Peer-to-Peer lending platform) นอกจากนี้ได้ช่วยผู้ที่มีปัญหาหนี้เสียกับเจ้าหนี้หลายรายให้มีโอกาสแก้หนี้เสียได้มากขึ้น ด้วยการขยายขอบเขตโครงการคลินิกแก้หนี้ให้ครอบคลุมผู้ให้บริการทางการเงินที่มีใช้สถาบันการเงินด้วย

ในด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงินตามหลักการ “ไม่หลอก ไม่บังคับ ไม่รบกวน ไม่เอาเปรียบ” ช่วยให้ประชาชนได้รับบริการทางการเงินอย่างเป็นธรรมเพิ่มขึ้น และได้รับข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่เพียงพอต่อการตัดสินใจ

นอกจากนี้ ธปท. ได้ส่งเสริมความรู้ทางการเงินในวงกว้างผ่านช่องทางสื่อสารทั้งออนไลน์และออฟไลน์อย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการให้ความรู้ด้านการเงินดิจิทัล และการส่งเสริมความรู้ทางการเงิน เพื่อปลูกฝังพฤติกรรมและสร้างวินัยทางการเงินแก่กลุ่มคนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะกลุ่มอาชีวศึกษาและวัยทำงาน เพราะพบว่าคนไทยเป็นหนี้เร็วขึ้นและเป็นหนี้เสียตั้งแต่อายุน้อยผ่านโครงการ Fin. ดี We Can Do!!! และ Fin. ดี Happy Life!!! ตามลำดับ

การผลักดันให้สถาบันการเงินดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบตามหลักการธนาคารเพื่อความยั่งยืนโดยได้พิจารณาจากปัญหาสภาพแวดล้อมที่ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่องจนอาจสร้างผลกระทบทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมแก่ทุกภาคส่วนได้ ภาคการเงินในฐานะผู้จัดสรรเงินทุนของระบบเศรษฐกิจได้ร่วมมือกันแก้ปัญหาดังกล่าว โดย ธปท. ได้ลงนามร่วมกับธนาคารพาณิชย์ 15 แห่งในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกำหนดแนวทางการดำเนินกิจการธนาคารอย่างยั่งยืนในด้านการให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบ (Sustainable Banking Guideline-Responsible Lending) โดยคำนึงถึงผลกระทบของการดำเนินธุรกิจต่อสิ่งแวดล้อม และยังช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสถาบันการเงินด้วย รวมทั้ง ธปท. ยังได้สร้างเครือข่ายพันธมิตรในระดับสากล โดยเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย Network for Greening the Financial System (NGFS)

การสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจการเงินระหว่างประเทศ ภายใต้ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจการเงินโลกที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความร่วมมือในกลุ่มธนาคารกลางและองค์กรการเงินระหว่างประเทศมีความสำคัญยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อรองรับผลกระทบที่มาจากความท้าทายจากปัจจัยภายนอกประเทศ ในโอกาสที่ไทยเป็นประธานอาเซียนปี 2562 ธปท. ได้ร่วมกับกระทรวงการคลังและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมความร่วมมือของภาคการเงินของภูมิภาคใน 3 หมวดหลัก คือ “ความเชื่อมโยง การสร้างภูมิคุ้มกัน และความยั่งยืน” โดย ธปท. ได้ผลักดันการจัดตั้งกลไกการชำระเงินสกุลท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการค้าและการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน ส่งเสริมความร่วมมือด้านการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงินเพื่อรองรับธุรกรรมทางการเงินภายในภูมิภาคที่เพิ่มสูงขึ้น รวมถึงเพิ่มโอกาสทางธุรกิจให้คนไทย ด้วยการจัดตั้ง

Qualified ASEAN Banks (QABs) ระหว่างไทยกับมาเลเซีย และอยู่ระหว่างการเจรจากับอินโดนีเซีย เมียนมา และฟิลิปปินส์ นอกจากนี้ ไทยได้เข้าร่วมการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) เช่น ความตกลงด้านการค้าบริการฉบับใหม่ของอาเซียน (ASEAN Trade in Service Agreement: ATISA) ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP)

เสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรเพื่อตอบโจทย์ความท้าทายในโลกยุคใหม่

ในปี 2562 ธปท. พัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มบุคลากรกลุ่มงานด้านดาต้าอานาไลติกส์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และส่งเสริมให้พนักงานทำงานข้ามสายงานเพื่อให้

งานสัมมนาวิชาการ ธปท. ประจำปี 2562

มีพนักงานที่กว้างขึ้น และสร้างเครือข่ายการทำงานในอนาคต รวมถึงสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่เปิดโอกาสให้พนักงาน แสดงศักยภาพของตัวเองได้เต็มที่

นอกจากนี้ ธปท. ได้ปรับกระบวนการทำงานให้คล่องตัว มีประสิทธิภาพ และนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ใน กระบวนการทำงาน อาทิ การใช้เทคโนโลยี Distributed Ledger Technology (DLT) ในการพัฒนาต้นแบบ สกุลเงินดิจิทัลและการพัฒนาระบบจำหน่ายพันธบัตรออมทรัพย์ และริเริ่มระบบการทำธุรกรรมในตลาดการเงินและบริหาร เงินสำรองใหม่ที่รองรับการบริหารกองทุนที่มีประเภทของ สินทรัพย์หลากหลายขึ้น มีระบบการจัดเก็บข้อมูลและการประมวลผลที่ทันสมัย มั่นคง และปลอดภัย พร้อมสนับสนุน การวิเคราะห์ความเสี่ยงของกองทุนอย่างเป็นระบบ ทันท่วงที ซึ่งช่วยลดต้นทุนการบริหารจัดการเงินสำรอง

อีกด้านที่สำคัญคือ การยกระดับคุณภาพงานวิจัยเชิงนโยบาย เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินนโยบายของ ธปท. มีความน่าเชื่อถือ สามารถตอบสนองต่อความท้าทายและบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ไว้ได้ โดย ธปท. ให้ความสำคัญต่อการสร้างองค์ความรู้และ สร้างเครือข่ายนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ ในปี 2562 สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ และสายงานต่าง ๆ ใน ธปท. ได้ดำเนินงานหลายด้านที่สำคัญ อาทิ การพัฒนา ศักยภาพการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (data analytics) การขยายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุน งานวิจัยที่ตั้งอยู่บนบทวิเคราะห์ข้อมูล (evidence-based) เพื่อ ใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายหรือให้เห็นประเด็น ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผลงานวิชาการหลายชิ้นได้รับการยอมรับในระดับ สากล นอกจากนี้ การเผยแพร่งานวิจัยของนักวิจัยทั้งภายใน

และภายนอก ธปท. ผ่านช่องทางต่าง ๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และ สื่อดิจิทัล ได้รับความสนใจจากสาธารณชนในวงกว้างอย่างต่อเนื่อง

ในขณะเดียวกัน ธปท. ยังได้จัดให้มีเวทีวิชาการระดับประเทศ (BOT Symposium) งานสัมมนาวิชาการเพื่อสื่อสารการ ดำเนินนโยบายของ ธปท. สู่ภูมิภาค รวมถึงการให้ทุนสนับสนุน โครงการวิจัยต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการพัฒนาเว็บไซต์ ศูนย์รวมข้อมูลเศรษฐกิจไทย (Thailand's Integrated Database for Economics: TiDE) เพื่อเป็นแหล่งสืบค้น ข้อมูลเศรษฐกิจไทยที่ครอบคลุม ใช้งานได้ง่าย ให้กับผู้ที่ มีความสนใจในข้อมูลเศรษฐกิจ เช่น นักวิชาการ นักศึกษา และ สื่อมวลชนนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

การดำเนินการในระยะต่อไป ท่ามกลางความท้าทาย ที่มากยิ่งขึ้น

จากแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี (พ.ศ. 2560 - 2562) ได้มีการ ส่งต่อโจทย์ไปในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 3 ปีฉบับใหม่ของ ธปท. (พ.ศ. 2563 - 2565) โดยมุ่งผลักดันการดำเนินงานที่ ตอบโจทย์ความท้าทายภายใต้สภาพแวดล้อมที่ผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือมากกว่าช่วงที่ผ่านมา (VUCA**) ธปท. จึงมุ่งเตรียมความพร้อมและผลักดัน ให้องค์กรสามารถทำหน้าที่ธนาคารกลางได้อย่างเท่าทัน ต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อส่งเสริม ให้ระบบเศรษฐกิจการเงินไทยสามารถรับมือกับความเสี่ยงได้ เป็นอย่างดี เพื่อสนับสนุนให้เศรษฐกิจไทยเติบโตได้เต็มศักยภาพ มั่นคง และกระจายประโยชน์ได้อย่างทั่วถึง เพื่อความเป็นอยู่ ที่ดียั่งยืนของประชาชนชาวไทยสืบไป

** volatile, uncertain, complex, and ambiguous

คนไทยได้อะไรจากแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ธนาคารแห่งประเทศไทย (พ.ศ. 2560 - 2562)

ตลอดระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้มุ่งมั่นดำเนินนโยบายและขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี (พ.ศ. 2560 - 2562) เพื่อช่วยให้ระบบเศรษฐกิจไทยมีภูมิคุ้มกัน สามารถรองรับผลกระทบจากความผันผวนของตลาดเงิน ตลาดทุน และการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งได้รับแรงกดดันจากปัญหาภูมิรัฐศาสตร์โลก ขณะเดียวกัน ธปท. ได้วางรากฐานให้ระบบเศรษฐกิจการเงินไทยมีการพัฒนาที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และพร้อมก้าวเข้าสู่บริบทของ “โลกใหม่” ที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดดเป็นตัวเร่งสำคัญ พร้อมกับดูแลให้การพัฒนาทางเศรษฐกิจการเงินมีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง

ประชาชนและภาคธุรกิจ

ประชาชนและภาคธุรกิจได้ใช้บริการระบบชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่สะดวก รวดเร็ว และช่วยลดต้นทุนการโอนเงินได้มาก โดย ธปท. ร่วมกับกระทรวงการคลัง สถาบันการเงิน ตลอดจนสถาบันการเงินอื่นที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ (non-bank) และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบพร้อมเพย์ (PromptPay) ให้เป็น “ถนนการชำระเงินเส้นใหม่ของประเทศ” อีกทั้งมีการต่อยอดผลิตภัณฑ์ทางการเงินบนระบบพร้อมเพย์ที่สามารถรองรับการขยายตัวของธุรกรรมและระบบเศรษฐกิจโดยรวม ณ สิ้นปี 2562 มียอดลงทะเบียนใช้งาน

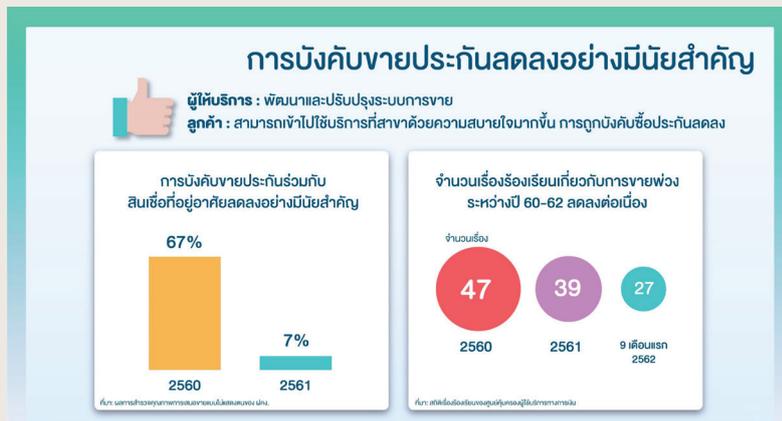

49.7 ล้านหมายเลข ปริมาณธุรกรรมโอนเงินตั้งแต่เปิดให้บริการรวม 3.7 พันล้านรายการ คิดเป็นมูลค่า 18.9 ล้านล้านบาท ซึ่งในเดือนธันวาคม 2562 มีปริมาณธุรกรรมโอนเงินเฉลี่ยต่อวัน 9.2 ล้านรายการ และมูลค่าธุรกรรมเฉลี่ยต่อวัน 46.6 พันล้านบาท รวมถึงยังมีการขยายจุดชำระเงินด้วยมาตรฐาน QR payment ภายในประเทศ โดยปัจจุบันมีร้านค้ารับ QR code มากกว่า 5 ล้านแห่ง และได้ต่อยอดเป็นบริการชำระเงิน MyPromptQR สู่ภาคธุรกิจ ซึ่งผู้ประกอบการจะสามารถนำข้อมูลการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น อาทิ ใช้วิเคราะห์และวางแผนธุรกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มลูกค้าได้ตรงจุด นอกจากนี้ ยังมีระบบการบริจาคแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Donation) ผ่านการสแกน QR code ซึ่งประชาชนสามารถบริจาคเงินโดยตรงกับองค์กรที่ต้องการและรับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอย่างถูกต้อง

ประชาชนและภาคธุรกิจได้รับประโยชน์จากการเข้าถึงบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ความต้องการได้มากขึ้น โดย ธปท. ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์สินเชื่อส่วนบุคคลเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนระดับฐานรากสามารถเข้าถึงสินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นประกันได้ด้วยราคาที่เหมาะสมมากขึ้น และส่งเสริมให้มีบริการบัญชีเงินฝากพื้นฐาน (basic banking account) เพื่อให้ผู้มีรายได้น้อยและผู้สูงอายุเกิน 65 ปี สามารถเปิดบัญชีเงินฝากโดยไม่เสียค่าธรรมเนียม

ประชาชนได้รับการดูแลจาก ธปท. แบบครบวงจร ทำให้มั่นใจว่าการใช้บริการทางการเงินมีความปลอดภัยและเป็นธรรม ตั้งแต่ก่อนเริ่มใช้บริการจนถึงการแก้ไขปัญหาหนี้ กล่าวคือ ประชาชนได้รับการส่งเสริมความรู้และเตือนภัยทางการเงิน (financial literacy) โดยเฉพาะการใช้บริการทางการเงินดิจิทัล (digital financial literacy) เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในผลิตภัณฑ์และบริการ เพิ่มความปลอดภัยและลดความเสี่ยงจากการถูกหลอก ผ่านการสื่อสารหลากหลายช่องทาง อาทิ Twitter Facebook บทความหนังสือพิมพ์และ BOT พระสยาม MAGAZINE นอกจากนี้ ธปท. ได้เริ่มโครงการส่งเสริมความรู้และวินัยทางการเงินเชิงรุกแบบเน้นกลุ่มเป้าหมาย ตั้งแต่ปี 2561 โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ ได้แก่ โครงการประกวดผลงานส่งเสริมความรู้ทางการเงิน Fin. ดี We Can Do!!! สำหรับกลุ่มอาชีวศึกษา โดยเปิดโอกาสให้เยาวชนได้ทดลองคิดและปฏิบัติเพื่อประยุกต์ใช้ความรู้ทางการเงินตามบริบทของตน อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเงินที่ดีขึ้น ซึ่งในปี 2562 มีสถาบันอาชีวศึกษา 116 แห่งเข้าร่วมการแข่งขัน และโครงการ Fin. ดี Happy Life!!! สำหรับกลุ่มวัยทำงาน โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ตัวแทนของหน่วยงาน เพื่อสร้างวิทยากรการเงินประจำหน่วยงาน (Fin. Trainer) ทำหน้าที่สร้างทักษะทางการเงินให้แก่พนักงานในหน่วยงานของตนเอง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงิน และสนับสนุนการสร้างสภาพแวดล้อมอันนำไปสู่สุขภาพทางการเงินที่ดีของพนักงาน ซึ่งในปี 2562 มีผู้เข้ารับการอบรมทั้งสิ้น 109 คน จากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน 37 แห่ง

ประชาชนได้รับบริการทางการเงินที่เป็นธรรม (market conduct) ผ่านมาตรการกำกับดูแลที่เข้มข้นและมีการเปิดเผยข้อมูลบริการทางการเงินอย่างตรงไปตรงมา ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ช่วยให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองสิทธิและสามารถเลือกใช้บริการที่เหมาะสมตรงความต้องการมากขึ้น โดย ธปท. เข้าตรวจสอบผู้ให้บริการทางการเงิน (ผู้ให้บริการฯ) และลงโทษเปรียบเทียบปรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์จำนวน 4 รายในปี 2561 - 2562 และเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ ส่งผลให้มีหลายเรื่องเริ่มเห็นผล โดยผลสำรวจพบว่า การบังคับขายประกันร่วมกับการให้สินเชื่อที่อยู่อาศัยลดลงจากร้อยละ 67 ในปี 2560 เหลือร้อยละ 7 ในปี 2561 และการร้องเรียนมายัง ธปท. ก็ลดลงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ธปท. ได้ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) พัฒนาแอปพลิเคชัน “กันกวน” เพื่อช่วยป้องกันสิทธิความเป็นส่วนตัวให้ประชาชน โดยสามารถเลือกที่จะไม่รับ (block) หมายเลขโทรศัพท์ที่ไม่ต้องการ แก้ไขปัญหาการโทรรบกวนขายผลิตภัณฑ์ที่เกินสมควร

นอกจากนี้ ประชาชนได้รับความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาหนี้สินทางการเงินผ่านโครงการคลินิกแก้หนี้ ซึ่งมุ่งบรรเทาปัญหาให้กับผู้ที่เป็นลูกหนี้บัตรเครดิตหลายใบหรือมีหนี้ส่วนบุคคลกับเจ้าหนี้หลายรายและมีปัญหานี้เสีย ทั้งลูกหนี้ของธนาคารพาณิชย์และ non-bank รวม 35 แห่ง โดย ณ สิ้นปี 2562 สามารถช่วยประชาชนแก้หนี้บัตรได้ 3,194 ราย ครอบคลุมบัตรเครดิตและบัตรกดเงินสดกว่า 13,000 ใบ มีหนี้บัตรเฉลี่ยรายละ 4 ใบ มูลหนี้เฉลี่ยต่อราย 234,843 บาท ในจำนวนนี้ 72 รายชำระหนี้หมดแล้วและสามารถหลุดจากวงจรหนี้บัตร นับเป็นโครงการที่ช่วยแก้ไขปัญหาหนี้สินแบบเบ็ดเสร็จในที่เดียว

ในปี 2561 ประชาชนชาวไทยได้มีธนบัตรชุดแรกในรัชกาลที่ 10 เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี โดยธนบัตรแบบใหม่นี้ นอกจากมีความสวยงามแล้ว ยังได้นำเทคโนโลยีต่อต้านการปลอมแปลงที่ทันสมัยมาใช้ ทำให้ธนบัตรชนิดราคา 1000 บาทได้รับรางวัล The Best New Banknote จากที่ประชุมนานาชาติด้วยการพิมพ์สิ่งพิมพ์มีค่า (High Security Printing Asia)

ภาคธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก (SME) ได้รับประโยชน์จากการปฏิรูปกฎระเบียบด้านการให้บริการทางการเงินสำหรับ SME ช่วยเพิ่มการเข้าถึงสินเชื่อและได้รับบริการที่สะดวกรวดเร็วขึ้น อีกทั้งการปฏิรูปกฎเกณฑ์การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน และโครงการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนของ SME ช่วยให้ SME สามารถทำธุรกรรมเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศได้ง่ายขึ้น มีเครื่องมือหลากหลายและมีต้นทุนการบริหารการเงินที่ถูกลง ซึ่ง SME สามารถป้องกันตัวจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนได้ดีขึ้นผ่านการเข้าร่วมโครงการโดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม ที่ผ่านมามีผู้ประกอบการที่ให้ความสนใจเข้ารับการอบรม 4,313 คน และมีผู้ประกอบการที่ได้รับจัดสรรวงเงินจากโครงการ 3,714 ราย

ภาคการเงินและสถาบันการเงิน

ภาคการเงินและผู้ให้บริการได้รับประโยชน์จากระบบสถาบันการเงินที่มีเสถียรภาพและสามารถทนทานต่อความผันผวนของภาวะเศรษฐกิจการเงินโลกได้ จากการยกระดับการกำกับดูแลให้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงรูปแบบใหม่ และเพิ่มการกำกับตรวจสอบระบบสถาบันการเงินให้เป็นแบบต่อเนื่อง (ongoing supervision) โดยใช้เทคโนโลยีในการกำกับตรวจสอบ

(supervisory technology) รวมทั้งเพิ่มมิติการกำกับดูแลด้านพฤติกรรมและวัฒนธรรมองค์กร (organizational behavior and risk culture) เพื่อส่งเสริมให้กรรมการและผู้บริหารระดับสูงตระหนักถึงความสำคัญและความเสี่ยงจากการตัดสินใจดำเนินธุรกิจ ทั้งนี้ ผลการประเมินภาคการเงินตามโครงการ Financial Sector Assessment Program (FSAP) โดยคณะผู้ประเมินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) และธนาคารโลก (World Bank) ในปี 2562 สะท้อนว่าระบบการเงินของไทยมีความมั่นคงและการกำกับดูแลภาคการเงินของไทยอยู่ในระดับดีถึงดีมาก เทียบเคียงได้กับประเทศชั้นนำ

นอกจากนั้น ภาคการเงินมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นจากการที่ ธปท. ขยายขอบเขตการกำกับดูแลให้ครอบคลุมสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) และ non-bank เพื่อให้มั่นใจว่าไม่มีสถาบันการเงินใดสร้างความเปราะบางหรือความเสี่ยงที่เชื่อมโยงกันจนกระทบเสถียรภาพระบบการเงินโดยรวม รวมถึง ธปท. ยังได้ร่วมมือกับกระทรวงการคลัง กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ปรับปรุงพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2562 และกฎกระทรวงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลสหกรณ์ ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนให้เหมาะกับประเภท ขนาด และความเสี่ยง ตลอดจนยกระดับธรรมาภิบาลของสหกรณ์ พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาความรู้ให้แก่ผู้กำกับตรวจสอบและพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

การแถลงข่าวการจัดตั้งศูนย์ประสานงานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศภาคการธนาคาร

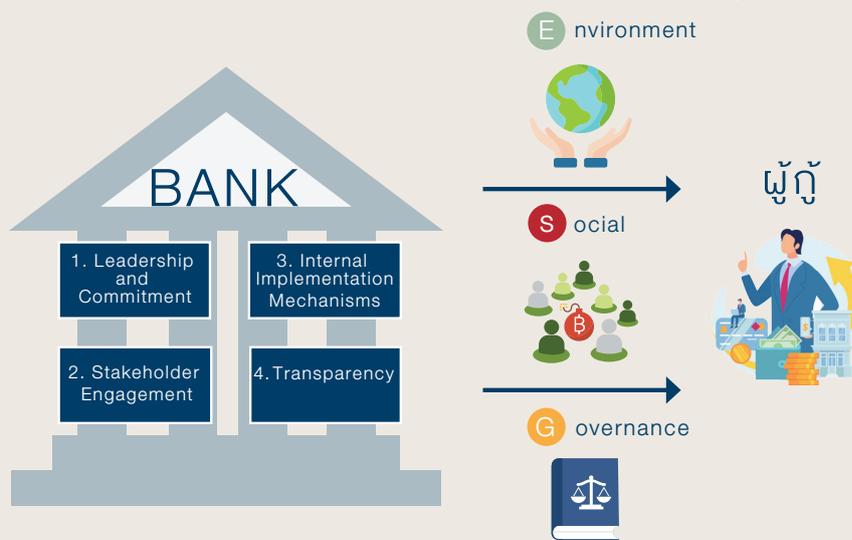
ระบบสถาบันการเงินไทยมีมาตรฐานด้านเทคโนโลยีและการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับสากล และมีความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ โดย ธปท. ได้ออกแนวปฏิบัติและจัดให้มีการประเมินความพร้อมในมิติสำคัญต่าง ๆ อาทิ ด้านธรรมาภิบาลการใช้ข้อมูล (data governance) ด้านระบบความมั่นคงปลอดภัยของ mobile banking และกำหนดให้ผู้ให้บริการฯ ปรับเปลี่ยนบัตรเอทีเอ็มและบัตรเดบิตจากรูปแบบบัตรแถบแม่เหล็กแบบเดิมเป็นชิปการ์ดให้กับผู้ใช้บริการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เพื่อป้องกันการถูกมิฉฉาชีพโจรกรรมข้อมูลไปทำบัตรปลอม นอกจากนี้ ระบบโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินที่สำคัญของประเทศได้รับการยกระดับความมั่นคงปลอดภัย จากการผลักดันร่วมกับสมาคมธนาคารไทยจัดตั้งศูนย์ประสานงานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศภาคการธนาคาร (Thailand Banking Sector Computer Emergency Response Team: TB-CERT) และให้มีการซักซ้อมรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ผ่านสถานการณ์จำลองเสมือนจริง รวมถึงเร่งเตรียมความพร้อมบุคลากรและสร้างเครือข่ายด้านไซเบอร์ให้กับภาคการเงินในระยะยาว อาทิ การจัดอบรมหลักสูตรด้าน financial cybersecurity ให้กับนิสิตนักศึกษาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2560 และการขยายความร่วมมือกับหน่วยงานกำกับดูแลระดับภูมิภาคอาเซียนเพื่อสร้างเครือข่ายการป้องกันและรับมือภัยทางไซเบอร์ โดยเฉพาะด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล และการพัฒนาบุคลากร

ภาคการเงินได้รับการพัฒนาให้มีโครงสร้างพื้นฐานกลางทางการเงินที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ และลดต้นทุนจากความซับซ้อน ซึ่งนอกเหนือจากระบบพร้อมเพย์ ธปท. ได้นำเทคโนโลยีการบันทึกบัญชีแบบกระจายศูนย์ หรือ Distributed Ledger Technology (DLT) มาใช้พัฒนาระบบจำหน่ายพันธบัตรออมทรัพย์รัฐบาลแบบไร้ใบตราสาร (scripless) เพื่อให้ความสะดวก รวดเร็วขึ้น และลดเวลาการส่งมอบพันธบัตรแก่ประชาชนผู้ซื้อจากเดิม 15 วัน เหลือ 2 วัน อีกทั้งได้สร้าง

องค์ความรู้เพื่อให้ภาคการเงินไทยเท่าทันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงินในระดับสากล ผ่านโครงการ อินทนนท์ ที่ ธปท. ร่วมกับธนาคารกลางฮ่องกงและธนาคารพาณิชย์ทั้งสองฝั่งพัฒนาต้นแบบของการโอนเงินระหว่างสถาบันการเงินโดยใช้สกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง (Wholesale Central Bank Digital Currency: Wholesale CBDC) และศึกษาความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้ในการโอนเงินข้ามประเทศระหว่างธนาคาร นอกจากนี้ ธปท. ยังมีบทบาทหลักในการส่งเสริมความรู้และกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีทางการเงินอย่างต่อเนื่อง ผ่านการจัดให้มีเวทีระดับประเทศเพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการเงินให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกลุ่มต่าง ๆ อาทิ การจัดงาน Bangkok FinTech Fair งาน Blockchain the Series @ BOT งาน FinTech-RegDay รวมถึงส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศในการพัฒนาเทคโนโลยีทางการเงินให้เกิดการใช้งานในวงกว้าง

ภาคการเงินไทยมีระบบการเงินและบริการชำระเงินที่มีประสิทธิภาพและมีนวัตกรรมทางการเงินที่ช่วยเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการของทุกภาคส่วน โดย ธปท. ได้ผลักดันการออกพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 และประกาศหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาการกำกับดูแลระบบและบริการชำระเงินให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล มีความยืดหยุ่น และทันต่อพัฒนาการของเทคโนโลยี รวมถึงได้จัดทำแผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562 - 2564) เพื่อสร้างระบบนิเวศที่สนับสนุนบริการทางการเงินดิจิทัล และผลักดันการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ จัดตั้ง regulatory sandbox เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ให้บริการ ทั้งสถาบันการเงินและ non-bank เข้าร่วมทดสอบนวัตกรรมทางการเงินที่นำเทคโนโลยีใหม่มาสนับสนุนการให้บริการก่อนนำไปใช้จริงในวงกว้าง รวมถึงเปิดโอกาสให้มี sandbox ของตนเอง (own sandbox) โดยมีโครงการ QR payment ที่ได้เริ่มให้บริการแล้ว และเตรียมออกโครงการที่ใช้เทคโนโลยีชีวมิติ (biometrics) เต็มรูปแบบในการพิสูจน์และยืนยันตัวตน (electronic Know Your Customer: e-KYC) ในการเปิดบัญชีเงินฝากและเงินอิเล็กทรอนิกส์ตามโครงการ National Digital ID (NDID) นอกจากนี้ ธปท. ได้ผ่อนคลายกฎเกณฑ์ที่เป็นข้อจำกัดในการทำธุรกิจ digital banking ของผู้ให้บริการฯ และผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีทางการเงิน อาทิ หลักเกณฑ์การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ให้บริการแพลตฟอร์มเพื่อเป็นตัวกลางในการซื้อขายสินค้าออนไลน์ หลักเกณฑ์การขออนุญาตสำหรับการใช้เทคโนโลยีและการให้บริการทางการเงินรูปแบบใหม่ภายใต้ระบบบริหารความเสี่ยงที่ชัดเจน อีกทั้งได้พัฒนาระบบ e-Application เพื่อการขออนุญาตที่เกี่ยวข้องกับบริการทางการเงินให้สะดวก รวดเร็ว และช่วยลดภาระของผู้ประกอบการ

แนวทางการให้สินเชื่อด้วยความรับผิดชอบ (Responsible Lending Guidelines)

ธปท. ยังได้ผลักดันให้สถาบันการเงินยกระดับการดำเนินการธุรกิจการเงินที่คำนึงถึงความยั่งยืนมากขึ้น โดยจัดทำกรอบนโยบายและแผนงานเพื่อให้ภาคการเงินนำแนวคิดเรื่องการเงินเพื่อความยั่งยืนไปปรับใช้ในทางปฏิบัติ และมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินธุรกิจของประเทศมุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และยังได้ตกลงร่วมกันที่จะกำหนดแนวทางการให้สินเชื่อด้วยความ

รับผิดชอบ (Responsible Lending Guidelines) เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ในประเทศมีกระบวนการให้สินเชื่อที่พิจารณาความเสี่ยงด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และธรรมาภิบาล ซึ่งจะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสถาบันการเงิน และบรรเทาปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ตลอดจนส่งเสริมให้บุคลากรในภาคการเงินมีความตระหนักและองค์ความรู้เกี่ยวกับการเงินเพื่อความยั่งยืน

ระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม

ระบบเศรษฐกิจและสังคมไทยโดยรวมมีเสถียรภาพและมีกันชนรองรับแรงปะทะจากทั้งภายนอกและภายในประเทศได้ดีจากการดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายที่ช่วยประคับประคองให้ระบบเศรษฐกิจไทยรับมือกับความท้าทายด้านต่าง ๆ ได้พร้อมกับดูแลเสถียรภาพระบบการเงินตามเป้าหมาย “จับฉันทันทีไว ดับไฟให้ทัน และป้องกันไม่ให้ลาม” โดย ธปท. ได้พัฒนาข้อมูลและเครื่องมือเพื่อสอดส่อง เฝ้าระวัง และประเมินความเสี่ยงเชิงระบบที่มีลักษณะมองไปข้างหน้า (forward-looking) และครอบคลุมความเสี่ยงรูปแบบใหม่และความเสี่ยงที่มาจากนอกภาคการเงิน ทำให้การดำเนินนโยบายดูแลความเสี่ยงเชิงระบบ (macroprudential) ทันการณ์และคำนึงถึงผลกระทบอย่างรอบด้าน อาทิ การออกหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคล หลักเกณฑ์กำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (Loan to Value: LTV) เพื่อลดปัญหาสินเชื่อเงินทอนและการเก็งกำไรในตลาดอสังหาริมทรัพย์ที่มีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ และป้องกันการก่อหนี้เกินความจำเป็น ตลอดจนได้กำหนดมาตรฐานกลางในการคำนวณภาระหนี้ต่อรายได้สูงสุด (Debt Service Ratio: DSR) เพื่อติดตามมาตรฐานการพิจารณาสินเชื่อโดยรวมของธนาคารพาณิชย์ นอกจากนี้ ธปท. ยังได้ร่วมมือกับกระทรวงการคลังและหน่วยงานกำกับอื่นพัฒนากรอบและกลไกเตรียมความพร้อมรองรับการแก้ไขปัญหาวิกฤตการเงินอย่างเป็นระบบและเหมาะสมกับบริบทของไทย รวมทั้งขยายขอบเขตความร่วมมือกับผู้กำกับดูแลสถาบันการเงินที่มีความสำคัญต่อระบบการเงินโลก (Globally Systematically Important Banks: G-SIBs) ด้วย

ระบบเศรษฐกิจไทยได้รับประโยชน์จากการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจต่างประเทศเพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการเชื่อมโยงบริการทางการเงินระหว่างประเทศในกลุ่มภูมิภาคอาเซียน จากการผลักดันให้เกิดระบบชำระเงินรายย่อยโดยใช้มาตรฐาน QR code ในการชำระเงินข้ามประเทศระหว่างไทยกับสิงคโปร์ สปป. ลาว และกัมพูชา พร้อมกับเชื่อมโยงการให้บริการชำระเงินผ่าน Application Programming Interface (API) กับมาเลเซียและสิงคโปร์ อีกทั้งได้ผ่อนคลายหลักเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงินพร้อมกับส่งเสริมให้ขยายการใช้เงินสกุลท้องถิ่น (local currency) ในกลุ่มประเทศ CLMV (กัมพูชา สปป. ลาว เมียนมา และเวียดนาม) มาเลเซีย อินโดนีเซีย จีน และฮ่องกง ซึ่งนอกจากจะทำให้บริการทางการเงินระหว่างประเทศมีความสะดวก รวดเร็ว และลดต้นทุนลงแล้ว ยังช่วยลดความเสี่ยงจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลหลักอีกด้วย นอกจากนี้ ธปท. ยังสนับสนุนโดยตรงและร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการและพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานด้านเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศ CLMV เพื่อเอื้อต่อการผลักดันการเชื่อมโยงเศรษฐกิจไทยกับเศรษฐกิจต่างประเทศ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมบทบาทผู้นำของไทยในเวทีอาเซียน

ระบบเศรษฐกิจและสังคมไทยมีองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจและสังคมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยที่ผ่านมา ธปท. ได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่มีปริมาณมาก (big data) มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกและทำวิจัยเพื่อเสนอแนะนโยบายที่ตอบโจทย์ได้ตรงจุด ชัดเจน และสอดคล้องกับสภาวะของเศรษฐกิจไทยในการแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างพร้อมกับยกระดับศักยภาพของประเทศในหลายด้าน ซึ่งผลงานวิจัยของ ธปท. ได้รับการเผยแพร่และเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับประเทศและระดับสากล อีกทั้ง ธปท. ได้พัฒนาเว็บไซต์ศูนย์รวมข้อมูลเศรษฐกิจไทย (Thailand's Integrated Database for Economics: TiDE) เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลเศรษฐกิจไทยที่ครอบคลุม และเปิดให้สาธารณชนใช้งานได้ง่ายโดยไม่มีค่าใช้จ่าย เพื่อให้ข้อมูลที่มีอยู่ได้ถูกใช้ประโยชน์สูงสุดและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยในวงกว้าง นอกจากนี้ ในวาระครบรอบ 75 ปีของการสถาปนา ธปท. เมื่อต้นปี 2561 ได้เปิดศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางเศรษฐกิจการเงินแห่งใหม่ของสังคมไทย โดยมุ่งหวังให้เป็นพื้นที่สาธารณะให้กับประชาชนทั่วไป นิสิต นักศึกษา นักวิชาการ ผู้ประกอบการ เข้ามาหาความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านการบริหารจัดการเงิน เทคโนโลยีสมัยใหม่ ศิลปวัฒนธรรม ศาสนาและประวัติศาสตร์ที่จะสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้และแบ่งปันในอนาคต ซึ่งในปี 2562 มีผู้เข้าชมและใช้บริการต่าง ๆ กว่า 46,000 คน

๒

ภาพรวมผลการดำเนินงาน และการกำกับดูแลกิจการ

- ผลการดำเนินงานและการกำกับดูแลกิจการ
ของคณะกรรมการ ธปท.
- แผนยุทธศาสตร์ ธปท. ปี 2563 - 2565
- ภาพรวมผลการดำเนินงานในปี 2562
- โครงสร้างองค์กร ระบบงาน และกระบวนการทำงาน
- การกำกับดูแลกิจการและการบริหารความเสี่ยง

1. ผลการดำเนินงานและการกำกับดูแลกิจการของคณะกรรมการ ธปท.

รายงานประจำปี 2562 ฉบับนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จัดทำและเสนอคณะกรรมการ ธปท. เพื่อให้เป็นรายงานของคณะกรรมการ ธปท. ตามมาตรา 57 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (พ.ร.บ. ธปท.) เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา พร้อมทั้งรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบและรายงานของผู้สอบบัญชี และงบการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 ทั้งนี้ ตามมาตรา 25 แห่ง พ.ร.บ. ธปท. นั้น กำหนดให้คณะกรรมการ ธปท. มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการและการดำเนินการของ ธปท. เพื่อให้บรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 เว้นแต่กิจการและการดำเนินการที่เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) และคณะกรรมการระบบการชำระเงิน (กรช.)

การดำเนินการวางรากฐานการทำหน้าที่ของ ธปท. เพื่อส่งเสริมให้ระบบเศรษฐกิจการเงินไทยมีเสถียรภาพ และระบบการเงินไทยมีพัฒนาการที่สนับสนุนให้เศรษฐกิจขยายตัวได้อย่างยั่งยืน ทัวถึง และพร้อมปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัล นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการเตรียม ธปท. ให้สามารถดำเนินการกิจของธนาคารกลางได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่ผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือมากขึ้นและรุนแรงขึ้น ตลอดจนความท้าทายสำคัญที่เกิดจากพัฒนาการทางเทคโนโลยี ปัญหาเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจไทย และความเปราะบางของสภาพสังคมและเศรษฐกิจ

คณะกรรมการ ธปท. ได้ผลักดันการดำเนินการวางรากฐานของ ธปท. ตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ธปท. พ.ศ. 2560 - 2562 และมีส่วนสำคัญในการกำหนดทิศทางแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ของ ธปท. พ.ศ. 2563 - 2565 ตลอดจนการปรับโครงสร้างองค์กร เพื่อพร้อมขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ในระยะต่อไป ควบคู่กับการยกระดับการบริหารความเสี่ยง และการส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีในองค์กร

1.1 การดำเนินการและการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ของ ธปท.

คณะกรรมการ ธปท. ได้ประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับคณะกรรมการนโยบาย 3 คณะ (ได้แก่ กนง. กนส. และ กรช.) คณะกรรมการตรวจสอบ และคณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2562 เพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ธปท. พ.ศ. 2560 - 2562 ซึ่งมีผลสำเร็จที่สำคัญ คือ **ด้านเสถียรภาพ (stability)** ธปท. ได้พัฒนากรอบและเครื่องมือเชิงนโยบายในการดูแลเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจการเงินที่ครอบคลุมยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันผลการประเมิน Financial Sector Assessment Program (FSAP) ของภาคการเงินไทยที่อยู่ในระดับดีถึงดีมาก สะท้อนถึงผลการยกระดับการกำกับดูแลสถาบันการเงินให้รองรับความเสี่ยงที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น รวมถึงภัยคุกคามทางไซเบอร์ เช่นเดียวกับ**ด้านการพัฒนา (development)** ที่การดำเนินงานของ ธปท. เช่น ระบบพร้อมเพย์ มาตรฐาน QR code ตลอดจนความร่วมมือกับธนาคารกลางในต่างประเทศ มีส่วนสำคัญช่วยให้ประชาชนสามารถใช้บริการทางการเงินได้สะดวกขึ้นทั้งในและต่างประเทศ เอื้อต่อการปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัล ขณะที่ผู้ใช้บริการทางการเงินได้รับบริการอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมเพิ่มขึ้น

จากนโยบายบัญชีเงินฝากขั้นพื้นฐาน และเกณฑ์การให้บริการลูกค้าอย่างเป็นธรรม (market conduct) ใน**ด้านเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร (internal excellence)** ธปท. ได้ยกระดับองค์กรให้สามารถดำเนินการกิจการที่ยากและท้าทายขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยส่งเสริมการใช้ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ เตรียมบุคลากรให้มีความพร้อมเพื่อรองรับภารกิจในอนาคต รวมถึงปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ คล่องตัว ทันสมัย และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

ในระยะต่อไป ระบบเศรษฐกิจการเงินไทยต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (transformative world) ทั้งจากพัฒนาการทางเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด และโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมที่มีลักษณะกระจายตัว ซึ่งเป็นความท้าทายต่อการดำเนินนโยบายของ ธปท. ดังนั้นคณะกรรมการ ธปท. ได้ให้ความสำคัญกับทิศทางยุทธศาสตร์ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ของ ธปท. พ.ศ. 2563 - 2565 ที่จะช่วยเตรียมความพร้อม ธปท. ให้สามารถขับเคลื่อนให้ระบบเศรษฐกิจการเงินของประเทศไทยมีการพัฒนาการและปรับตัวได้อย่างเท่าทัน ท่ามกลางความท้าทาย 7 ประการ ได้แก่ (1) ระบบการเงินเข้าสู่โลกการเงินดิจิทัลอย่างรวดเร็ว (2) กรอบและกลไกการกำกับดูแลเสถียรภาพระบบการเงินต้องเท่าทันกับ

แผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ธปท. พ.ศ. 2560 - 2562

ความเสี่ยงและสภาพแวดล้อมใหม่ (3) นโยบายการเงินและนโยบายการคลังต้องคำนึงถึงขีดจำกัดโดยเฉพาะจากปัจจัยเชิงโครงสร้าง (4) อัตราแลกเปลี่ยนจะผันผวนสูงและการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนของภาคเอกชนจะมีความสำคัญมากขึ้น (5) ภัยคุกคามทางไซเบอร์และความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีจะเป็นความเสี่ยงหลักของระบบการเงิน (6) การดำเนินงานโดยคำนึงถึงความยั่งยืน ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลจะเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และ (7) การรักษาความเป็นอิสระและความน่าเชื่อถือของธนาคารกลางต้องเผชิญกับความท้าทายที่หลากหลายขึ้น

นอกจากนี้ คณะกรรมการ ธปท. ได้ให้ความสำคัญกับการวางรากฐานสำคัญเพื่อความเข้มแข็งและศักยภาพขององค์กรเพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และภารกิจของ ธปท. ใน 3 ปีข้างหน้า จากการปลดล็อกและเสริมสร้างศักยภาพของพนักงานให้เป็นพลังขององค์กร ปรับวัฒนธรรมองค์กรและกระบวนการทำงานสู่องค์กรที่มีความคล่องตัวสูง ตลอดจนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูลเป็นเครื่องมือหลักในทุกกระบวนการทำงาน

1.2 การบริหารเงินสำรองทางการ

คณะกรรมการ ธปท. ให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลการบริหารเงินสำรองทางการที่มีความรอบคอบ รัดกุม ท่ามกลางบริบทเศรษฐกิจการเงินโลกที่ผันผวนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ควบคู่กับการติดตามผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนต่าง ๆ ให้เหมาะสมภายใต้กรอบการลงทุนและความเสี่ยงที่กำหนด โดยได้ทบทวนสัดส่วนการลงทุนในแต่ละประเทศ (institutional benchmark) ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การบริหารเงินสำรองที่ระบุในกฎหมายให้รักษามูลค่าเงินสำรองทางการ มีสภาพคล่องเพียงพอ และได้รับผลตอบแทนสูงสุดภายในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้

1.3 การบริหารความเสี่ยงองค์กรของ ธปท.

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจและการเงิน กระแสของเทคโนโลยีใหม่และภัยคุกคามทางไซเบอร์ ตลอดจนความผันผวนและความไม่แน่นอนจากปัญหาภูมิรัฐศาสตร์ คณะกรรมการ ธปท. ได้ติดตามความเสี่ยงที่จะกระทบต่อการดำเนินงานของ ธปท. อย่างใกล้ชิดเพิ่มขึ้น และในการทบทวนความเสี่ยงองค์กรของ ธปท. ประจำปี 2562 ได้ปรับเพิ่มระดับความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนในระบบเศรษฐกิจการเงินโลกและปัญหาภูมิรัฐศาสตร์โลก และความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ของภาคการเงิน

1.4 การสนับสนุนการดำเนินนโยบายต่างประเทศ

คณะกรรมการ ธปท. ตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาบทบาทของไทยในเวทีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในปี 2562 ที่ประเทศไทยทำหน้าที่ประธานอาเซียน จึงได้สนับสนุนให้มีการปรับปรุงความตกลงมาตรการริเริ่มเชียงใหม่พหุภาคี (Chiang Mai Initiative Multilateralisation Agreement: CMIM Agreement) ในส่วนของกระบวนการให้ความช่วยเหลือด้านสภาพคล่องแก่สมาชิกให้มีความชัดเจนมากขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้ความช่วยเหลือตามกลไก CMIM เมื่อเกิดวิกฤต

1.5 การส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีในองค์กร

คณะกรรมการ ธปท. ให้ความสำคัญสำหรับการส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีในองค์กรอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2562 ได้จัดทำแนวนโยบายต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันของ ธปท. ซึ่งสะท้อนเจตนารมณ์ในการไม่ยอมรับการทุจริตคอร์รัปชันทุกรูปแบบ (zero-tolerance policy) และให้ความสำคัญกับการดำเนินการกิจกรรมระดับด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส เป็นธรรม มีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี รวมถึงได้จัดทำกระบวนการรับเรื่องร้องเรียนและการแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการกระทำความผิดกรณีทุจริตคอร์รัปชัน (whistleblowing) เพื่อยกระดับธรรมาภิบาลขององค์กร

1.6 การปรับโครงสร้างองค์กร

คณะกรรมการ ธปท. เห็นชอบการปรับโครงสร้างองค์กรเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับความท้าทายและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รongรับภารกิจขององค์กรที่เพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของ ธปท. ในระยะต่อไป โดยได้เพิ่ม 3 สายงานใหม่ คือ (1) สายกำกับสถาบันการเงิน 2 เพื่อรับผิดชอบงานกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) ตรวจสอบผู้ให้บริการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (non-bank) งาน market conduct และงานวางแผนและพัฒนาผู้ตรวจสอบ (2) สายบริหารความเสี่ยงองค์กร เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการความเสี่ยง การกำกับดูแลงานด้านธรรมาภิบาลแบบบูรณาการ และ (3) สายเสถียรภาพระบบการเงินและยุทธศาสตร์องค์กร เพื่อผลักดันงานด้านเสถียรภาพระบบการเงินให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสมและทันการณ์

2. แผนยุทธศาสตร์ ธปท. ปี 2563 - 2565

แผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ธปท. (พ.ศ. 2563 - 2565) ภายใต้หัวข้อ “ธนาคารกลางท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง (central bank in a transformative world)” ประกอบด้วยแผนรองรับ 7 ประเด็นความท้าทาย และการปรับรากฐานสำคัญขององค์กร 3 ด้าน

2.1 ความท้าทายสำคัญ ภายใต้สภาพแวดล้อมในอนาคต

ในระยะ 3 - 5 ปีข้างหน้า ระบบเศรษฐกิจการเงินโลกและไทยจะอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือ (VUCA¹) มากขึ้นกว่าที่ผ่านมา จากปัจจัยเชิงภูมิรัฐศาสตร์ที่ส่งผลกระทบต่อภาวะการค้าและการลงทุนทั่วโลก ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะภาวะโลกร้อนที่มีแนวโน้มรุนแรงขึ้น ปัญหาเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมไทย ทั้งการเข้าสู่สังคมสูงวัย และหนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง ขณะที่พัฒนาการทางเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดดจะเปลี่ยนวิถีชีวิต รูปแบบธุรกิจ บริการทางการเงิน ตลอดจนระบบเศรษฐกิจและสังคม (technology disruption) นอกจากนี้ โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีลักษณะกระจายตัวมากขึ้นต่างจากโครงสร้างที่มีลักษณะรวมศูนย์ เช่นในอดีต จะลดบทบาทของสถาบันตัวกลางหรือหน่วยงานภาครัฐ พร้อมกับเพิ่มอำนาจของปัจเจกบุคคล (democratization)

ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากความสามารถในการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระผ่านสื่อสังคมออนไลน์

แผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ธปท. (พ.ศ. 2563 - 2565) มุ่งเตรียมพร้อมและผลักดันให้องค์กรสามารถทำหน้าที่ธนาคารกลางได้อย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยกำหนดทิศทางยุทธศาสตร์ที่ตอบโจทย์ความท้าทายสำคัญต่อการดำเนินนโยบายของธนาคารกลางใน 7 ด้าน เพื่อส่งเสริมให้ระบบเศรษฐกิจการเงินไทยมีความทนทานสามารถรับมือกับความเสียหาย (resilience) พร้อมสนับสนุนให้เศรษฐกิจไทยเติบโตได้เต็มศักยภาพ กระจายประโยชน์ได้อย่างทั่วถึงและยั่งยืน รวมทั้งมุ่งปรับรากฐานสำคัญขององค์กร (internal transformation) ใน 3 ด้าน เพื่อยกระดับศักยภาพขององค์กรและบุคลากรให้สามารถตอบโจทย์ความท้าทายในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7 ประเด็นความท้าทาย และ 3 รากฐานสำคัญขององค์กร

¹volatile, uncertain, complex, and ambiguous

ความท้าทายที่ 1 ระบบการเงินเข้าสู่โลกการเงินดิจิทัลอย่างรวดเร็ว

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเอื้อให้เกิดการพัฒนาบริการทางการเงินดิจิทัล (digital finance) ที่สะดวก รวดเร็ว และมีต้นทุนที่ลดลงมาก ขณะเดียวกันข้อมูลธุรกรรมจะเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการพัฒนาบริการทางการเงินในโลกดิจิทัลที่ช่วยให้ผู้ให้บริการสามารถเสนอผลิตภัณฑ์และบริการที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าแต่ละรายได้ดีขึ้น ดังนั้น ธปท. จึงมุ่งให้บริการทางการเงินและบริการชำระเงินดิจิทัลช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและศักยภาพการดำเนินธุรกิจของภาคธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ (SME) โดยส่งเสริมให้ระบบการเงินไทยมีระบบนิเวศที่เอื้อให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าสู่โลกการเงินดิจิทัลได้อย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันที่เหมาะสมจากผู้เล่นที่หลากหลาย และมีโครงสร้างพื้นฐานและมาตรฐานกลางที่ผู้ให้บริการทางการเงินสามารถใช้ร่วมกันและเชื่อมโยงกันได้อย่างทั่วถึง (interoperability) ตลอดจนสนับสนุนให้มีระบบนิเวศข้อมูล (data ecosystem) ที่เจ้าของข้อมูล ระบบการเงิน และระบบเศรษฐกิจ สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลธุรกรรมของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนต่าง ๆ พร้อมมุ่งผลักดันให้การชำระเงินดิจิทัล (digital payment) เป็นทางเลือกหลักในการชำระเงินของทุกภาคส่วน

นอกจากนี้ พัฒนาการของของคริปโตเคอร์เรนซี (crypto-currency) และสินทรัพย์ดิจิทัล (digital asset) อาจทำให้รูปแบบของสื่อกลางในการชำระเงินและการลงทุนทางการเงินเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต ธปท. จึงต้องพัฒนาสกุลเงินดิจิทัลของธนาคารกลาง (Central Bank Digital Currency: CBDC) ที่เท่าทันความต้องการของเศรษฐกิจไทยเพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ รวมทั้งกำหนดนโยบายและแนวทางกำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัลของภาคเอกชน เพื่อรักษาประสิทธิภาพของกลไกการส่งผ่านนโยบายการเงิน ความมั่นคงของระบบการชำระเงิน และเสถียรภาพของระบบการเงิน

ความท้าทายที่ 2 กรอบและกลไกการกำกับดูแลเสถียรภาพระบบการเงินต้องเท่าทันกับความเสี่ยงและสภาพแวดล้อมใหม่

กรอบและกลไกการกำกับดูแลเสถียรภาพระบบการเงินในปัจจุบันกำลังถูกท้าทายจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป โดยโลกการเงินดิจิทัลทำให้เกิดรูปแบบธุรกิจใหม่และมีผู้ให้บริการทางการเงินหลากหลายประเภทมากขึ้น เช่น บริษัทเทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech) และบริษัทเทคโนโลยี

ขนาดใหญ่ (BigTech) ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสี่ยงรูปแบบใหม่ ๆ ที่เชื่อมโยงกันมากขึ้นจนกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงิน ขณะเดียวกันความแตกต่างของกฎเกณฑ์กำกับดูแลผู้ให้บริการทางการเงินประเภทต่าง ๆ อาจทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบในการแข่งขันจากช่องโหว่ของกฎเกณฑ์ โดยเฉพาะการกำกับดูแลผู้ให้บริการทางการเงินที่อยู่นอกระบบธนาคารพาณิชย์ (shadow banking) ในหลาย ๆ ด้าน ยังไม่สอดคล้องกับความเสี่ยงและอาจทำให้เกิดจุดเปราะบางในระบบการเงิน

ธปท. จึงมุ่งกำกับดูแลแบบเน้นวัตถุประสงค์และหลักการ (principle-based) เพื่อให้ผู้ให้บริการทางการเงินสามารถปรับรูปแบบการทำธุรกิจได้รวดเร็วและเท่าทันความเสี่ยงรูปแบบใหม่ พร้อมกับเปลี่ยนจากการกำกับดูแลตามประเภทของผู้ให้บริการทางการเงิน (entity-based) เป็นตามประเภทธุรกรรม (activity-based) มากขึ้น โดยยึดหลักความสมเหตุสมผลกับระดับความเสี่ยง (proportionality) ในการกำกับดูแลบริการทางการเงินที่มีลักษณะคล้ายกันจากผู้ให้บริการทางการเงินประเภทต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการยกระดับวัฒนธรรมด้านความเสี่ยงขององค์กร (risk culture) ของผู้ให้บริการทางการเงิน เพื่อให้สามารถปรับตัวรองรับความเสี่ยงที่ซับซ้อนขึ้นในระยะข้างหน้า ขณะเดียวกัน ธปท. จะใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ (supervisory technology) เพื่อพัฒนาการกำกับตรวจสอบที่มีลักษณะต่อเนื่อง (ongoing) และเพิ่มการประเมินความเสี่ยงของเสถียรภาพระบบการเงินที่มีลักษณะมองไปข้างหน้า (forward-looking) มากขึ้น อีกทั้งเร่งผลักดันให้เกิดกรอบการกำกับดูแลผู้ให้บริการทางการเงินที่อยู่นอกระบบธนาคารพาณิชย์ (ทั้ง non-bank และ BigTech) และสร้างกลไกความร่วมมือในการดูแลเสถียรภาพระบบการเงินของประเทศ (financial stability institutional arrangement) เพื่อให้การดูแลเสถียรภาพระบบการเงินมีประสิทธิภาพ

ความท้าทายที่ 3 นโยบายการเงินและนโยบายการคลังต้องคำนึงถึงขีดจำกัด โดยเฉพาะจากปัจจัยเชิงโครงสร้าง

ความสามารถในการดำเนินนโยบายการเงินและนโยบายการคลังอาจมีข้อจำกัดเพิ่มขึ้นจากภาวะอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ต่ำเข้าใกล้ระดับศูนย์ และอัตราเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับต่ำมานาน ประกอบกับโครงสร้างระบบเศรษฐกิจการเงินมีการเปลี่ยนแปลงหลากหลายด้าน และการเข้าสู่โลกการเงินดิจิทัล ทำให้กลไกการส่งผ่านนโยบายการเงินเปลี่ยนไปจากเดิมและอาจส่งผลให้ประสิทธิผลของนโยบายลดลง ขณะที่ภาระการคลังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากรายจ่ายสวัสดิการสังคมเพื่อรองรับประชากรสูงอายุ

และความไม่เท่าเทียมกันในสังคมที่เพิ่มขึ้น รวมถึงรายจ่ายลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของประเทศอาจสร้างแรงกดดันต่อนโยบายการคลังในระยะต่อไป

ธปท. จึงต้องทบทวนและพัฒนารอบและเครื่องมือในการดำเนินนโยบายการเงิน และผสมผสานการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ทั้งอัตราดอกเบี้ย การบริหารจัดการอัตราแลกเปลี่ยน มาตรการดูแลเงินทุนเคลื่อนย้าย มาตรการกำกับดูแลความเสี่ยงเชิงระบบ (macroprudential) และมาตรการกำกับดูแลสถาบันการเงิน (microprudential) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านเศรษฐกิจมหภาคและเสถียรภาพระบบการเงิน พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารนโยบายให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้าใจและสามารถปรับตัวต่อสัญญาณของนโยบายได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ธปท. จะผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนการปรับโครงสร้างระบบเศรษฐกิจไทยอย่างจริงจัง โดยให้ความสำคัญกับงานวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก และร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อยกระดับศักยภาพการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่มุ่งส่งเสริมให้เกิดการลงทุนภาคเอกชนและเพิ่มผลผลิตการผลิต ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความยั่งยืนทางการเงินและการคลัง

ความท้าทายที่ 4 อัตราแลกเปลี่ยนจะผันผวนสูงและการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนของภาคเอกชนจะมีความสำคัญมากขึ้น

สถานการณ์เศรษฐกิจการเงินโลกที่มีความไม่แน่นอนสูงและปัญหาภูมิรัฐศาสตร์ที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับสภาพคล่องที่มีอยู่มากในระบบการเงินโลกจะส่งผลให้เงินทุนเคลื่อนย้ายมีความผันผวนมากขึ้นในระยะต่อไป ขณะที่ดุลบัญชีเดินสะพัดยังมีแนวโน้มเกินดุลต่อเนื่องซึ่งส่วนหนึ่งสะท้อนปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจไทยที่ยังมีช่องว่างของการออมและการลงทุนสูง (saving-investment gap) นอกจากนี้ การเข้าสู่โลกการเงินดิจิทัลอาจส่งผลให้ประสิทธิภาพของเกณฑ์ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินลดลง ดังนั้น ระบบเศรษฐกิจการเงินไทยจะยังคงเผชิญกับความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนและการบริหารจัดการความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนของ ธปท. จะมีความท้าทายมากขึ้น

ทิศทางยุทธศาสตร์จึงมุ่งสร้างระบบนิเวศของการแลกเปลี่ยนเงิน (FX ecosystem) เพื่อให้ภาคเอกชนมีความเข้าใจและคุ้นชินกับความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน ตลอดจนสามารถบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รวมถึงพัฒนาการให้บริการในตลาดเงินตราต่างประเทศให้เข้าถึงได้สะดวก โปร่งใส เป็นธรรม และมีเครื่องมือบริหารความเสี่ยงที่ตรงความต้องการที่หลากหลายและมีต้นทุนที่เหมาะสม อีกทั้งจะสนับสนุนการใช้เงินสกุลท้องถิ่นเพื่อลดผลกระทบจากความผันผวนของเงินสกุลหลัก และทบทวนกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินให้เท่าทันโลกการเงินดิจิทัล และสร้างสมดุลของการไหลเข้าออกของเงินตราต่างประเทศ รวมถึงส่งเสริมให้ภาคเอกชนกระจายความเสี่ยงการลงทุนในสินทรัพย์ (wealth diversification) ทั้งในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ ธปท. จะให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ติดตามเงินทุนเคลื่อนย้าย (surveillance) ที่เข้มข้นขึ้น พร้อมก้าวร่วมมือกับธนาคารกลางต่างประเทศเพื่อสร้างกลไกความเปราะบางของระบบเศรษฐกิจไทยต่อความผันผวนของเงินทุนเคลื่อนย้าย และมีกลยุทธ์เชิงรุกในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศเพื่อรองรับการปรับตัวเข้าสู่โลกดิจิทัลและโครงสร้างเศรษฐกิจการเงินโลกที่เปลี่ยนแปลง

ความท้าทายที่ 5 ภัยคุกคามทางไซเบอร์และความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีจะเป็นความเสี่ยงหลักของระบบการเงิน

แม้ระบบการเงินไทยสามารถใช้ประโยชน์จากพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล แต่โอกาสดังกล่าวอาจมาพร้อมกับความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีและภัยคุกคามทางไซเบอร์ในรูปแบบที่หลากหลาย คาดเดาได้ยาก และจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น เช่น การรั่วไหลของข้อมูล และการหยุดชะงักในการให้บริการ ธปท. จึงมุ่งยกระดับความทนทานของโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของภาคการเงินต่อความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีและภัยคุกคามทางไซเบอร์ให้ได้มาตรฐานสากล และพัฒนารอบการกำกับตรวจสอบผู้ให้บริการทางการเงินให้เท่าทันเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดผลกระทบในวงกว้างจากการใช้เทคโนโลยีหรือโครงสร้างพื้นฐานร่วมกันและจากการกระจุกตัวของการใช้บริการกับผู้ให้บริการเทคโนโลยีรายใดรายหนึ่ง นอกจากนี้ จะยกระดับการกำกับดูแลข้อมูลส่วนบุคคลและธรรมาภิบาลการใช้ข้อมูลของผู้ให้บริการทางการเงินเพื่อรองรับความเสี่ยงจากการใช้ข้อมูลรายการธุรกรรมที่เพิ่มขึ้น สร้างกลไกความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์กับผู้กำกับดูแลและผู้เกี่ยวข้องในภาคการเงินให้เข้มแข็งขึ้น รวมถึงจะขยายไปยังภาคธุรกิจอื่นทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และนานาชาติ ประกอบกับสร้างกลไกรองรับการพัฒนาบุคลากรภาคการเงินให้มีความรู้เพียงพอและพร้อมรับมือความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีและภัยคุกคามทางไซเบอร์

ความท้าทายที่ 6 การดำเนินงานโดยคำนึงถึงความยั่งยืน (sustainability) ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล จะเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

แนวคิดเรื่องการดำเนินธุรกิจเพื่อความยั่งยืนมีความสำคัญมากขึ้นจากปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล โดยปัญหาภาวะโลกร้อนที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นอาจส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจและคุณภาพสินเชื่อในระยะยาว ขณะที่ปัญหาด้านสังคมที่เกิดจากหนี้ครัวเรือนในระดับสูง การเข้าสู่สังคมสูงวัย และผู้ขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้บริการทางการเงินอาจไม่สามารถใช้ประโยชน์จากระบบการเงินได้อย่างเต็มที่ ทำให้เกิดความเปราะบางในภาคการเงินและสังคม นอกจากนี้ปัญหาด้านธรรมาภิบาลของการดำเนินธุรกิจที่คำนึงถึงผลประโยชน์ระยะสั้นเป็นหลักอาจนำมาซึ่งผลกระทบต่อชื่อเสียงและความอยู่รอดของธุรกิจในระยะยาว ดังนั้น ธปท. และผู้ให้บริการทางการเงิน ต้องผนวกแนวคิดเรื่องการดำเนินงานและการเงินเพื่อความยั่งยืน ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร นอกจากนี้ ธปท. ยังให้ความสำคัญกับการร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเร่งแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนและลดความเปราะบางของฐานะทางการเงินของครัวเรือนในเชิงรุก ยกกระดับการกำกับดูแลผู้ให้บริการทางการเงินให้บริการอย่างเป็นธรรม พร้อมกับสร้างความรู้ความเข้าใจในการใช้บริการทางการเงินและบริการทางการเงินดิจิทัล ตลอดจนขยายผลการส่งเสริมการออมและปลูกฝังวินัยทางการเงินในวงกว้างเพื่อให้ประชาชนมีภูมิคุ้มกันทางการเงินที่ดี เท่าทันและพร้อมรับบริการทางการเงินดิจิทัล

ความท้าทายที่ 7 การรักษาความเป็นอิสระและค่าน้ำเชื่อถือของธนาคารกลางต้องเผชิญกับความท้าทายที่หลากหลายขึ้น

การดำเนินนโยบายของธนาคารกลางหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะส่งผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องกลุ่มต่าง ๆ แตกต่างกันไป อาจนำไปสู่การถูกตั้งข้อสงสัยถึงประสิทธิภาพและความชอบธรรมในการทำหน้าที่ของธนาคารกลาง ขณะเดียวกัน ความคาดหวังของสาธารณชนกลุ่มต่าง ๆ ต่อบทบาทของธนาคารกลางเพิ่มขึ้น และองค์กรของรัฐจะถูกตรวจสอบจากสังคมมากขึ้น ขณะเดียวกันพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารของผู้คนในสังคมให้ความสำคัญกับความเร็วของข้อมูลข่าวสารและเนื้อหาที่เข้าใจง่าย ขณะที่เหตุและผลของการทำนโยบายของธนาคารกลางเป็นเรื่องที่ซับซ้อนและยากต่อการอธิบายให้สังคมเข้าใจ จึงทำให้มีโอกาสที่ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายและการทำงานจะถูกบิดเบือนไป และส่งผล

ต่อความน่าเชื่อถือของธนาคารกลาง ดังนั้น ธปท. จึงมุ่งสื่อสารโดยตรงกับประชาชนและภาคธุรกิจมากขึ้นเพื่อสร้างการรับรู้ความเข้าใจ และความเชื่อมั่นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และเหตุผลของการดำเนินนโยบาย ใช้การสื่อสารเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของเครื่องมือทางนโยบายและให้ผู้เกี่ยวข้องนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจดำเนินชีวิตและวางแผนธุรกิจได้เหมาะสมและทันการณ์ รวมทั้งขยายเครือข่ายพันธมิตรทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือ และผลักดันนโยบายสำคัญร่วมกันอย่างเป็นระบบและยั่งยืน นอกจากนี้ ธปท. ยังมุ่งยกระดับความเข้มแข็งด้านธรรมาภิบาลของ ธปท. อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้มากขึ้น โดยเฉพาะการเปิดรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เกี่ยวข้องกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินนโยบายของ ธปท. คำนึงถึงผลกระทบต่ออย่างครอบคลุม รอบด้าน และประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ

2.2 การปรับรากฐานสำคัญขององค์กร 3 ด้าน เพื่อยกระดับศักยภาพองค์กรและบุคลากรอย่างต่อเนื่องให้เท่าทันกับความท้าทายในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รากฐานที่ 1 ปลอดภัยและเสริมสร้างศักยภาพของพนักงานให้เป็นพลังขององค์กร โดยเตรียมความพร้อมบุคลากรให้มีทักษะและองค์ความรู้ใหม่ที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและมีประสบการณ์ที่หลากหลายมากขึ้น ส่งเสริมให้พนักงานพัฒนาศักยภาพของตนเองตลอดเวลา โดยเพิ่มโอกาสให้พนักงานมีอิสระในทางเลือกของตนเอง (employees' voice and choice) ทั้งในด้านการพัฒนาตนเอง การทำงานที่ตนเองสนใจ และการเลือกเส้นทางอาชีพ พร้อมทั้งสร้างคุณค่าให้กับองค์กรจากความหลากหลายของพนักงาน และสนับสนุนให้พนักงานใช้ศักยภาพได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ ยังเร่งสร้างผู้นำรุ่นใหม่เพื่อเป็นกำลังสำคัญที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงในเชิงรุกให้เกิดขึ้นในอนาคต และเป็นแบบอย่างของการทำงานที่ยึดค่านิยมร่วมขององค์กร ได้แก่ ยืนตรง มองไกล ยื่นมือ และตัดสินใจ

รากฐานที่ 2 ปรับวัฒนธรรมองค์กรและกระบวนการทำงานสู่องค์กรที่มีความคล่องตัวสูง โดยส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรแบบล่างขึ้นบนที่กระจายอำนาจให้ทีมงานและพนักงานมีอิสระในการตัดสินใจ กล้าคิดและลงมือทำ เปิดโอกาสและยอมรับที่จะเกิดข้อผิดพลาดเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และนำมาพัฒนางานหรือสร้างนวัตกรรมในการทำงาน นอกจากนี้ ธปท. ยังมุ่งที่จะปรับโครงสร้างองค์กรและกระบวนการทำงานให้

คล่องตัว ยืดหยุ่น และสนับสนุนการทำงานร่วมกันทั้งแบบข้ามฝ่ายงานและกับหน่วยงานภายนอก พร้อมกับผลักดันการใช้หลักการ Regulatory Impact Assessment (RIA) อย่างจริงจังจนเป็นวัฒนธรรมในการออกนโยบายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ตลอดจน “ลด-ละ-เลิก” งานและกระบวนการทำงานที่สร้างต้นทุนเกินความจำเป็นและใช้ทรัพยากรหรือเวลาไม่คุ้มค่า อีกทั้งยกระดับการอบการบริหารความเสี่ยงองค์กรของ ธปท. ให้เท่าทันกับความเสี่ยงรูปแบบใหม่ ๆ และสภาพแวดล้อมที่มีความไม่แน่นอนสูง

รากฐานที่ 3 ใช้เทคโนโลยีและข้อมูลเป็นเครื่องมือหลัก ในทุกกระบวนการทำงาน โดยมุ่งปรับเปลี่ยนองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล (digital workplace) ที่นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการทำงานภายใน ธปท. รวมถึงยกระดับแพลตฟอร์มด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัย คล่องตัว มีความมั่นคงปลอดภัย และประหยัดทรัพยากรในการบริหารจัดการ นอกจากนี้ ธปท. จะเร่งสร้างศักยภาพและวัฒนธรรมการทำงานของ ธปท. ที่ใช้ข้อมูลเป็นหลักในการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และกำหนดนโยบายของ ธปท.

ในทุกระดับ (evidence-based decision making) ส่งเสริมให้พนักงานมีทัศนคติเปิดรับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล พร้อมกับเร่งพัฒนาความรู้และทักษะพนักงานให้เท่าทันและใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล (digital mindset and digital capability) รวมถึงยกระดับความเข้มแข็งและความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ของระบบภายใน ธปท. และระบบที่เชื่อมต่อกับภายนอกให้ตอบสนองต่อภัยคุกคามทางไซเบอร์และกลับคืนสู่การใช้งานปกติได้อย่างรวดเร็ว (response and recovery)

ธปท. มุ่งหวังว่าการดำเนินการตามทิศทางยุทธศาสตร์ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ข้างต้น จะสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนสามารถปรับตัวและได้รับประโยชน์สูงสุดจากระบบเศรษฐกิจการเงินดิจิทัล รวมทั้งมีความทนทานต่อความผันผวนและความเสี่ยงต่าง ๆ (resilience) ในระยะข้างหน้า ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวจะสำเร็จได้ต้องมาจากความร่วมมือทั้งภายใน ธปท. และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องภายนอก เพื่อสนับสนุนให้ระบบเศรษฐกิจการเงินไทยมีเสถียรภาพ เติบโตได้อย่างยั่งยืนและทั่วถึง “เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของคนไทย”

การดำเนินนโยบายการเงิน กับอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ลดลงในปี 2562

คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ดำเนินนโยบายการเงินในปี 2562 ในลักษณะผ่อนคลายเป็นต่อเนื่อง เพื่อช่วยสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และเอื้อให้อัตราเงินเฟ้อเคลื่อนไหวสอดคล้องกับกรอบเป้าหมาย รวมทั้งคำนึงถึงการรักษาเสถียรภาพราคาและเสถียรภาพระบบการเงินของประเทศ โดยได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย 2 ครั้งในช่วงครึ่งหลังของปีมาอยู่ที่ร้อยละ 1.25

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

ผลการประชุม คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) 25 ก.ย. 62 | ครั้งที่ 6/2562

กนง. มีมติเอกฉันท์
ให้คงอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่

1.5%

ต่อปี

เศรษฐกิจไทย
มีแนวโน้มขยายตัวต่ำกว่า
ที่ประเมินไว้เดิมและต่ำกว่า
ระดับศักยภาพ

อัตราเงินเฟ้อทั่วไป
เงินเฟ้อทั่วไปมีแนวโน้ม
ต่ำกว่าขอบล่างของกรอบ
เป้าหมายเงินเฟ้อ

เสถียรภาพระบบการเงิน
ใช้มาตรการ microprudential
และ macroprudential ส่วน
ใหญ่เหมาะสม

มองไปข้างหน้า

- Data dependent และพร้อมใช้เครื่องมือเชิงนโยบายที่เหมาะสม
- ปัญหาเชิงโครงสร้างต้องได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังจากทุกภาคส่วน

อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.bot.or.th

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

ผลการประชุม คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) 18 ส.ค. 62 | ครั้งที่ 8/2562

กนง. มีมติเอกฉันท์
ให้คงอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่

1.25%

ต่อปี

เศรษฐกิจไทย
• มีแนวโน้มขยายตัวต่ำกว่าประมาณการเดิมและต่ำกว่าระดับศักยภาพ
• การส่งออกสินค้าคงคลัง และมีแนวโน้มที่ตัวชี้วัดสำคัญด้านปริมาณการค้าโลก
ที่จะชะลอตัว และการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขัน
ของภาคการส่งออก

เสถียรภาพระบบการเงิน
• ติดตามความเสี่ยงโดยเฉพาะกลุ่มอาชีพ SMEs ที่ลดลง
• ควบคู่มาตรการ microprudential และ macroprudential ส่วนใหญ่เหมาะสม

อัตราเงินเฟ้อทั่วไป
มีแนวโน้มต่ำกว่าขอบล่างของกรอบเป้าหมายเงินเฟ้อ

มองไปข้างหน้า

- Data dependent
- พร้อมใช้เครื่องมือเชิงนโยบายที่เหมาะสม
- ปัญหาเชิงโครงสร้างต้องได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังจากทุกภาคส่วน

อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.bot.or.th

ในการปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย กนง. ได้มีการติดตามพัฒนาการของข้อมูลเป็นสำคัญ (data dependent) ทั้งการขยายตัวทางเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อ เสถียรภาพระบบการเงิน อัตราแลกเปลี่ยน รวมถึงปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ โดยพบว่า **ประการแรก เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มขยายตัวต่ำลง และต่ำกว่าระดับศักยภาพมากขึ้น** จากการส่งออกที่หดตัวและมีแนวโน้มฟื้นตัวช้าตามปริมาณการค้าโลกที่ชะลอตัวลงจากผลของการกีดกันทางการค้า ส่งผลให้การจ้างงานปรับลดลงเร็วทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรกระทบต่ออุปสงค์ในประเทศ ขณะที่เศรษฐกิจไทยในระยะต่อไปยังคงเผชิญกับความเสี่ยงสูงทั้งจากปัจจัยต่างประเทศและในประเทศ

ประการที่สอง อัตราเงินเฟ้อทั่วไปของไทยปี 2562 และปี 2563 มีแนวโน้มต่ำกว่ากรอบล่างของเป้าหมายเงินเฟ้อ จากราคาพลังงานที่ลดลงตามเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง อาทิ ต้นทุนการผลิตสินค้าและบริการที่ลดลงจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การขยายตัวของธุรกิจอี-คอมเมิร์ซทำให้การแข่งขันด้านราคาสูงขึ้น การเข้าสู่สังคมสูงวัยที่ส่งผลให้ความต้องการสินค้าลดลง รวมทั้งคนวัยทำงานมีแนวโน้มออมเงินมากขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมในวัยเกษียณ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นทั่วโลกส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นช้ากว่าในอดีต

ปี 2562 กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยทั้งปีอยู่ที่

2.5 +/- 1.5 %

ประการสุดท้าย มาตรการดูแลเสถียรภาพระบบการเงินที่ ดำเนินการไปแล้ว ช่วยให้ความเปราะบางในระบบการเงินลดลงในระดับหนึ่ง โดยความเสี่ยงในภาคอสังหาริมทรัพย์ปรับตัวดีขึ้น หลังจากมีการบังคับใช้มาตรการกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (มาตรการ LTV) อย่างไรก็ดี ยังมีความเสี่ยงอื่นที่ยังต้องติดตาม

เช่น ความสามารถในการชำระหนี้ของภาคครัวเรือนและธุรกิจ SME ที่มีแนวโน้มด้อยลง พฤติกรรมแสวงหาผลตอบแทนที่สูงขึ้น (search for yield) ในภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำที่อาจนำไปสู่การประเมินความเสี่ยงที่ต่ำกว่าที่ควร โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ และสหกรณ์ออมทรัพย์ รวมถึงอุปทานคงค้างของภาคอสังหาริมทรัพย์ในบางพื้นที่

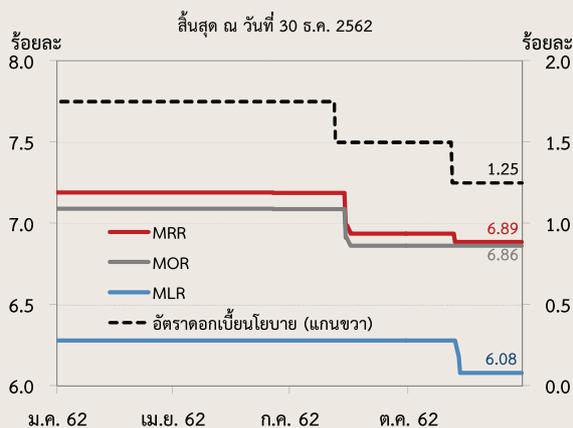
กรรมการ กนง. ส่วนใหญ่จึงเห็นควรให้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลง เพื่อให้ภาครัฐและภาคเอกชนมีเวลาปรับตัวในการรับมือกับเศรษฐกิจที่ชะลอตัว โดยเร่งปรับโครงสร้างหนี้ทั้งในภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจให้สามารถผ่อนชำระหนี้และดำเนินกิจการต่อไปได้ รวมทั้งอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ลดลงจะเอื้อให้นโยบายการคลังของภาครัฐช่วยสนับสนุนเศรษฐกิจได้เต็มที่

การส่งผ่านของนโยบายการเงินปี 2562

การปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายในปี 2562 ได้ถูกส่งผ่านไปยังอัตราดอกเบี้ยหลายประเภท ช่วยให้ต้นทุนการระดมทุนผ่านตลาดการเงินและสถาบันการเงินลดลง พันธบัตรรัฐบาลและตราสารหนี้ภาคเอกชนมีอัตราผลตอบแทนโดยรวมลดลง ขณะที่ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมแก่ลูกค้ารายใหญ่ ชั้นดี (Minimum Loan Rate: MLR) และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมแก่ลูกค้ารายย่อยชั้นดี (Minimum Retail Rate: MRR) เช่นเดียวกับอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อปล่อยใหม่ (New Loan Rate: NLR) ปรับลดลงทุกขนาดวงเงิน สำหรับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากปรับลดลงในกลุ่มเงินฝากประจำ 3 เดือน 6 เดือน และ 12 เดือน ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์โดยเฉลี่ยไม่เปลี่ยนแปลง

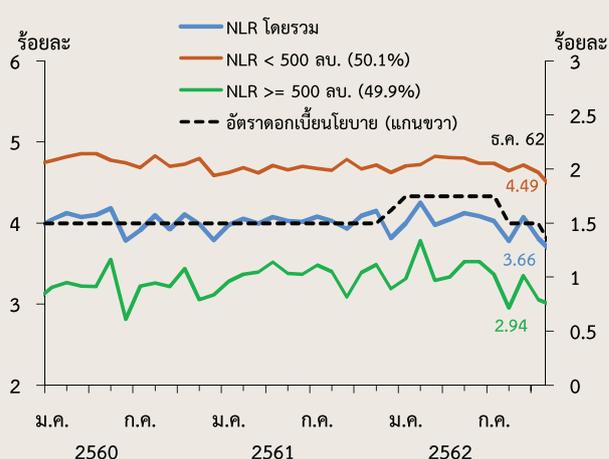
การปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายในปี 2562 ส่งผ่านไปยังอัตราดอกเบี้ยหลายประเภท

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ไทย 5 แห่ง

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย
หมายเหตุ: อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยคำนวณจาก ธนาคารพาณิชย์ไทย 5 แห่ง ได้แก่ BAY BBL KBANK KTB SCB

อัตราดอกเบี้ยสินเชื่อปล่อยใหม่ (NLR)

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย
หมายเหตุ: อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยคำนวณจาก ธนาคารพาณิชย์ไทย 5 แห่ง ได้แก่ BAY BBL KBANK KTB SCB

สำหรับประโยชน์ต่อภาคธุรกิจและประชาชน อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ลดลงทำให้ผู้ประกอบการมีแรงจูงใจที่จะกู้ยืมเพื่อลงทุนมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้มีการจ้างงานมากขึ้น ทำให้ประชาชนมีรายได้มากขึ้น และสามารถจับจ่ายใช้สอยเพิ่มขึ้น ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้เศรษฐกิจของไทยขยายตัว และเอื้อให้อัตราเงินเฟ้อเคลื่อนไหวสอดคล้องกับกรอบเป้าหมาย

การสร้างระบบนิเวศที่พร้อมรับมือกับความผันผวนของค่าเงิน และการรักษาสถิตของเงินทุนเคลื่อนย้าย

ภายใต้สถานการณ์ตลาดการเงินโลกที่มีความผันผวนสูง ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ให้ความสำคัญกับการสร้างระบบนิเวศของอัตราแลกเปลี่ยน (FX ecosystem) เพื่อให้ภาคเอกชนมีความทนทานและพร้อมรับมือกับความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน รักษาสมดุลของเงินทุนเคลื่อนย้าย เพื่อสนับสนุนภาคเศรษฐกิจไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืน

ในปี 2562 ธปท. ได้ลงพื้นที่พูดคุยและจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการกับผู้ประกอบการด้านธุรกิจส่งออกและนำเข้าจำนวน 150 ราย เพื่อรับฟังปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการทำธุรกรรมด้านอัตราแลกเปลี่ยน รวมทั้งให้คำแนะนำในการลดผลกระทบจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน โดยแนวทางการช่วยเหลือที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการต้องดำเนินการควบคู่ใน 3 ด้าน ได้แก่ การได้รับข้อมูลที่เพียงพอและเข้าถึงง่าย การมีเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงด้วยต้นทุนที่เหมาะสม และกระบวนการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศที่สะดวกคล่องตัว

1. การให้ข้อมูลที่เพียงพอและเข้าถึงง่าย ธปท. ได้ปรับรูปแบบการสื่อสาร ทั้งการรวบรวมและเผยแพร่เนื้อหาที่จำเป็นและเข้าใจง่าย เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการบริหารความเสี่ยงได้ดีขึ้น เช่น แนวนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนระยะถัดไป ต้นทุนการป้องกันความเสี่ยง ข้อมูล forward points แบบแยกรายธนาคาร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ SME ในการเปรียบเทียบและตัดสินใจทำธุรกรรม forward ได้ดียิ่งขึ้น รวมถึงการเพิ่มช่องทางการสื่อสารให้หลากหลายผ่านโซเชียลมีเดีย และการเข้าพบผู้ประกอบการโดยตรงมากขึ้น นอกเหนือจากการสื่อสารผ่านธนาคารพาณิชย์และเว็บไซต์ ธปท. นอกจากนี้ในแต่ละช่องทางการสื่อสารได้คัดสรรเนื้อหาและรูปแบบภาษาให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

2. การมีเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงด้วยต้นทุนที่เหมาะสม ธปท. ร่วมกับกระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารไทยและธนาคารสมาชิก 8 แห่ง ผลักดันโครงการบริหารความเสี่ยง FX ของ SME เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้ประกอบการ และทดลองใช้เครื่องมือการประกันค่าเงิน (FX option) โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมภายในวงเงินที่กำหนด ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างปรับปรุงรูปแบบโครงการระยะที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

นอกจากนี้ ธปท. อยู่ระหว่างผลักดันให้การใช้บัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศทำได้ง่ายคล้ายบัญชีเงินบาท เพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้ประกอบการนำเข้าส่งออกในการป้องกันความเสี่ยงและลดผลกระทบจากอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งคาดว่าจะดำเนินการได้ภายในปี 2563

3. การปรับปรุงกระบวนการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ ธปท. ได้ปฏิรูปและผ่อนคลายนโยบายการแลกเปลี่ยนเงิน (FX Regulatory Reform) มาตั้งแต่ปี 2560 และในปี 2562 ได้มีการดำเนินการต่อเนื่องสำคัญ ดังนี้ (1) ยกเว้นการแสดงเอกสารสำหรับธุรกรรมโอนเงินออกนอกประเทศที่ไม่เกิน 200,000 ดอลลาร์ สรอ. จากเดิม 50,000 ดอลลาร์ สรอ. (2) ขยายวงเงินที่ไม่ต้องนำรายได้ต่างประเทศกลับประเทศ เป็น 200,000 ดอลลาร์ สรอ. ต่อครั้ง จากเดิม 50,000 ดอลลาร์ สรอ. และมีแผนที่จะขยายวงเงินเป็น 1,000,000 ดอลลาร์ สรอ. ในครึ่งปีแรกของปี 2563 ซึ่งผู้ส่งออกที่ได้รับประโยชน์คิดเป็นกว่าร้อยละ 50 และ 80 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดตามลำดับ และ (3) ให้โอนเงินออกนอกประเทศได้ทุกวัตถุประสงค์ ยกเว้นเพียงบางรายการ (negative list) จากเดิมที่ให้ทำได้เฉพาะวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ (positive list)

นอกจากนี้ ธปท. ยังได้ผลักดันการสร้างสมดุลของเงินทุนเคลื่อนย้ายด้วยการผ่อนคลายนโยบายการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศให้ทำได้ง่ายขึ้น เพื่อสนับสนุนให้มีเงินทุนไหลออกมากขึ้น ลดแรงกดดันการแข็งค่าของเงินบาท ได้แก่ (1) การเปิดเสรีให้นักลงทุนรายย่อยสามารถออกไปลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศได้เองในวงเงิน 200,000 ดอลลาร์ สรอ. ต่อปี จากเดิมที่ต้องผ่านตัวกลางในประเทศหรือต้องมีหลักทรัพย์ตามที่กำหนด (2) การเพิ่มวงเงินรวมสำหรับการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศที่จัดสรรให้นักลงทุนภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เป็น 1.5 แสนล้านดอลลาร์ สรอ. จากเดิม 1 แสนล้านดอลลาร์ สรอ. เพื่อรองรับการลงทุนในต่างประเทศที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

อะไรคือปัจจัยกำหนดค่าเงินบาทในช่วงที่ผ่านมาแล้ว รปท. ดูแลการแข็งค่าของเงินบาทอย่างไร?

4 ปัจจัย ที่กระทบอัตราแลกเปลี่ยนของไทย

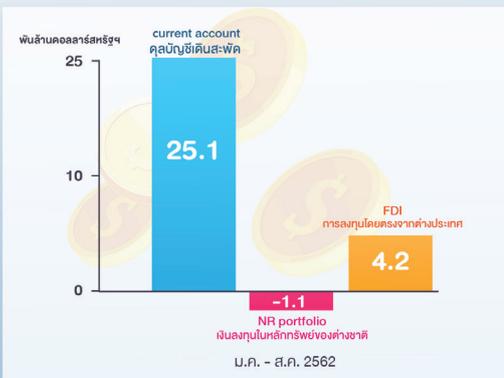
- สถานการณ์ต่างประเทศ (ปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้) อาทิ**
 - สงครามการค้าระหว่างประเทศ
 - สถานการณ์ Brexit
 - ความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์
- การเกินดุลบัญชีเดินสะพัดต่อเนื่อง**

จากการนำเข้าของไทยติดลบมากกว่าการส่งออกเพราะการลงทุนในประเทศที่อยู่ในระดับต่ำ
- การส่งออกทองคำของไทย**

ราคาทองคำปรับสูงขึ้น นักลงทุนไทยเร่งขายทำกำไรโดยการส่งออก
- การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI)**

นักลงทุนต่างชาติเข้ามาซื้อกิจการไทยเพิ่มขึ้น

ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลสูง และเงินลงทุนโดยตรง (FDI) ไหลเข้าไทยมาก

มาตรการที่ รปท. จะนำมาดูแลส่วนใหญ่เป็นการ “แก้ปัญหายั่งยืนเชิงโครงสร้าง”

- การผ่อนคลายเกณฑ์ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ทำให้เงินทุนไหลเข้าสมดุลกับเงินทุนไหลออกมากขึ้น
- ดูแลการซื้อขายเงินตราต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับทองคำ
- ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยลดการเกินดุลบัญชีเดินสะพัด (current account)

ข้อมูลจาก: Analyst Meeting ครั้งที่ 4/2562 | 10 ต.ค. 62

และช่วยให้การลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศมีความสะดวกมากขึ้น

ทั้งนี้ การสร้างระบบนิเวศของอัตราแลกเปลี่ยนใหม่จะยังเป็นพันธกิจสำคัญที่ รปท. ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งการผลักดันให้ผู้ประกอบการสามารถทนทานกับความผันผวน รวมทั้งส่งเสริมความสมดุลของเงินทุนเคลื่อนย้าย ผ่านการผ่อนคลายหลักเกณฑ์หรือเอกสารเพื่อให้การทำธุรกรรมสะดวก

คล่องตัว รวมทั้งสามารถทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศผ่านช่องทางออนไลน์ได้มากขึ้น เพื่อรองรับการปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัล โดย รปท. จะดำเนินการในลักษณะองค์รวมเพื่อลดปัญหาและอุปสรรคทุกขั้นตอน สร้างความสะดวกรวดเร็วให้กับประชาชนได้อย่างแท้จริง รวมถึงจะยกระดับระบบการติดตามธุรกรรม (surveillance) ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อดูแลตลาดเงินในภาพรวมให้มีเสถียรภาพภายใต้สภาวะแวดล้อมตลาดเงินโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

3. ภาพรวมผลการดำเนินงานในปี 2562

ในปี 2562 ธปท. ผลักดันงานตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี (พ.ศ. 2560 - 2562) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเสถียรภาพ ด้านการพัฒนา และด้านเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร โดยสรุปงานสำคัญ ดังนี้

3.1 ด้านเสถียรภาพ

ผ่านการดำเนินนโยบายใน 3 เรื่องสำคัญ คือ นโยบายการเงิน ระบบสถาบันการเงิน และระบบการชำระเงิน

นโยบายการเงิน

คณะกรรมการมีมติอนุมัติให้ใช้อัตราเงินเพื่อทั่วไปเฉลี่ยทั้งปีที่ร้อยละ 2.5 ± 1.5 เป็นเป้าหมายนโยบายการเงินสำหรับระยะปานกลางและเป็นเป้าหมายสำหรับปี 2562 ตามข้อตกลงร่วมกันระหว่าง กนง. และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2561 โดย กนง. ดำเนินนโยบายการเงินภายใต้กรอบเป้าหมายเงินเพื่อแบบยืดหยุ่น ที่ให้ความสำคัญกับการรักษาเสถียรภาพราคาในระยะปานกลางเป็นหลัก ควบคู่ไปกับการดูแลเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างยั่งยืนและเต็มศักยภาพ และการรักษาเสถียรภาพระบบการเงินของประเทศ

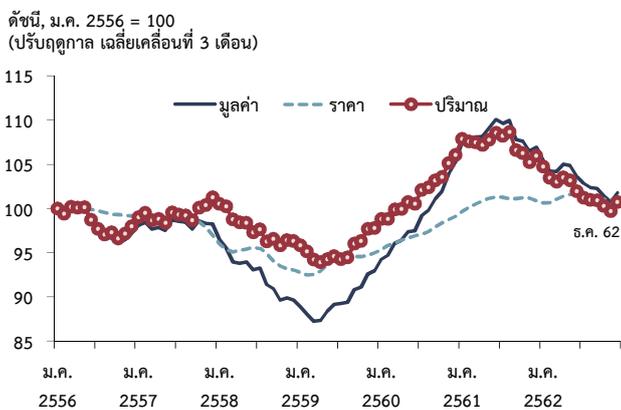
ปี 2562 ธปท. ดำเนินนโยบายการเงินในลักษณะผ่อนคลายเป็นพิเศษเพื่อช่วยสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจและเอื้อให้อัตราเงินเพื่อเคลื่อนไหวสอดคล้อง

กับกรอบเป้าหมาย รวมทั้งคำนึงถึงการรักษาเสถียรภาพระบบการเงิน โดยมีการปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลง 2 ครั้งมาอยู่ที่ร้อยละ 1.25 ต่อปี โดยประเมินว่าเศรษฐกิจไทยในภาพรวมมีแนวโน้มขยายตัวต่ำลงและต่ำกว่าระดับศักยภาพมากขึ้น สาเหตุหลักมาจากการส่งออกที่หดตัวและมีแนวโน้มฟื้นตัวช้าตามปริมาณการค้าโลกที่ชะลอลงจากผลของการกีดกันทางการค้า และส่งผลไปสู่การจ้างงานและอุปสงค์ในประเทศมากขึ้น ประกอบกับอัตราเงินเพื่อทั่วไปมีแนวโน้มต่ำกว่าขอบล่างของกรอบเป้าหมายเงินเพื่อจากราคาพลังงานที่ลดลงตามเศรษฐกิจโลกที่ชะลอ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง อาทิ ต้นทุนการผลิตสินค้าและบริการที่ลดลงจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การขยายตัวของธุรกิจอี-คอมเมิร์ซทำให้การแข่งขันด้านราคาสูงขึ้น การเข้าสู่สังคมสูงวัยที่ส่งผลให้ความต้องการสินค้าลดลง รวมทั้งคนวัยทำงานมีแนวโน้มออมเงินมากขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมในวัยเกษียณ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นทั่วโลกส่งผลให้อัตราเงินเพื่อเพิ่มขึ้นช้ากว่าในอดีต

กรรมการส่วนใหญ่จึงเห็นควรให้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลง เพื่อให้ภาครัฐและภาคเอกชนมีเวลาปรับตัวในการ

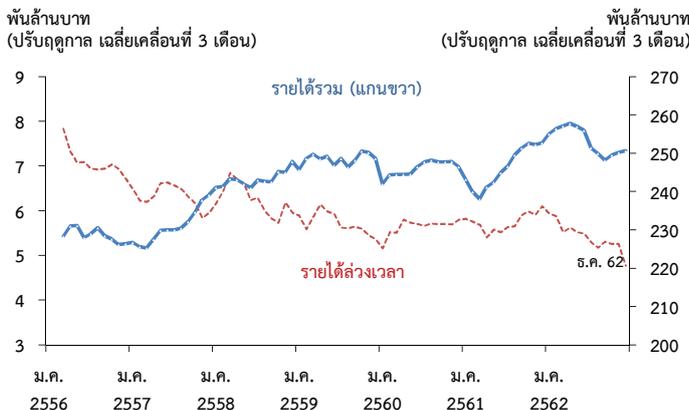
การส่งออกที่หดตัวต่อเนื่อง ส่งผลไปสู่การจ้างงานและอุปสงค์ในประเทศ

มูลค่า ราคา และปริมาณการส่งออกของไทย (ไม่รวมทองคำ)

ที่มา: กรมศุลกากร และกระทรวงพาณิชย์ คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

รายได้ของลูกจ้างนอกภาคเกษตร (มูลค่าที่แท้จริง)

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

รับมือกับเศรษฐกิจที่ชะลอตัว โดยเร่งปรับโครงสร้างหนี้ทั้งในภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจให้สามารถผ่อนชำระหนี้และดำเนินกิจการต่อไปได้ รวมทั้งอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ลดลงจะเอื้อให้นโยบายการคลังของภาครัฐช่วยสนับสนุนเศรษฐกิจได้เต็มที่

ในขณะเดียวกัน ธปท. ให้ความสำคัญกับการติดตามและดูแลอัตราแลกเปลี่ยนไม่ให้ผันผวนเกินไปจนกระทบต่อการปรับตัวของภาคธุรกิจ ทั้งนี้ ธปท. กังวลต่อการแข็งค่าของเงินบาทที่ค่อนข้างเร็วในบางช่วงและมีทิศทางแข็งค่าต่อเนื่องซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับพื้นฐานเศรษฐกิจและส่งผลกระทบต่อส่งออกและเศรษฐกิจโดยรวม ธปท. จึงได้ดำเนินการเพื่อดูแลค่าเงินบาทและเงินทุนเคลื่อนย้าย ดังนี้ (1) **เข้าซื้อเงินดอลลาร์ สรอ.** ในจังหวะที่เหมาะสมเพื่อชะลอการแข็งค่าของเงินบาท (2) **ปรับปรุงมาตรการป้องปรามการเก็งกำไรค่าเงินบาท** เพื่อลดช่องทางการเก็งกำไรเงินบาทด้านแข็งค่าและเพื่อติดตามพฤติกรรมการลงทุนในตราสารหนี้ของนักลงทุนต่างชาติอย่างใกล้ชิด (3) **ผ่อนคลายนโยบายการเงินใหม่**

เงินทุนไหลออกและลดแรงกดดันต่อค่าเงินบาท รวมถึงช่วยเพิ่มความคล่องตัวในการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศของภาคเอกชน และ (4) **ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน** เพื่อหาแนวทางช่วยลดการเกินดุลบัญชีเดินสะพัดที่เป็นสาเหตุหลักของการแข็งค่าของเงินบาทในช่วงที่ผ่านมา อาทิ การส่งเสริมการลงทุนและการนำเข้า

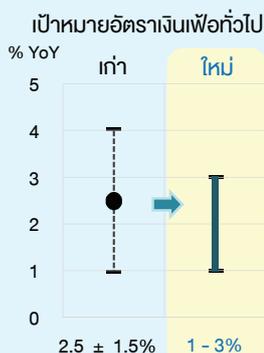
นอกจากนี้ ธปท. ให้ความสำคัญกับการติดตามภาวะและประเมินความเสี่ยงด้านเสถียรภาพระบบการเงินอย่างต่อเนื่องเพื่อประกอบการดำเนินนโยบายการเงิน โดยความเสี่ยงในระบบการเงินบางจุดได้รับการดูแลในระดับหนึ่งด้วยมาตรการดูแลเสถียรภาพระบบการเงินที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ซึ่งช่วยลดความเปราะบางในระบบการเงินได้ระดับหนึ่ง โดยความเสี่ยงในภาคอสังหาริมทรัพย์ปรับตัวดีขึ้นหลังจากมีการบังคับใช้มาตรการกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (มาตรการ LTV) อย่างไรก็ตาม ยังมีความเสี่ยงในจุดอื่นที่ยังต้องติดตาม อาทิ ความสามารถในการชำระหนี้ของภาคครัวเรือนและธุรกิจ SME ที่มีแนวโน้มด้อยลงในภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว พฤติกรรม

การปรับเป้าหมายนโยบายการเงินใหม่

กกน. และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้มีข้อตกลงร่วมกัน เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2562 โดยกำหนดอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในช่วงร้อยละ 1.0 - 3.0 เป็นเป้าหมายนโยบายการเงินสำหรับระยะปานกลางและสำหรับปี 2563 ซึ่งเป็นการปรับลดให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจการเงินและอัตราเงินเฟ้อไทยที่เปลี่ยนแปลงไปจากปัจจัยโครงสร้าง รวมถึงเพิ่มความยืดหยุ่นด้วยการเปลี่ยนมาใช้เป้าหมายแบบช่วง (ไม่มีค่ากลาง) นอกจากนี้ ยังได้ปรับปรุงเกณฑ์การสื่อสารผ่านจดหมายเปิดผนึกของ กกน. โดยจะจัดทำจดหมายเปิดผนึกทันที หากอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ย 12 เดือนที่ผ่านมา หรือประมาณการอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ย 12 เดือนข้างหน้าเคลื่อนไหวออกนอกกรอบเป้าหมาย เพื่อแสดงความรับผิดชอบและสื่อสารกับสาธารณชนได้ทันการณ์โดยไม่ต้องรอให้สิ้นปีปฏิทิน

เป้าหมายนโยบายการเงินสำหรับระยะปานกลางและสำหรับปี 2563

เป้าหมายอัตราเงินเฟ้อทั่วไป
ช่วง 1 - 3%

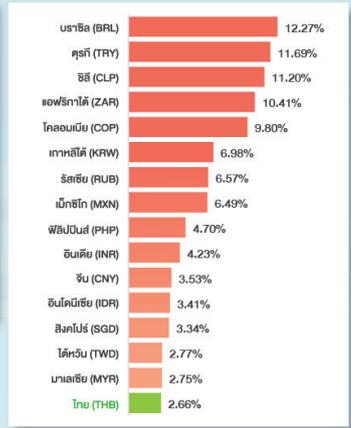
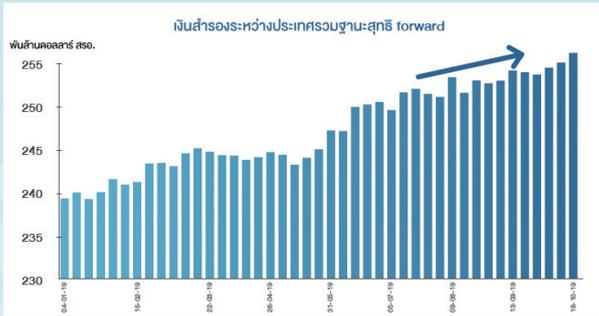

- 1 ปรับลดเป้าหมายอัตราเงินเฟ้อทั่วไป ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยเชิงโครงสร้าง
- 2 เปลี่ยนมาใช้เป้าหมายแบบช่วง (ไม่มีค่ากลาง) เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นให้กับนโยบายการเงิน
- 3 ปรับปรุงเกณฑ์การสื่อสารผ่านจดหมายเปิดผนึก (open letter) เมื่ออัตราเงินเฟ้อออกนอกกรอบเป้าหมายให้ทันการณ์

รปท. ได้ดำเนินการอะไรบ้าง เพื่อดูแลไม่ให้เงินบาทแข็งค่าเร็วกว่าพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

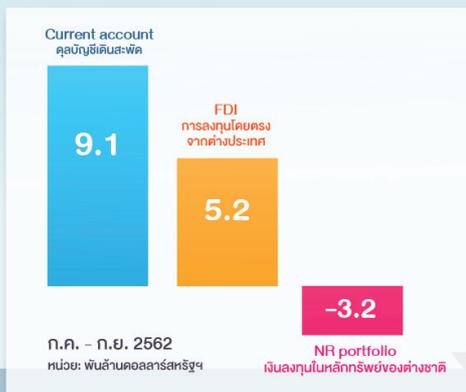
ที่ผ่านมา บางช่วงเงินบาทแข็งค่าเร็ว ไม่สอดคล้องกับพื้นฐานเศรษฐกิจ รปท. ได้เข้าดูแลเงินบาท เพื่อไม่ให้ผันผวนเกินไปจนกระทบกับเศรษฐกิจ สะท้อนจากเงินสำรองระหว่างประเทศที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

ความผันผวนของเงินบาทอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับสกุลเงินประเทศเกิดใหม่ และประเทศในภูมิภาค

นอกจากนี้ เม็ดเงินที่ไหลเข้า และกดดันให้ค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้น มาจากดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลสูง และเงินลงทุนโดยตรง (FDI) ไหลเข้าไทยมาก ในขณะที่เงินลงทุนของต่างชาติในหลักทรัพย์ไทย (NR portfolio) ไหลออกสุทธิ ไม่ได้เป็นปัจจัยหลักที่กดดันค่าเงินบาท

ดังนั้น มาตรการที่ รปท. จะนำมาดูแลส่วนใหญ่เป็นการ “แก้ปัญหาเชิงโครงสร้าง”

1. การผ่อนคลายเกณฑ์ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ทำให้เงินทุนไหลเข้าสมดุลกับเงินทุนไหลออกมากขึ้น
2. ดูแลการซื้อขายเงินตราต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับทองคำ
3. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยลดการเกินดุลบัญชีเดินสะพัด (current account)

แสวงหาผลตอบแทนที่สูงขึ้น (search for yield) ในภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำ ที่อาจนำไปสู่การประเมินความเสี่ยงต่ำเกินไป (underpricing of risks) โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่และสหกรณ์ออมทรัพย์ และความเสี่ยงในภาคอสังหาริมทรัพย์จากอุปทานคงค้างในบางพื้นที่ ทั้งนี้ การลดความเสี่ยงดังกล่าวในระยะต่อไปจำเป็นต้องดูแลด้วย

เครื่องมือที่หลากหลาย ทั้งอัตราดอกเบี้ยนโยบาย มาตรการกำกับดูแลรายสถาบันการเงิน (microprudential) และมาตรการดูแลเสถียรภาพระบบการเงิน (macroprudential) โดยใช้ร่วมกันอย่างเหมาะสมและตรงจุดยิ่งขึ้น

ระบบสถาบันการเงิน

ธปท. ติดตามและประเมินความเสี่ยงด้านเสถียรภาพระบบการเงิน พบว่าโดยรวมมีเสถียรภาพระบบสถาบันการเงินมั่นคงและมีเงินกองทุนอยู่ในระดับสูง ฐานะด้านต่างประเทศอยู่ในเกณฑ์ดี นโยบายเศรษฐกิจมหภาคทั้งด้านการเงินและการคลังสอดคล้องกัน ทำให้ระบบการเงินและเศรษฐกิจไทยในช่วงที่ผ่านมามีกันชนรองรับปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ได้ อย่างไรก็ตาม ธปท. ยังต้องติดตามสถานการณ์ในระบบการเงินอย่างใกล้ชิด ทั้งจากความเปราะบางที่เกิดจากสภาวะเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยที่ชะลอตัว รวมถึงอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำเป็นเวลานาน ตลอดจนติดตามและประเมินผลมาตรการต่าง ๆ ที่ดำเนินการแล้ว อีกทั้งศึกษามาตรการอื่น ๆ สำหรับดูแลความเสี่ยงที่อาจเพิ่มขึ้นจาก (1) หนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูงและความสามารถในการชำระหนี้ของภาคครัวเรือนและธุรกิจ SME ที่มีแนวโน้มด้อยลง (2) พฤติกรรมการแสวงหาผลตอบแทนที่สูงขึ้น (search for yield) (3) ความเสี่ยงในภาคอสังหาริมทรัพย์จากอุปทานคงค้าง โดยเฉพาะอาคารชุดในบางพื้นที่ ซึ่งได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวของอุปสงค์ต่างชาติในขณะที่มีอุปทานคงค้างสูง และ (4) การแสวงหาผลตอบแทนในภาคสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สูงขึ้นและระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้น

สำหรับการกำกับดูแลความมั่นคงและการบริหารความเสี่ยงที่ดีของสถาบันการเงิน ธปท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ารับการประเมินภาคการเงินตามโครงการ FSAP จากคณะผู้ประเมินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) และธนาคารโลก (World Bank) เมื่อช่วงปลายปี 2561 ถึงต้นปี 2562 ที่ผ่านมา โดยได้เผยแพร่ผลการประเมิน FSAP ฉบับสมบูรณ์ต่อสาธารณชนในเว็บไซต์ของ IMF และ World Bank แล้ว ผลประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดีถึงดีมาก สะท้อนว่าการกำกับดูแลของไทยเป็นไปตามมาตรฐานสากล โดยในด้านการกำกับดูแลภาคการธนาคาร ซึ่งครอบคลุมการประเมินอำนาจหน้าที่ของผู้กำกับดูแลและมาตรการดูแลความเสี่ยงด้านต่าง ๆ พบว่าผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก มีหลักเกณฑ์การกำกับดูแลและการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ที่มีประสิทธิภาพเท่าทันความเสี่ยง รวมถึงธนาคารพาณิชย์ไทยมีฐานะมั่นคงแสดงถึงพัฒนาการในการกำกับดูแลและความเข้มแข็งของภาคธนาคารไทยได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ ในส่วนของการออกหรือปรับปรุงหลักเกณฑ์และแนวนโยบายกำกับดูแลสถาบันการเงินที่สำคัญ เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการกำกับดูแลความเสี่ยงและความมั่นคงของสถาบันการเงิน ธปท. ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์

เพื่อรองรับมาตรฐานรายงานทางการเงิน เรื่องเครื่องมือทางการเงิน (TFRS 9) ซึ่งช่วยให้งบการเงินสะท้อนความเสี่ยงด้านเครดิตที่แท้จริง เช่น หลักเกณฑ์การจัดชั้นและกันเงินสำรองแนวนโยบายการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และหลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุน นอกจากนี้ เพื่อยกระดับการบริหารความเสี่ยงให้สอดคล้องกับลักษณะธุรกิจและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ธปท. ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การทำความเข้าใจลูกค้าสำหรับการเปิดบัญชีเงินฝากของสถาบันการเงิน ซึ่งเป็นการวางรากฐานให้สถาบันการเงินนำเทคโนโลยีเปรียบเทียบข้อมูลชีวมิติ (biometric comparison) ของลูกค้ามาใช้ดำเนินธุรกิจและต่อยอดธุรกิจด้านดิจิทัล รวมถึงปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT) และการใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอกด้าน IT ซึ่งจะช่วยให้อุปกรณ์ได้ใช้บริการทางการเงินที่รวดเร็วและปลอดภัย

สำหรับการดูแลความเสี่ยงเพื่อรักษาเสถียรภาพระบบการเงินและเศรษฐกิจโดยรวม ธปท. ได้ติดตามและประเมินสถานการณ์ของอุปสงค์และอุปทานในตลาดอสังหาริมทรัพย์เพื่อดูแลไม่ให้เกิดการเก็งกำไรจนเกินไป รวมถึงยกระดับมาตรฐานการปล่อยกู้ของสถาบันการเงิน ในขณะเดียวกัน ธปท. ได้ดูแลไม่ให้เกิดการออกหลักเกณฑ์ส่งผลกระทบต่อผู้ที่ซื้อที่อยู่อาศัยเพื่ออยู่อาศัยจริง โดยปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยในกรณีการกู้ร่วม นอกจากนี้ ธปท. ยังดูแลปัญหาหนี้เกินตัวของภาคครัวเรือน โดยเปิดรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวนโยบายการให้สินเชื่อรายย่อยอย่างเหมาะสม มุ่งเน้นให้สถาบันการเงินพิจารณาให้สินเชื่อโดยคำนึงถึงความเสี่ยงจากการที่ผู้กู้อาจมีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือมีเงินไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพนอกเหนือจากการพิจารณาความเสี่ยงด้านเครดิตอย่างเดียว ตลอดจนขยายขอบเขตโครงการคลินิกแก้หนี้เพื่อดูแลการปรับปรุงโครงสร้างหนี้หรือแก้หนี้ให้กับประชาชนที่มีปัญหาหนี้เสียกับสถาบันการเงินตั้งแต่ 1 แห่งขึ้นไป

นอกจากนี้ ธปท. สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงิน ขณะที่ยังคงมีการบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม โดยได้ออกหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับ IT เพื่อสนับสนุน digital banking เพื่อสร้างระบบนิเวศที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการประกอบธุรกิจ และเพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรด้าน IT ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ธปท. ยังได้ดำเนินโครงการเพื่อสนับสนุนการใช้บริการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างต่อเนื่อง เช่น ขยายมาตรฐาน

Thai QR payment ภายใต้โครงการ MyPromptQR ให้ร้านค้าสามารถรับชำระเงินด้วยการสแกน QR code สำหรับการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงิน ธปท. ออกหลักเกณฑ์เพื่อรองรับผู้ให้บริการประเภทใหม่ ๆ ได้แก่ Peer-to-Peer lending platform เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการจับคู่ระหว่างผู้กู้และผู้ให้กู้ ช่วยเพิ่มช่องทางการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบธุรกิจ รวมถึงเป็นทางเลือกในการลงทุนให้กับประชาชน ขณะที่ดูแลให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการและไม่สนับสนุนการก่อหนี้เกินตัว

ทั้งนี้ ธปท. ได้ผลักดันแนวคิดการธนาคารเพื่อความยั่งยืน (sustainable banking) โดยให้ธนาคารดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลที่ดี ซึ่งจะช่วยให้ระบบสถาบันการเงินเศรษฐกิจ และสังคมเติบโตได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว ในปีนี้ ธปท. ได้จัดงาน Bangkok Sustainable Banking Forum 2019 เพื่อเน้นย้ำให้สถาบันการเงินผนวกปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งจัดตั้งคณะทำงานด้านความยั่งยืนในภาคการเงิน (Working Group on Sustainable Finance) ภายใต้ 3-Regulator Steering Committee คณะทำงานประกอบด้วย 5 หน่วยงาน ได้แก่ ธปท. สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) กระทรวงการคลัง และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างภาคการเงินในการกำหนดนโยบายและมาตรการสนับสนุนความยั่งยืนในภาคการเงินให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ระบบการชำระเงิน

การดำเนินงานภายใต้แผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562 - 2564) มีความคืบหน้าสำคัญ ดังนี้

โครงการระบบพร้อมเพย์ : ระบบพร้อมเพย์เติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยมีการลงทะเบียนใช้บริการรวม 49.7 ล้านหมายเลข และมีปริมาณธุรกรรมโอนเงินตั้งแต่เปิดให้บริการจำนวน 3.7 พันล้านรายการ คิดเป็นมูลค่า 18.9 ล้านล้านบาท ในขณะที่มูลค่าเฉลี่ยต่อรายการอยู่ที่ 5,166 บาท ทั้งนี้ จำนวนบัญชี mobile banking และ internet banking เพิ่มขึ้นจาก 68.5 ล้านบัญชีในปี 2561 เป็น 87.8 ล้านบัญชีในปี 2562 (ข้อมูล ณ สิ้นปี 2562)

การพัฒนาและส่งเสริมการใช้มาตรฐาน Thai Standard QR code สำหรับการชำระเงินและการโอนเงิน : ปัจจุบันมีร้านค้าทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ที่รับมาตรฐาน Thai Standard QR code มากกว่า 5.9 ล้านจุด (ข้อมูล ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2562) ทำให้ร้านค้ารายย่อยสามารถรับชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ได้สะดวกขึ้นและมีค่าใช้จ่ายที่ต่ำลง

การเชื่อมโยงระบบหรือบริการชำระเงินระหว่างประเทศ : ธปท. ประสานความร่วมมือกับธนาคารกลาง ภาคเอกชน ตลอดจนองค์กรระหว่างประเทศ ขับเคลื่อนให้มีการใช้มาตรฐาน interoperable QR code ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานสากลของ EMVCo เพื่อการชำระเงินระหว่างประเทศ ซึ่งปรากฏความคืบหน้าทั้งในส่วนของผู้ให้บริการทั้งสถาบันการเงินและ non-bank เช่น การเชื่อมโยงระบบการชำระเงินด้วย QR code ระหว่างไทย - สปป. ลาว และไทย - สิงคโปร์ การจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเรื่อง Cooperation in the Area of Financial Innovation กับธนาคารกลางเวียดนาม (สิงหาคม 2562) และธนาคารกลางเมียนมา (ตุลาคม 2562) รวมถึงการสนับสนุนด้านความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงินแก่ สปป. ลาว อินโดนีเซีย และกัมพูชา

การกำกับดูแลระบบการชำระเงินภายใต้พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 : ในปี 2562 ธปท. ได้ออกประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการในการใช้อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน และปรับปรุงประกาศหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ ณ สิ้นปี 2562 มีผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลังจำนวน 111 ราย รวมไปถึงอนุญาต 249 ฉบับ และ ธปท. ได้ออกใบขอขึ้นทะเบียนแก่ผู้ให้บริการจำนวน 3 ราย รวมไปถึงขอขึ้นทะเบียน 3 ฉบับ

การกำกับดูแลระบบการชำระเงินที่สำคัญ : ธปท. ได้เข้ารับการประเมินภาคการเงินตามโครงการ FSAP เมื่อปลายปี 2561 โดยผลการประเมินด้านการดำเนินการและการบริหารจัดการความเสี่ยงของระบบบาทเน็ต (BAHTNET) พบว่า มีความมั่นคงปลอดภัย มีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามมาตรฐานสากล

3.2 ด้านการพัฒนา

ธปท. ได้พัฒนาระบบการเงินของไทยในหลายมิติ เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและความต้องการของประชาชนที่เปลี่ยนไป รวมถึงสร้าง

การประชุมสรุปผลการประเมิน FSAP ระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลของไทยและคณะผู้ประเมิน

นวัตกรรมทางการเงิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการที่ตอบโจทย์ความต้องการ ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึงด้วยค่าบริการที่ถูกลง ธปท. ได้ดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาระบบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พัฒนานวัตกรรมทางการเงิน ดังนี้

(1) การส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการใช้เทคโนโลยีชีวมิติ (biometrics) ในการพิสูจน์และยืนยันตัวตนลูกค้าอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย โดยสถาบันการเงินและ non-bank อยู่ระหว่างทดสอบการนำเทคโนโลยีชีวมิติมาใช้ในการพิสูจน์และยืนยันตัวตนของลูกค้าสำหรับการเปิดบัญชีเงินฝากและบัญชีกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Wallet) ภายใต้ regulatory sandbox ของ ธปท. เพื่อช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นและความสะดวกในการพิสูจน์ตัวตนผู้ใช้บริการ เพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงินด้วยช่องทางดิจิทัล รวมทั้งลดโอกาสการเกิดทุจริตจากการปลอมแปลงตัวบุคคล รวมถึงได้จัดทำแนวปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีในการให้บริการทางการเงิน เพื่อให้ผู้ให้บริการทางการเงินภายใต้การกำกับดูแลของ ธปท. ใช้เทคโนโลยีชีวมิติในการให้บริการอย่างเหมาะสม ปลอดภัย รัดกุม และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล ซึ่งจะประกาศใช้ในปี 2563

สำหรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ธปท. ส่งเสริมการพัฒนา ระบบ National Digital ID (NDID) เพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยทำหน้าที่เป็นตัวกลางเชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกันเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลการพิสูจน์ยืนยันตัวตน โดยบริษัท เนชั่นแนลดิจิทัลไอดี จำกัด ได้มีการแถลงข่าวเปิดตัว NDID อย่างเป็นทางการในงาน Bangkok FinTech Fair 2019 เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2562 โดยเปิดรับสมาชิกเข้าร่วมการประเมินความพร้อมและการทดสอบเบื้องต้น และจะเริ่มให้บริการพิสูจน์ยืนยันตัวตนแบบข้ามธนาคาร (cross

verification) สำหรับการเปิดบัญชีเงินฝาก ภายใต้ regulatory sandbox ของ ธปท. ในต้นปี 2563

(2) การผลักดันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการนำเทคโนโลยีบล็อกเชน (Blockchain) มาใช้ในภาคการเงิน เพื่อยกระดับการให้บริการทางการเงิน ซึ่งธนาคารพาณิชย์ได้ร่วมกันจัดตั้งบริษัท บีซีไอ (ประเทศไทย) จำกัด เพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานในการให้บริการทางการเงินด้วยเทคโนโลยีบล็อกเชน โดยได้เริ่มให้บริการการออกหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Letter of Guarantee: e-LG) บนระบบบล็อกเชน เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2562 ซึ่งจะช่วยลดความซ้ำซ้อน ลดความเสียหายจากการปลอมแปลงเอกสาร ลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน

(3) การสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมทางการเงิน และโครงสร้างพื้นฐานภายใต้กรอบ regulatory sandbox ที่เอื้อให้ผู้ให้บริการทางการเงินทั้งสถาบันการเงินและ non-bank พัฒนาบริการด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่และให้บริการได้รวดเร็วขึ้น โดยเริ่มจากการทดสอบการให้บริการในขอบเขตจำกัด เพื่อให้สามารถควบคุมความเสี่ยงได้ และมีการติดตามประเมินผลจาก ธปท. อย่างใกล้ชิดก่อนให้บริการในวงกว้าง

ปี 2562 ธปท. ได้ปรับปรุงแนวปฏิบัติการเข้าร่วมทดสอบใน regulatory sandbox ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 มีนาคม 2562 เพื่อเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ผู้ให้บริการทางการเงินมี sandbox ของตนเอง (own sandbox) เพื่อทดสอบนวัตกรรมทางการเงินที่ไม่เข้าข่ายจะต้องทดสอบร่วมกันเพื่อพัฒนาเป็นโครงสร้างพื้นฐานหรือมาตรฐานกลาง หรือไม่เข้าข่ายที่กฎหมายหรือหลักเกณฑ์การกำกับดูแลกำหนดให้ต้องทดสอบใน sandbox ของ ธปท. ซึ่งจะช่วยพัฒนานวัตกรรมได้รวดเร็วขึ้น

ผลิตภัณฑ์และบริการที่อยู่ระหว่างการทดสอบใน regulatory sandbox เพื่อให้บริการแก่ประชาชนต่อไปในอนาคต อาทิ การใช้เทคโนโลยีชีวมิติในการเปิดบัญชีเงินฝากและบัญชี e-Wallet การใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนสำหรับธุรกรรมออกหนังสือค้ำประกัน ธุรกรรมโอนเงินระหว่างประเทศ และธุรกรรมสินเชื่อสำหรับเครือข่ายธุรกิจ (supply chain financing) และมีโครงการที่ได้รับอนุญาตให้ออกจาก regulatory sandbox และให้บริการได้แล้วในโครงการ QR payment ผ่านระบบพร้อมเพย์และบัตรเครดิต

(4) การส่งเสริมการพัฒนาด้านเทคโนโลยีทางการเงินและสร้างความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีทางการเงินและการนำไปต่อยอดในภาคธุรกิจ โดยมีการให้ความรู้และส่งเสริมความร่วมมือต่าง ๆ ได้แก่ งาน Blockchain the Series @ BOT เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจและส่งเสริมการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้งานจริงในภาคการเงิน ภาคธุรกิจ และภาครัฐ การให้ความรู้และคำปรึกษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การกำกับดูแลแก่ผู้ประกอบการธุรกิจ FinTech และสตาร์ทอัพด้าน FinTech ผ่านงาน FinTech - RegDay ร่วมกับหน่วยงานกำกับดูแลภาคการเงิน ได้แก่ ก.ล.ต. คปภ. และภาคเอกชนอย่างสมาคมฟินเทคแห่งประเทศไทย

(5) การสนับสนุนบริการทางการเงินเพื่อให้ประชาชนและธุรกิจ SME สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนด้วยต้นทุนที่ถูกลง ธปท. ได้อนุญาตให้ใช้ข้อมูลต่าง ๆ (alternative data) ที่สะท้อนพฤติกรรมประกอบการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ (information-based lending) และผ่อนคลายการจำกัดวงเงินตามจำนวนเท่าของรายได้ สำหรับสินเชื่อ SME และบุคคลธรรมดาที่กู้ไปทำธุรกิจ

(6) การเชื่อมโยงทางการเงินกับต่างประเทศ ธปท. สามารถเชื่อมโยงการชำระเงินรายย่อยระหว่างประเทศผ่านบริการ interoperable QR payment กับสิงคโปร์และสปป. ลาว และเชื่อมโยงการให้บริการผ่านเทคโนโลยี Application Programming Interface (API) กับมาเลเซียและสิงคโปร์ รวมทั้งได้ผลักดันการลงนามบันทึกความเข้าใจ กับธนาคารกลางเมียนมา เพื่อสนับสนุนการใช้เงินสกุลท้องถิ่น (local currency) นอกจากนี้ ในฐานะที่ไทยเป็นประธานอาเซียนในปี 2562 ธปท. ได้ผลักดันการใช้เงินสกุลท้องถิ่นและการเชื่อมโยงระบบการชำระเงิน การส่งเสริมเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนในภาคการเงิน การเข้าถึงบริการทางการเงิน และการสร้างภูมิคุ้มกันด้าน

ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากประเทศสมาชิกเป็นอย่างดี

(7) การแก้ไขปัญหานี้ครวเรื้อน ซึ่งถือเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่สำคัญของประเทศ ธปท. ได้ดำเนินการ ดังนี้

- ขยายขอบเขตโครงการคลินิกแก้หนี้ เพื่อแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างครอบคลุมและเบ็ดเสร็จมากขึ้น โดยผลักดันการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. 2541 เพื่อให้บริษัทบริหารสินทรัพย์สามารถบริหารหนี้ของ non-bank ได้ และร่วมมือกับชมรมธุรกิจบัตรเครดิต ชมรมสินเชื่อส่วนบุคคล และ non-bank ทำให้มีเจ้าหนี้เข้าร่วมโครงการรวม 35 แห่ง (ธนาคารพาณิชย์ 16 แห่ง และ non-bank 19 แห่ง) ครอบคลุมสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลเกือบทั้งระบบ

- ส่งเสริมความรู้ทางการเงินเชิงป้องกันให้กับกลุ่มคนรุ่นใหม่ ได้แก่ กลุ่มอาชีวศึกษา และกลุ่มวัยทำงาน เพื่อปลูกฝังพฤติกรรมทางการเงินที่เหมาะสมสำหรับการเข้าสู่ตลาดแรงงาน และสร้างวินัยการเงินก่อนจะมีภาระหนี้สินส่วนตัวในกลุ่มอาชีวศึกษา ธปท. ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจัดโครงการ “Fin. ดี We Can Do!!! Season 2” เพื่อส่งเสริมความรู้ทางการเงินเชิงป้องกัน สร้างความตระหนักและปรับพฤติกรรมให้ออมอย่างสม่ำเสมอ ไม่ก่อหนี้เกินตัว และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการแก่อาจารย์จากสถาบันอาชีวศึกษา กว่า 80 แห่งจากทั่วประเทศ เพื่อแนะนำการใช้ชุดคู่มือการสอนความรู้ทางการเงินสำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษา พร้อมทั้งสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการถ่ายทอดความรู้ทางการเงิน สำหรับกลุ่มวัยทำงาน ได้เริ่มต้นโครงการ “Fin. ดี Happy Life!!!” เพื่อเสริมสร้างทักษะทางการเงิน เพิ่มการออมและลดสัดส่วนหนี้สินต่อรายได้ (debt-service ratio) สำหรับผู้มีรายได้ประจำ โดยมีหน่วยงานเข้าร่วมโครงการจากทุกภูมิภาคหลากหลายประเภทธุรกิจรวม 37 แห่ง โดย ธปท. ได้จัดอบรมอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างวิทยากรการเงินของหน่วยงานที่จะช่วยส่งต่อความรู้ทางการเงินและสร้างสภาพแวดล้อมอันนำไปสู่พฤติกรรมทางการเงินที่ดี

ในระยะยาว การที่ประชาชนและภาคธุรกิจมีความรู้ทางการเงินที่ดีขึ้น จะทำให้สามารถบริหารจัดการทางการเงินได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีภูมิคุ้มกันจากภัยทางการเงินต่าง ๆ ซึ่ง ธปท. ได้สื่อสารข้อมูลผ่านช่องทางต่าง ๆ และดำเนินการร่วมกับองค์กรพันธมิตรเพื่อขยายผลให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น โดยเฉพาะการเผยแพร่ความรู้

ทางการเงินในรูปแบบอินโฟกราฟิกผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น Facebook Twitter และ Line ซึ่งช่วยให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ผู้ใช้บริการทางการเงินแบบดิจิทัลได้ดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม รัฐบาลยังต้องขยายพันธมิตร และเพิ่มช่องทางในการส่งเสริมความรู้ทางการเงินอย่างต่อเนื่อง เพื่อเข้าถึงผู้ใช้บริการทางการเงินในวงกว้างยิ่งขึ้นต่อไป

3.3 ด้านเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในองค์กร

ในปี 2562 ธปท. ได้ขยายความร่วมมือในด้านข้อมูล และวิชาการกับหน่วยงานภายนอกเพิ่มขึ้น โดยได้ลงนาม MoU กับศูนย์ข้อมูลสังหาริมทรัพย์ บริษัทสหการประมวล บริษัทไปรษณีย์ไทย และกรมสรรพากร เพื่อสนับสนุนการแบ่งปันและใช้ประโยชน์จากข้อมูลของแต่ละองค์กรที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก และเสริมสร้างฐานข้อมูลของประเทศให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น รวมถึงสนับสนุนงานวิจัยลักษณะ evidence-based มากขึ้น เพื่อใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายหรือให้ความเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรการ LTV กับการให้สินเชื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ไทย อนาคตของสถาบันการเงินเฉพาะกิจในระบบการเงินไทย โครงสร้างภาคเกษตรไทย จุลทรรศน์หนี้ครัวเรือนไทยผ่านข้อมูลสินเชื่อรายสัญญาจากเครดิตบูโร

งานวิจัยเรื่องจุลทรรศน์หนี้ครัวเรือนไทยผ่านข้อมูลสินเชื่อรายสัญญาจากเครดิตบูโร ได้รับรางวัลผลงานวิจัยระดับดีมาก สาขาเศรษฐศาสตร์ จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ในปี 2562

นอกจากนี้ ธปท. ได้พัฒนาเว็บไซต์ศูนย์รวมข้อมูลเศรษฐกิจไทย (Thailand's Integrated Database for Economics: TiDE) เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมและสืบค้นข้อมูลเศรษฐกิจไทยที่ครอบคลุม ใช้งานได้ง่าย และเปิดให้ใช้งานสาธารณะ โดยไม่มีค่าใช้จ่าย เพื่อให้ข้อมูลที่มีอยู่ได้มีการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและส่งเสริมการศึกษาวิจัยในวงกว้าง

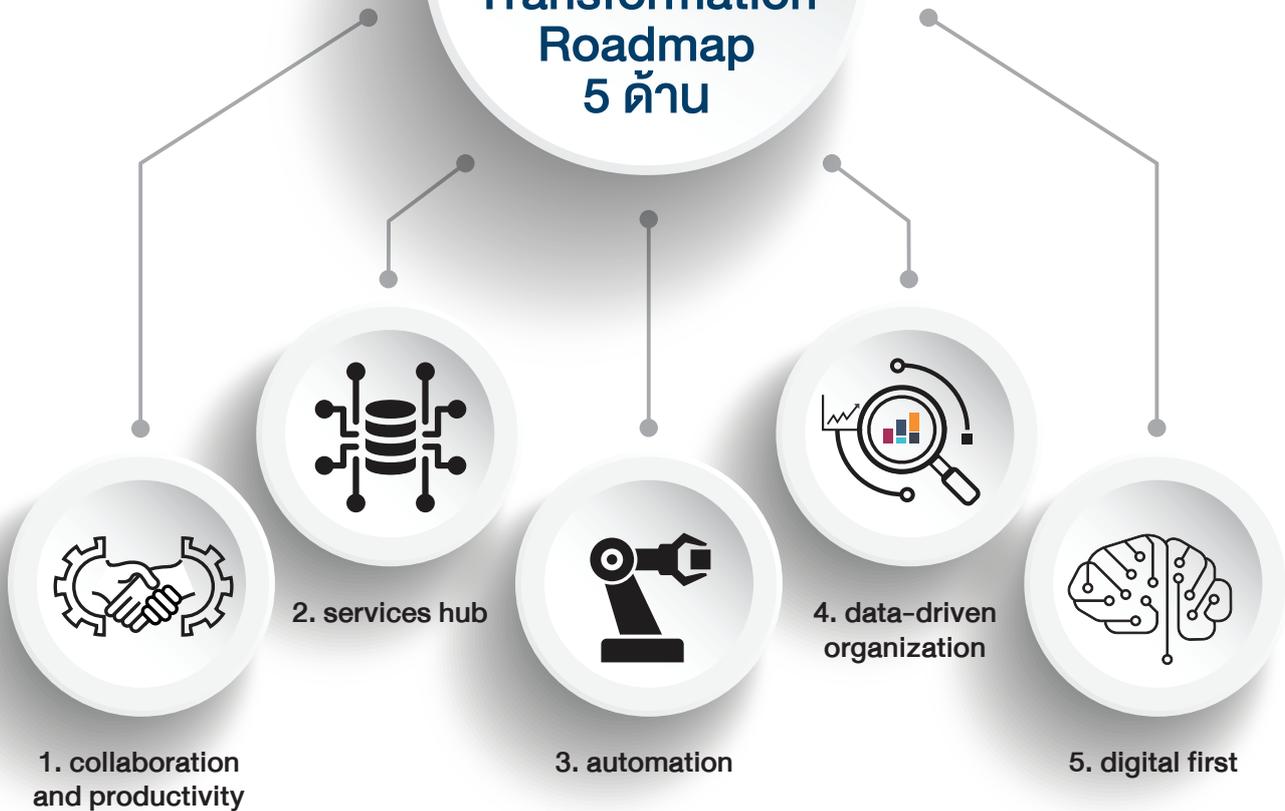
ในการยกระดับศักยภาพองค์กร ธปท. ได้นำหลักการ RIA มาปรับใช้เพื่อรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะที่ครอบคลุมจากทุกภาคส่วน และเพื่อให้มั่นใจว่าหลักการและมาตรการของ ธปท. ทันสมัยและไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของผู้เกี่ยวข้อง เช่น การหารือธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงิน

เฉพาะกิจ และ non-bank รวมทั้งสื่อสารกับสาธารณชนอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับมาตรการดูแลปัญหาหนี้ครัวเรือน และการสร้างความเข้าใจและรับฟังความคิดเห็นจากสถาบันการเงิน ผู้ประกอบธุรกิจ ฝ่ายงานภายใน ธปท. และหน่วยงานกำกับอื่นที่เกี่ยวข้องในกระบวนการออกประกาศหลักเกณฑ์ปี 2562 (ภายใต้ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560) จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ หลักเกณฑ์การทำความรู้จักลูกค้าสำหรับการเปิดใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ และหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

นอกจากนี้ ธปท. ได้นำเทคโนโลยีบล็อกเชน หรือ Distributed Ledger Technology (DLT) มาปรับปรุงกระบวนการทำงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก ได้แก่ โครงการอินทนนท์ที่ทดสอบการโอนเงินระหว่างสถาบันการเงิน โดยใช้สกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง และโครงการ DLT Scripless Bond ที่นำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้ปรับกระบวนการจำหน่ายพันธบัตรเพื่อสร้างมาตรฐานลดขั้นตอน และระยะเวลาการทำงาน โดย ธปท. ได้รับรางวัล Digital Government Award ประจำปี 2561 จาก The Asian-Oceanian Computing Industry Organization (ASOCIO) และรางวัล OpenGov Recognition of Excellence ประจำปี 2562 จาก OpenGov รวมทั้ง ธปท. เตรียมพร้อมสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล โดยมีแผนงาน digital transformation roadmap ที่จะนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนและรองรับการทำงานที่ต้องการความยืดหยุ่นและคล่องตัวมากขึ้น

ในการยกระดับศักยภาพบุคลากร ธปท. เน้นพัฒนาองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญที่สำคัญ โดยเฉพาะทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล สนับสนุนให้มีการพัฒนาตนเองผ่านการเรียน e-Learning ซึ่งมีหลักสูตรหลากหลาย สามารถเลือกตามความต้องการของพนักงาน และเรียนได้ทั้งที่ทำงานและที่บ้าน ส่งเสริมการหมุนเวียนงานระหว่างสายงาน (mobility) เพื่อให้มีพนักงานที่กว้าง และให้ไปปฏิบัติงานองค์กรภายนอก (secondment) เพื่อเพิ่มโอกาสเรียนรู้และประสบการณ์ที่หลากหลาย ตลอดจนสนับสนุนการทำงานข้ามฝ่ายงาน (cross-function) เพื่อการแลกเปลี่ยนและพัฒนาความรู้ร่วมกัน นอกจากนี้ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และภารกิจสำคัญ ธปท. ได้สรรหาบุคลากรเชิงรุกในสาขาที่หายาก ขาดแคลน และเป็นที่ต้องการของตลาด เช่น การจัดงาน BOT Open House และร่วมออกบูธกับสมาคมธนาคารไทยในงาน Tech Career Coaching เพื่อดึงดูดคนรุ่นใหม่ให้มาร่วมงานกับ ธปท. และภาคธุรกิจการเงินมากขึ้น

การพัฒนา และยกระดับ Digital Transformation Roadmap 5 ด้าน

ควบคู่ไปกับการยกระดับระบบโครงสร้างพื้นฐาน ระบบความมั่นคงปลอดภัย และระบบบริหารจัดการข้อมูล

สำหรับงานด้านการบริหารจัดการธนบัตร ธปท. ได้ปรับกระบวนการทำงาน โดยนำระบบ automation มาใช้มากขึ้น ทั้งในกระบวนการผลิตและบริหารจัดการธนบัตร รวมทั้งจัดตั้งศูนย์เงินสดกลาง (Consolidated Cash Center: CCC) แห่งแรกที่จังหวัดภูเก็ต เพื่อนำร่องโครงการบริหารจัดการธนบัตรแบบรวมศูนย์ เพื่อเพิ่มความสะดวก ลดต้นทุน และการทำงานที่ซ้ำซ้อนในการจัดเก็บและขนส่งธนบัตร ซึ่งจะผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์เงินสดกลางอย่างเต็มรูปแบบที่ให้บริการได้ทั่วประเทศต่อไป

นอกเหนือจากงานตามยุทธศาสตร์และพันธกิจหลักแล้ว ธปท. ได้ดำเนินการเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีด้านธรรมาภิบาลและความยั่งยืน โดยเข้าร่วมประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ประจำปี 2562 เพื่อยกระดับ ธปท. ในด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานตามมาตรฐานสากล ซึ่ง ธปท. ได้รับผลประเมินอยู่ในระดับดีมาก นอกจากนี้ ธปท. มีการจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนดำเนินมาตรการเพื่อลดปริมาณการ

ใช้พลังงานและการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยในปี 2562 ธปท. ได้รับการรับรองการขึ้นทะเบียนโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (Thailand Voluntary Emission Reduction Program: T-VER) รวมถึงผลักดันให้สถาบันการเงินคำนึงถึงความยั่งยืนในการทำธุรกิจ ทั้งนี้ ธปท. มุ่งมั่นเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยั่งยืนยกระดับธรรมาภิบาลให้โปร่งใสและตรวจสอบได้มากขึ้นอย่างต่อเนื่องต่อไป

ในด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง ธปท. ได้ปรับปรุงการสื่อสารให้เข้าใจง่าย โดยยึดผู้รับสารเป็นที่ตั้ง (customer-centric) รวมทั้งสื่อสารประเด็นที่เป็นปัญหา (pain point) เพื่อให้สาธารณชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องในการดำเนินนโยบายของ ธปท. ในรูปแบบที่หลากหลายสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภคในปัจจุบัน เช่น คลิปวิดีโอ อินโฟกราฟิก ผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียทั้ง Facebook Youtube Instagram และ Twitter ซึ่งจำนวนผู้ติดตามข้อมูลข่าวสารของ ธปท. ในแต่ละช่องทางเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ธปท. ได้สร้างปฏิสัมพันธ์กับประชาชนกลุ่มต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เพื่อร่วมประสานนโยบายและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างกัน หน่วยงานภาครัฐกิจเพื่อรับฟังและร่วมกันแก้ไขปัญหา ตลอดจนผลักดันในเรื่องที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน ภาคประชาชนและสื่อมวลชน เพื่อได้รับทราบข้อมูลข่าวสารและสร้างความเข้าใจในงานของ ธปท.

สำหรับศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย (Bank of Thailand Learning Center) ธปท. ได้จัดพื้นที่เรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการเงินและแนวโน้มในอนาคต เพื่อให้สังคมไทยเท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจการเงินที่สำคัญ อาทิ ดาต้าอนาไลติกส์ ธุรกิจการเงินดิจิทัล รวมทั้งเผยแพร่องค์ความรู้ของ ธปท. ผ่านการถ่ายทอดเรื่องราวจากประสบการณ์จริงของผู้บริหารและอดีตผู้บริหาร เช่น การเสวนาเรื่องการแก้ไขวิกฤตสถาบันการเงินย้อนรอยวิกฤตปี 2522 และปี 2526 การเสวนาเรื่องการสะสมเงินตราและโบราณวัตถุ นอกจากนี้ ธปท. ได้จัดกิจกรรมให้ความรู้ทางการเงินเพิ่มเติม ได้แก่ กิจกรรมวันเด็ก กิจกรรม Global Money Week นิทรรศการ Money Detective รวมถึงกิจกรรมสร้างสรรค์สังคม ได้แก่ นิทรรศการ “More than EYES can see : 80 ปี มากกว่าที่เห็น” โดยมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ ทั้งนี้ เพื่อตอบโจทย์เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เปิดกว้างสำหรับนักศึกษาและเยาวชน ธปท. ได้จัดกิจกรรมสำคัญที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเงินและเศรษฐศาสตร์การเงิน (financial and economics literacy) เพื่อเตรียมความพร้อมให้เป็นบุคลากรทางการเงินของประเทศในระยะต่อไป อาทิ การเชิญชวนนักศึกษาจากคณะเศรษฐศาสตร์จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วประเทศ เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรธนาคารกลาง โดยวิทยากรจาก ธปท. เพื่อเรียนรู้จากประสบการณ์จริงในการเป็นนักการธนาคารกลาง และการต่อยอดโครงการในปี 2561 ได้มีการเชิญชวนให้นักเรียนมัธยมศึกษาเข้าร่วมโครงการชวนน้องท่องโลกการเงิน เพื่อให้ความรู้ด้านเศรษฐกิจการเงินอีกด้วย

นิทรรศการ More than EYES can see : 80 ปี มากกว่าที่ตาเห็น

นิทรรศการ Money Detective

4. โครงสร้างองค์กร ระบบงาน และกระบวนการทำงาน

พัฒนาการของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้พฤติกรรมของผู้บริโภคแตกต่างจากเดิมค่อนข้างมาก ส่งผลให้รูปแบบการทำธุรกิจ ผลผลิตทางทางการเงิน และผู้ให้บริการทางการเงินมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญตามความต้องการของลูกค้าที่มีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้น ธปท. จึงต้องปรับโครงสร้างองค์กร ระบบงาน และกระบวนการทำงาน ให้มีความคล่องตัวและสามารถบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

4.1 การเพิ่มประสิทธิภาพงานด้านเสถียรภาพการเงิน ระบบการเงิน และสถาบันการเงิน

เพิ่มสายกำกับสถาบันการเงิน 2 รับผิดชอบงานกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ตรวจสอบ non-bank งานคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน และงานวางแผนและพัฒนาผู้ตรวจสอบ จากเดิมที่งานดังกล่าวที่อยู่ในสายกำกับสถาบันการเงิน 1 ซึ่งการแยกออกมาเป็นสายกำกับสถาบันการเงิน 2 เพื่อช่วยให้การกำกับดูแลมีความลึกและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการรวมศูนย์งานด้าน micro-surveillance และงานจัดการข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน

เพิ่มสายเสถียรภาพระบบการเงินและยุทธศาสตร์องค์กร รับผิดชอบงานเสถียรภาพระบบการเงินและงานด้านยุทธศาสตร์ โดยขึ้นตรงต่อผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และรวมศูนย์งานด้าน macro-surveillance ไว้ที่ฝ่ายเสถียรภาพระบบการเงิน เพื่อให้เห็นภาพรวมด้านเสถียรภาพระบบการเงินและสามารถพิจารณาดำเนินนโยบายต่าง ๆ ได้อย่างเท่าทันและมีประสิทธิภาพ

สายนโยบายการเงิน เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านนโยบายการเงิน ด้านเศรษฐกิจมหภาคและเสถียรภาพระบบการเงิน รวมทั้งเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง โดยปรับโครงสร้างองค์กร ยุกระดับงานและขยายอัตรากำลังในด้านต่าง ๆ ได้แก่ งานกลยุทธ์นโยบายการเงิน งานเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินและงานพัฒนาแบบจำลอง งานนวัตกรรมสถิติ และงานขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจภูมิภาค

สายนโยบายสถาบันการเงิน ยุกระดับการขับเคลื่อนงานพัฒนาระบบสถาบันการเงินเพื่อความยั่งยืนซึ่งเป็นหนึ่งในพันธกิจหลักของธนาคารกลาง รวมถึงจัดรูปแบบการทำงาน

ในลักษณะ squad สำหรับงาน financial landscape และ Financial Sector Master Plan เพื่อให้ผู้มีความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลายรอบด้านมาช่วยพัฒนางานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

สายนโยบายระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน เพิ่มประสิทธิภาพงานกำกับตรวจสอบสถาบันการเงินด้านเทคโนโลยีทางการเงิน โดยรวมงานกำหนดหลักเกณฑ์กำกับสถาบันการเงินด้าน ความเสี่ยงด้าน IT และความมั่นคงปลอดภัยด้านไซเบอร์ (cybersecurity) กับงานตรวจสอบด้าน IT ไว้ด้วยกัน เพื่อให้สามารถกำกับดูแลสถาบันการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ เท่าทัน และเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

4.2 การเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในองค์กร

เพิ่มสายบริหารความเสี่ยงองค์กร ยุกระดับงานบริหารความเสี่ยงองค์กรจากฝ่ายเป็นสาย เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการความเสี่ยง การกำกับดูแลงานด้านธรรมาภิบาลแบบบูรณาการ การกำหนดยุทธศาสตร์และจัดทำนโยบายต่าง ๆ ให้เท่าทันต่อการเพิ่มขึ้นของปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อองค์กร ทั้งด้านเทคโนโลยี cybersecurity และการปฏิบัติตามกฎหมายใหม่

สายกฎหมาย สายสื่อสารและความสัมพันธ์องค์กร และสายบริหารงานปฏิบัติการ จัดกลุ่มงานระดับสายให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อยกระดับบทบาทและให้ความสำคัญกับงานด้านกฎหมายเพื่อให้เป็น trusted strategic partner ของฝ่ายงานอย่างแท้จริง โดยให้สายกฎหมายรับผิดชอบงานด้านกฎหมายโดยเฉพาะ จากเดิมที่ต้องดูแลงานด้านปฏิบัติการอื่น ๆ นอกจากนี้ มีการจัดกลุ่มงานที่มีลักษณะเหมือนกัน หรือส่งเสริมกันไว้ที่เดียวกัน

สายระบบข้อสนเทศ ยกกระตือรือร้น เพิ่มประสิทธิภาพ ความเข้มแข็ง และปรับขยายอัตรากำลัง ในงาน digital transformation การดูแลและเฟ้าระวังระบบวิศวกรรม ระบบคอมพิวเตอร์ และระบบงานภายในศูนย์คอมพิวเตอร์ การทำงานรองรับยุทธศาสตร์ ธปท. ด้าน data-driven และการกำกับดูแลข้อมูลของ ธปท. ให้สอดคล้องกับหลักสากล

สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ เพิ่มศักยภาพ ในการผลิตผลงานวิจัยและการให้คำปรึกษาด้านนโยบายการเงิน ระบบการเงิน และเศรษฐกิจมหภาค เพื่อสนับสนุนงานหลัก ของ ธปท. ตามสภาวะตลาดและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง โดย รวมศูนย์อัตรากำลังและขยายกรอบอัตรากำลังในระดับบริหาร ให้ยืดหยุ่น เพื่อดึงดูดนักวิจัยที่มีคุณภาพซึ่งปัจจุบันมีการ แข่งขันสูงในตลาดแรงงาน

สายทรัพยากรบุคคลและพัฒนาน้องศักร เพิ่มความเข้มแข็ง และประสิทธิภาพในการดำเนินการด้านบริหารทรัพยากรบุคคล และพัฒนาน้องศักร เพื่อรองรับต่อการปรับเปลี่ยนงานรากฐาน สำคัญภายในองค์กร โดยรวมงานกลยุทธ์ด้านบริหาร ทรัพยากรบุคคลและพัฒนาน้องศักรไว้ด้วยกัน เพื่อขับเคลื่อน นโยบายด้านทรัพยากรบุคคลไปในทิศทางเดียวกัน และรวม ศูนย์งานบริหารจัดการ พนักงานกลุ่มศักยภาพ (talent) และ

ทดแทนตำแหน่งงานสำคัญ (successor) แบบครบวงจรเพื่อ สร้างผู้นำรุ่นใหม่

สายออกบัตรธนาคาร เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับ คุณภาพด้านการผลิตธนบัตร โดยปรับบทบาทและอัตรา กำลังงานวิจัยธนบัตรให้มุ่งเน้นงานหลักในด้านการผลิต อาทิ การผลิตหมึกพิมพ์ การยกระดับการผลิตธนบัตร และการ ตรวจสอบคุณภาพกระดาษ โดยให้กลุ่มงานนักวิจัยไปสังกัด โรงพิมพ์ธนบัตร

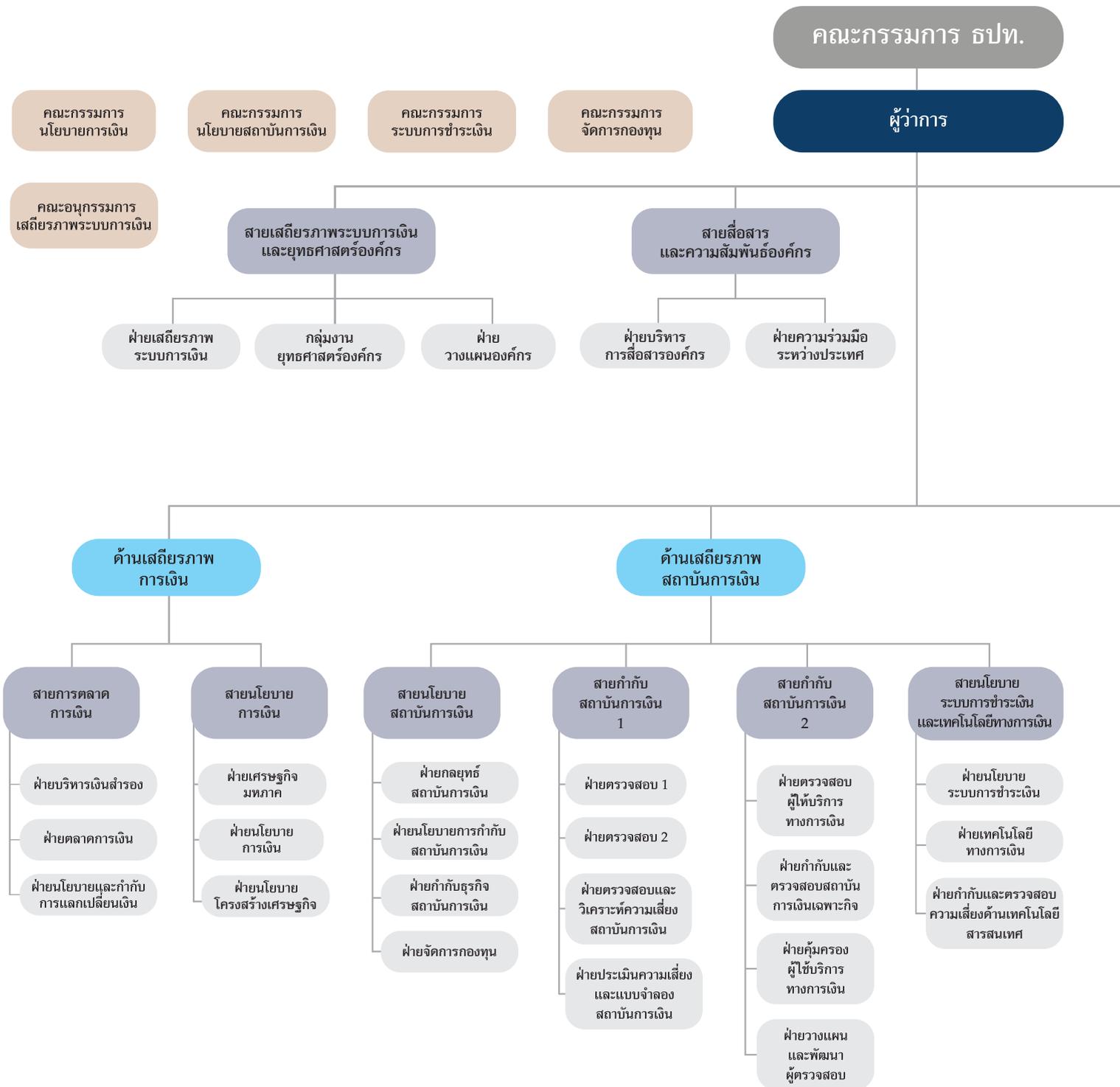
การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการในงานสนับสนุนอื่น ๆ เพิ่มมาตรฐานและลดความซ้ำซ้อนในกระบวนการทำงาน โดย ควบรวมงานบริหารทรัพยากรบุคคลและพัฒนาน้องศักร งาน ธุรการเงินและงานบัญชี ไว้จุดเดียวที่สำนักงานใหญ่ และยุบ งานที่หมดภารกิจ

ทั้งหมดนี้คือการยกระดับศักยภาพองค์กรและกระบวนการ ทำงานของ ธปท. ตลอดปี 2562 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนระบบ เศรษฐกิจการเงินไทยให้มีเสถียรภาพและเติบโตอย่างมั่นคงและ ยั่งยืน พร้อมเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัลได้อย่างฉับไวและเข้มแข็ง ในการดำเนินงานสำหรับปี 2563 ต่อไป

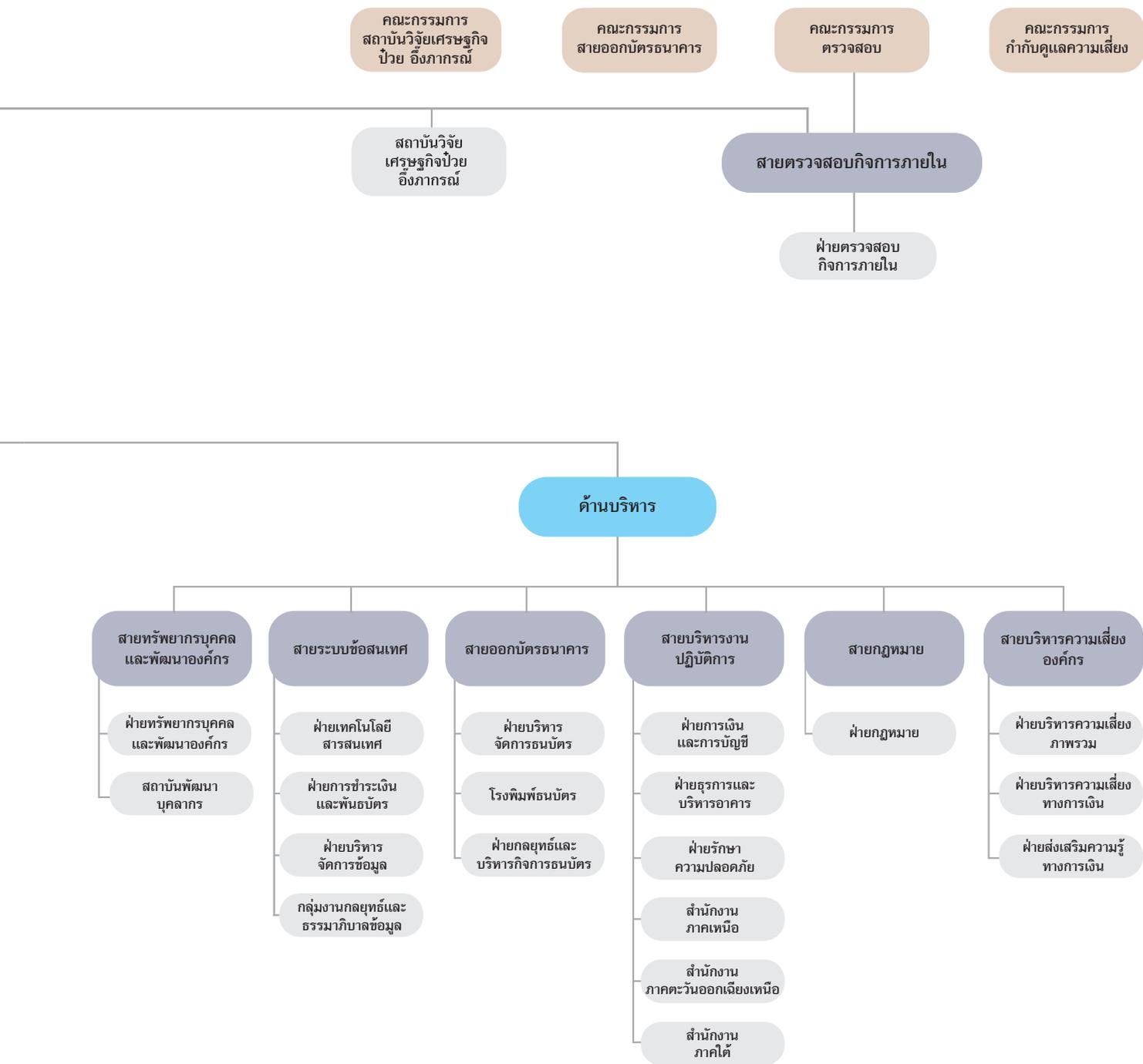

บรรยากาศการผู้ว่าการพบพนักงาน ซึ่งจัดขึ้นเป็นรายไตรมาส

ผังโครงสร้างองค์กร ธนาकारแห่งประเทศไทย

— หมายถึง สายการบังคับบัญชาโดยตรง

5. การกำกับดูแลกิจการและการบริหารความเสี่ยง

ในการกำกับดูแลกิจการและการบริหารความเสี่ยงของ ธปท. ครอบคลุมถึงการปฏิบัติการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ ธปท. และการแก้ไข พ.ร.บ. ธปท. ดังนี้

5.1 การกำกับดูแลกิจการ

พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2560 ได้กำหนดภารกิจหลักของ ธปท. และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ธปท. ในการควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ ธปท. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงิน เสถียรภาพของระบบสถาบันการเงินและระบบการชำระเงิน รวมถึงแผนงาน งบประมาณ และหลักเกณฑ์การบริหารสินทรัพย์ของ ธปท. และให้ ธปท. ดำเนินการดำเนินนโยบายการเงิน นโยบายสถาบันการเงิน และนโยบายระบบการชำระเงิน ภายใต้การดำเนินการของคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบนโยบายแต่ละด้าน ได้แก่ กนง. กนส. และ กรษ.

ทั้งนี้ เพื่อให้มีการประสานงานในการกำหนดนโยบายร่วมกัน และเชื่อมโยงความรับผิดชอบในการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายต่าง ๆ ธปท. มีระบบการทำงานที่ประสานความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการนโยบายในรูปแบบคณะอนุกรรมการ เช่น คณะอนุกรรมการเสถียรภาพระบบการเงิน (อสร.)

นอกจากนี้ คณะกรรมการ ธปท. ได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย (กตส.) คณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง (กคส.) และคณะกรรมการธรรมาภิบาล โดย กตส. ทำหน้าที่ดูแลและกำกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัด ธปท. ให้สอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีและมีระบบการควบคุมภายในและการตรวจสอบกิจการภายในที่มีประสิทธิภาพและรัดกุม กคส. ทำหน้าที่พิจารณาและให้ความเห็นในเรื่องความเสี่ยงในภาพรวมทั้งหมดของ ธปท. ในขณะที่คณะกรรมการธรรมาภิบาล ทำหน้าที่กลั่นกรองงานในเรื่องที่เกี่ยวกับธรรมาภิบาลตามความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ธปท. โดยมุ่งเน้นให้ ธปท. มีระบบและการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสม

5.2 การบริหารความเสี่ยงองค์กร

คณะกรรมการที่ทำหน้าที่กำกับดูแลความเสี่ยงในภาพรวมของ ธปท. ที่สำคัญ ประกอบด้วย กคส. ซึ่งเป็นคณะกรรมการจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก มีหน้าที่พิจารณาและให้ความเห็นต่อกรอบนโยบาย และแนวทางการบริหารความเสี่ยงในภาพรวมของ ธปท. ตลอดจนทบทวนความเพียงพอของนโยบาย และแนวทางการบริหารความเสี่ยงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ก่อนนำเสนอต่อคณะกรรมการ ธปท. นอกจากนี้ ยังมีคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง (คบส.) ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการจากผู้บริหารระดับสูงของ ธปท. โดยมีหน้าที่กำหนดกรอบนโยบาย และแนวทางการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้การดำเนินงานของ ธปท. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับกระบวนการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยมีสายบริหารความเสี่ยงองค์กรทำหน้าที่ผลักดันและดำเนินงานด้านธรรมาภิบาลและการบริหารความเสี่ยง

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2562 เป็นต้นมา ธปท. ได้ยกระดับฝ่ายบริหารความเสี่ยงองค์กร (ฟบส.) เป็นสายบริหารความเสี่ยงองค์กร (สบส.) แยกงานบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการเงิน และงานบริหารจัดการความเสี่ยงองค์กรและความเสี่ยงปฏิบัติการ โดยจัดตั้งเป็นฝ่ายบริหารความเสี่ยงทางการเงิน (ฟสง.) และฝ่ายบริหารความเสี่ยงภาพรวม (ฟสบ.) ซึ่งประกอบด้วย สำนักบริหารความเสี่ยงภาพรวมและปฏิบัติการ และสำนักบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรองรับภารกิจด้านการบริหารความเสี่ยงที่ท้าทายและมีความซับซ้อนตามการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร

ขอบเขตงานการบริหารความเสี่ยงองค์กร สรุปเป็น 3 ด้าน ดังนี้

(1) การบริหารความเสี่ยงภาพรวม (Enterprise Risk)

การบริหารความเสี่ยงภาพรวม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญต่อการดำเนินพันธกิจ

ด้านต่าง ๆ ขององค์กรอย่างเหมาะสม สนับสนุนให้ ธปท. สามารถบรรลุพันธกิจที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการบริหารความเสี่ยงต้องเอื้อต่อพัฒนาการในงานของ ธปท. ให้ตอบโจทย์ความท้าทายในอนาคต ซึ่งในปี 2562 ธปท. ได้มีการประเมินความเสี่ยงรอบด้านที่จะมีผลกระทบต่อองค์กรทั้งทางตรงและทางอ้อม พร้อมทั้งกำหนดกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เป็นไปตามมาตรฐานที่ดี มีการจัดลำดับความสำคัญ และมีมาตรการและแผนบริหารจัดการอย่างเหมาะสม โดยในปี 2562 การบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT และภัยคุกคามทางไซเบอร์ของภาคการเงินยังเป็นความท้าทายสำคัญ ซึ่ง ธปท. ได้ยกระดับการป้องกัน ตรวจสอบและตอบสนองให้แข็งแกร่งมากขึ้นทั้งใน ธปท. และในภาคการเงิน ตลอดจนเพิ่มการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ในขณะที่ความท้าทายจากภาวะเศรษฐกิจโลก ความไม่แน่นอนทางภูมิรัฐศาสตร์ และความเสี่ยงสำคัญอื่น ๆ ยังคงมีการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง

(2) การบริหารความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk)

ความเสี่ยงทางการเงินของ ธปท. เป็นผลจากการดำเนินงานด้านบริหารเงินสำรองทางการเป็นหลัก โดย ธปท. ได้จำแนกความเสี่ยงทางการเงินออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ความเสี่ยงด้านตลาด ความเสี่ยงด้านเครดิต และความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง และกำหนดให้มีคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการทำหน้าที่กำหนดนโยบายและกำกับควบคุมดูแล ประกอบด้วย คณะกรรมการ ธปท. กตส. กคส. คบส. และคณะอนุกรรมการบริหารความเสี่ยงทางการเงิน (อสง.)

การบริหารความเสี่ยงด้านตลาดมีจุดประสงค์เพื่อควบคุมความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าสินทรัพย์ ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด รวมทั้งควบคุมความเสี่ยงที่ผลตอบแทนที่ได้จะไม่แตกต่างจากผลตอบแทนของดัชนีอ้างอิงขององค์กรมากเกินไป เครื่องมือสำคัญ คือ การกำหนดดัชนีอ้างอิงองค์กร และดัชนีอ้างอิงกองทุนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละกองทุน โดยจะวิเคราะห์และติดตามระดับความเสี่ยงของกองทุนให้อยู่ภายใต้ระดับที่คณะกรรมการ ธปท. คบส. และคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง กำหนด และได้ทบทวนความเหมาะสมของเกณฑ์การบริหารความเสี่ยงด้านตลาดเป็นประจำทุกปีหรือตามภาวะตลาดการเงินการลงทุนที่เปลี่ยนไป

การบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตมีจุดประสงค์เพื่อควบคุมความเสียหายที่อาจเกิดจากการผิดนัดชำระหนี้หรือการที่ราคา

สินทรัพย์ที่ ธปท. ถือครอง ลดลงจากการถูกลดอันดับความน่าเชื่อถือ โดย ธปท. มีความเสี่ยงด้านเครดิต (credit risk exposure) ทั้งกับรัฐบาลต่างประเทศ ภาคเอกชนต่างประเทศ และสถาบันการเงินต่างประเทศ ที่ ธปท. มีธุรกรรมการลงทุนเครื่องมือสำคัญ คือการกำหนดระดับความเสี่ยงด้านเครดิตต่ำสุดที่สามารถยอมรับได้ นอกจากนี้ ยังได้กำหนดเกณฑ์ concentration risk เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระจุกตัวของความเสี่ยง ทั้งนี้ ธปท. มีการติดตามและวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านเครดิตของรัฐบาลต่างประเทศ ภาคเอกชนต่างประเทศ และสถาบันการเงินต่างประเทศที่ ธปท. มีธุรกรรมการลงทุนด้วยอย่างใกล้ชิด

การบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีจุดประสงค์เพื่อดูแลให้เงินสำรองทางการ ประกอบด้วยสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูงในสัดส่วนที่เหมาะสม สามารถนำเงินมาใช้ได้อย่างทันท่วงที โดยไม่กระทบราคาตลาดอย่างมีนัยสำคัญ การบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่องเน้นการกำหนดระดับสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องต่ำ (illiquid assets) ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากความต้องการในด้านสภาพคล่องและการเปรียบเทียบระหว่างประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนในสินทรัพย์สภาพคล่องต่ำ (liquidity premium) และผลเสียหายทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นจากการที่ต้องขายสินทรัพย์นั้น

นอกจากการกำหนดกรอบและหลักเกณฑ์การบริหารความเสี่ยงข้างต้น ธปท. ได้จัดทำรายงานวิเคราะห์ผลตอบแทนและความเสี่ยง (performance and risk measurement) รายเดือนเพื่อให้ทราบถึงที่มาและองค์ประกอบของผลตอบแทนและความเสี่ยง (Return and Risk Attribution Report) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และติดตามการลงทุน และจัดสรรระดับความเสี่ยงที่เหมาะสม โดยนำเสนอรายงานต่อคณะอนุกรรมการบริหารความเสี่ยงทางการเงิน (อสง.) คณะอนุกรรมการบริหารเงินสำรองทางการ (อบท.) คบส. และคณะกรรมการที่เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ได้แก่ กคส. กตส. และคณะกรรมการ ธปท. เป็นประจำทุกไตรมาส

(3) การบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและภัยไซเบอร์ (IT & Cyber Risk)

การบริหารความเสี่ยงด้าน IT และภัยไซเบอร์ มีจุดประสงค์เพื่อรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงปลอดภัย (Confidentiality Integrity Availability: CIA) และสามารถจัดการกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่มีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นได้ ในระยะที่ผ่านมา ธปท. ได้ยกระดับการป้องกัน ตรวจสอบ

และตอบสนองอย่างต่อเนื่อง โดยได้เริ่มใช้งานระบบป้องกันการรั่วไหลของข้อมูล (data leak prevention) และเพิ่มความสามารถของระบบป้องกันภัยไซเบอร์ให้มีความเท่าทันต่อภัยคุกคามที่มีความซับซ้อน (advanced threat protection) รวมทั้งมีการพัฒนาและทดสอบแผนตอบสนองภัยคุกคามทางไซเบอร์ (CSIRP) ทั้งระดับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเป็นประจำ และมีการเสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อภัยไซเบอร์อย่างต่อเนื่อง อาทิ การทดสอบอีเมลปลอมแบบเสมือนจริง (phishing drill) นอกจากนี้ ธปท. ได้พัฒนากิจกรรมบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT เพื่อให้สามารถบ่งชี้ วิเคราะห์ และติดตามประเด็นความเสี่ยงสำคัญ ตลอดจนการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎเกณฑ์ และมาตรฐานด้าน IT ได้อย่างทันการณ์ โดย ธปท. มีการดำเนินงานสอดคล้องตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562

(4) การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operation Risk)

การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการครอบคลุมความเสี่ยงที่เกิดจากกระบวนการ บุคลากร เทคโนโลยี และปัจจัยภายนอกอื่น ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มั่นใจว่าการดูแลความเสี่ยงด้านปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ธปท. ได้ปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง โดยมีกระบวนการ ดังนี้ (1) การกำหนดให้ทุกส่วนงานประเมินความเสี่ยงและการควบคุมด้วยตนเอง (Control Self-Assessment: CSA) อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อทบทวนและปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ครอบคลุมรัดกุมมากขึ้น (2) การมีกระบวนการรายงานเหตุการณ์ความเสียหาย (loss incident reporting) (3) การจัดทำตัวชี้วัดความเสี่ยง (Key Risk Indicators: KRIs) และรายงานความเสี่ยงสำคัญต่อ คบส. และ กคส. (4) การบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management: BCM) รองรับสถานการณ์ต่าง ๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล และมีการทดสอบแผนฉุกเฉินภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี

ในปี 2562 ได้พัฒนาการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจมาอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับการรับรองตามมาตรฐานการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (ISO 22301:2012) สำหรับระบบการชำระเงินที่ ธปท. ดูแล (ระบบบาทเน็ตและ ICAS) พร้อมจัดให้มีการทดสอบแผนฉุกเฉินประจำปีที่ครอบคลุมแผนฉุกเฉิน

กรณีต่าง ๆ อาทิ แผนฉุกเฉินระบบงานสำคัญหยุดชะงักและต้องอพยพพนักงานไปยังศูนย์ปฏิบัติงานสำรอง แผนการอพยพหนีไฟและระงับอัคคีภัย แผนฉุกเฉินรองรับเหตุการณ์ชุมนุมประท้วงและปิดล้อม เพื่อให้มั่นใจได้ว่า ธปท. มีความพร้อมในการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นและสามารถดำเนินธุรกิจของธนาคารกลางได้อย่างต่อเนื่องเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินหรือวิกฤตการณ์

นอกจากนี้ ธปท. อยู่ระหว่างการพัฒนาเครื่องมือและกรอบการบริหารความเสี่ยงด้านข้อมูล (data protection risk management) ในฐานะผู้รับผิดชอบงานคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของ ธปท. ตาม พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เพื่อให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับกฎหมาย รวมถึงมาตรฐานสากล เช่น GDPR และ ISO 27701

5.3 การแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ ธปท.

ในปี 2562 ได้มีการแก้ไขกฎหมายเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของ ธปท. ในการรักษาเสถียรภาพระบบสถาบันการเงิน ได้แก่ (1) พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 เพื่อเพิ่มให้ ธปท. มีอำนาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจถือปฏิบัติ รวมถึงการแต่งตั้งผู้ตรวจการสถาบันการเงินเฉพาะกิจเพื่อตรวจสอบสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ซึ่งจะทำให้การกำกับดูแลสถาบันการเงินเฉพาะกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจมีความมั่นคงทางการเงิน อันจะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ และ (2) พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.ก. บริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. 2541 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 เพื่อให้บริษัทบริหารสินทรัพย์สามารถรับซื้อ รับโอน หรือรับจ้างบริหารสินทรัพย์ด้วยคุณภาพของ non-bank รวมถึงการรับเป็นที่ปรึกษาให้แก่ลูกหนี้สถาบันการเงิน หรือผู้ประกอบการธุรกิจทางการเงินในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ซึ่งการแก้ไขกฎหมายในปี 2562 เป็นผลให้สามารถขยายขอบเขตโครงการคลินิกแก้หนี้ให้รวมถึงลูกหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลของ non-bank ทำให้โครงการคลินิกแก้หนี้ช่วยแก้ปัญหาหนี้เสียของประชาชนได้กว้างและครอบคลุมมากขึ้น และช่วยแก้ปัญหาหนี้ภาคครัวเรือนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๓

การดำเนินงานของ ธปท.

- สรุปลภาวะเศรษฐกิจการเงิน ปี 2562
- การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน
- การรักษาเสถียรภาพระบบสถาบันการเงิน
- การรักษาเสถียรภาพระบบการชำระเงิน
- การออกและจัดการธนบัตร
- การดูแลภาคประชาชน
- การเป็นตัวแทนของประเทศไทยในองค์กร
และเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ
- การดำเนินงานด้านเศรษฐกิจการเงินส่วนภูมิภาค
- การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร

1. สรุปภาวะเศรษฐกิจการเงิน ปี 2562

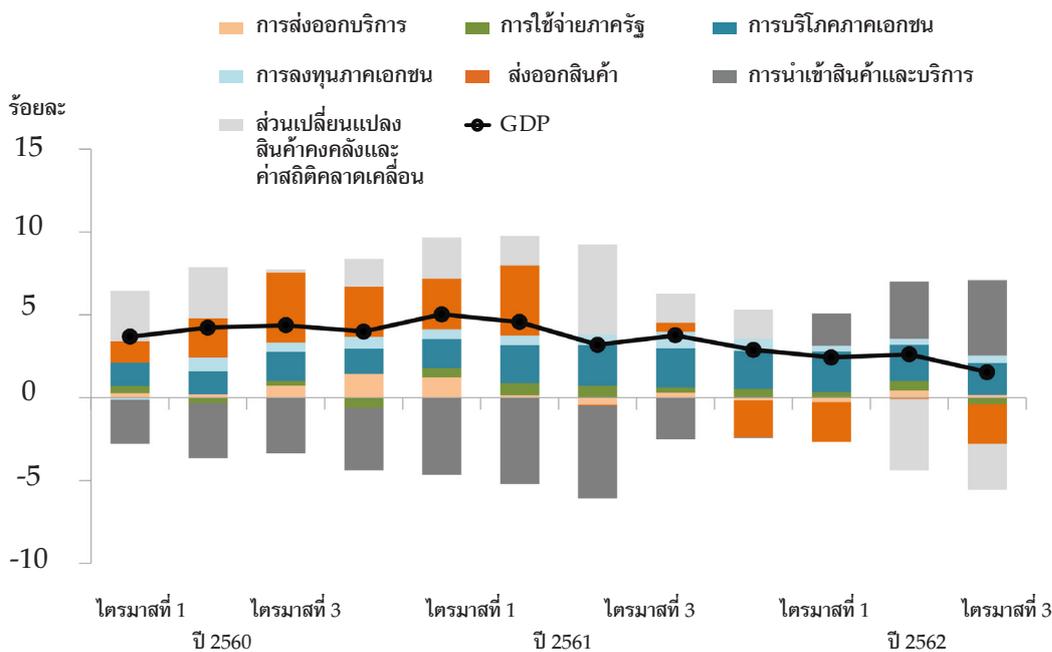

เศรษฐกิจโลกในภาพรวมปี 2562 ขยายตัวในอัตราที่ต่ำลงต่อเนื่องจากปีก่อน โดยหลายประเทศได้รับผลกระทบจากปริมาณการค้าโลกที่ชะลอตัว ซึ่งมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการกีดกันทางการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีนที่รุนแรงขึ้น ส่งผลให้ภาคการส่งออกและการผลิตหดตัว นอกจากนี้ ความไม่แน่นอนของสถานการณ์ต่าง ๆ ในช่วงที่ผ่านมา อาทิ การกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ การที่สหราชอาณาจักรจะออกจากสหภาพยุโรป (Brexit) ประกอบกับความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ที่ยังมีอยู่เป็นระยะ ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและการลงทุนของภาคธุรกิจ อย่างไรก็ตาม การบริโภคภาคเอกชนยังเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญในหลายประเทศ

ในระยะต่อไป* คาดว่าเศรษฐกิจโลกจะฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามบรรยากาศการค้าโลกที่ดีขึ้นหลังสหรัฐฯ และจีนบรรลุข้อตกลงระยะที่ 1 และการฟื้นตัวของวัฏจักรสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ แต่ยังมีปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่ต้องติดตามดังนี้ (1) การแพร่ระบาดและความรุนแรงของโรคโควิด 19 (2) ความขัดแย้งทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีนที่ยังมีอยู่ ซึ่งการเจรจาข้อตกลงทางการค้าในระยะต่อไปอาจทำให้สถานการณ์กลับรุนแรงขึ้นได้อีก และ (3) ความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ในหลายพื้นที่

เศรษฐกิจไทยปี 2562 ขยายตัวที่ร้อยละ 2.4 จากปีก่อน โดยเป็นการขยายตัวในอัตราที่ต่ำกว่าระดับศักยภาพและต่ำลงจากปีก่อน จากอุปสงค์ต่างประเทศที่หดตัวต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงปลายปี 2561 ส่งผลกระทบต่อเนื่องมายังอุปสงค์ในประเทศชัดเจนขึ้น โดยการส่งออกสินค้าหดตัวต่อเนื่องในหลายหมวด ตามการชะลอตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าและปริมาณการค้าโลกที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน อย่างไรก็ตาม การส่งออกสินค้าบางหมวดได้รับผลดีจากการย้ายฐานการผลิตมาไทย และการส่งออกสินค้าไปสหรัฐฯ เพื่อทดแทนสินค้าจากจีน อาทิ เครื่องใช้ไฟฟ้า ยางล้อรถยนต์ ขณะเดียวกันภาคการท่องเที่ยวขยายตัวลดลงจากปีก่อน ทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศและค่าใช้จ่ายต่อทริป ซึ่งเป็นผลจาก

แหล่งที่มาของการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย (Contribution to Growth)^{1/}
(เปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน)

หมายเหตุ: ^{1/} GDP คำนวณด้วยวิธี Chain Volume Measure (CVM)

*ประเมิน ณ เดือนมกราคม 2563 ซึ่งเป็นช่วงที่การระบาดของโรคโควิด 19 ยังจำกัดอยู่ในประเทศจีน

เศรษฐกิจโลกชะลอตัว และการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวที่สูงขึ้น โดยเฉพาะจากประเทศเพื่อนบ้าน ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวจากยุโรปหดตัวเป็นครั้งแรกในรอบ 4 ปี ขณะที่นักท่องเที่ยวจีนฟื้นตัวอย่างช้า ๆ ตามความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยภายหลังเหตุการณ์เรือนักท่องเที่ยวล่มที่จังหวัดภูเก็ตในปี 2561 อย่างไรก็ดี มาตรการยกเว้นค่าธรรมเนียม Visa on Arrival มีส่วนช่วยสนับสนุนการฟื้นตัวของนักท่องเที่ยวจีน และมีส่วนทำให้นักท่องเที่ยวอินเดียและไต้หวันขยายตัวดี

สำหรับอุปสงค์ในประเทศ การบริโภคภาคเอกชนยังขยายตัวดี แต่มีทิศทางชะลอลงบ้างจากปัจจัยสนับสนุนกำลังซื้อที่แผ่วลงทั้งด้านรายได้และความเชื่อมั่น ผู้บริโภคที่ได้รับผลกระทบจากภาคการส่งออกที่หดตัวต่อเนื่อง โดยรายได้ที่ลดลงส่งผลให้การใช้จ่ายสินค้าคงทนโดยเฉพาะรถยนต์หดตัวสูง นอกจากนี้ คุณภาพสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ก็ด้อยลงทำให้สถาบันการเงินระมัดระวังการปล่อยสินเชื่อมากขึ้น อย่างไรก็ดี แรงสนับสนุนจากภาครัฐผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ และมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจระยะสั้นในช่วงปลายปีมีส่วนช่วยพยุงกำลังซื้อได้บางส่วน และทำให้การใช้จ่ายในสินค้าไม่คงทนขยายตัวดีขึ้นจากปีก่อน ด้านการลงทุนภาคเอกชนขยายตัวชะลอลงเช่นกัน การชะลอตัวของอุปสงค์ทั้งในประเทศและต่างประเทศส่งผลให้ภาคธุรกิจชะลอการลงทุนเพราะมีกำลังการผลิตเหลือเพียงพอรองรับอุปสงค์ในระยะข้างหน้า ประกอบกับความเชื่อมั่นของภาคธุรกิจมีทิศทางโน้มลดลงจากปีก่อน สำหรับการใช้จ่ายภาครัฐแผ่วลง โดยเฉพาะการใช้จ่ายลงทุนของภาครัฐ สาเหตุมาจากความล่าช้าในการประกาศใช้พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เป็นสำคัญ

ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจและการเงิน

อัตราเงินเฟ้อทั่วไปและอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเฉลี่ยทั้งปีต่ำลงจากปีก่อนอยู่ที่ร้อยละ 0.71 และ 0.52 ตามลำดับ โดยอัตราเงินเฟ้อทั่วไปลดลงเนื่องจากราคาพลังงานปรับลดลงตามราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก รวมทั้งการแข็งค่าของเงินบาททำให้อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานต่ำลงเนื่องจากราคาพลังงานถูกลง ขณะที่ราคาอาหารสดขยายตัวเร่งขึ้น โดยเฉพาะราคาผัก ผลไม้ และข้าวที่ปรับสูงขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นผลจากภัยแล้ง อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานปรับลดลงตามต้นทุนการผลิตโดยรวมที่ต่ำลง ประกอบกับอุปสงค์ในประเทศที่ชะลอตัวส่งผลให้การปรับขึ้นราคาสินค้าและบริการของภาคธุรกิจทำได้จำกัด นอกจากนี้ อัตราเงินเฟ้อยังได้รับแรงกดดันจากปัจจัย

เชิงโครงสร้างที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การขยายตัวของธุรกิจอี-คอมเมิร์ซ การแข่งขันด้านราคาที่รุนแรงขึ้น ด้านอัตราการว่างงานทรงตัวใกล้เคียงกับปีก่อน อย่างไรก็ตาม การจ้างงานปรับลดลง โดยเฉพาะการจ้างงานนอกภาคเกษตรกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาคการผลิต เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการส่งออกที่หดตัวต่อเนื่องและการใช้จ่ายภายในประเทศที่ชะลอตัว นอกจากนี้ ผู้ประกอบการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจ้างงานจากรายเดือนเป็นรายวันมากขึ้น

เสถียรภาพของภาคธุรกิจอยู่ในเกณฑ์ดีตามฐานะทางการเงินของธุรกิจขนาดใหญ่ที่ยังเข้มแข็ง อย่างไรก็ตาม ต้องติดตามเสถียรภาพของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ที่ความสามารถในการชำระหนี้ด้อยลงจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจและปัจจัยเชิงโครงสร้างที่ทำให้ความสามารถในแข่งขันของ SME ลดลงเช่นเดียวกับเสถียรภาพของภาคครัวเรือนที่ยังคงเปราะบางและต้องติดตามใกล้ชิด เนื่องจากสัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP อยู่ในระดับสูงและปรับสูงขึ้นจากปีก่อน ตามการชะลอตัวของ GDP เป็นสำคัญ ส่งผลให้ความสามารถในการชำระหนี้ของภาคครัวเรือนด้อยลง เห็นได้จากจากสัดส่วนหนี้เสียในพอร์ตสินเชื่ออุปโภคบริโภคที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ แม้สัดส่วนหนี้เสียจะปรับเพิ่มขึ้นในพอร์ตสินเชื่ออุปโภคบริโภคและสินเชื่อธุรกิจ SME แต่เสถียรภาพระบบสถาบันการเงินยังเข้มแข็ง เนื่องจากระดับเงินกองทุนและเงินสำรองอยู่ในระดับสูง สามารถรองรับความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจได้

ด้านอัตราแลกเปลี่ยน เงินบาทเทียบกับดอลลาร์ สรอ. เฉลี่ยในปี 2562 แข็งค่าขึ้นจากปีก่อนจากปัจจัยในประเทศของไทยเป็นสำคัญ ได้แก่ เสถียรภาพด้านต่างประเทศของไทยที่แข็งแกร่ง สะท้อนจากการเกินดุลบัญชีเดินสะพัดและสัดส่วนเงินทุนสำรองระหว่างประเทศต่อหนี้ต่างประเทศระยะสั้นที่อยู่ในระดับสูงต่อเนื่อง รวมทั้งสัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อ GDP ที่ต่ำ นอกจากนี้ เสถียรภาพทางการเงินที่ปรับดีขึ้นหลังการเลือกตั้งและการจัดตั้งรัฐบาลใหม่มีส่วนทำให้บริษัทจัดอันดับด้านเครดิตปรับเพิ่มมุมมองความน่าเชื่อถือของไทย เมื่อประกอบกับในช่วงเวลาที่นักลงทุนมีความกังวลต่อสถานการณ์ความขัดแย้งทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีนที่มีท่าทีรุนแรงและยืดเยื้อมากขึ้น และการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ส่งผลให้ค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้นในอัตราที่มากกว่าสกุลเงินคู่แข่ง เพราะเงินบาทเป็นสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำในมุมมองนักลงทุน และทำให้ดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง (Real Effective Exchange Rate: REER) ปรับแข็งค่าขึ้น

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

เงินบาทแข็งค่า ใครได้ ใครเสีย?

เงินบาทแข็งค่า คือ การใช้เงินบาทน้อยลง ในการแลกเงินสกุลอื่นในจำนวนเท่าเดิม

ใครได้ประโยชน์?

ผู้นำเข้า ลดต้นทุนการนำเข้าสินค้า เพราะราคาสินค้าจากต่างประเทศถูกลง

ประชาชน ซื้อสินค้าและบริการ จากต่างประเทศได้ถูกลง

ผู้ลงทุน นำเข้าสินค้าทุนได้ถูกลง เช่น เครื่องจักร อุปกรณ์ต่าง ๆ

ผู้เป็นหนี้กับต่างประเทศ มีภาระหนี้ลดลง เพราะใช้เงินบาทน้อยลง ในการชำระหนี้สกุลเงินต่างประเทศ

ใครเสียประโยชน์?

ผู้ส่งออก นำรายได้ที่เป็นเงินสกุลต่างประเทศ มาแลกเป็นเงินบาทได้น้อยลง

คนทำงานต่างประเทศ นำรายได้ที่เป็นเงินสกุลต่างประเทศ มาแลกเป็นเงินบาทได้น้อยลง

ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ที่รับเงินสกุลต่างประเทศ นำรายได้มาแลกเป็นเงินบาทได้น้อยลง

พลิกวิกฤตเป็นโอกาสเมื่อเงินบาทแข็งค่า

เพราะเป็นช่วงที่ซื้อสินค้า และลงทุนในต่างประเทศได้ในราคาที่ต่ำลง

1. ปรับโครงสร้างการผลิต
เช่น การซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์การผลิตจากต่างประเทศ

2. ลงทุนในต่างประเทศ
เพื่อย้ายช่องทางการค้า

3. กระจายการลงทุน
ในทรัพย์สินต่างประเทศ
(portfolio diversification)
เพื่อเพิ่มโอกาสสร้างผลตอบแทน

ภาวะการเงินที่ผ่านมายังอยู่ในระดับผ่อนคลายและ เอื้อต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจ

ปี 2562 คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลง 2 ครั้ง มาอยู่ที่ร้อยละ 1.25 เพื่อสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจและเอื้อให้อัตราเงินเฟ้อกลับสู่กรอบเป้าหมาย ส่งผลให้ภาวะดอกเบี้ยและต้นทุนการระดมทุนของภาคธุรกิจหลายช่องทางปรับลดลง สะท้อนจากการลดลงของอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมของประเภทต่าง ๆ ของสถาบันการเงิน และอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อปล่อยใหม่ของธนาคารพาณิชย์ (New Loan Rate: NLR)

มองไปข้างหน้าในปี 2563** เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มชะลอตัวต่อเนื่องจากภาคการท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ซึ่งกระทบต่อกิจกรรมการเดินทางระหว่างประเทศ รวมทั้งการบริโภคภาคเอกชนที่ได้รับแรงกดดันจากปัจจัยด้านรายได้และความเชื่อมั่นที่ยังคงอ่อนแอ และหนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง ขณะเดียวกัน ยังต้องติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 พ.ร.บ. งบประมาณฯ และภัยแล้ง สำหรับอัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มอยู่ในระดับต่ำต่อเนื่อง ตามแรงกดดันจากทั้งด้านต้นทุนและด้านอุปสงค์ที่อยู่ในระดับต่ำ

**ประเมิน ณ เดือนมกราคม 2563 ซึ่งเป็นช่วงที่การระบาดของโรคโควิด 19 ยังจำกัดอยู่ในประเทศจีน

	2560		2561		2562		
	ทั้งปี	ครึ่งปีแรก	ครึ่งปีหลัง	ทั้งปี	ครึ่งปีแรก	ครึ่งปีหลัง	ทั้งปี
<i>(% การเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน นอกจากระบุเป็นอย่างอื่น)</i>							
อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย^{1/}	4.1	4.8	3.5	4.2	2.7	2.1	2.4
ด้านอุปสงค์ (การใช้จ่าย)							
การใช้จ่ายของครัวเรือน	3.1	4.1	5.0	4.6	4.7	4.2	4.5
การใช้จ่ายของรัฐบาล	0.1	2.6	2.5	2.6	2.5	0.4	1.4
การลงทุนในสินทรัพย์ถาวร	1.8	3.5	4.1	3.8	2.5	1.8	2.2
- ภาคเอกชน	2.9	3.3	4.8	4.1	3.2	2.5	2.8
- ภาครัฐ	-1.4	3.9	1.9	2.9	0.7	-0.3	0.2
การส่งออกสินค้าและบริการ	5.2	6.5	0.3	3.3	-3.7	-1.5	-2.6
การนำเข้าสินค้าและบริการ	6.2	9.2	7.4	8.3	-1.7	-7.1	-4.4
ด้านอุปทาน (การผลิต)							
เกษตรกรรม	4.7	9.3	1.9	5.5	0.2	0.0	0.1
อุตสาหกรรม	2.1	3.0	2.4	2.7	1.0	-1.0	0.0
ก่อสร้าง	-3.0	1.4	3.6	2.4	3.2	0.6	2.0
บริการและอื่นๆ	5.5	5.4	4.3	4.9	4.0	4.2	4.1
เสถียรภาพในประเทศ							
ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป	0.66	0.97	1.16	1.07	0.92	0.50	0.71
ดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน (ไม่รวมราคาอาหารสดและพลังงาน)	0.56	0.69	0.74	0.71	0.58	0.46	0.52
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	1.2	1.2	0.9	1.1	1.0	1.0	1.0
หนี้สาธารณะ ณ สิ้นงวด (พันล้านบาท) ^{2/}	6,371	6,532	6,834	6,834	6,883	6,954	6,954
สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP (ร้อยละ) ^{2/}	41.2	41.03	41.88	41.88	41.39	41.19	41.19
เสถียรภาพต่างประเทศ (พันล้านดอลลาร์ สรอ.)							
ดุลการค้า	32.6	13.8	8.6	22.4	12.7	13.9	26.6
ดุลบัญชีเดินสะพัด	44.0	18.4	10.1	28.5	17.7	19.6	37.3
บัญชีทุน ^{2/}	-0.1	-0.6	0.0	-0.6	0.0	0.0	0.0
เงินทุนเคลื่อนย้าย ^{2/}	-12.5	-11.4	-3.6	-14.9	-7.6	-5.0	-12.6
ดุลการชำระเงิน	26.0	7.6	-0.4	7.3	5.6	8.0	13.6
เงินสำรองระหว่างประเทศ ณ สิ้นงวด	202.6	206.8	205.6	205.6	215.8	224.3	224.3
หนี้ต่างประเทศ ณ สิ้นงวด ^{2/}	155.2	154.2	162.4	162.4	166.7	170.7	170.7
สัดส่วนเงินสำรองระหว่างประเทศต่อหนี้ระยะสั้น (เท่า)	2.9	3.1	3.2	3.2	3.5	3.8	3.8
สัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อ GDP (ร้อยละ)	36.6	35.0	35.4	35.4	34.7	34.0	34.0
สัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการ (ร้อยละ)	54.6	52.4	53.5	53.5	53.5	53.5	53.5
สัดส่วนหนี้ระยะสั้นต่อหนี้ต่างประเทศ (ร้อยละ)	44.3	42.9	39.0	39.0	37.5	34.8	34.8
ภาคการเงิน ณ สิ้นงวด (พันล้านบาท)							
ฐานเงิน	1,937.2	1,805.3	2,000.7	2,000.7	1,905.1	2,071.5	2,071.5
% การเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน	6.7	5.9	3.3	3.3	5.5	3.5	3.5
ปริมาณเงินตามความหมายแคบ	2,038.9	1,970.4	2,095.2	2,095.2	2,103.8	2,215.8	2,215.8
% การเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน	9.4	5.3	2.8	2.8	6.8	5.8	5.8
ปริมาณเงินตามความหมายกว้าง	19,212.9	19,571.1	20,109.6	20,109.6	20,218.8	20,853.3	20,853.3
% การเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน	5.0	5.1	4.7	4.7	3.3	3.7	3.7
เงินฝากรวมหัวแลกเปลี่ยนของสถาบันการเงิน^{3/}	18,814.1	19,217.1	19,681.5	19,681.5	19,921.6	20,450.1	20,450.1
% การเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน	4.9	5.0	4.5	4.5	3.7	3.9	3.9
เงินกู้ยืมและตราสารหนี้ภาคเอกชน^{4/}	22,565.8	23,227.2	24,085.6	24,085.6	24,570.0	24,905.1	24,905.1
% การเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน	4.1	5.6	6.7	6.7	5.8	3.4	3.4
อัตราดอกเบี้ย ณ สิ้นงวด (ร้อยละต่อปี)							
- ตลาดซื้อคืนพันธบัตร 1 วัน	1.50	1.50	1.75	1.75	1.75	1.25	1.25
- ระหว่างธนาคาร	1.40	1.40	1.75	1.75	1.65	1.15	1.15
- เงินฝากประจำ 1 ปี ^{5/}	1.37	1.37	1.37	1.37	1.46	1.33	1.33
- ลูกค้านิติ ^{5/}	6.28	6.28	6.28	6.28	6.28	6.08	6.08
อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ย (บาทต่อดอลลาร์ สรอ.)	33.92	31.74	32.90	32.32	31.04	31.60	31.05
ดัชนีค่าเงินบาท^{6/} (ปี 2555 = 100)	110.62	115.00	120.35	115.56	120.35	125.90	123.17

หมายเหตุ : 1/ ณ ราคาคงที่

2/ ข้อมูลเบื้องต้น ณ วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2563

3/ สถาบันการเงิน หมายถึง สถาบันรับฝากเงินทุกประเภท ยกเว้นธนาคารแห่งประเทศไทย

4/ ประกอบด้วย (1) เงินกู้ยืมของภาคครัวเรือนและสถาบันไมแสวงหากำไรจากสถาบันรับฝากเงินอื่น และสถาบันการเงินที่ไม่รับฝากเงินอื่น

(2) เงินกู้ยืมของภาคธุรกิจ (ไม่รวมรัฐวิสาหกิจ) ที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน จากสถาบันรับฝากเงินอื่น สถาบันการเงินที่ไม่รับฝากเงินอื่น และภาคต่างประเทศ และ

(3) ตราสารหนี้ที่ออกโดยภาคธุรกิจ (ไม่รวมรัฐวิสาหกิจ) ที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน

5/ อัตราดอกเบี้ยอ้างอิงเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง

6/ ดัชนีค่าเงินบาทเพิ่มขึ้น หมายความว่า เงินบาทแข็งค่าขึ้นเทียบกับสกุลเงินของประเทศคู่ค้าคู่แข่ง

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ และธนาคารแห่งประเทศไทย

2. การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน

เพื่อบรรลุภารกิจของธนาคารกลางในการดูแลระบบเศรษฐกิจการเงินของประเทศให้ดำเนินไปอย่างมีเสถียรภาพ ธปท. ดำเนินนโยบายการเงินภายใต้กรอบเป้าหมายเงินเพื่อแบบยืดหยุ่น และดำเนินงานในหลายด้านประกอบกัน ได้แก่ การดำเนินงานในตลาดการเงิน การพัฒนาตลาดการเงิน การบริหารเงินสำรองทางการ และการผ่อนคลายการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน โดยในปี 2562 เรื่องสำคัญที่ดำเนินการมีดังต่อไปนี้

2.1 การดำเนินงานในตลาดการเงิน

การดำเนินงานในตลาดการเงินของ ธปท. มีวัตถุประสงค์หลัก คือ ดูแลสภาพคล่องในตลาดการเงินให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และเพียงพอต่อความต้องการของระบบธนาคารพาณิชย์ ทั้งเพื่อการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องในส่วนที่เป็นเงินฝากกระแสรายวันที่ ธปท. ตามอัตราที่กำหนด และเพื่อการชำระดุลการหักบัญชี (Demand for Settlement Balances) ทั้งนี้ เพื่อดูแลอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินให้เคลื่อนไหวสอดคล้องกับทิศทางของอัตราดอกเบี้ยนโยบายตามที่ กนง. กำหนด

ในปี 2562 สภาพคล่องส่วนเกินในระบบการเงินไทยปรับเพิ่มขึ้น ปัจจัยหลักเป็นผลจากการดำเนินงานของ ธปท. ส่งผลให้ ธปท. ดูดซับสภาพคล่องส่วนเกินเพิ่มขึ้นจากปีก่อนสุทธิ 382 พันล้านบาท โดย ธปท. ดำเนินการผ่านเครื่องมือหลัก 4 ประเภท ได้แก่ การออกพันธบัตร ธปท. ธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรแบบทวิภาคี ธุรกรรมสวอปเงินตราต่างประเทศ และธุรกรรมซื้อขายตราสารหนี้ภาครัฐ การใช้เครื่องมือบริหารสภาพคล่องประเภทต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

(1) การออกพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย

การออกพันธบัตร ธปท. นอกจากจะเป็นช่องทางหลักในการดูดซับสภาพคล่องส่วนเกินที่มีอยู่ในระบบอย่างต่อเนื่องแล้ว ยังช่วยส่งเสริมการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทยให้มีสภาพคล่องและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดย ธปท. ได้พิจารณาออกพันธบัตรให้เหมาะสมกับปริมาณสภาพคล่องและภาวะตลาดในแต่ละช่วง รวมทั้งคำนึงถึงแผนการออกตราสารหนี้ของภาครัฐ

ปี 2562 ธปท. ปรับเพิ่มปริมาณการออกพันธบัตร ธปท. สุทธิ 241.1 พันล้านบาท ส่งผลให้ยอดคงค้างพันธบัตร ธปท. ณ สิ้นปี 2562 อยู่ที่ 3,717.8 พันล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นส่วนที่ ธปท. ซื้อคืน 83.6 พันล้านบาท โดยยอดคงค้างพันธบัตร ธปท. คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 55 ของยอดคงค้างเครื่องมือดูดซับสภาพคล่องรวม ทั้งนี้ ปริมาณร้อยละ 41 ของยอดคงค้างพันธบัตร ธปท. เป็นพันธบัตรระยะสั้นไม่เกิน 1 ปี

สำหรับแผนการออกพันธบัตร ธปท. ในปี 2563² ธปท. ปรับลดกรอบวงเงินขั้นสูงของพันธบัตรอายุ 3 เดือน 6 เดือน และ 2 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพคล่อง ภาวะตลาด และแผนการระดมทุนของภาครัฐ นอกจากนี้ ธปท. ลดจำนวนรุ่นต่อปีสำหรับพันธบัตรอายุ 2 ปี โดยเพิ่มจำนวนครั้งการ re-open จาก 2 ครั้ง เป็น 5 ครั้ง เพื่อให้จำนวนรุ่นพันธบัตรประเภทอัตราดอกเบี้ยคงที่มีจำนวนเหมาะสม และเอื้อต่อสภาพคล่องในการทำธุรกรรมในตลาดรอง

(2) ธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรแบบทวิภาคี

ธปท. ทำธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรแบบทวิภาคี (Bilateral Repurchase: BRP) กับสถาบันการเงินที่ ธปท. แต่งตั้งเป็นคู่ค้า (BRP Primary Dealers: BRP PDs) เพื่อปรับสภาพคล่องในแต่ละวันให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม โดยเฉพาะการปรับสภาพคล่องระยะสั้นจากผลกระทบของการรับจ่ายเงินของภาครัฐหรือจากปัจจัยด้านฤดูกาล เช่น ความต้องการเงินสดหมุนเวียน โดย ธปท. ทำธุรกรรม BRP ระยะ 1 วัน ที่อัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Fixed-rate Tender) เพื่อส่งสัญญาณนโยบายการเงินให้

²รายละเอียดแผนการออกพันธบัตร ธปท. ปี 2563 สามารถดูเพิ่มเติมได้ที่

<https://www.bot.or.th/Thai/PressandSpeeches/Press/News2563/n0263t.pdf>

สอดคล้องกับที่ กนง. กำหนด และทำธุรกรรม BRP ระยะยาวกว่า 1 วัน (Term BRP) ในลักษณะ Variable-rate Tender โดย BRP PDs เป็นผู้เสนออัตราดอกเบี้ยเป็น spread อ้างอิงกับอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Indexed BRP) ซึ่งทำให้อัตราผลตอบแทนรวมของธุรกรรม Term BRP แปรผันตามการปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่อาจเกิดขึ้นภายในช่วงอายุของธุรกรรมนั้น

ธปท. ทำธุรกรรม BRP ในช่วงเช้าของทุกวันทำการ³ กับ BRP PDs ที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางส่งผ่านสภาพคล่องระหว่าง ธปท. กับสถาบันการเงินอื่นหรือธุรกิจเอกชน ผ่านธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรภาคเอกชน (Private Repo) และ/หรือตลาดกู้ยืมระหว่างธนาคารโดยไม่มีหลักประกัน (Uncollateralized Interbank Market) กลไกดังกล่าวเป็นการช่วยสนับสนุนการพัฒนาตลาดการเงิน รวมทั้งเสริมสร้างให้แนวปฏิบัติมีความรัดกุมสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

ณ สิ้นปี 2562 ยอดคงค้างธุรกรรม BRP เพิ่มขึ้น 174.6 พันล้านบาท มาอยู่ที่ 1,888.5 พันล้านบาท ซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ 29 ของยอดคงค้างเครื่องมือดูดซับสภาพคล่องรวม โดยธุรกรรมกว่าร้อยละ 70 เป็นธุรกรรมระยะสั้นไม่เกิน 7 วัน

(3) ธุรกรรมสวอปเงินตราต่างประเทศ

ธุรกรรมสวอปเงินตราต่างประเทศเป็นเครื่องมือที่ใช้เสริมเครื่องมืออื่น ๆ ในการดูดซับสภาพคล่องส่วนเกิน ซึ่งดำเนินการตามความเหมาะสมของภาวะตลาด โดยยอดคงค้างธุรกรรมสวอปเงินตราต่างประเทศ ณ สิ้นปี 2562 ในรูปสกุลเงินบาท ลดลงสุทธิ 12.5 พันล้านบาท มาอยู่ที่ 1,051.8 พันล้านบาท หรือเทียบเท่ากับฐานะคงค้างการซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. ล่วงหน้าจำนวน 34.4 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ 16 ของยอดคงค้างเครื่องมือดูดซับสภาพคล่องรวม

(4) การทำธุรกรรมซื้อขาด/ขายขาดตราสารหนี้ภาครัฐ

ธปท. สามารถปรับสภาพคล่องในระบบการเงินแบบถาวร ผ่านการทำธุรกรรมซื้อขาด/ขายขาดตราสารหนี้ภาครัฐกับสถาบันการเงินที่ ธปท. แต่งตั้งเป็นคู่ค้า (e-Outright

Counterparties) ในปี 2562 ธปท. ซื้อพันธบัตร ธปท. พันธบัตรรัฐบาล และพันธบัตรรัฐวิสาหกิจที่รัฐบาลค้ำประกันจำนวน 44.8 พันล้านบาท 32.9 พันล้านบาท และ 2.7 พันล้านบาท ตามลำดับ ขณะที่พันธบัตรภาครัฐที่ ธปท. ถือครองครบกำหนดจำนวน 106.9 พันล้านบาท ทำให้สุทธิแล้ว ธปท. ถือครองพันธบัตรภาครัฐลดลง 26.6 พันล้านบาท

นอกจากการดำเนินงานในตลาดการเงินข้างต้น ธปท. ยังมีหน้าต่างปรับสภาพคล่องสิ้นวัน (End-of-day Liquidity Adjustment Window) ที่มีลักษณะเป็นหน้าต่างตั้งรับ (standing facility) ซึ่งเปิดให้สถาบันการเงินที่ขาดสภาพคล่องหรือมีสภาพคล่องส่วนเกิน ณ สิ้นวัน สามารถกู้ยืมหรือฝากเงินได้ในระยะข้ามคืน (overnight) ที่ระดับอัตราดอกเบี้ยสูงหรือต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยนโยบายร้อยละ 0.50 ตามลำดับ ซึ่งหน้าต่างดังกล่าวเป็นกลไกหลักที่ช่วยจำกัดความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดเงิน โดยในปี 2562 ธุรกรรมส่วนใหญ่เป็นการฝากเงินของสถาบันการเงินเฉลี่ยประมาณ 4.2 พันล้านบาทต่อวัน

2.2 การพัฒนาตลาดการเงิน

ในปี 2562 ธปท. ยังคงสานต่องานพัฒนาตลาดการเงินเพื่อช่วยสนับสนุนนโยบายด้านการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจ โดยมีการดำเนินงานใน 2 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงและการพัฒนาตลาดเงินตราต่างประเทศ

2.2.1 การพัฒนาอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง

สืบเนื่องจาก Financial Conduct Authority (FCA) ซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแลอัตราดอกเบี้ย London Interbank Offered Rate (LIBOR) ประกาศจะไม่กำหนดให้ธนาคารนำส่งข้อมูลเพื่อคำนวณอัตราดอกเบี้ย LIBOR หลังสิ้นปี 2564 เป็นต้นไป ทำให้มีความเสี่ยงที่อัตราดอกเบี้ย LIBOR อาจถูกยุติการเผยแพร่อย่างถาวร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อธุรกรรมการเงินทั้งที่อ้างอิงกับอัตราดอกเบี้ย LIBOR โดยตรงและที่อ้างอิงกับอัตราดอกเบี้ยอื่นซึ่งใช้ LIBOR ในการคำนวณ เช่น อัตราดอกเบี้ย Thai Baht Interest Rate Fixing (THBFIX) ที่ใช้อย่างแพร่หลายในตลาดการเงินไทย

³ ยกเว้นในวันประชุม กนง. ที่ ธปท. จะทำธุรกรรม BRP ในช่วงบ่าย หลังการแถลงผลการประชุม กนง.

ธปท. จึงร่วมกับผู้แทนจากสมาคมธนาคารไทยและสมาคมธนาคารนานาชาติ จัดตั้ง “คณะทำงานเตรียมความพร้อมของธนาคารพาณิชย์เพื่อรองรับการยุติการใช้ LIBOR” เพื่อเตรียมความพร้อมของธนาคารพาณิชย์ในการรองรับไม่ให้เหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงินของไทยในมิติต่าง ๆ อาทิ การปรับข้อความในสัญญาทางการเงินที่อ้างอิง LIBOR และ THBFX การปรับระบบงานในการทำธุรกรรมที่อ้างอิงกับอัตราดอกเบี้ยดังกล่าว การกำหนดอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงเพื่อใช้ทดแทน (Fallback) รวมถึงการพัฒนาอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงใหม่ของไทย

ทั้งนี้ ธปท. ให้ความสำคัญของการสื่อสาร สร้างความตระหนักรู้ และกระตุ้นเตือนให้ผู้ร่วมตลาดเตรียมการเพื่อรองรับการยุติการเผยแพร่ LIBOR และการเปลี่ยนผ่านไวล่วงหน้า โดยได้สื่อสารกับหน่วยงานกำกับดูแล สถาบันการเงิน ภาคธุรกิจ และผู้ร่วมตลาดต่าง ๆ เพื่อขอให้สำรวจปริมาณธุรกรรมทางการเงินที่อ้างอิงกับอัตราดอกเบี้ย LIBOR และ THBFX และให้ติดตามพัฒนาการในประเด็นดังกล่าวอย่างใกล้ชิด

2.2.2 การพัฒนาตลาดเงินตราต่างประเทศ

หนึ่งในพันธกิจสำคัญด้านการพัฒนาตลาดเงินตราต่างประเทศ คือ การให้ความรู้และส่งเสริมผู้ประกอบการในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน โดยเฉพาะ SME เพื่อให้สามารถปรับตัวรองรับความผันผวนที่สูงขึ้นของตลาดการเงินได้ โดยในปี 2562 ธปท. ร่วมกับกระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารไทย และธนาคารพาณิชย์ที่เข้าร่วมโครงการ 8 แห่ง ดำเนิน “โครงการบริหารความเสี่ยง FX ของ SMEs ระยะที่ 2” ซึ่งมีผู้ประกอบการ SME เข้าร่วมจำนวน 1,630 บริษัท โดยมีการจัดอบรมให้ความรู้ด้านการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนแก่ภาคธุรกิจ รวมถึงแนะนำเครื่องมือใหม่ ได้แก่ การประกันค่าเงิน หรือ FX Options ให้ผู้ประกอบการทดลองใช้ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ภายใต้วงเงินค่าธรรมเนียม 50,000 บาทต่อกิจการ นอกจากนี้ ธปท. ได้ปรับปรุงการเผยแพร่ข้อมูลต้นทุนของธุรกรรมซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Forward) โดยเผยแพร่ข้อมูล Forward points สำหรับผู้ประกอบการรายย่อยจำแนกรายธนาคารบนเว็บไซต์ของ ธปท. เพื่อให้ SME นำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจทำธุรกรรม Forward ได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ธปท. ได้ยกระดับมาตรฐานของตลาดเงินตราต่างประเทศ โดยร่วมกับชมรมเอซีไอ (ประเทศไทย) จัดทำ Thailand FX Code อันเป็นแนวปฏิบัติการทำธุรกรรมในตลาดเงินตราต่างประเทศสำหรับธุรกรรมขนาดใหญ่ (Wholesale Foreign Exchange Market) เพื่อให้การทำธุรกรรมระหว่างสถาบันการเงินกับลูกค้ามีความโปร่งใสและเป็นธรรมบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาลที่ดี รวมถึงเป็นการเตรียมการนำ FX Global Code ที่เป็นมาตรฐานสากลมาใช้ในระยะต่อไป ทั้งนี้ ธปท. ได้จัดอบรม Refresher Course ให้กับผู้ที่持有 Treasury Dealer Certificate อย่างต่อเนื่อง เพื่อการยกระดับมาตรฐานบุคลากรที่ปฏิบัติงานในทองคำเงินให้มีความรู้เท่าทันกับพัฒนาการของตลาดการเงินและกฎเกณฑ์การควบคุมแลกเปลี่ยนเงินที่เปลี่ยนแปลง

2.3 การดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารเงินสำรองทางการ⁴

ธปท. บริหารเงินสำรองทางการโดยยึดหลักการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีสภาพคล่องสูง รวมทั้งได้รับผลตอบแทนที่ดีภายใต้กรอบความเสี่ยงและหลักเกณฑ์การลงทุนที่กำหนด โดยได้ติดตามวิเคราะห์เศรษฐกิจการเงินของประเทศที่ลงทุน และคาดการณ์แนวโน้มอัตราแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ย ราคาสินทรัพย์ รวมทั้งประเมินความเสี่ยงประเภทต่าง ๆ ในการลงทุน เพื่อช่วยสร้างโอกาสให้สามารถเพิ่มอัตราผลตอบแทนหรือลดความเสี่ยงทางการเงินโดยรวมอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ธปท. มีนโยบายในการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน โดยพิจารณาเพิ่มเติมทั้งจำนวนประเทศและประเภทของสินทรัพย์ที่สามารถลงทุนได้อยู่เป็นประจำ

สำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเงินสำรองทางการ ธปท. ใช้การวิเคราะห์จากแบบจำลองต่าง ๆ เช่น แบบจำลองเชิงปริมาณและแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาค เพื่อใช้ในการประเมินการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในสินทรัพย์และประเทศที่ลงทุน และการขยายการลงทุนไปในสินทรัพย์ใหม่ทั้งในส่วนของ ธปท. บริหารเองและที่ให้ผู้จัดการทุนภายนอกบริหาร ตลอดจนพัฒนาแนวทางการบริหารและศึกษาเครื่องมือการลงทุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มโอกาสในการเพิ่มผลตอบแทน รวมถึงลดความเสี่ยงและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตามที่คณะกรรมการ ธปท. ให้แนวทางไว้ นอกจากนี้ ในปี 2562 ธปท. ได้เริ่มใช้ระบบ

⁴ กองทุนเงินสำรองทางการที่สำคัญ ประกอบด้วย กองทุนสภาพคล่อง และกองทุนเพื่อการลงทุนระยะยาว

การทำธุรกรรมในตลาดการเงินและบริหารเงินสำรองทางการ (dealing room system) ใหม่ที่สามารถรองรับการบริหารกองทุนที่มีประเภทของสินทรัพย์หลากหลายชั้น มีการจัดเก็บข้อมูลและมีระบบการประมวลผลที่ทันสมัย มั่นคงและปลอดภัย พร้อมสนับสนุนการวิเคราะห์ความเสี่ยงของกองทุนได้อย่างเป็นระบบและทันการณ์ รวมทั้งลดต้นทุนการบริหารจัดการ และช่วยให้การบริหารเงินสำรองมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

2.4 การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

ปี 2562 ธปท. ได้ดำเนินมาตรการเพื่อเฝ้าระวังเงินทุนไหลเข้า ทั้งการปรับหลักเกณฑ์มาตรการป้องปรามการเก็งกำไรค่าเงินบาทและการยกระดับการติดตามพฤติกรรมการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติอย่างใกล้ชิด ทั้งการลดยอดคงค้าง ณ สิ้นวันของบัญชีเงินบาทของผู้มีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศ (Non-resident: NR) จากเดิม 300 ล้านบาท เป็น 200 ล้านบาทต่อราย NR เพื่อลดทอนช่องทางในการเก็งกำไรค่าเงินบาท และการเพิ่มความเข้มงวดในการรายงานข้อมูลการลงทุนในตราสารหนี้ของนักลงทุนต่างชาติ

นอกจากนี้ ธปท. ได้ดำเนินการตามแผนผ่อนคลายนโยบายภายใต้โครงการปฏิรูปกฎเกณฑ์ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจการเงินที่เป็นไปอย่างไม่หยุดนิ่ง ช่วยให้ภาคเอกชนทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศได้สะดวกคล่องตัวมากขึ้น (ease of doing business) และสามารถบริหารความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนได้ดีขึ้น โดยมีสรุปการผ่อนคลายนโยบายที่สำคัญ ดังนี้

(1) **ผ่อนคลายนโยบายรายได้ต่างประเทศที่ไม่ต้องนำกลับประเทศ** โดยขยายวงเงินรายได้ไม่ต้องนำกลับจาก 50,000 ดอลลาร์ สหรัฐ เป็น 200,000 ดอลลาร์ สหรัฐ ต่อครั้ง และสำหรับผู้ประกอบการที่มีรายได้สูงกว่าวงเงินข้างต้น ให้สามารถหักกลับกับรายจ่ายในต่างประเทศก่อนได้และนำกลับเฉพาะส่วนที่เหลือเพียงขึ้นทะเบียนและแสดงเอกสาร โดยไม่ต้องขออนุญาต ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศได้ดีขึ้น โดยสามารถเก็บเงินไว้ในต่างประเทศเพื่อรอชำระหรือรออัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสม และลดต้นทุนการโอนเงินได้ นอกจากนี้ได้ปรับปรุงเกณฑ์บัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศที่เปิดกับธนาคารพาณิชย์ให้ง่ายขึ้นโดยลดประเภทบัญชี ซึ่งช่วยให้

สามารถบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศในบัญชีได้คล่องตัวขึ้น

(2) **ผ่อนคลายนโยบายการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ** เช่น ให้นำการลงทุนรายย่อยลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศโดยไม่ผ่านตัวแทนการลงทุนในประเทศภายใต้วงเงินลงทุนไม่เกิน 200,000 ดอลลาร์ สหรัฐ ต่อปี เพื่อเพิ่มความคล่องตัวให้แก่ผู้ลงทุน รวมทั้งส่งเสริมให้มีทางเลือกในการลงทุนที่หลากหลาย และสามารถกระจายความเสี่ยงด้านการลงทุนได้ดียิ่งขึ้น

(3) **ผ่อนคลายนโยบายการโอนเงินออกนอกประเทศ** เพื่อช่วยให้การทำธุรกรรมสะดวกขึ้น เช่น

- เปิดเสรีการโอนเงินออกนอกประเทศได้ทุกวัตถุประสงค์ ยกเว้นเพียงบางรายการ (negative list) ที่ยังต้องขออนุญาตจาก ธปท. เช่น การซื้อขาย FX/THB กับสถาบันการเงินในต่างประเทศ
- ให้นำรายย่อยโอนเงินออกได้เสรีขึ้น เช่น โอนเงินให้ตนเองหรือญาติที่ย้ายถิ่นฐานไปอยู่ต่างประเทศไม่จำกัดจำนวน
- ขยายวงเงินโอนเงินออกนอกประเทศที่ไม่ยื่นเอกสารหลักฐานจาก 50,000 ดอลลาร์ สหรัฐ เป็น 200,000 ดอลลาร์ สหรัฐ ต่อครั้ง

(4) **ผ่อนคลายนโยบายการประกอบธุรกิจของตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ** โดยผ่อนคลายนโยบายของผู้ประกอบธุรกิจตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศจากเดิมคนไทยต้องมีสัดส่วนถือหุ้น 3 ใน 4 เหลือ 1 ใน 4 เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบธุรกิจรายใหม่ ๆ สามารถเข้ามาให้บริการได้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มการแข่งขันและช่วยลดค่าธรรมเนียมโดยรวมลง

3. การรักษาเสถียรภาพระบบสถาบันการเงิน

3.1 การออกหลักเกณฑ์และแนวนโยบายกำกับดูแลสถาบันการเงิน

ธปท. ได้ออกและปรับปรุงประกาศ ธปท. เพื่อกำกับดูแลสถาบันการเงินให้มีความมั่นคงและมีการบริหารความเสี่ยงที่ดีสอดคล้องกับมาตรฐานสากล รวมถึงส่งเสริมประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงินให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินของประชาชน ดังนี้

3.1.1 การกำกับดูแลความมั่นคงและการบริหารความเสี่ยงที่ดีของสถาบันการเงิน

(1) การเข้ารับการประเมินภาคการเงินตามโครงการ Financial Sector Assessment Program (FSAP) ธปท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ารับการประเมินเพื่อสะท้อนพัฒนาการของระบบการเงินไทย และสร้างการยอมรับในระดับสากล การประเมินจะครอบคลุมภาคการเงินที่มีบทบาทหลักในระบบ ได้แก่ ภาคการธนาคาร ภาคตลาดทุน ภาคธุรกิจประกันภัย และโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินที่สำคัญ โดยผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดีถึงดีมาก สะท้อนว่าการกำกับดูแลของไทยเป็นไปตามมาตรฐานสากล

ในส่วนการประเมินด้านการกำกับดูแลภาคการธนาคาร คณะผู้ประเมินได้เผยแพร่ผลการประเมินฉบับสมบูรณ์ต่อสาธารณชนแล้ว โดยผลการประเมินอำนาจหน้าที่ของผู้ออกกำกับดูแลและมาตรการดูแลความเสี่ยงด้านต่าง ๆ พบว่าธนาคารพาณิชย์ไทยมีฐานะมั่นคง มีเงินกองทุนและสภาพคล่องสูง อีกทั้งมีหลักเกณฑ์การกำกับดูแลและการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ที่มีประสิทธิภาพเท่าทันความเสี่ยง รวมถึง ธปท. มีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับธนาคารพาณิชย์และหน่วยงานกำกับดูแลทั้งในประเทศและต่างประเทศ แสดงถึงพัฒนาการในการกำกับดูแลและความเข้มแข็งของภาคการธนาคารไทยได้เป็นอย่างดี ซึ่งการประเมินทั้งหมด 29 ข้อ ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก (compliance) 24 ข้อ และระดับดี (largely compliance) 5 ข้อ

(2) มาตรฐานการรายงานทางการเงิน เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน (IFRS 9) ธปท. ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์ที่

เกี่ยวข้องเพื่อรองรับมาตรฐาน TFRS 9 ซึ่งบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2563 เพื่อให้งบการเงินสะท้อนความเสี่ยงด้านเครดิตที่แท้จริง และมีการคำนึงถึงเหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อลูกหนี้ในอนาคต ได้แก่ หลักเกณฑ์การจัดชั้นและการกันเงินสำรอง แนวนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ การบันทึกบัญชี การนำเสนอของงบการเงิน และการเปิดเผยข้อมูล รวมถึงปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนของสถาบันการเงินที่มีผลกระทบจากการใช้มาตรฐานฉบับใหม่ โดยให้สถาบันการเงินและกลุ่มธุรกิจทางการเงิน (1) สามารถเลือกทยอยรับรู้ผลกระทบต่อเงินกองทุนจากการนำ TFRS 9 มาใช้ในครั้งแรกได้เป็นระยะเวลา 3 ปี ตั้งแต่ปี 2563 - 2565 เพื่อให้สถาบันการเงินมีเวลาในการปรับตัว (2) กำหนดค่าจำกัดความเสี่ยงและวิธีการคำนวณเงินกองทุนให้สอดคล้องกับรายการทางบัญชีตาม TFRS 9 และ (3) เปิดเผยข้อมูลตัวชี้วัดความเสี่ยงที่สำคัญ (key prudential metrics) และปรับปรุงข้อมูลที่ต้องเปิดเผย รวมถึงข้อมูลผลกระทบต่อเงินกองทุนทั้งจำนวนจากการกันเงินสำรองตาม TFRS 9 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ใช้งบการเงินมากขึ้น

นอกจากนี้ ธปท. ได้ออกหลักเกณฑ์การดำรงเงินสำรองขั้นต่ำเพิ่มเติมเพื่อรองรับการกันเงินสำรองตาม TFRS 9 โดยกำหนดอัตราเงินสำรองขั้นต่ำสำหรับสินทรัพย์และภาระผูกพันทางการเงินของสถาบันการเงินในส่วนที่อยู่ใน stage 1 (performing) และ stage 2 (under-performing) เพื่อให้มั่นใจได้ว่าสถาบันการเงินมีเงินสำรองเพียงพอรองรับความผันผวนและสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด

(3) การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ ธปท. ได้ออกแนวทางการพิจารณาผ่อนผันการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit: SLL) แก่กลุ่มธุรกิจที่มีศักยภาพและมีฐานะกิจการที่มั่นคงสำหรับธนาคารพาณิชย์ เพื่อสนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์สามารถให้สินเชื่อแก่กลุ่มธุรกิจที่มีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและธุรกิจที่ลงทุนในโครงการโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มมากขึ้น โดยธนาคารพาณิชย์ต้องให้ความสำคัญกับการมีธรรมาภิบาลที่ดี มีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม และมีเงินกองทุนที่เพียงพอ เพื่อสะท้อนความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นจากการกระจุกตัวของสินเชื่อแก่กลุ่มลูกหนี้รายใหญ่ นอกจากนี้ ธปท. ยังเปิดโอกาสให้สาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศมีบทบาทในการให้สินเชื่อ

แก่โครงการโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้มีการกระจายความเสี่ยงไปต่างประเทศ โดยยังคงหลักการสำคัญตามแนวทางการพิจารณาผ่อนผันในปัจจุบันที่สนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และรักษาความมั่นคงและเสถียรภาพของระบบสถาบันการเงิน โดยแนวนโยบายฉบับนี้จะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 กรกฎาคม 2562

(4) การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ (Counterparty Credit Risk: CCR) ธปท. อยู่ระหว่างปรับปรุงหลักเกณฑ์ CCR ให้ครอบคลุมถึงความเสี่ยงที่คุณภาพเครดิตของคู่สัญญาลดลงอย่างรวดเร็วแต่ยังไม่ถูกสะท้อนในอันดับเครดิต (Credit Valuation Adjustment Risk: CVA) เพื่อให้หลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์สามารถสะท้อนความเสี่ยงจากธุรกรรมอนุพันธ์ได้ดียิ่งขึ้น และเพื่อรองรับการขยายตัวของตลาดอนุพันธ์ของประเทศไทยที่มีแนวโน้มการทำธุรกรรมอนุพันธ์ที่เพิ่มขึ้น

(5) การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT) ธปท. ปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้าน IT ของสถาบันการเงินและการใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอกด้านงาน IT ในการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงิน (IT outsourcing) รวมถึงออกแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการบุคคลภายนอก (Third Party Management Implementation Guideline) เพื่อรองรับลักษณะธุรกิจและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเพื่อให้สถาบันการเงินบริหารความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยกระดับบทบาทของหน่วยงานงานกำกับภายใน (2nd line of defense) และหน่วยงานตรวจสอบภายใน (3rd line of defense) ให้เข้มแข็ง ซึ่งจะทำให้สถาบันการเงินเสนอผลิตภัณฑ์และให้บริการแก่ลูกค้าได้เร็วขึ้น และลูกค้าได้รับความปลอดภัยในการใช้บริการ โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 พฤศจิกายน 2562

(6) การทำความรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC) สำหรับการเปิดบัญชีเงินฝาก ธปท. ปรับปรุงหลักเกณฑ์ KYC สำหรับการเปิดบัญชีเงินฝากของสถาบันการเงิน เพื่อให้สถาบันการเงินมีกระบวนการรู้จักลูกค้าที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นและปรับตัวได้ทันต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงสนับสนุนให้เกิดความน่าเชื่อถือและปลอดภัยในการทำธุรกรรมทางการเงิน และส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินของภาคประชาชน ตลอดจนจนเป็นการ

วางรากฐานของระบบสถาบันการเงินในการนำเทคโนโลยีเปรียบเทียบข้อมูลชีวมิติ (biometric comparison) ของลูกค้ามาใช้ประกอบการดำเนินธุรกิจและต่อยอดธุรกิจด้านดิจิทัลของสถาบันการเงิน โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 3 กันยายน 2562

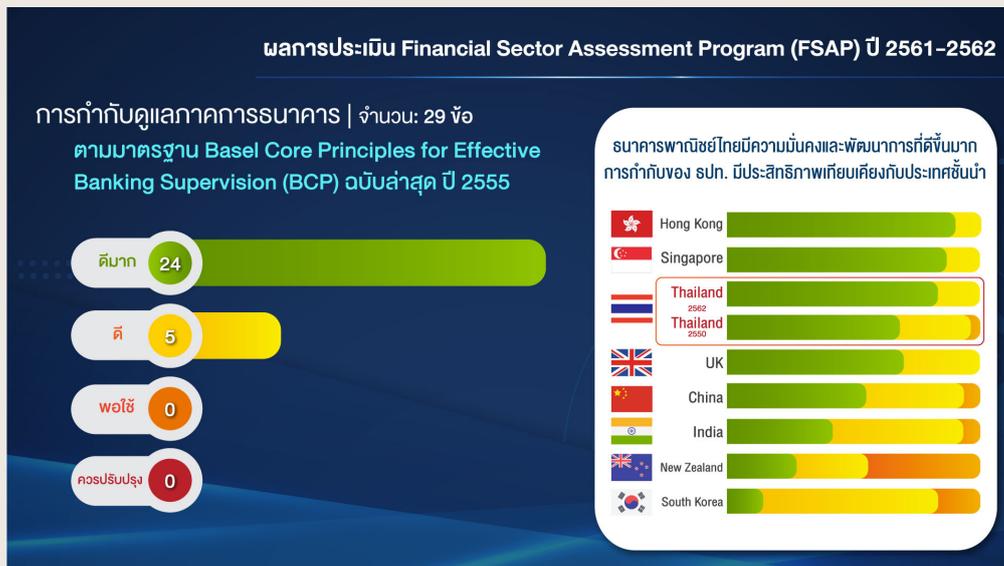
3.1.2 การกำกับดูแลเพื่อรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินและเศรษฐกิจโดยรวม

(1) การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ธปท. ปรับปรุงมาตรการอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อมูลค่าหลักประกัน (Loan to Value: LTV) ซึ่งบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2562 เพื่อดูแลไม่ให้เกิดการเก็งกำไรในตลาดอสังหาริมทรัพย์จนเกินไป และยกระดับมาตรฐานการให้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของสถาบันการเงิน โดยไม่ให้กระทบผู้กู้ซื้อที่อยู่อาศัยเพื่ออยู่อาศัยจริง โดยหลังจากเริ่มบังคับใช้พบว่า สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยปล่อยใหม่ยังขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง โดยประชาชนที่กู้ซื้อที่อยู่อาศัยสัญญาแรกไม่ได้รับผลกระทบจากมาตรการดังกล่าว ขณะที่การเก็งกำไรชะลอลงและมาตรฐานการให้สินเชื่อรัดกุมขึ้น โดยเฉพาะการกู้ซื้อที่อยู่อาศัยพร้อมกัน 2 สัญญาขึ้นไป สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของมาตรการ ทั้งนี้ ธปท. ได้ติดตามและประเมินประสิทธิผลของหลักเกณฑ์ รวมถึงรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง และเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2562 ธปท. ได้พิจารณาผ่อนปรนการนับจำนวนสัญญาในกรณีกู้ร่วม โดยหากผู้กู้ร่วมไม่มีกรรมสิทธิ์ในหลักประกันนั้น ให้ผ่อนปรนไม่ต้องนับสัญญาการกู้ร่วมดังกล่าว เพื่อช่วยบรรเทาผลกระทบแก่ผู้กู้ร่วมซึ่งอาจต้องการกู้ซื้อที่อยู่อาศัยสัญญาแรกในภายหลัง ให้สามารถขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินได้ LTV ร้อยละ 100

(2) แนวนโยบายการให้สินเชื่อรายย่อยอย่างเหมาะสมเพื่อดูแลปัญหาหนี้เกินตัวของภาคครัวเรือน ธปท. ได้ออก consultation paper เรื่องแนวนโยบายการให้สินเชื่อรายย่อยอย่างเหมาะสมฯ เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2562 เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยวัตถุประสงค์สำคัญ คือ มุ่งเน้นให้สถาบันการเงินพิจารณาให้สินเชื่อแก่บุคคลธรรมดาโดยคำนึงถึงความเสี่ยงจากการที่ผู้กู้อาจมีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือมีเงินไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ (affordability risk) นอกเหนือจากการพิจารณาเฉพาะความเสี่ยงด้านเครดิตเท่านั้น

สะท้อนความเข้มแข็งของภาคการเงินไทยจาก ผลการประเมิน FSAP

ประเทศไทยได้เข้ารับการประเมินภาคการเงินตามโครงการ Financial Sector Assessment Program (FSAP) โดยผู้เชี่ยวชาญจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และธนาคารโลก (World Bank) เมื่อปี 2561 โดยผลการประเมินของภาคการเงินไทยในภาพรวม “มีความมั่นคงและมีมาตรฐานกำกับดูแลเทียบเท่าสากล”

สำหรับผลการประเมินในแต่ละด้านพบว่า ในด้านการกำกับดูแลภาคการธนาคาร ผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก เทียบเคียงกับสิงคโปร์และฮ่องกง โดยธนาคารพาณิชย์ไทยมีความมั่นคงเข้มแข็งสามารถรองรับความผันผวนได้ดี และธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) มีการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐานสากล เช่น มาตรการการดูแลความเสี่ยงและการตรวจสอบด้านต่าง ๆ รวมทั้งมีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับธนาคารพาณิชย์และหน่วยงานกำกับดูแลทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ด้านการกำกับดูแลโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินที่สำคัญ: ระบบบาทเน็ต* ระบบบาทเน็ตมีความมั่นคงปลอดภัย มีการดำเนินการและบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามมาตรฐานสากลในระดับสูง รวมถึงด้านหน้าที่ความรับผิดชอบในการกำกับดูแลของ ธปท. อยู่ในระดับดีมาก

ด้านผู้กำกับดูแลอื่นที่เกี่ยวข้องพบว่า การกำกับดูแลตลาดทุนและประกันภัย ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ผลการประเมินอยู่ในระดับดีถึงดีมาก เทียบเคียงได้กับประเทศชั้นนำ สะท้อนให้เห็นถึงการกำกับดูแลที่เป็นไปตามมาตรฐานสากลและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประเทศไทยจะได้รับผลการประเมินที่น่าพอใจและสะท้อนการทำหน้าที่ของผู้กำกับดูแลได้เป็นอย่างดี แต่ประเทศไทยยังได้รับข้อเสนอแนะเพื่อนำไปพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนากรอบกำกับดูแลสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่รับเงินฝากให้เทียบเคียงกับธนาคารพาณิชย์ การสนับสนุนให้พิจารณานำกฎเกณฑ์และแนวทางการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์

* ระบบบาทเน็ต (BAHTNET) เป็นโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินเพื่อรองรับการโอนเงินมูลค่าสูงระหว่างสถาบันการเงิน และสถาบันที่มีบัญชีเงินฝากกับ ธปท. ในลักษณะ Real-Time Gross Settlement (RTGS)

ผลการประเมิน Financial Sector Assessment Program (FSAP) ปี 2561-2562

การกำกับดูแลโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินที่สำคัญ - ระบบบาทเน็ต | จำนวน: 17 ข้อ
ตามมาตรฐาน Principles of Financial Market Infrastructure (PFMI) ฉบับล่าสุด ปี 2555

ดีมาก **16**

ดี **1**

- ธปท. กำกับดูแลระบบการชำระเงินเป็นไปตามมาตรฐานสากล
- - ระบบบาทเน็ตมีความมั่นคง ปลอดภัย มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสากล
- มีการจัดการด้านธรรมาภิบาล และกำหนดนโยบายที่ชัดเจน โปร่งใส
- ผลการประเมินหน้าทีความรับผิดชอบของ ธปท. อยู่ในระดับดีมาก

มาปรับใช้กับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน รวมถึงการพิจารณารูปแบบการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อกำกับดูแลเสถียรภาพระบบการเงิน โดยข้อเสนอแนะดังกล่าวสอดคล้องกับการดำเนินการของ ธปท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในปัจจุบัน

ในระยะต่อไป ธปท. จะมีการติดตามและประเมินความเสี่ยงของเสถียรภาพระบบการเงินในลักษณะมองไปข้างหน้ามากขึ้น สามารถประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีโอกาสเกิดขึ้นในอนาคต และเล็งเห็นถึงความเชื่อมโยงของความเสี่ยงใหม่ ๆ เพื่อกำหนดนโยบายรองรับได้อย่างเท่าทัน ซึ่ง ธปท. จะประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลเรื่องดังกล่าวอย่างใกล้ชิด รวมถึงพิจารณาปรับปรุงกฎเกณฑ์การกำกับดูแลต่าง ๆ ให้เหมาะสม เพื่อรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินของประเทศได้อย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ การประเมิน FSAP เป็นการประเมินภาคการเงินในระดับสากลที่ประเทศต่าง ๆ เข้ารับการประเมินอย่างต่อเนื่อง โดยประเทศชั้นนำของโลกอย่างสหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ และฮ่องกง ต้องเข้ารับการประเมินทุก 5 ปี ขณะที่ประเทศอื่นสมัครเข้ารับการประเมินโครงการนี้เพื่อให้ได้รับความยอมรับในระดับสากล

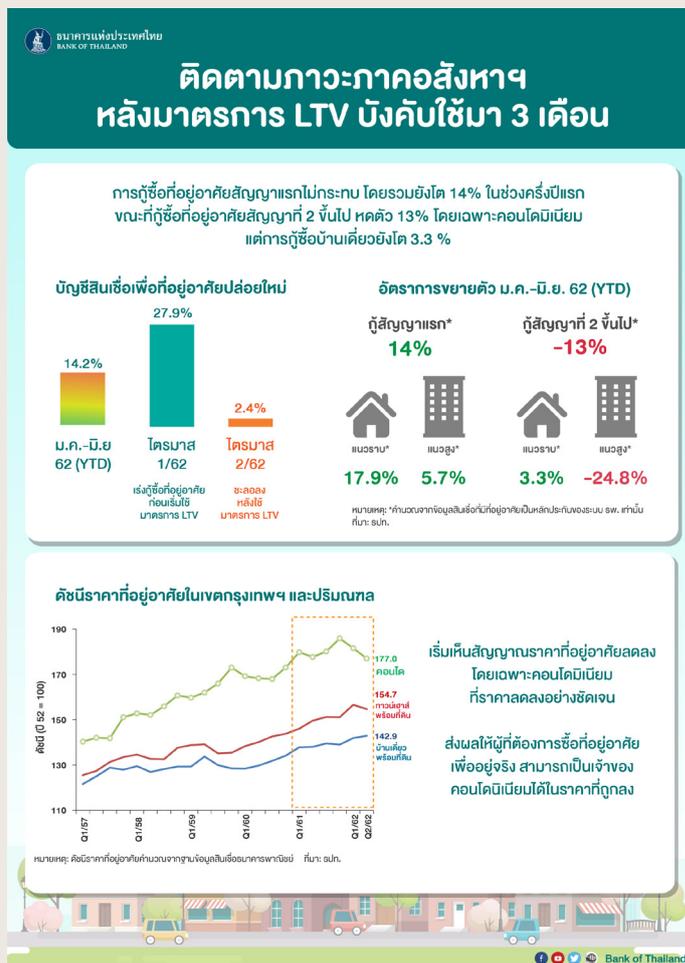
สำหรับประเทศไทย เข้ารับการประเมิน FSAP ครั้งแรกเมื่อปี 2550 โดยการเข้าประเมิน FSAP นอกจากจะเสริมสร้างความน่าเชื่อถือในระบบการเงินของประเทศ ยังทำให้นักลงทุนมีความมั่นใจในเสถียรภาพและความมั่นคงของระบบเศรษฐกิจการเงินไทย รวมทั้งช่วยยกระดับการกำกับดูแลภาคการเงินให้สอดคล้องกับพัฒนาการของระบบการเงินและเป็นไปตามมาตรฐานสากล ซึ่งจะมีส่วนช่วยสร้างโอกาสให้ผู้ให้บริการในระบบการเงินของไทยสามารถแข่งขันและขยายบทบาทในต่างประเทศได้มากขึ้น

การประชุมสรุปผลการประเมิน FSAP ระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลของไทยและคณะผู้ประเมิน

การปรับปรุงมาตรการ Loan to Value เพื่อคนไทยมีที่อยู่อาศัยในราคาเหมาะสม

ในช่วงปี 2560 - 2561 ภาคอสังหาริมทรัพย์มีการเก็งกำไรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยผู้ซื้อไม่ได้ต้องการซื้ออสังหาริมทรัพย์เพื่ออยู่อาศัยจริง แต่กลับคาดหวังผลตอบแทนจากการลงทุนปล่อยเช่าหรือการขายต่อในราคาสูง หรือที่เรียกกันว่าดีมานด์เทียม จนส่งผลให้ราคาอสังหาริมทรัพย์ปรับตัวสูงขึ้นเร็วกว่ารายได้ของภาคครัวเรือน ประชาชนที่มีรายได้น้อยและต้องการซื้อที่อยู่อาศัยสำหรับอยู่อาศัยจริงเป็นไปได้ยากขึ้น นอกจากนี้การมีโครงการอสังหาริมทรัพย์ใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากเกินกว่าความต้องการซื้อที่แท้จริงทำให้ผู้ประกอบการมีการกระตุ้นการขาย เช่น การรับประกันผลตอบแทนจากการลงทุน และให้ซื้อที่อยู่อาศัยโดยไม่ต้องวางเงินดาวน์ ขณะที่การปล่อยกู้ของสถาบันการเงินไม่ได้คำนึงถึงกำลังซื้อของประชาชนมากนัก จึงทำให้เกิดปัญหาสินเชื่อกินเงินทอง โดย 1 ใน 4 ของสินเชื่อที่อยู่อาศัยปล่อยใหม่เป็นการให้สินเชื่อเกินมูลค่าหลักประกัน หากไม่มีมาตรการรองรับ สถานการณ์การเก็งกำไรอาจทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น และในอนาคตหากมีปัจจัยลบมากระทบภาคเศรษฐกิจจนความต้องการซื้อที่อยู่อาศัยลดลงอย่างหนักและมีอสังหาริมทรัพย์ถูกเทขายทอดตลาดเป็นจำนวนมาก เมื่อถึงจุดนั้นราคาอสังหาริมทรัพย์จะปรับลดลงอย่างมาก (price correction) จนกระทบในวงกว้างต่อมูลค่าสินทรัพย์ของประชาชนและระบบเศรษฐกิจ

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จึงปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย หรือมาตรการอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อมูลค่าหลักประกัน (Loan to Value: LTV) ซึ่งบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2562 เพื่อดูแลไม่ให้เกิดการเก็งกำไรในตลาดอสังหาริมทรัพย์ที่มากเกินไป ตลอดจนยกระดับมาตรฐานการพิจารณาสินเชื่อของสถาบันการเงิน ทั้งการประเมินความเสี่ยงอย่างเหมาะสม และคำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ในระยะยาว โดย ธปท. กำหนด LTV Ratio ให้เข้มงวดมากขึ้น เช่น ให้วงเงินค่างานมากขึ้นสำหรับการกู้ซื้อที่อยู่อาศัยสัญญาที่ 2 ขึ้นไป หรือที่อยู่อาศัยมูลค่าเกิน 10 ล้านบาทขึ้นไป ขณะที่ผู้กู้ซื้อที่อยู่อาศัยหลังแรก (ผ่อนสัญญาเดียว) ที่มูลค่าไม่เกิน 10 ล้านบาท จะไม่ได้รับผลกระทบจากมาตรการ หลังการออกมาตรการดังกล่าว ธปท. ได้ติดตามและประเมินสถานการณ์อย่างใกล้ชิด พบว่าตลาดอสังหาริมทรัพย์ปรับตัวในทิศทางที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของมาตรการ ดังนี้

1. สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยปล่อยใหม่ช่วง 11 เดือนแรกของปี 2562 ยังขยายตัวได้เมื่อเทียบกับปีก่อน (ร้อยละ 10.8 ในแง่จำนวนบัญชี และร้อยละ 6.3 ในแง่จำนวนเงิน) แสดงให้เห็นว่าการกู้ซื้อที่อยู่อาศัยสัญญาแรกไม่ได้รับผลกระทบ ส่วนสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยปล่อยใหม่ในกลุ่มที่มีการผ่อนที่อยู่อาศัยพร้อมกัน 2 หลังขึ้นไป โดยเฉพาะสินเชื่อที่อยู่อาศัยแนวสูง ปรับลดลงสะท้อนว่าการเก็งกำไรในอาคารชุดลดลง

2. สถาบันการเงินมีมาตรฐานการปล่อยสินเชื่อที่รัดกุมขึ้นกับผู้กู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนและเก็งกำไร สะท้อนจากค่าเฉลี่ย LTV ที่ลดลงของการกู้ซื้อที่อยู่อาศัยสัญญาที่ 2 ขึ้นไป ขณะที่ค่าเฉลี่ย LTV ของการปล่อยสัญญาแรกยังอยู่ในระดับสูงและใกล้เคียงกับช่วงก่อนออกมาตรการ

3. ราคาที่อยู่อาศัยเริ่มมีแนวโน้มชะลอลง ตามคิมานด์เทียบกับที่ปรับลดลง โดยเฉพาะอาคารชุดที่ราคาเร่งตัวขึ้นไปมากในช่วงที่ผ่านมา ทำให้ผู้ที่ต้องการซื้อเพื่ออยู่จริงสามารถซื้อได้ในราคาที่เหมาะสมขึ้น

ผ่อนปรนมาตรการ LTV สำหรับการกู้ร่วม

เดิม การกู้ร่วมเพื่อซื้อที่อยู่อาศัยจะถือเป็นการกู้ของทุกคน

ใหม่ หากผู้กู้ร่วมไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย ให้ผ่อนปรนเสมือนว่ายังไม่เป็นผู้กู้ในครั้งนั้น

เพื่อช่วยบรรเทาภาระของผู้กู้ร่วมที่ไม่ได้มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย ให้ได้รับสินเชื่อตามความเหมาะสมมากขึ้น

ตัวอย่างที่ 1
ครั้งที่ 1: A กับ B กู้ร่วมซื้อบ้านกัน แต่กรรมสิทธิ์เป็นของ A คนเดียว = ผ่อนปรนไม่นับ B เป็นผู้กู้
ครั้งที่ 2: ต่อมา B กู้ซื้อบ้านเป็นของตนเอง = เป็นสัญญาที่ 1 ของ B

ตัวอย่างที่ 2
ครั้งที่ 1: A กู้ซื้อบ้านคนเดียว = กรรมสิทธิ์เป็นของ A = เป็นสัญญาที่ 1 ของ A
ครั้งที่ 2: A กับ B กู้ร่วมซื้อบ้านกัน แต่กรรมสิทธิ์เป็นของ B คนเดียว (A ไม่มีกรรมสิทธิ์) = เป็นสัญญาที่ 1 ของ B เท่านั้น (ผ่อนปรนไม่นับ A เป็นผู้กู้)

4. ผู้ประกอบการชะลอโครงการใหม่ โดยเฉพาะอาคารชุด และปรับแผนการลงทุนให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าที่ซื้อเพื่ออยู่จริงมากขึ้น เช่น ทำตลาดที่อยู่อาศัยแนวราบเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ จากการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลกระทบของมาตรการจากทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง ธปท. ได้พิจารณาผ่อนปรนกรณีการกู้ร่วมให้เสมือนไม่เป็นการกู้ หากผู้กู้ร่วมไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยนั้น เนื่องจากการกู้ร่วมในลักษณะดังกล่าว ผู้กู้ร่วมเพียงต้องการช่วยเหลือผู้กู้หลัก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนในครอบครัวที่ได้รับสินเชื่อเท่านั้น มิได้มีวัตถุประสงค์เพื่ออยู่อาศัยเอง

ทั้งนี้ ธปท. จะติดตามสถานการณ์ ประเมินผลของมาตรการ และรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง โดยจะพิจารณาปรับปรุงมาตรการหากพบว่าไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือส่งผลกระทบต่อข้างเคียงที่มากเกินไป เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและเสถียรภาพระบบการเงินในช่วงเวลานั้น ๆ.

(3) ความคืบหน้าการเสนอแก้ไขพระราชกำหนด บริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. 2541 (พ.ร.ก. บบส.) กระทรวงการคลังและ ธปท. ได้ร่วมกันเสนอแก้ไข พ.ร.ก. บบส. ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้การแก้ปัญหาหนี้สำหรับประชาชนที่มีหนี้สินกับสถาบันการเงินหลายแห่งให้เบ็ดเสร็จ มีประสิทธิภาพ และครบวงจร โดยขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจของ บบส. ให้ครอบคลุม (1) การรับซื้อ รับโอน หรือรับจ้างบริหารสินทรัพย์ ด้วยคุณภาพของผู้ประกอบธุรกิจทางการเงินและการเป็นที่ปรึกษาด้านการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และ (2) เพิ่มอำนาจ ธปท. ในการกำกับดูแลด้านธรรมาภิบาล ซึ่งผ่านการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว ทั้งนี้ การปรับปรุง พ.ร.ก. ดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 17 เมษายน 2562 และ ธปท. ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2562

(4) มาตรการบัญชีเล่มเดียวของภาครัฐ ตามที่ภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมให้ธุรกิจใช้บัญชีเล่มเดียวเพื่อสะท้อนสถานะการเงินที่แท้จริง ธปท. ได้ปรับปรุงแนวนโยบายว่าด้วยการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ การลงทุนในหลักทรัพย์ และการขายสินทรัพย์ โดยให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ นำปัจจัยด้านคุณภาพของงบการเงินไปใช้เป็นหนึ่งปัจจัยพิจารณาความเสี่ยงด้านเครดิตของลูกค้า รวมถึงการพิจารณาปรับลดอัตราดอกเบี้ยหรือเพิ่มวงเงิน เพื่อเป็นแรงจูงใจให้มีการจัดทำงบการเงินที่มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น โดยจะนำมาใช้กับกรณีทบทวนสินเชื่อเดิมและกรณีพิจารณาสินเชื่อใหม่ ทั้งนี้ นโยบายดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562

3.1.3 การสนับสนุนประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงิน

(1) การประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับ IT เพื่อสนับสนุน digital banking ธปท. ได้ออกหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจดังกล่าว เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรด้าน IT อย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดระบบนิเวศที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการประกอบธุรกิจและการให้บริการ digital banking แก่ประชาชน โดยขอบเขตของการประกอบธุรกิจต้องอยู่ภายใต้กรอบหลักการ ดังนี้ (1) เป็นบริการที่เกี่ยวข้องหรือจำเป็นต่อการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์และสนับสนุน digital banking และ (2) มีความพร้อมในการให้บริการและมีการบริหารความเสี่ยงโดยอยู่บนความชำนาญของธนาคารพาณิชย์ ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องเป็นผู้กำหนดนโยบายการประกอบธุรกิจ อัตราส่วนการลงทุน

และอัตราส่วนรายได้ที่มาจากธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับ IT ที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ภาพรวม มีระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการความเสี่ยง การรักษาความปลอดภัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และการดูแลผู้ให้บริการทางการเงินอย่างเหมาะสม โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 29 สิงหาคม 2562

นอกจากนี้ ธปท. ยังอยู่ระหว่างการทบทวนหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจให้บริการอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับ IT โดยตรง (non-IT related services) เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการประกอบธุรกิจ

(2) การกำกับดูแลช่องทางให้บริการของธนาคารพาณิชย์ (banking channel) และการใช้บริการจากบุคคลภายนอก (outsourcing) ธปท. อยู่ระหว่างทบทวนหลักเกณฑ์ banking channel ซึ่งรวมถึงการแต่งตั้งตัวแทนของธนาคารพาณิชย์ (banking agent) และหลักเกณฑ์ outsourcing เพื่อให้สถาบันการเงินมีช่องทางการให้บริการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะการดำเนินธุรกิจ โดยให้ความสำคัญกับการรักษาความปลอดภัยของการทำธุรกรรมและข้อมูลของลูกค้า ซึ่งจะช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นและลดต้นทุนในการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงิน และสามารถให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า

3.1.4 การพัฒนาระบบสถาบันการเงิน

ธปท. ได้จัดทำแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินระยะที่ 3 พ.ศ. 2559 - 2563 โดยมีการดำเนินการสำคัญ แบ่งตามกรอบนโยบาย 3 ด้าน ดังนี้

(1) ส่งเสริมการให้บริการทางการเงินและการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ และเพิ่มประสิทธิภาพของระบบอย่างต่อเนื่อง เช่น ผลักดันให้มีระบบพร้อมเพย์สำหรับการโอนเงินของภาครัฐ ประชาชน และนิติบุคคล ขยายการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ สนับสนุนการชำระและโอนเงินผ่าน QR code และขยายมาตรฐาน Thai QR payment ภายใต้โครงการ MyPromptQR ให้ร้านค้าสามารถรับชำระเงินด้วยการสแกน QR code นอกจากนี้ ได้ปรับหลักเกณฑ์กำกับดูแลเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้าน IT รวมถึงออกแนวปฏิบัติ 3rd party management และแนวนโยบายการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของการให้บริการทางการเงินและการชำระเงินบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ เพื่อสร้างความปลอดภัยในระดับเทคนิคของการให้บริการผ่านช่องทางอุปกรณ์เคลื่อนที่ รวมถึงได้จัดทำ

งานแถลงข่าวเปิดตัวการชำระเงินด้วยบริการ MyPromptQR ซึ่งเป็น QR code รูปแบบใหม่ที่ขยายสู่ภาคธุรกิจ

แผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงินฉบับที่ 4 ปี 2562 - 2564 เพื่อส่งเสริมให้การชำระเงินผ่านช่องทางดิจิทัลเป็นทางเลือกหลักในการชำระเงิน

(2) **สนับสนุนการเชื่อมต่อการค้าการลงทุนในภูมิภาค** ธปท. ผลักดันการพัฒนามาตรฐาน QR code และยกระดับความร่วมมือด้านการชำระเงินระหว่างประเทศ โดยได้ลงนาม Memorandum of Understanding (MoU) กับประเทศกัมพูชา สปป. ลาว อินโดนีเซีย เวียดนาม และเมียนมา นอกจากนี้ ได้ร่วมกับธนาคารแห่ง สปป. ลาว สํารวจหลักเกณฑ์การกำกับดูแลของประเทศสมาชิกอาเซียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลตามหลักเกณฑ์ Basel III มาตรฐานการบัญชีและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข้ามพรมแดน (cross-border data sharing) เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำ roadmap สำหรับการยกระดับหลักเกณฑ์กำกับดูแลและมาตรฐานการบัญชีของธนาคารพาณิชย์ในภูมิภาคให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

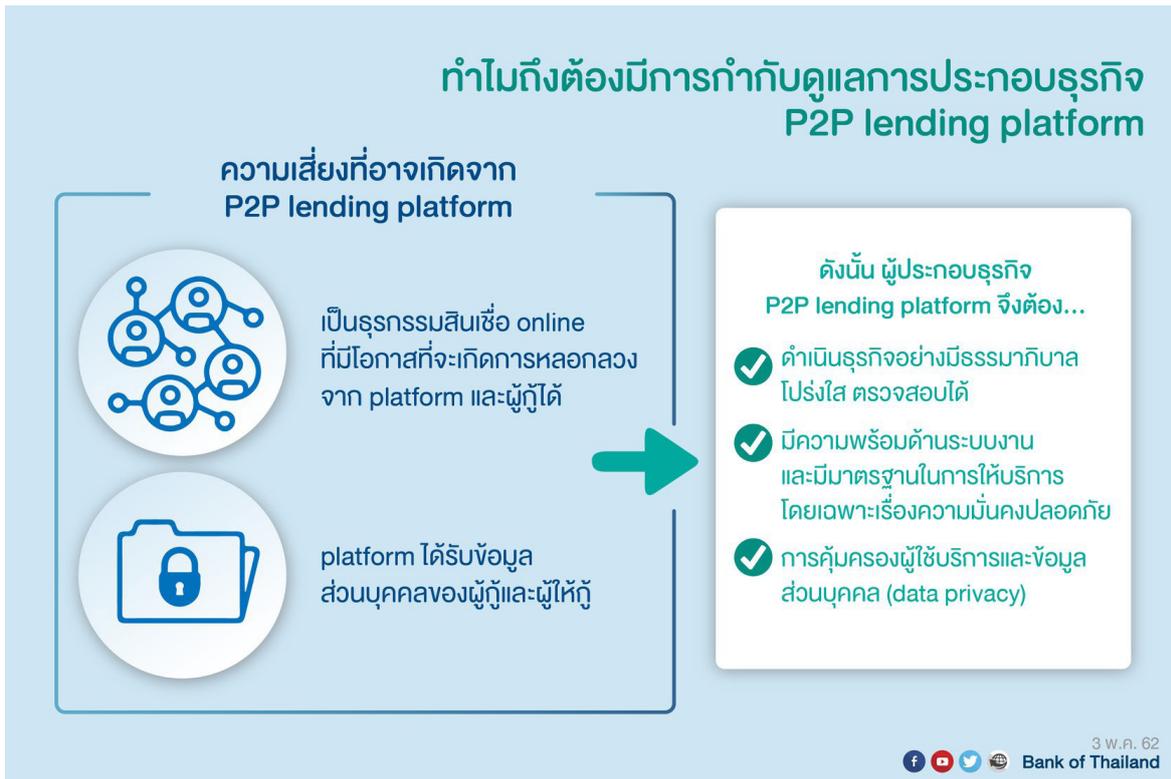
(3) **พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน** ธปท. ได้ออกแนวนโยบายการใช้มาตรฐาน Thai QR code ในธุรกรรมชำระเงินเพื่อให้ผู้ใช้บริการชำระเงินที่ต้องการให้บริการ QR code ถือปฏิบัติ โดยไม่ต้องเข้าทดสอบใน regulatory sandbox และไม่ต้องขออนุญาตเป็นรายกรณี โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 17 เมษายน 2562 อีกทั้งได้

ผลักดันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของการพิสูจน์ตัวตนทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-KYC) ผ่าน National Digital Identity (NDID) ซึ่งปัจจุบันผู้ให้บริการอยู่ระหว่างทดสอบเทคโนโลยีชีวมิติ (biometrics) ที่นำมาใช้ในกระบวนการ KYC/e-KYC สำหรับการเปิดบัญชีเงินฝากและเปิดใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ใน regulatory sandbox และจะต่อยอดการทดสอบโดยเชื่อมโยงกับระบบ NDID สำหรับการพิสูจน์ยืนยันตัวตนและแลกเปลี่ยนข้อมูล KYC ระหว่างธนาคาร (cross-verification) ในช่วงต้นปี 2563 นอกจากนี้ ธปท. ได้ประสานงานกับสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA) ซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลระบบพิสูจน์ยืนยันตัวตนตาม พ.ร.บ. ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ในการวางกรอบการกำกับดูแลระบบพิสูจน์ยืนยันตัวตนให้น่าเชื่อถือ มั่นคงปลอดภัย

3.1.5 การส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงิน

ธปท. ได้จัดทำและเผยแพร่รายงานผลสำรวจการเข้าถึงบริการทางการเงินภาคครัวเรือนประจำปี 2561 เพื่อประเมินระดับการเข้าถึงบริการทางการเงินของครัวเรือนไทยในมิติต่าง ๆ โดยผลจากการสำรวจจะเป็นข้อมูลสำคัญที่นำไปสู่การจัดทำนโยบายเพื่อสนับสนุนการเข้าถึงบริการทางการเงินในระยะต่อไป เช่น การส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางการเงินแบบ digital banking นอกจากนี้ ธปท. ได้ออกหลักเกณฑ์เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงิน ดังนี้

ทำไมถึงต้องมีการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจ P2P lending platform

(1) การกำกับดูแลสินเชื่อผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์สำหรับสินเชื่อระหว่างบุคคลกับบุคคล (Peer-to-Peer lending platform) ธปท. ออกหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประกอบธุรกิจ Peer-to-Peer lending platform เพื่อส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาให้บริการทางการเงิน และเพิ่มช่องทางให้ประชาชนและผู้ประกอบธุรกิจสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นทางเลือกใหม่สำหรับนักลงทุนที่มีความรู้ความเข้าใจและสามารถยอมรับความเสี่ยงได้ ทั้งนี้ ธปท. กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการ รวมทั้งต้องไม่สนับสนุนให้มีการก่อหนี้เกินตัว โดยคำนึงถึงภาระหนี้ครัวเรือน มีการบริหารความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจ และดูแลผู้ใช้บริการอย่างเหมาะสม โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 30 เมษายน 2562

(2) โครงการแก้ไขปัญหานี้ส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน (คลินิกแก้หนี้) ธปท. ได้ขยายขอบเขตโครงการคลินิกแก้หนี้ให้รวมถึงลูกหนี้ที่เป็นหนี้เสียของบัตรเครดิต บัตรกดเงินสด และสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกันของผู้ให้บริการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (non-bank) ส่งผลให้ครอบคลุมสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลเกือบทั้งระบบ รวมถึง

ปรับปรุงหลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการให้ลูกหนี้ที่เป็นหนี้เสียกับสถาบันการเงินเพียง 1 แห่งสามารถเข้าร่วมโครงการได้ เพื่อช่วยประชาชนที่มีปัญหาหนี้เสียได้ในวงกว้างขึ้น

(3) การใช้ข้อมูลหรือปัจจัยที่สะท้อนความสามารถในการชำระหนี้ได้อย่างน่าเชื่อถือในการพิจารณาสินเชื่อ (information-based lending) ปัจจุบันมีการพัฒนาเทคโนโลยีทางการเงินเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อและส่งเสริมธุรกิจขนาดเล็ก ธปท. จึงปรับปรุงหลักเกณฑ์เพื่อรองรับการนำปัจจัยอื่นที่สะท้อนความสามารถในการชำระหนี้ได้อย่างน่าเชื่อถือมาใช้ประกอบการพิจารณาสินเชื่อส่วนบุคคล รวมถึงยกเลิกข้อกำหนดเกี่ยวกับวงเงินสินเชื่อส่วนบุคคลเพื่อการประกอบอาชีพ ซึ่งช่วยให้ธุรกิจขนาดเล็กสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้สอดคล้องกับความต้องการมากยิ่งขึ้น โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2562

(4) การกำกับดูแลสินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน จากผลการสำรวจผู้ใช้บริการพบว่าธุรกิจสินเชื่อดังกล่าวมีการคิดดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดและการดำเนินงานที่ขาดมาตรฐาน อีกทั้งผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นกลุ่มประชาชนระดับฐานราก ธปท. จึงปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแล

สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ โดยขยายขอบเขตการกำกับดูแลให้ครอบคลุมถึงสินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นประกันและกำหนดแนวทางการกำกับดูแลครอบคลุมในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านคุณสมบัติผู้ประกอบการ และด้านการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการอย่างเป็นธรรม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงสินเชื่อได้ด้วยราคาที่เหมาะสมและได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมยิ่งขึ้น จากผู้ประกอบการทั้งที่เป็นสถาบันการเงินและ non-bank โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2562

นอกจากนี้ ธปท. ได้ผลักดันผลิตภัณฑ์บัญชีเงินฝากขั้นพื้นฐาน (basic banking account) อย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้มีรายได้น้อยและผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินด้วยต้นทุนที่ต่ำลง เพิ่มโอกาสในการยกระดับคุณภาพชีวิต โดย ณ กันยายน 2562 มีจำนวนบัญชีเงินฝากขั้นพื้นฐาน 2.1 ล้านบัญชี คิดเป็นยอดเงินฝากทั้งสิ้น 1,265 ล้านบาท

3.1.6 การส่งเสริมการธนาคารเพื่อความยั่งยืน (sustainable banking) ธปท. ผลักดันให้สถาบันการเงินให้ความสำคัญกับการประกอบธุรกิจอย่างยั่งยืนมากขึ้น โดยดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และมีธรรมาภิบาลที่ดี รวมถึงได้สร้างเครือข่ายพันธมิตรในระดับสากล โดย ธปท. ได้เข้าเป็นสมาชิกเครือข่าย Network for Greening the Financial System (NGFS) ในเดือนมกราคม 2562 นอกจากนี้ ได้จัดงาน Bangkok Sustainable Banking Forum 2019 ในเดือนสิงหาคม 2562 เพื่อเน้นย้ำให้สถาบันการเงินผนวกการธนาคารเพื่อความยั่งยืนเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินธุรกิจ โดยได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกำหนดแนวทางการดำเนินกิจการธนาคารอย่างยั่งยืนในด้านการให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบ (Sustainable Banking Guidelines - Responsible Lending) นอกจากนี้ ธปท. ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) กระทรวงการคลัง และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จัดตั้ง Working Group on Sustainable Finance ภายใต้ 3-Regulator Steering Committee เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างภาคการเงินในการกำหนดยุทธศาสตร์หรือมาตรการที่รองรับการสนับสนุนความยั่งยืนในภาคการเงิน (sustainable finance) และให้การดำเนินงานสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

3.1.7 การดำเนินนโยบายสถาบันการเงินในเวทีระหว่างประเทศ เพื่อรองรับความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและการเงินในภูมิภาคอาเซียน สนับสนุนการค้าและการลงทุนภายในภูมิภาค และเพิ่มโอกาสทางธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ไทย ธปท. ได้เข้าร่วมเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินและบรรลุผลการเจรจาจัดตั้ง Qualified ASEAN Banks (QABs) ระหว่างไทยกับมาเลเซียแล้ว โดยบรรจุข้อผูกพันการเปิดเสรีลงในพิธีสารอนุวัติข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน ฉบับที่ 8 และมีผลผูกพันตามกฎหมายแล้ว นอกจากนี้ ได้ดำเนินการเจรจาจัดตั้ง QABs กับอินโดนีเซีย เมียนมา และฟิลิปปินส์ โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการเจรจาและสอบถามความต้องการของธนาคารพาณิชย์ไทยในการประกอบธุรกิจในประเทศดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

สำหรับการสนับสนุนการรวมตัวภาคธนาคารให้เกิดขึ้นจริงตามแผนงานของคณะทำงานด้าน prudential regulations ภายใต้ Working Committee on ASEAN Banking Integration (WC-ABIF) ธปท. ร่วมกับธนาคารแห่ง สปป. ลาว จัดทำร่างแผนระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2563 - 2568) เพื่อยกระดับหลักเกณฑ์การกำกับดูแลภาคธนาคารให้สอดคล้องตามมาตรฐานสากล ซึ่งจะช่วยลดช่องว่างในการรวมตัวภาคธนาคาร อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อภาคการเงินของไทยและภูมิภาคอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ ธปท. ได้เข้าร่วมประชุมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อการปรับปรุงและปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานสากลในการกำกับดูแลสถาบันการเงินในเวทีต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น Executives' Meeting of East Asia and Pacific Central Banks Working Group on Banking Supervision, Asia-Pacific High Level Meeting on Banking Supervision, Basel Consultative Group, Supervision and Implementation Group และ Financial Stability Board Regional Consultative Group for Asia ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลสถาบันการเงินและเสถียรภาพของเศรษฐกิจในภูมิภาค เช่น แนวทางการกำกับดูแลเทคโนโลยีทางการเงิน แนวทางการแก้ไขปัญหาและให้ความช่วยเหลือสถาบันการเงิน รวมถึงการส่งเสริมการธนาคารเพื่อความยั่งยืน

3.2 การกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน

ธปท. ให้ความสำคัญต่อศักยภาพในการกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงินอย่างต่อเนื่อง (ongoing supervision) โดยแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลการขับเคลื่อนงานด้าน supervisory technology (SupTech Steering Committee) เพื่อกำหนดกรอบนโยบายและผลักดันการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการกำกับดูแลสถาบันการเงินให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นตามแผนยุทธศาสตร์ ธปท. เรื่องการพัฒนาเครื่องมือกำกับดูแลที่อาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้รองรับการกำกับตรวจสอบแบบต่อเนื่อง และยกระดับขีดความสามารถในการนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตามแผนยุทธศาสตร์ ธปท. เรื่องการเร่งสร้างระบบนิเวศข้อมูล (data ecosystem) ให้เกิดการใช้ประโยชน์จากข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ส่งผลให้ระบบการเงินและระบบเศรษฐกิจได้รับประโยชน์จากการใช้ข้อมูลมากขึ้น รวมทั้งได้พัฒนาระบบงานและเครื่องมือรองรับการกำกับตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อติดตามประเด็นสำคัญและความเสี่ยงของสถาบันการเงินอย่างใกล้ชิดต่อเนื่องเพื่อวิเคราะห์และติดตามฐานะ ประเด็นสำคัญและความเสี่ยงของสถาบันการเงินได้ทันการณ์ และรองรับมาตรฐานรายงานทางการเงิน เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน (TFRS 9) นอกจากนี้ ธปท. ให้ความสำคัญต่อการเข้าใจพฤติกรรมและวัฒนธรรมองค์กรของสถาบันการเงิน การยกระดับการกำกับดูแลการบริหารความเสี่ยงด้าน IT และความมั่นคงปลอดภัยด้านไซเบอร์ (IT risk management and cyber resilience) และการกำกับดูแลการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม (market conduct)

3.2.1 การกำกับตรวจสอบสถาบันการเงิน

(1) การพัฒนาระบบงานและเครื่องมือรองรับการกำกับตรวจสอบแบบต่อเนื่อง (ongoing) เพื่อกำกับตรวจสอบในเชิงรุก โดยนำแพลตฟอร์มออนไลน์มาช่วยให้การวิเคราะห์และเชื่อมโยงข้อมูลปริมาณมากและหลากหลายมิติได้ภายในเวลาที่รวดเร็วขึ้น รวมถึงติดตามความเสี่ยงด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น ระบบงานการกำกับตรวจสอบ (supervisory plan) ระบบงานการติดตามความเสี่ยงด้านเครดิต (credit dashboard) และระบบงานการติดตามความเสี่ยงด้านตลาด (market dashboard) นอกจากนี้ ธปท. อยู่ระหว่างพัฒนาระบบงานการติดตามด้านการบริหารสินทรัพย์และหนี้สิน (asset and liability management: ALM dashboard) ระบบงานติดตามความเสี่ยงด้านฐานะการเงิน (solvency dashboard) ระบบงานติดตามภาวะเศรษฐกิจ (macroeconomic dashboard) รวมถึงอยู่ระหว่างปรับปรุงระบบงาน early warning system (EWS) และทบทวนตัวชี้วัดความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับการรายงานตามมาตรฐาน TFRS 9

(2) การประเมินพฤติกรรมและวัฒนธรรมองค์กร (organizational behavior and risk culture: B&C) ธปท. ให้ความสำคัญต่อบทบาทของกรรมการและผู้บริหารระดับสูงและวัฒนธรรมด้านความเสี่ยง (risk culture) ของสถาบันการเงิน เพื่อส่งเสริมให้สถาบันการเงินตระหนักถึงความสำคัญของระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมต่อการดำเนินธุรกิจ เมื่อเดือนกันยายน 2562 ธปท. ได้ส่งผลการประเมินพฤติกรรมและ risk culture ให้สถาบันการเงินทุกแห่งทราบแล้ว ทั้งผลประเมินในภาพรวมของระบบและของสถาบันการเงินนั้น ๆ ทั้งนี้

การฝึกซ้อม Financial Cyber Sector Exercise

ธปท. ประเมินจากผลของแบบสอบถามกรรมการ การสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูงของธนาคารพาณิชย์ไทยทุกแห่งและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ 4 แห่ง รวมทั้งใช้เทคโนโลยีประมวลผลทางภาษา (text mining) ช่วยวิเคราะห์รายงานการประชุมคณะกรรมการสถาบันการเงินเพื่อสนับสนุนการประเมินด้วย โดย ธปท. อยู่ระหว่างจัดทำแผนนโยบาย risk culture เพื่อให้สถาบันการเงินนำไปใช้กำกับดูแลและตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมที่คำนึงถึงความเสี่ยงต่อไป

(3) การกำกับดูแลการบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT และความมั่นคงปลอดภัยด้านไซเบอร์ (IT risk management and cyber resilience) ซึ่งเป็นความเสี่ยงสำคัญต่อระบบสถาบันการเงินและภาคการเงินไทย ธปท. จึงได้ยกระดับการกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถาบันการเงินพร้อมรับมือกับภัยไซเบอร์ ได้แก่

- การส่งเสริมให้สถาบันการเงินบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT เข้มแข็งขึ้น การยกระดับการทำหน้าที่ของ Chief Information Security Officer (CISO) และการบริหารจัดการ third party management การจัดทำแนวปฏิบัติเรื่องการทดสอบเจาะระบบ เพื่อทดสอบการรับมือทั้งในด้านระบบ กระบวนการ และการบริหารจัดการ ภายใต้สถานการณ์เสมือนจริงมากที่สุด นโยบายการรักษาความมั่นคงปลอดภัยสำหรับ mobile banking เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนผู้ใช้บริการ รวมทั้งให้สถาบันการเงินเปิดเผยข้อมูล

สถิติระบบขัดข้องที่ส่งผลกระทบต่อการใช้บริการลูกค้ารายย่อย เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบคุณภาพการให้บริการของสถาบันการเงิน การออกแนวปฏิบัติ Cyber Resilience Assessment Framework (CRAF) ให้สถาบันการเงินใช้เป็นแนวทางในการประเมินความพร้อมด้วยตนเอง การยกระดับศักยภาพของ 2nd และ 3rd line of defense ของสถาบันการเงิน และสนับสนุนการสร้างร่วมมือเพื่อให้มีระบบนิเวศที่เข้มแข็ง และผลักดันให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และข้อมูล

- การสร้างร่วมมือด้าน cybersecurity ในภาคการเงินของ ธปท. ก.ล.ต. และ คปท. ให้สอดคล้องกันภายใต้ 3 regulators working group การแลกเปลี่ยนข้อมูลภัยคุกคามไซเบอร์ และเพิ่มความเข้มแข็งด้าน response and recovery อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกำหนดแนวทางการรับมือภัยไซเบอร์ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) การให้ความรู้ด้าน cybersecurity ให้แก่บุคลากรภาคการเงินในทุกระดับ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียนและผลักดันให้สมาชิกแลกเปลี่ยนข้อมูล รวมทั้งพัฒนาความรู้ด้าน cybersecurity นอกจากนี้ ธปท. ได้เตรียมการสำหรับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ด้วย

3.2.2 การตรวจสอบฐานะการดำเนินงานและการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงิน ธปท. ตรวจสอบสถาบันการเงินรวมทั้งสิ้น 32 แห่ง โดยตรวจสอบและประเมินความเสี่ยง

ตารางแสดงจำนวนสถาบันการเงินที่ ธปท. ตรวจสอบในปี 2562

สถาบันการเงิน	จำนวน (แห่ง)
ธนาคารพาณิชย์ไทย / ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย	13
ธนาคารพาณิชย์ที่เป็นบริษัทลูกของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ	2
สาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ	2
บริษัทเงินทุน / บริษัทเครดิตฟองซิเอร์	4
สถาบันการเงินเฉพาะกิจ	7
บริษัทบริหารสินทรัพย์	2
บริษัทที่ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตและ/หรือสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน	2
รวม	32

การธนาคารเพื่อความยั่งยืน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้สังคมและสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาประเทศที่ผ่านมา ได้ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบในหลายด้าน อาทิ การตัดไม้ทำลายป่า การใช้พลาสติกจำนวนมากมหาศาลในภาคอุตสาหกรรมจนก่อให้เกิดมลพิษทางทะเล ปัญหาเหล่านี้อาจนำไปสู่ความขัดแย้งและอาจลุกลามไปถึงการฟ้องร้องทางกฎหมาย และท้ายที่สุดจะย้อนกลับมาส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจ เศรษฐกิจ และสังคม ด้วยประเด็นปัญหาและผลกระทบในมิติต่าง ๆ ที่เพิ่มมากขึ้นทั่วโลก ภาครัฐ ภาคเอกชน รวมถึงนักลงทุน และประชาชน ได้หันมาให้ความสนใจและมีความคาดหวังให้ภาคธุรกิจต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการดำเนินธุรกิจตามแนวคิดการเติบโตอย่างยั่งยืน

ดร.วิรไท สันติประภพ ผู้ว่าการ ธปท. กล่าวเปิดงาน Bangkok Sustainable Banking Forum 2019

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแลสถาบันการเงิน ตระหนักดีว่าสถาบันการเงินเป็นผู้จัดสรรทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจ ควรมีบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความยั่งยืน จึงได้ส่งเสริมการธนาคารเพื่อความยั่งยืน (sustainable banking) โดยผลักดันให้สถาบันการเงินตระหนักถึงการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลที่ดี (Environmental, Social and Governance: ESG) ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ทั้งระบบสถาบันการเงินและสังคมในระยะยาว

ในปี 2562 ธปท. ได้ดำเนินการที่สำคัญหลายด้าน อาทิ การสร้างเครือข่ายพันธมิตรในระดับสากลโดยเข้าเป็นสมาชิกเครือข่าย Network for Greening the Financial System (NGFS) การจัดงาน Bangkok Sustainable Banking Forum 2019

ในเดือนสิงหาคม 2562 เพื่อเน้นย้ำให้สถาบันการเงินผนวกการธนาคารเพื่อความยั่งยืนเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินธุรกิจ และได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกำหนดแนวทางการดำเนินกิจการธนาคารอย่างยั่งยืน ในด้านการให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบ (Sustainable Banking Guidelines - Responsible Lending) ร่วมกับธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 15 แห่งภายใต้สมาคมธนาคารไทย เพื่อให้คำมั่นที่จะนำการธนาคารเพื่อความยั่งยืนมาปรับใช้ในกระบวนการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อภายใต้กรอบหลัก ดังนี้

ผู้บริหารระดับสูงจากภาคธนาคารและองค์กรระหว่างประเทศ ร่วมหารือการธนาคารเพื่อความยั่งยืนในงาน Bangkok Sustainable Forum 2019

1. การให้คำมั่น (commitment) และการสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง (tone from the top) เพื่อให้ความมั่นใจว่าการให้สินเชื่อมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกองค์กร

2. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder engagement) ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการให้สินเชื่อของธนาคาร

3. การปรับและเปลี่ยนแปลงกระบวนการภายในองค์กร (internal implement) ที่ครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดนโยบาย กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อ และการบริหารจัดการความเสี่ยง ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพและความพร้อม

4. การสร้างความโปร่งใส (transparency) โดยเปิดเผยข้อมูลการดำเนินการตามหลักการให้สินเชื่ออย่างมีความรับผิดชอบต่อสาธารณชน เพื่อสื่อสารความมุ่งมั่นของธนาคารและให้มีกลไกการตรวจสอบการดำเนินงานของธนาคาร

สำหรับประเทศไทย ภาคธนาคารมีบทบาทอย่างมากในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากระบบการเงินของไทยมีลักษณะเป็น bank-based จึงมีส่วนสำคัญในการจัดสรรทรัพยากรไปสู่ภาคธุรกิจและผู้บริโภค เพื่อสนับสนุนความยั่งยืนได้ เช่น การให้สินเชื่อที่คำนึงถึงกระบวนการเพื่อบรรเทาหรือป้องกันผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ หรือการนำเสนอผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้บริโภค โดยเฉพาะด้านความเป็นธรรมและการเข้าถึง

การดำเนินธุรกิจตามแนวทางการธนาคารเพื่อความยั่งยืนจึงไม่เพียงแต่การทำดี หรือการทำ Corporate Social Responsibility (CSR) เท่านั้น แต่ประเด็นความเสี่ยง ESG จำเป็นต้องถูกผนวกเข้าไปในกระบวนการดำเนินธุรกิจ (internalization) และผลักดันปลูกฝังให้เป็นวัฒนธรรมหรือค่านิยมในการดำเนินธุรกิจของธนาคารด้วย การดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อทุกมิติ ทั้งสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล ไม่มุ่งหวังเพียงกำไรระยะสั้น จะช่วยให้สถาบันการเงินไทยโดยรวมมีประสิทธิภาพและโปร่งใสมากขึ้น ประชาชนโดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อย สามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้ในราคาที่ถูกลง ตรงความต้องการมากขึ้น และมีภาระหนี้ลดลง ตอบโจทย์ความท้าทายของประเทศไทยที่มีทั้งเรื่องความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ปัญหาภาคครัวเรือนมีหนี้สินเกินตัว และการคอร์รัปชัน

นอกจากนี้ ธปท. ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย กระทรวงการคลัง และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จัดตั้ง Working Group on Sustainable Finance ภายใต้ 3-Regulator Steering Committee เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างภาคการเงินในการกำหนดยุทธศาสตร์หรือมาตรการที่รองรับการสนับสนุนความยั่งยืนในภาคการเงิน (sustainable finance) และให้การดำเนินงานสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ทั้งหมดนี้จะเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจและสังคมไทยเติบโตไปพร้อมกันได้ในระยะยาว และช่วยให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบทิศทางการพัฒนาขององค์การสหประชาชาติ ภายในปี 2573

ธุรกรรมที่สำคัญ ได้แก่ ธุรกรรมสินเชื่อ การบริหารสินทรัพย์ และหนี้สิน การตรวจสอบสำนักธุรกิจ สาขาทั้งในประเทศและต่างประเทศ และบริษัทในเครือ การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของทางการ การบริหารจัดการด้าน market conduct และ e-Payment รวมทั้งการดำเนินการตามพันธกิจของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (specialized financial institutions: SFIs)

นอกจากนี้ ธปท. ตรวจสอบเฉพาะเรื่องเชิงระบบ (thematic examination) ได้แก่ (1) สินเชื่อเช่าซื้อและที่มีทะเบียนรถเป็นประกันของธนาคารพาณิชย์ไทย 7 แห่ง และบริษัทในเครือ 7 แห่ง เพื่อประเมินกระบวนการสินเชื่อ และการควบคุมภายในเพื่อป้องกันการทุจริต (2) สินเชื่อ trade finance ของสถาบันการเงิน 12 แห่ง เพื่อประเมินกระบวนการสินเชื่อ เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงระบบและสนับสนุนข้อมูลให้สมาคมธนาคารไทยนำไปใช้กำหนดแนวปฏิบัติ (sound practice) ของกระบวนการปฏิบัติงานด้านสินเชื่อ (trade finance) ต่อไป (3) สินเชื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ไทย 8 แห่ง และ SFIs 2 แห่ง เพื่อประเมินผลกระทบจากหลักเกณฑ์ LTV ใหม่ กระบวนการสินเชื่อ และการควบคุมภายใน (4) การทำธุรกรรมระหว่างสำนักงานใหญ่และสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ 6 แห่ง เพื่อประเมินกระบวนการควบคุมภายใน และรวบรวมประเด็นข้อสังเกตที่พบจัดทำเป็นแนวปฏิบัติที่ดีต่อไป (5) ประเมินความพร้อมในการปฏิบัติตามมาตรฐาน TFRS 9 ของสถาบันการเงิน 22 แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติตามประกาศ ธปท. และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องได้ ปัจจุบันสถาบันการเงินหลายแห่งอยู่ระหว่างทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบจำลอง จัดทำเอกสารและคู่มือปฏิบัติงาน รวมถึงปรับปรุงระบบงานที่เกี่ยวข้อง (6) ประเมินความพร้อมในเรื่อง data governance และการนำเทคโนโลยีใหม่ที่สำคัญ 4 ประเภทมาใช้ในการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงิน 22 แห่ง ได้แก่ บล็อกเชน (blockchain) หรือ Distributed Ledger Technology (DLT), cloud computing, biometrics และ artificial intelligent หรือ machine learning และ (7) ประเมินผลการจัดทำ supervisory stress test ประจำปี 2562 ของธนาคารพาณิชย์ไทย 15 แห่ง โดยระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมีเสถียรภาพ ทั้งในด้านเงินกองทุนและสภาพคล่อง

3.2.3 การกำกับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ภายหลังจากแก้ไขมาตรา 120 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2562 ธปท. ได้ออกหลักเกณฑ์การกำกับดูแล SFIs รวม 30 ฉบับ

ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ให้ความเห็นชอบแล้วประกอบด้วย

(1) หลักเกณฑ์การกำกับดูแล SFIs ระยะที่ 1 จำนวน 23 ฉบับ เน้นเรื่องความมั่นคงของ SFIs โดยครอบคลุม 6 ด้านสำคัญ ได้แก่ ธรรมาภิบาล การดำรงเงินกองทุน การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง กระบวนการด้านสินเชื่อ การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ และการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูล

(2) หลักเกณฑ์การกำกับดูแล SFIs ระยะที่ 2 จำนวน 4 ฉบับ เกี่ยวกับช่องทางการให้บริการทางการเงิน

(3) นำหลักเกณฑ์การบริหารความเสี่ยงด้าน IT สำหรับธนาคารพาณิชย์มาใช้กับ SFIs โดยอนุโลม จำนวน 3 ฉบับ รวมทั้งได้ออกประกาศ ธปท. เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของ SFIs

ทั้งนี้ ธปท. อยู่ระหว่างยกร่างหลักเกณฑ์การกำกับดูแล SFIs ระยะที่ 3 ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ 3 เรื่อง ได้แก่ (1) การให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัล (2) การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ การบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจและการจัดทำแผนรองรับการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง และ (3) การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และการตรวจสอบภายใน โดยได้รับฟังความคิดเห็นจาก SFIs แล้ว

นอกจากนี้ ธปท. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) ได้ร่วมกันจัดทำแนวทางดำเนินการป้องกันปัญหากรณี SFIs มีฐานะหรือการดำเนินงานอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ของรัฐ เสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เพื่อพิจารณาใช้เป็นแนวทางในการกำกับดูแล SFIs ต่อไป

3.2.4 การประสานความร่วมมือกับสมาคมธนาคารไทย เพื่อผลักดันให้สถาบันการเงินนำจรรยาบรรณของธนาคารพาณิชย์ไปปฏิบัติ 9 ข้อ

โดยคณะทำงานของสมาคมธนาคารไทย ได้จัดทำแนวปฏิบัติ (code of conduct) แล้ว 7 ข้อ ได้แก่ (1) จรรยาบรรณด้านการประกอบธุรกิจ (2) บทบาทของกรรมการและผู้บริหาร (3) มาตรฐานการให้บริการ (4) พนักงานและสภาพแวดล้อมในการทำงาน (5) ความรับผิดชอบต่อลูกค้า (6) ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และ (7) การกำกับดูแลโดยรวม ที่เหลืออีก 2 ข้อ ได้แก่ (1) การจัดการข้อมูล อยู่ระหว่างปรับแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 และ (2) การแข่งขันทางการค้าและการระงับข้อพิพาท อยู่ระหว่างปรับแนวปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ

การต่อต้านการทุจริตให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของสมาคมธนาคารไทยเรื่องการต่อต้านการทุจริตที่จัดทำโดยชมรมการค้ากับการปฏิบัติตามกฎหมาย คาดว่าจรรยาบรรณทั้ง 9 ข้อ จะแล้วเสร็จภายในไตรมาส 1 ของปี 2563

3.2.5 การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการกำกับดูแล สหกรณ์ออมทรัพย์ ธปท. เข้าร่วมเป็นผู้แทนคณะกรรมการพิจารณาเกณฑ์กำกับดูแลและแก้ไขปัญหาหนี้สินของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน และคณะกรรมการลงทุนพิจารณาเกณฑ์การลงทุนตามมาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ (พ.ร.บ. สหกรณ์) พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม นอกจากนี้ ได้เข้าร่วมประชุมหารือกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และ สศค. เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการกำกับดูแลและแก้ไขปัญหาสหกรณ์ รวมทั้งจัดทำร่างกฎกระทรวงจำนวน 12 ฉบับตามมาตรา 89/2 แห่ง พ.ร.บ. สหกรณ์ เพื่อนำเสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาออกกฎกระทรวง การให้ความเห็นต่อรายงานการประเมินภาคการเงินตามโครงการ FSAP เช่น รายงาน Financial Sector Assessment และรายงาน Financial System Stability Assessment ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแนวทางการกำกับดูแลสหกรณ์

ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน การให้คำปรึกษาแก่กรมส่งเสริมสหกรณ์ในการออกแบบระบบศูนย์ข้อมูลและการกำหนดกรอบของระบบเพื่อใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างคอมพิวเตอร์และผู้พัฒนาระบบ การประชุมหารือและสนับสนุนมูลนิธินโยบายสาธารณะเพื่อสังคมและธรรมาภิบาลในการจัดโครงการอบรมให้ความรู้ด้านธรรมาภิบาลสำหรับกรรมการและผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ รวมทั้งการเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การเงิน การบัญชี การควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี ความเสี่ยง และการควบคุมภายในของสหกรณ์

3.2.6 การแลกเปลี่ยนข้อมูลการกำกับดูแลสถาบันการเงินระหว่างธนาคารกลางในภูมิภาค ในปี 2562 ธปท. ได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงเพื่อความร่วมมือในการกำกับดูแลสถาบันการเงินกับหน่วยงานกำกับดูแลในต่างประเทศแล้ว 10 ประเทศ ได้แก่ อินเดีย มาเลเซีย สิงคโปร์ จีน ฟิลิปปินส์ กัมพูชา ญี่ปุ่น อินโดนีเซีย สปป. ลาว และเวียดนาม เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างธนาคารกลางในภูมิภาค รวมถึงพัฒนาระบบการกำกับดูแลสถาบันการเงินให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามมาตรฐานสากล

3.2.7 การจัดประชุม สัมมนา และชี้แจงที่สำคัญ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลด้านการตรวจสอบระหว่าง ธปท. กับสถาบันการเงิน (รวม SFIs) และหน่วยงานอื่น ๆ ได้แก่ (1) การประชุมชี้แจงสรุปภาพรวมผลการตรวจสอบของระบบสถาบันการเงินในปี 2561 และแนวทางการตรวจสอบในปี 2562 (2) การประชุมเพื่อรับฟังแผนกลยุทธ์และแผนการดำเนินงานของสถาบันการเงิน (3) การประชุม supervisory college ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ร่วมกับ ก.ล.ต. และ คปภ. เพื่อเป็นช่องทางสื่อสาร ยกระดับความร่วมมือการกำกับดูแลระหว่างผู้กำกับดูแลภาคการเงิน (4) การประชุมสัมมนา SEACEN Seminar on Big data, Regulatory Technology and Supervisory Technology เพื่อหารือเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงานด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (5) การประชุมสัมมนา APEC - FRTI Regional Seminar on Cross Border Resolution / Crisis Management ให้แก่หน่วยงานกำกับดูแลในต่างประเทศ ก.ล.ต. คปภ. สถาบันคุ้มครองเงินฝาก

และ ธปท. เพื่อให้เข้าใจมาตรการของผู้กำกับดูแลและเครื่องมือที่ใช้ รวมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์การกำกับดูแลตามกรอบการแก้ไขปัญหาของสถาบันการเงิน (6) การประชุม market conduct seminar 2019 เพื่อยกระดับการบริหารจัดการด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม และการประชุม market conduct club เพื่อสื่อสารแนวทางการกำกับดูแลด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรมในปี 2562 (7) การหารือกับผู้สอบบัญชีของสถาบันการเงิน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการตรวจสอบ การกำกับดูแล และความพร้อมรองรับมาตรฐาน TFRS 9 (8) การประชุมชี้แจงกรอบการจัดทำสมมติฐานและปัจจัยสำคัญที่ใช้จัดทำ supervisory stress test ประจำปี 2563 โดยเน้นการมีธรรมาภิบาลและกระบวนการการจัดทำที่ดี และ (9) การประชุมชี้แจง SFIs เกี่ยวกับแบบรายงานข้อมูลสาขาและสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย และระบบงานการยื่นคำขอในรูปแบบ one-stop service

การประชุมสัมมนา SEACEN Seminar on Big Data, Regulatory Technology and Supervisory Technology

ยกระดับการกำกับดูแล สร้างความเข้มแข็งด้านไซเบอร์ของสถาบันการเงิน

ในยุคดิจิทัล สถาบันการเงินขับเคลื่อนธุรกิจด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT) ทำให้เผชิญกับความเสี่ยงด้าน IT และภัยคุกคามไซเบอร์ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จึงยกระดับการกำกับดูแลความเสี่ยงดังกล่าว โดยมีเกณฑ์กำกับดูแลให้สถาบันการเงินมีกลไกพื้นฐานในการบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT และความเสี่ยงด้านภัยไซเบอร์ที่สำคัญ เช่น กำหนดให้กรรมการสถาบันการเงินอย่างน้อย 1 คนมีประสบการณ์หรือความรู้ด้าน IT มีผู้บริหารระดับสูงที่รับผิดชอบดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (Chief Information Security Officer: CISO) มีการประเมินความเสี่ยงด้านภัยไซเบอร์และความพร้อมในการรับมืออย่างต่อเนื่อง ตลอดจนต้องดูแลความเสี่ยงเพิ่มเติมจากการใช้บริการหรือการเชื่อมต่อกับบุคคลภายนอก (third party) และการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของการให้บริการทางการเงินและการชำระเงินบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ (mobile banking security) ที่ประชาชนมีแนวโน้มใช้เพิ่มขึ้นมาก

งานสัมมนา Cyber Resilience Leadership เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ให้แก่คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงิน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ ผู้ให้บริการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการเงิน

นอกจากนี้ ธปท. ได้เพิ่มการดูแลให้สถาบันการเงินที่มีความเสี่ยงด้านภัยไซเบอร์ในระดับสูงจัดการทดสอบเจาะระบบเสมือนจริง (red teaming) เพื่อให้มีความพร้อมมากขึ้น ตลอดจนการดูแลความเสี่ยงเฉพาะที่สำคัญ ได้แก่ การกำกับดูแลข้อมูล (data governance) และความเสี่ยงจากการนำเทคโนโลยีใหม่ที่จะมีการใช้อย่างกว้างขวางมาใช้ เช่น cloud computing / บล็อกเชน (blockchain) / Artificial Intelligent (AI) / Machine Learning (ML) และเทคโนโลยีชีวมิติ (biometrics) และเพื่อให้การดูแลความเสี่ยงจากภัยไซเบอร์ให้มีความครอบคลุม สามารถรองรับกับภัยใหม่ ๆ

ธปท. ยังให้ความสำคัญกับการสร้างความร่วมมือ (cybersecurity collaboration) กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้ พร้อมทั้งร่วมกันยกระดับการรับมือภัยไซเบอร์ให้ได้มาตรฐานสากล ทั้งด้านการออกเกณฑ์ การซักซ้อมทดสอบ การพัฒนาบุคลากร เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรับมือภัยไซเบอร์ทั้งของภาคการเงินและภาคธุรกิจที่เป็นหน่วยงานโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ (Critical Information Infrastructure: CII) ของประเทศไทยต่อไป

4. การรักษาเสถียรภาพระบบการชำระเงิน

ธปท. ดำเนินงานด้านนโยบายระบบการชำระเงิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยง และการคุ้มครองผู้ใช้บริการ รวมทั้งยกระดับการกำกับดูแลระบบการชำระเงินของประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยการดำเนินงานในปี 2562 สรุปได้ดังนี้

4.1 การเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการชำระเงิน

ธปท. ได้จัดทำแผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน ฉบับที่ 4 เพื่อเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินของไทยระหว่างปี 2562 - 2564 ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างสภาพแวดล้อมและสนับสนุนให้การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (digital payment) เป็นทางเลือกหลักในการชำระเงิน เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยง และการคุ้มครองผู้ใช้บริการชำระเงิน รวมทั้งได้ดำเนินงานเพื่อยกระดับการกำกับดูแลระบบการชำระเงินของประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยการดำเนินงานในปี 2562 สรุปได้ดังนี้

4.1.1 การส่งเสริมและพัฒนาบริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ การลงทะเบียนและการใช้บริการระบบพร้อมเพย์ของประชาชน ภาคธุรกิจ และภาครัฐ มีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดย ณ สิ้นปี 2562 มียอดการลงทะเบียนใช้บริการจำนวน 49.7 ล้านหมายเลข แบ่งเป็นการลงทะเบียนด้วยหมายเลขประจำตัวประชาชน 30.3 ล้านหมายเลข หมายเลขโทรศัพท์มือถือ 18.9 ล้านหมายเลข เลขทะเบียนนิติบุคคล

จำนวน 78,786 หมายเลข และหมายเลข e-Wallet จำนวน 471,600 หมายเลข โดยมีปริมาณธุรกรรมโอนเงินตั้งแต่เปิดให้บริการจนถึงสิ้นปี 2562 เท่ากับ 3.7 พันล้านรายการ คิดเป็นมูลค่า 18.9 ล้านล้านบาท ในขณะที่มูลค่าเฉลี่ยต่อรายการอยู่ที่ 5,166 บาท

4.1.2 การพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญตามกรอบ 5Is ได้แก่ Interoperable Infrastructure, Innovation, Inclusion, Immunity และ Information ผ่านคณะกรรมการระดับนโยบาย คือ คณะที่ปรึกษาการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน ฉบับที่ 4 (คณะที่ปรึกษาฯ) และคณะทำงานย่อย 2 คณะ คือ คณะทำงานพัฒนาและส่งเสริมการใช้ ISO 20022 ตามกรอบการพัฒนาด้าน Interoperable Infrastructure และคณะทำงานผลักดันการบูรณาการข้อมูลการชำระเงิน ตามกรอบการพัฒนาด้าน Information สำหรับด้าน Innovation และ Inclusion มีการขับเคลื่อนร่วมกันระหว่าง ธปท. สำนักงานระบบการชำระเงิน (Payment Systems Office: PSO) บริษัท เนชั่นแนล ไอทีเอ็มเอ็กซ์ จำกัด (NITMX) และผู้ให้บริการชำระเงินที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง โดยมีบริการใหม่ คือ บริการ

cross-border Interoperable QR payment ส่วนรอบ การพัฒนาด้าน Immunity ธปท. ได้กำหนดแนวทางและ การตรวจสอบตามแผนงานของ ธปท.

(1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินที่ เชื่อมโยงกัน (Interoperable Infrastructure)

(1.1) การใช้มาตรฐาน ISO 20022 กับระบบการ ชำระเงินที่สำคัญ คณะทำงานพัฒนาและส่งเสริมการใช้มาตรฐาน ISO 20022 ได้กำหนดแนวทางและกรอบเวลาการปรับใช้ มาตรฐาน ISO 20022 ดังนี้ (1) ระบบใหม่ เริ่มใช้ ISO 20022 กับบริการ MyPromptQR ตั้งแต่ไตรมาสที่ 4 ปี 2562 สำหรับการเชื่อมโยงบริการโอนเงินระหว่างประเทศแบบ switch-to-switch model และบริการชำระเงินสำหรับภาคธุรกิจบนระบบ bulk payment ใหม่ มีแผนจะให้บริการในไตรมาสที่ 2 และ ไตรมาสที่ 3 ปี 2563 ตามลำดับ และขยายไปยังบริการใหม่อื่น ๆ ต่อไป (2) ระบบเดิมที่มีพื้นฐานระบบใหม่ จะทยอยปรับหลังจาก พัฒนาการของระบบใหม่และมีประโยชน์ต่อธุรกิจและสถาบัน การเงินและ (3) ระบบเดิม (legacy) จะปรับเมื่อถึงรอบเปลี่ยน ระบบใหม่

นอกจากนี้ ได้กำหนดข้อมูลมาตรฐานสำหรับการ ใช้งานร่วมกัน (interoperability) ตามมาตรฐาน ISO 20022 ระหว่างระบบการชำระเงินที่สำคัญ ได้แก่ ระบบพร้อมเพย์ ระบบ bulk payment และระบบบาทเน็ต (Bank of Thailand Automated High-value Transfer Network: BAHTNET) ซึ่งได้เปิดให้สามารถพัฒนาต่อยอดนวัตกรรม สำหรับบริการโอนเงินและชำระเงินใหม่ทั้งในประเทศและ ต่างประเทศต่อไป โดยมีการกำหนดข้อมูลที่จำเป็นในการรองรับ ธุรกิจของภาคธุรกิจ เช่น หมายเลขใบแจ้งหนี้ (invoice number) ทำให้มีข้อมูลซื้อขายมาพร้อมข้อมูลการชำระเงิน ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการทำธุรกิจดิจิทัลอย่างครบวงจร และจะ กำหนดร่างมาตรฐานทางเทคนิคเพื่อนำไปพัฒนาระบบการ ชำระเงินตามกรอบเวลาของแผนงาน ISO 20022 รวมทั้ง พิจารณาพัฒนาบริการสำหรับธุรกิจอื่น ๆ ต่อไป

(1.2) การออกแนวนโยบายการใช้มาตรฐาน Thai QR Code ในธุรกรรมการชำระเงิน เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2562 เพื่อให้ผู้ให้บริการธุรกรรมชำระเงินใน ประเทศไทยใช้มาตรฐาน Thai QR code ในธุรกรรมการ ชำระเงินที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล เพิ่มช่องทางการ ชำระเงินที่สะดวกและมีต้นทุนการรับชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ต่ำลง เพิ่มความสะดวกและปลอดภัยในการชำระเงิน ส่งเสริมการ

ใช้งานระหว่างกันได้เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้มาตรฐานที่แตกต่างกัน โดยไม่จำเป็นในระบบการชำระเงิน (fragmentation) และ สามารถต่อยอดนวัตกรรมทางการเงินและบริการชำระเงิน สมัยใหม่ได้ในอนาคต โดยได้ยกเลิกแนวปฏิบัติในการจัดทำ QR code สำหรับการชำระเงินและการโอนเงิน ลงวันที่ 31 มีนาคม 2560 และได้นำมารวมไว้ในแนวนโยบายฉบับนี้ ในส่วนของมาตรฐาน Thai QR code เพื่อการชำระเงินค่าสินค้า และบริการตามใบแจ้งหนี้ รวมทั้งกำหนดแนวนโยบายการใช้ มาตรฐาน Thai QR code ในธุรกรรมการชำระเงิน

(2) การส่งเสริมนวัตกรรมและบริการชำระเงิน (Innovation)

(2.1) การผลักดันการพัฒนาบริการชำระเงิน/ โอนเงินระหว่างประเทศด้วยเทคโนโลยีและช่องทางใหม่ ได้แก่ Interoperable QR code และการเชื่อมโยงระบบโอนเงิน รายย่อย (faster payments) ระหว่างประเทศ โดยมีการค้าเงิน การที่สำคัญดังนี้

- การพัฒนาการเชื่อมโยงระหว่างประเทศ ได้แก่ (1) ธปท. และธนาคารกลางสิงคโปร์อยู่ระหว่างการพัฒนาการ เชื่อมโยงระบบการชำระเงินระหว่างประเทศในรูปแบบ switch-to-switch model สำหรับบริการชำระเงินและโอนเงินของ ระบบพร้อมเพย์และ PayNow เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้ บริการโอนเงินและชำระเงินระหว่างประเทศผ่านแอปพลิเคชัน โทรศัพท์มือถือ คาดว่าโครงการจะสามารถทดลองให้บริการ โอนเงินในลักษณะโครงการนำร่องได้ในปี 2563 (2) สปป. ลาว และไทยได้เปิดการเชื่อมต่อด้านการชำระเงินผ่านการเชื่อมผ่าน ธนาคารพาณิชย์ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2562

- การสนับสนุนด้านความรู้และแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ (study visit) ด้านระบบการชำระเงินและ เทคโนโลยีทางการเงิน เรื่อง ระบบพร้อมเพย์และการเชื่อมโยง ระบบการชำระเงินระหว่างประเทศ interoperable QR code for payment และแนวทางการเชื่อมโยงระหว่างกันใน 3 ประเทศ ได้แก่ สปป. ลาว อินโดนีเซีย และกัมพูชา

- การลงนามใน MoU เรื่อง Cooperation in the Area of Financial Innovation กับธนาคารกลาง 2 ประเทศ ได้แก่ ธนาคารกลางเวียดนาม (สิงหาคม 2562) และ ธนาคารกลางเมียนมา (ตุลาคม 2562) เพื่อส่งเสริมการพัฒนา เทคโนโลยีทางการเงินและการเชื่อมโยงบริการชำระเงินระหว่าง ประเทศ รวมถึงส่งเสริมการใช้เงินสกุลท้องถิ่น

(2.2) การดำเนินการผ่านคณะทำงานด้านระบบการชำระเงิน (Working Committee on Payment and Settlement Systems: WC-PSS) ธปท. ร่วมกับธนาคารกลางอาเซียนส่งเสริมการเชื่อมโยงระบบหรือบริการชำระเงินระหว่างประเทศผ่านผู้ให้บริการทั้งสถาบันการเงินและ non-bank โดยผลักดันให้มีกฎระเบียบที่รองรับและเอื้อต่อการชำระเงินข้ามพรมแดน รวมถึงกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมความสอดคล้องของกรอบนโยบายและการกำกับดูแลด้านระบบการชำระเงินของประเทศสมาชิก เพื่อให้ผู้ใช้บริการมีช่องทางในการทำธุรกรรมชำระเงินที่มีความมั่นคงปลอดภัย เข้าถึงง่าย และมีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม รวมถึง ธปท. ได้ผลักดันการเชื่อมโยงบริการชำระเงินด้วย interoperable QR code for payment เป็น use case แรกที่ WC-PSS ให้การรับรอง และใช้เป็นแนวปฏิบัติในการนำไปใช้ในอาเซียน โดยประเทศสมาชิกสามารถเพิ่ม use case อื่น ๆ ในภายหลังได้ตามเหมาะสม

(3) การส่งเสริมการเข้าถึงและการใช้บริการชำระเงิน (Inclusion)

(3.1) เน้นย้ำความร่วมมือในภาคการเงินไทยในการพัฒนาบริการทางการเงินในอนาคต ธปท. ได้จัดงาน Bangkok FinTech Fair 2019 ภายใต้แนวคิด Collaboration for the Future of Finance เมื่อวันที่ 18 - 19 กรกฎาคม 2562 โดยมีผู้เข้าร่วมกว่า 3,500 คน ทั้งจากสถาบันการเงิน ผู้ให้บริการชำระเงิน FinTech องค์กรภาครัฐกิจ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรระหว่างประเทศ บริษัทที่ปรึกษาทางธุรกิจและเทคโนโลยี และสถาบันการศึกษา ซึ่งการจัดงานในครั้งนี้ได้แสดงให้เห็นถึง 6 พัฒนาการความร่วมมือของภาคการเงินไทยที่สำคัญ ประกอบด้วย (1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน (2) การส่งเสริมนวัตกรรมและการเข้าถึงบริการทางการเงิน (3) การพัฒนาบริการทางการเงินระหว่างประเทศ (4) การพัฒนาข้อมูลด้านการเงิน (5) การเตรียมพร้อมรับมือภัยไซเบอร์ และ (6) การสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมทางการเงิน

(3.2) ดำเนินงานเปลี่ยนบัตรเดบิตและบัตรเอทีเอ็มแบบแถบแม่เหล็กเป็นชิปการ์ด ภายในวันที่ 15 มกราคม 2563 โดยสถาบันการเงิน ธปท. และสมาคมธนาคารไทยร่วมกันประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องตั้งแต่เดือนกันยายน - ธันวาคม 2562 และได้วางแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาจากการระงับการ

ใช้บัตรแม่เหล็กหลังวันที่ 15 มกราคม 2563 โดยผู้ที่ยังไม่ได้เปลี่ยนบัตรแถบแม่เหล็กเป็นบัตรชิปการ์ดหลังวันที่กำหนด หากมีความต้องการใช้เงินสดหรือโอนเงิน สามารถเบิกถอนได้ที่สาขาธนาคาร ใช้ฟังก์ชันกดเงินไม่ใช้บัตรที่ตู้เอทีเอ็ม หรือโอนเงินผ่าน mobile banking / internet banking นอกจากนี้ ธปท. ได้ร่วมกับสถาบันการเงินในการเตรียมความพร้อมของ call center และสาขาของธนาคาร เพื่อรับมือกับปัญหาจากการระงับการใช้บัตรแถบแม่เหล็ก

(3.3) ขยายการใช้ digital payment ในหน่วยงานภาครัฐ โดยผลักดันให้สถาบันการเงินร่วมดำเนินการตามนโยบายของกรมบัญชีกลางในการขยายขอบเขตการจ่ายเงินสวัสดิการผ่านช่องทาง e-Payment ให้ครอบคลุมผู้รับสวัสดิการทุกจังหวัด และครอบคลุม 11 สวัสดิการในปี 2563

(4) การกำกับดูแลและการบริหารความเสี่ยง (Immunity)

(4.1) การกำกับดูแลระบบการชำระเงินของไทยตามมาตรฐานสากล รายงานภาพรวมผลการประเมินภาคการเงินตามโครงการ FSAP ด้านการดำเนินการและการบริหารจัดการความเสี่ยงของระบบบาทเนตพบว่า ระบบมีความมั่นคงปลอดภัย มีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามมาตรฐานสากล โดยผลการประเมินรวมทั้งหมด 17 ข้อ⁵ อยู่ในระดับดีมาก (observed) 16 ข้อ และระดับดี (broadly observed) 1 ข้อ นอกจากนี้ คณะผู้ประเมินยังได้ทำการประเมินด้านหน้าที่ความรับผิดชอบของธนาคารกลางในการกำกับดูแล (responsibilities for authority) ซึ่ง ธปท. ได้รับผลการประเมินดีมากทั้ง 5 ข้อ

(4.2) การจัดทำประกาศหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องภายใต้พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ธปท. ได้ออกประกาศภายใต้ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 จำนวน 1 ฉบับ ได้แก่ หลักเกณฑ์และวิธีการในการใช้อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน เพื่อให้การใช้อำนาจของผู้ตรวจการมีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพ เปิดเผยและโปร่งใส โดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้ประกอบธุรกิจและบุคคลที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ธปท. อยู่ระหว่างประกาศหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อปรับปรุงหลักเกณฑ์

⁵ระดับการประเมิน (rating) ตามมาตรฐานสากล Principles for financial market infrastructures (PFMI) แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ (1) ดีมาก (observed) – มีประเด็นข้อกังวลเพียงเล็กน้อยและสามารถจัดการได้ หรือไม่มีประเด็นเลย (2) ดี (broadly observed) – มีประเด็นข้อกังวลที่ไม่ร้ายแรงมากนักและมีเวลาให้แก้ไขได้ (3) พอใช้ (partly observed) – มีประเด็นข้อกังวลที่อาจมีความร้ายแรงหากไม่ดำเนินการแก้ไขโดยเร็ว และ (4) ควรปรับปรุง (not observed) – มีประเด็นข้อกังวลที่มีความร้ายแรงและต้องดำเนินการแก้ไขในทันที

ให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติกับผู้ประกอบธุรกิจบริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มากขึ้น โดยยังคงเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในการคุ้มครองผู้ใช้บริการ ภายใต้ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560

(4.3) การพัฒนาเครื่องมือเพื่อสนับสนุนการกำกับดูแลผู้ให้บริการระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับอย่างต่อเนื่อง (ongoing) ธปท. อยู่ระหว่างพัฒนาเครื่องมือ e-Payment risk dashboard สำหรับการวิเคราะห์และติดตามความเสี่ยงของผู้ให้บริการ e-Payment อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ความเสี่ยงทางการเงิน (financial risk) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (compliance risk) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (operational risk) และความเสี่ยงด้านการชำระดุล (settlement risk) รวมถึงนำมาใช้ประโยชน์ในด้านการดำเนินนโยบายการกำกับดูแล e-Payment ในภาพรวม โดยในปี 2562 ธปท. ได้เตรียมความพร้อมของข้อมูลเพื่อใช้ประมวลผลตัวชี้วัดความเสี่ยงสำหรับแสดงในหน้า dashboard แล้วเสร็จ

(4.4) ความคืบหน้าการขออนุญาตและขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับตามพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ณ สิ้นปี 2562 มีผู้ประกอบธุรกิจทั้งสิ้น 112 ราย แบ่งเป็น (1) ผู้ประกอบธุรกิจที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลังจำนวน 111 ราย รวมใบอนุญาต 249 ฉบับ ทั้งนี้ ในจำนวนดังกล่าว มีผู้ประกอบธุรกิจที่ได้ขออนุญาตเลิกประกอบธุรกิจจำนวน 2 ราย รวมใบอนุญาต 3 ฉบับ ทำให้คงเหลือผู้ประกอบธุรกิจ 109 ราย รวมใบอนุญาต 246 ฉบับ และ (2) ผู้ประกอบธุรกิจที่ได้รับใบขึ้นทะเบียนจาก ธปท. จำนวน 3 ราย รวมใบขอขึ้นทะเบียน 3 ฉบับ ซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินประเภทเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ได้ในขอบเขตจำกัด (จำกัดสินค้า/สถานที่/กลุ่มธุรกิจ)

(5) การพัฒนาข้อมูลการชำระเงิน (Information)

เพื่อให้ข้อมูลด้านการชำระเงินมีการจัดเก็บที่มีรายละเอียดมากขึ้นและสามารถทำให้เจ้าของข้อมูลและผู้ประกอบการนำไปใช้ประโยชน์ได้กว้างขวาง ธปท. ได้จัดให้มีโครงการพัฒนาฐานข้อมูลระบบการชำระเงิน โดยขับเคลื่อนผ่านคณะทำงานผลักดันการบูรณาการข้อมูลการชำระเงินที่ได้กำหนดแนวทางดำเนินการใน 3 เรื่อง ได้แก่

- ด้าน data management ให้มีการศึกษาและพิจารณากำหนดข้อมูลที่เป็นและเป็นประโยชน์ ลักษณะของข้อมูล แนวทางการทำข้อมูลให้เป็นนิรนาม เพื่อป้องกันความเป็นส่วนตัวของเจ้าของข้อมูล และโครงสร้างฐานข้อมูลที่เหมาะสม

- ด้าน machine learning และ data modeling ศึกษาการพัฒนาระบบเพื่อรองรับข้อมูลในระดับ big data และพิจารณาการนำ machine learning, data modeling และ analytic tools ที่จำเป็นมาใช้ในการวิเคราะห์เชิงลึก

- ด้าน business cases และ legal พิจารณาการใช้ประโยชน์จากข้อมูลการชำระเงินในระดับรายรายการ สำหรับประชาชน ธุรกิจ และภาคส่วนต่าง ๆ รวมทั้งพิจารณาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการนำข้อมูลมาใช้อย่างถูกต้อง

นอกจากนี้ ธปท. ได้ร่วมมือกับหน่วยงานภาคเอกชนในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลการชำระเงินร่วมกัน เพื่อนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลและตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจของ ธปท. รวมถึงการพัฒนาระบบงานและเครื่องมือการวิเคราะห์ (digital dashboard) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และกำหนดตัวชี้วัดด้านการชำระเงิน รวมถึงสนับสนุนการจัดทำนโยบายระบบการชำระเงินและติดตามแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการชำระเงินอย่างต่อเนื่อง

4.1.3 การพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญด้านอื่น ๆ

(1) แผนพัฒนาระบบบาทเน็ต ระยะ 3 - 5 ปี (Next-Generation BAHTNET)

ระบบบาทเน็ตเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินเพื่อรองรับการโอนเงินมูลค่าสูงระหว่างสถาบันการเงินและสถาบันที่มีบัญชีเงินฝากกับ ธปท. ในลักษณะ Real-Time Gross Settlement (RTGS) ธปท. ได้จัดทำแผนพัฒนาระบบในระยะ 3 - 5 ปี โดยกำหนดกรอบการพัฒนา 3 ด้าน ได้แก่ การยกระดับศักยภาพระบบงาน (functionality) การเพิ่มความสามารถเชื่อมโยง (Interoperability) และการก้าวทันเทคโนโลยี (new technology) ซึ่งมีการนำมาตรฐานข้อความสากล ISO 20022 มาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มความสามารถเชื่อมโยงของระบบบาทเน็ตให้สูงขึ้น และรองรับการเชื่อมโยงของโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงิน (Interoperable Infrastructure) ภายใต้แผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562 – 2564)

ปี 2562 ธปท. ได้กำหนดมาตรฐานกลางข้อความของระบบการชำระเงินมูลค่าสูงที่สอดคล้องตามมาตรฐานสากล (ISO 20022) เพื่อใช้เป็นข้อความการโอนเงินในระบบบาทเน็ต ให้รองรับการเชื่อมโยงกับโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินอื่น ๆ ที่สำคัญ และส่งเสริมการทำธุรกรรมการชำระเงินทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยประโยชน์ของการมีมาตรฐานกลางข้อความระบบการชำระเงินมูลค่าสูงที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลดังกล่าวข้างต้น มีดังนี้

(1) richer remittance information : มีข้อมูลประกอบการชำระเงินเพิ่มมากขึ้น

(2) Straight Through Processing (STP) : สนับสนุนการทำงานแบบอัตโนมัติ

(3) universal language : รองรับการใช้งานภาษาอื่น รวมทั้งภาษาไทย

(4) interoperability : ส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานการเงินและธุรกรรมการโอนเงินระหว่างประเทศ

ธปท. ได้หารือและรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกฯ และกำหนดแผนดำเนินการนำมาตรฐานกลางข้อความของระบบการชำระเงินมูลค่าสูงมาพัฒนาใช้งานสำหรับระบบบาทเน็ตในปี 2563 - 2564 โดย ธปท. และสมาชิกฯ ทุกฝ่ายพร้อม go live ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2565

ในการยกระดับศักยภาพระบบงาน (functionality) ธปท. ได้ส่งเสริมการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูล พัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยี API ในการเชื่อมต่อระบบงานเพื่อให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลการโอนเงินรายละเอียดประกอบการโอนเงินรวมทั้งข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้บริการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ซึ่งจะขยายขอบเขตในการเรียกค้นข้อมูลให้ครอบคลุมความต้องการของสมาชิกมากยิ่งขึ้น เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลการดำรงและใช้สินทรัพย์สภาพคล่องระหว่างวัน (ILF) เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการสภาพคล่องให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และการแจ้งและติดตามผลการนำเงินเข้าบัญชีลูกค้า

(2) การปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาพเช็คเพื่อรองรับข้อมูลภาพเช็คในกรณีฉุกเฉิน

ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค (Imaged Cheque Clearing and Archive System: ICAS) คือ ระบบการเรียกเก็บเงินตามเช็คระหว่างธนาคารโดยใช้ภาพเช็คในกระบวนการเรียกเก็บแทนการใช้

ตัวเช็คจริง ธปท. ได้ปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาพเช็ค (Image Archive System: IAS) ให้สามารถจัดเก็บข้อมูลและภาพเช็คที่มีการรับส่งผ่านช่องทาง e-Exchange Service ตามแผนฉุกเฉินระบบ ICAS เพื่อเป็นหลักฐานในการหักบัญชีเช็ค ทำให้ข้อมูลและภาพเช็คในระบบ IAS รวมทั้งข้อมูลสถิติเช็คที่เผยแพร่มีความสมบูรณ์ขึ้น โดยจะเริ่มใช้งานตั้งแต่ 2 มกราคม 2563 เป็นต้นไป

4.1.4 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตลาดตราสารหนี้

(1) โครงการ DLT Scrippless Bond

ในปี 2562 ธปท. ได้ขยายผลสู่การพัฒนาระบบงานจริงเพื่อจำหน่ายพันธบัตรออมทรัพย์ โดยได้ร่วมกับสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ บริษัทศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด (TSD) สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย (Thai BMA) และธนาคารตัวแทนจำหน่ายทั้ง 4 แห่ง ประกอบด้วย ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย และธนาคารไทยพาณิชย์ ซึ่งประโยชน์จากการพัฒนาระบบดังกล่าวได้แก่ (1) ประชาชนสามารถได้รับพันธบัตรภายใน 2 วันจากเดิม 15 วัน และสามารถซื้อพันธบัตรได้เต็มสิทธิที่ธนาคารเดียว โดยไม่มีโควตารายธนาคาร (2) ผู้เกี่ยวข้องสามารถลดขั้นตอนความซ้ำซ้อนของการปฏิบัติงาน (3) ผู้ออกพันธบัตรสามารถติดตามดูแลการจำหน่ายพันธบัตรได้แบบเรียลไทม์ ช่วยให้บริหารจัดการวงเงินได้เร็วขึ้น และส่งเสริมการแข่งขันของธนาคารตัวแทนจำหน่ายได้ดียิ่งขึ้น โดยจะขยายผลให้รองรับพันธบัตรทุกประเภท เพื่อยกระดับเป็นโครงสร้างพื้นฐานตลาดตราสารหนี้ของประเทศต่อไป

(2) การใช้ตราสารหนี้ประเภทไร้ใบตราสารเป็นหลักประกัน (scrippless pledging)

ธปท. และบริษัทศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด ได้ร่วมกันพัฒนาระบบรองรับการให้บริการใช้ตราสารหนี้ภาครัฐประเภทไร้ใบตราสารเป็นหลักประกัน (scrippless pledging) เพื่อรองรับความต้องการของผู้ถือกรรมสิทธิ์และผู้รับหลักประกัน ซึ่งสมาชิกภายใต้สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย (ASCO) จะเป็นกลุ่มนำร่อง โดยได้เปิดให้บริการตั้งแต่วันที่ 5 สิงหาคม 2562

(3) การรับส่งข้อมูลตรวจสอบกรรมสิทธิ์ตราสารหนี้กับกรมสรรพากรและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.)

ธปท. ร่วมกับกรมสรรพากร และสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงร่วมกัน เมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2562 และ

30 เมษายน 2562 ตามลำดับ เพื่อพัฒนาระบบเชื่อมโยงการรับส่งข้อมูลตรวจสอบกรรมสิทธิ์ตราสารหนี้ ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามนโยบายของรัฐบาล ทำให้การตรวจสอบกรรมสิทธิ์ของผู้ค้างชำระภาษี และการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐฯ มีความรวดเร็ว ทันการณ์ ทั้งนี้ กรมสรรพากรได้เริ่มใช้งานระบบดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 9 กันยายน 2562 ส่วนสำนักงานป.ป.ช. เริ่มใช้งานตั้งแต่วันที่ 24 กันยายน 2562

4.2 การลดความเสี่ยงในระบบการชำระเงิน

4.2.1 การดำเนินการและติดตามผลการประเมิน FSAP ด้านระบบการชำระเงิน ธปท. ได้ดำเนินการปรับปรุงการบริหารจัดการความเสี่ยงในการรับหลักประกันของระบบบาทเน็ตตามแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงและกำกับดูแลระบบการชำระเงินตามมาตรฐานสากล Principles for Financial Market Infrastructures (PFMI) โดยกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับการรับตราสารหนี้ที่ออกโดยรัฐวิสาหกิจหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น มาเป็นหลักประกันเพื่อให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะจากการประเมินระบบบาทเน็ตตามโครงการ FSAP

4.2.2 การเพิ่มความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศของคอมพิวเตอร์ลูกข่ายระบบบาทเน็ตและระบบ ICAS ธปท. ได้ยกระดับการจัดการความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศของระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญของประเทศ ได้แก่ ระบบบาทเน็ตและระบบ ICAS ตามมาตรฐานการจัดการความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ ISO/IEC 27001 เพื่อให้สามารถป้องกันความเสี่ยงจากภัยคุกคามด้านไซเบอร์ตามมาตรฐานสากล ทั้งนี้ ระบบแม่ข่ายที่ ธปท. ดูแลได้ผ่านการรับรองในปี 2558 และ 2561 รวมทั้งระบบคอมพิวเตอร์ลูกข่ายของสถาบันสมาชิกได้ผ่านการตรวจรับรองตามมาตรฐานดังกล่าวครบทุกรายในปี 2562 โดยทั้ง ธปท. และสถาบันสมาชิกจะดำเนินการรักษาสถานภาพการตรวจรับรองอย่างต่อเนื่อง

4.2.3 การป้องกันความเสี่ยงด้านการฉ้อโกง (Fraud Prevention) ในระบบการโอนเงินมูลค่าสูง

(1) **ตรวจสอบความถูกต้องของชื่อและบัญชีลูกค้าผู้รับโอนเงิน** ก่อนส่งรายการเข้าสู่ระบบบาทเน็ต ธปท. ได้ปรับปรุง “หลักเกณฑ์การให้บริการโอนเงินแก่ลูกค้าของธนาคารผ่านบาทเน็ต” โดยสถาบันผู้รับโอนควรตรวจสอบเลขที่บัญชี

และชื่อบัญชีของผู้รับโอนให้ถูกต้องก่อนการนำฝากเข้าบัญชี เพื่อป้องกันการนำเงินเข้าบัญชีลูกค้าผิดพลาด เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพความปลอดภัยด้านการให้บริการโอนเงินแก่ลูกค้า ซึ่งสถาบันผู้ให้บริการระบบบาทเน็ตทุกรายได้เริ่มปฏิบัติตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน 2562

(2) **ยกระดับความสามารถในการป้องกันการทุจริตตามหลักการของ BIS-CPMI wholesale payments endpoint security** ธปท. ได้ดำเนินการประเมินตนเองเพื่อวางกรอบการดำเนินงานและปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงของระบบบาทเน็ตให้สอดคล้องตามหลักการของ BIS-CPMI wholesale payments endpoint security ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการทุจริตจากการโอนเงินในระบบการชำระเงินมูลค่าสูง โดย ธปท. จะกำหนดมาตรการเพิ่มเติมให้ทั้ง ธปท. ในฐานะผู้ให้บริการระบบบาทเน็ตและสมาชิกผู้ให้บริการใช้เป็นเกณฑ์การปฏิบัติงานเพื่อป้องกัน ตรวจสอบ รับมือกับการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว เหมาะสม

4.2.4 แนวทางการดำเนินการระบบบาทเน็ตออฟไลน์ (BAHTNET Offline) เพื่อให้มีแผน Business Continuity Plan (BCP) รองรับและครอบคลุมการดำเนินการของระบบบาทเน็ต กรณีเกิดการคุกคามทางไซเบอร์และเปิดความเสี่ยงกรณีระบบขัดข้องทั้งศูนย์หลักและศูนย์สำรองของ ธปท. พร้อมกันจนส่งผลให้ระบบไม่สามารถใช้งานได้ ธปท. จึงได้พัฒนาโปรแกรมบาทเน็ตออฟไลน์ เพื่อให้การชำระเงินมูลค่าสูงระหว่างธนาคารยังคงสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง แม้เกิดเหตุฉุกเฉินดังกล่าว

4.3 การจัดการระบบการชำระเงิน

4.3.1 ระบบบาทเน็ต (Bank of Thailand Automated High-value Transfer Network: BAHTNET)

ณ สิ้นปี 2562 มีผู้ให้บริการระบบบาทเน็ต 62 สถาบัน ประกอบด้วยธนาคารพาณิชย์ไทย 19 สถาบัน สาขาธนาคารต่างประเทศ 11 สถาบัน บริษัทเงินทุนและบริษัทหลักทรัพย์ 7 สถาบัน สถาบันการเงินพิเศษของรัฐ ส่วนราชการ สถาบันอื่น ๆ 17 สถาบัน และส่วนงานภายใน ธปท. 8 ส่วนงาน ทั้งนี้ ในระหว่างปี 2562 มีผู้ขอใช้บริการระบบบาทเน็ต เพื่อทำหน้าที่เป็นสถาบันผู้ส่งคำสั่งชำระระหว่างธนาคารของธุรกรรมซื้อขายหลักทรัพย์แบบข้ามธนาคารเพิ่มขึ้น 1 สถาบัน และส่วนงานภายใน ธปท. 2 ส่วนงานยกเลิกการใช้บริการเนื่องจากการปรับโครงสร้างองค์กร สำหรับสถิติการโอนเงิน ณ สิ้นปี

ที่มา : ฝ่ายการชำระเงินและพันธมิตร ธปท.

2562 มีปริมาณการโอนเงินผ่านระบบบาทเน็ต รวม 4.6 ล้านรายการ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 4.4 ในขณะที่มีมูลค่าโอนเงินรวม 820.6 ล้านล้านบาท ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 3.6

4.3.2 ระบบการหักบัญชีเช็คระหว่างธนาคารด้วยภาพเช็ค (Imaged Cheque Clearing and Archive System: ICAS)

ณ สิ้นปี 2562 ธนาคารสมาชิกระบบ ICAS มีจำนวนรวม 36 ธนาคาร ประกอบด้วยธนาคารพาณิชย์ไทย 19 ธนาคาร สาขาธนาคารต่างประเทศ 11 ธนาคาร และธนาคารของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะในการจัดตั้ง 6 ธนาคาร ในส่วนของสาขาธนาคารมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 9,572 สาขา (รวมสาขาย่อย)

การหักบัญชีเช็คระหว่างธนาคารด้วยภาพเช็ค 5 ปีที่ผ่านมา ลดลงอย่างต่อเนื่องทั้งปริมาณและมูลค่า โดยปี 2562 มีปริมาณเช็คเรียกเก็บรวมทั้งสิ้น 57.5 ล้านฉบับ คิดเป็นมูลค่า 33,904 พันล้านบาท ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 9.18 และ 3.22 ตามลำดับ โดยสัดส่วนมูลค่าเช็คคืนและเช็คคืนไม่มีเงินต่อเช็คเรียกเก็บในปีนั้นลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 0.54 และ 0.30 เป็นร้อยละ 0.50 และ 0.28 ตามลำดับ

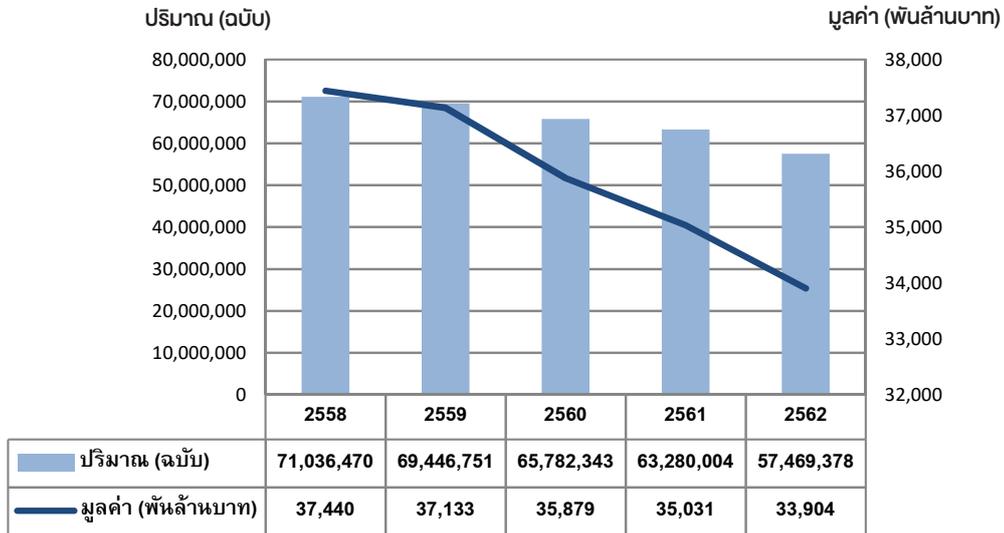
4.4 การเตรียมพร้อมด้าน cybersecurity ของภาคการเงินไทย

ธปท. ให้ความสำคัญในเรื่องการกำกับดูแลและการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ของภาคการเงิน จึงได้ยกระดับการกำกับดูแลเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ระบบสถาบันการเงินมีความมั่นคงปลอดภัย และประชาชนผู้ใช้บริการมีความเชื่อมั่น นอกเหนือจากการกำกับดูแลตามปกติ โดยมีการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

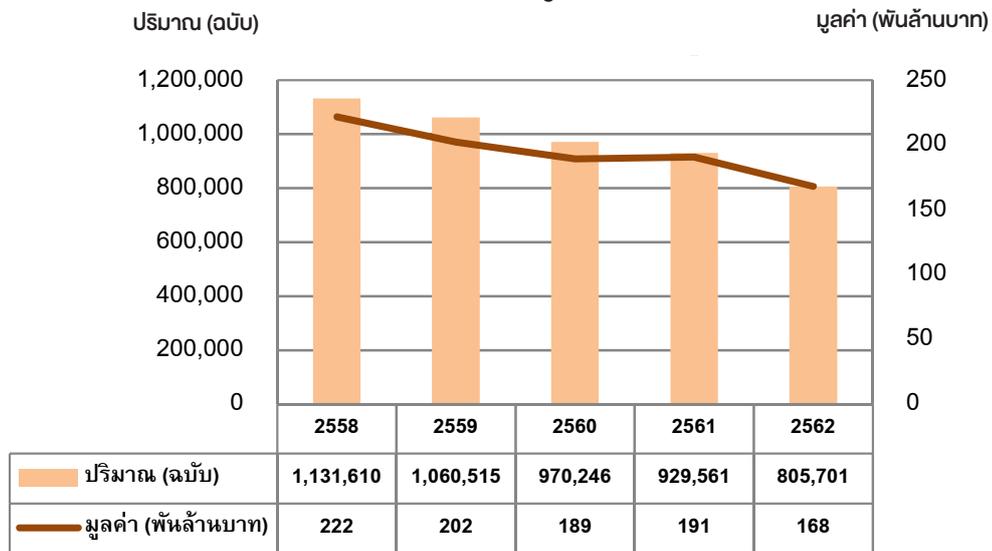
(1) สร้างกลไกพื้นฐานให้สถาบันการเงินดูแลความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ต่อเนื่อง โดยกำหนดกรอบการยกระดับความพร้อมรับมือภัยไซเบอร์ให้สถาบันการเงินใช้เป็นแนวทางในการรับมือภัยไซเบอร์ทั้งการประเมินความเสี่ยง การป้องกัน การตรวจจับ และการตอบสนองต่อเหตุการณ์ และให้มีการประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง (cyber resilience self-assessment)

(2) ฝึกปฏิบัติผ่านการซักซ้อมการรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยจัดให้มีการซักซ้อมทั้งระดับภาคการธนาคารและระดับภาคการเงินที่มีธุรกิจหลักทรัพย์และประกันภัยทั้งภาครัฐกิจและผู้กำกับดูแลเข้าร่วมซักซ้อมด้วย เพื่อเตรียมความพร้อมในกระบวนการรับมือ การประสานงาน และการสื่อสารที่เกี่ยวข้อง

ปริมาณและมูลค่าเช็คเรียกเก็บ

ปริมาณและมูลค่าเช็คคืน

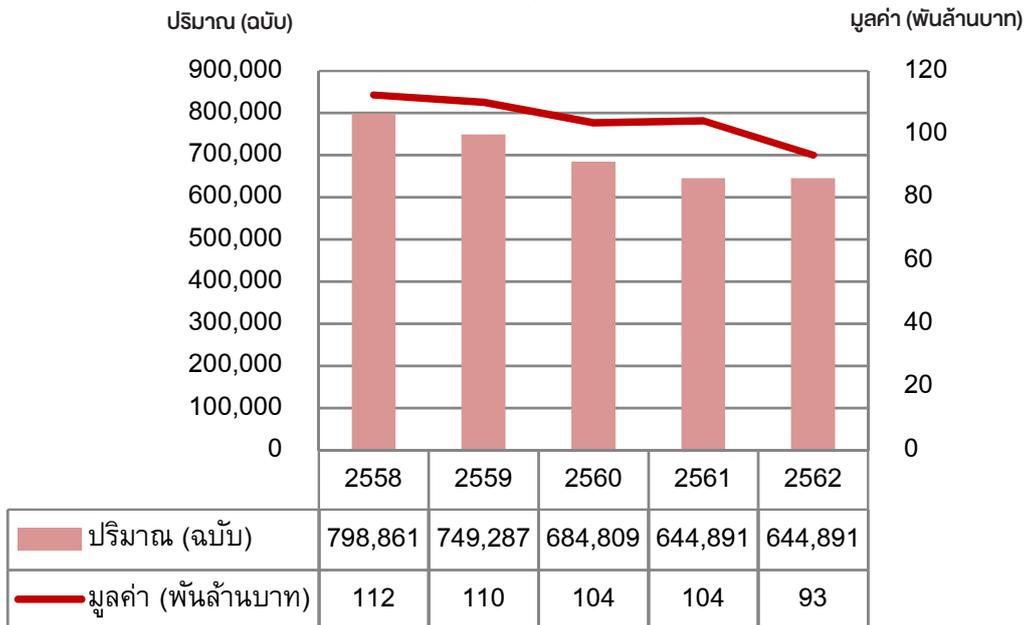

ที่มา: ฝ่ายการชำระเงินและพันธบัตร ธปท.

(3) พัฒนาศักยภาพบุคลากรและสร้างความตระหนักรู้ทั้งในประเทศและในภูมิภาคอาเซียน โดยมีการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการให้แก่กรรมการสถาบันการเงิน การจัดอบรมความรู้และเทคนิคการรับมือแก่บุคลากรด้าน cybersecurity รวมทั้งจัดหลักสูตร ASEAN Financial Regulators' Program on Cyber Resilience สำหรับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการของหน่วยงานกำกับดูแลภาคการเงินของประเทศ

สมาชิกในอาเซียน โดยร่วมมือกับองค์กรในประเทศชั้นนำด้าน cybersecurity เช่น ธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (Bank of International Settlements: BIS) ธนาคารกลางสิงคโปร์ Israel National Cert และธนาคารระดับโลก

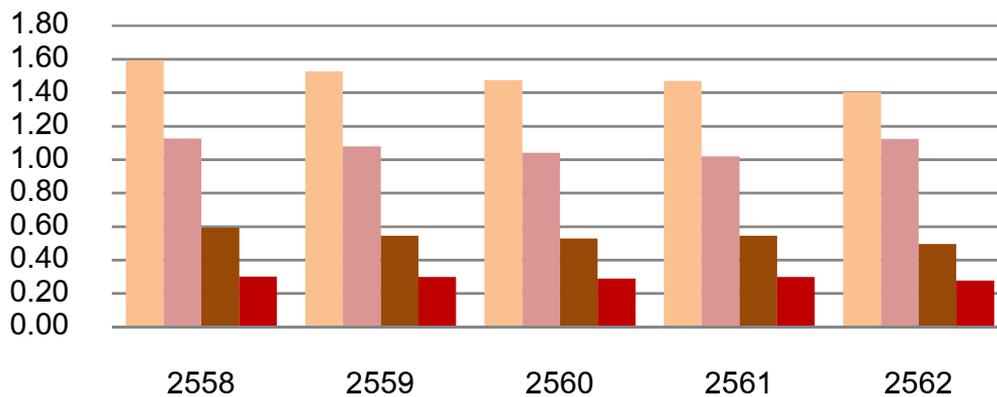
ปริมาณและมูลค่าเช็คคืนไม่มีเงิน

สัดส่วนเช็คคืนต่อเช็คเรียกเก็บ

- สัดส่วนปริมาณเช็คคืนต่อเช็คเรียกเก็บ
- สัดส่วนมูลค่าเช็คคืนต่อเช็คเรียกเก็บ
- สัดส่วนปริมาณเช็คคืนไม่มีเงินต่อเช็คเรียกเก็บ
- สัดส่วนมูลค่าเช็คคืนไม่มีเงินต่อเช็คเรียกเก็บ

ร้อยละ

ที่มา : ฝ่ายการชำระเงินและพันธบัตร ธปท.

(4) ยกระดับความมั่นคงปลอดภัยของ mobile banking โดยออกแนวนโยบายการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของการให้บริการทางการเงินและการชำระเงินบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ (guiding principle for mobile banking security) เพื่อ

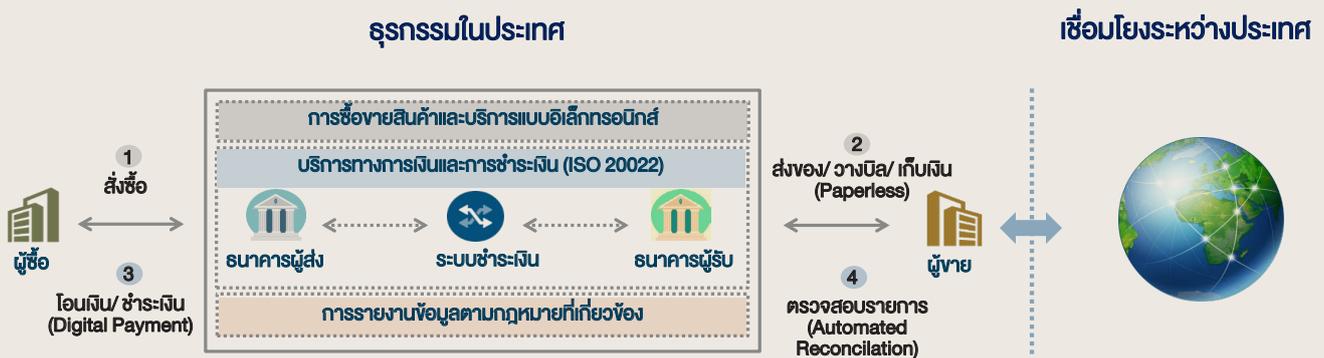
ให้การบริการดังกล่าวของสถาบันการเงินปลอดภัยและรัดกุม ทั้งแอปพลิเคชันมือถือที่เครื่องลูกค้า และระบบของสถาบันการเงินเอง รวมทั้งดูแลให้ลูกค้ามีความรู้ในการใช้บริการดังกล่าวอย่างปลอดภัย

ISO 20022 มาตรฐานข้อความสำคัญ เชื่อมการชำระเงินไทยสู่สากล

ISO 20022 เป็นมาตรฐานสากลสำหรับการรับ - ส่งข้อความระหว่างสถาบันการเงินภาคธุรกิจ หน่วยงานภาครัฐ ที่ใช้ในธุรกรรมหรือบริการทางการเงินประเภทต่าง ๆ ได้แก่ การชำระเงินการซื้อขายหลักทรัพย์ การซื้อขายสินค้าและผลิตภัณฑ์ทางการเงิน การใช้บัตร และการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หากเปรียบเทียบให้เข้าใจง่าย ISO 20022 เปรียบเสมือนภาษากลางที่หน่วยงานต่าง ๆ ใช้ติดต่อสื่อสารกันในการทำธุรกรรมทางการเงิน ทำให้สามารถเข้าใจได้ตรงกัน

Digital Payment & Digital Business ความสำเร็จ

ISO 20022 มีศักยภาพในการรองรับข้อมูลที่มากขึ้นกว่ามาตรฐานเดิม (ISO 8583) เอื้อต่อการพัฒนาและนวัตกรรมใหม่ ๆ ทำให้สามารถส่งข้อมูลอื่น ๆ ไปพร้อมกับข้อความการชำระเงินได้ เช่น ข้อมูลการซื้อขาย ตอบโจทย์ความต้องการในการเชื่อมโยงข้อมูลของภาคธุรกิจ และสนับสนุนให้กระบวนการทำงานเป็นอิเล็กทรอนิกส์ (e-Business) อย่างครบวงจร โดยบริการ MyPromptQR เป็นบริการชำระเงินแรกที่พัฒนาบนระบบโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินดิจิทัลสมัยใหม่ที่ใช้มาตรฐาน ISO 20022 รองรับการส่งข้อมูลระหว่างสถาบันการเงินและภาคธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถส่งข้อมูลทางธุรกิจไปพร้อมกับการชำระเงิน รวมถึงช่วยเพิ่มความสามารถ

ในการแข่งขันด้วยการใช้ประโยชน์จากการวิเคราะห์ข้อมูลชำระเงินเพื่อต่อยอดนวัตกรรมที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ บริการ MyPromptQR ได้ทยอยเปิดให้บริการแล้วเมื่อตุลาคม 2562 ที่ผ่านมา

นอกจากนี้ ISO 20022 ได้ถูกนำไปใช้ในระบบการโอนเงินแบบทันที (instant payments) หลายประเทศทั่วโลก เช่น ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย การนำมาตรฐานดังกล่าวมาใช้ในระบบการชำระเงินของไทยจึงช่วยสร้างโอกาสในการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินกับประเทศอื่น ๆ ได้สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น

5. การออกและจัดการธนบัตร

5.1 ธนบัตร

การบริหารจัดการให้มีธนบัตรใช้หมุนเวียนในระบบอย่างเพียงพอ ในปี 2562 มีมูลค่าธนบัตรหมุนเวียนเพิ่มขึ้น 75,385.8 ล้านบาท ตามมูลค่าหลักทรัพย์ที่เข้าบัญชีทุนสำรองเงินตรา โดย ณ สิ้นปี 2562 หลักทรัพย์ที่เป็นทุนสำรองเงินตรามีมูลค่าทั้งสิ้น 1,909,484.7 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากสิ้นปีก่อนร้อยละ 2.69

บัญชีทุนสำรองเงินตรา ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562

รายการ	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)
1. เงินตราต่างประเทศ	242,540.5	12.7
2. หลักทรัพย์ต่างประเทศ	1,666,944.2	87.3
รวม	1,909,484.7	100.0

การผลิตธนบัตร รวมทุกชนิดราคา มีจำนวน 2,069.1 ล้านฉบับ ลดลงจากปี 2561 ร้อยละ 5.8

การผลิตธนบัตร ปี 2562

ชนิดราคา	1000 บาท	500 บาท	100 บาท	50 บาท	20 บาท	รวม
จำนวน (ล้านฉบับ) ^{1/}	201.2	46.7	675.5	169.8	975.9	2069.1

ธนบัตรปลอมที่ตรวจพบและจับกุมได้ในปี 2562 มีจำนวนทั้งสิ้น 6,561 ฉบับ หรือประมาณ 1.1 ฉบับต่อธนบัตรหมุนเวียน ล้านฉบับ นอกจากนี้ ธปท. ได้ผลิตและส่งมอบสิ่งพิมพ์มีค่าอื่น ได้แก่ แสตมป์อากูร 136 ล้านดวง แสตมป์ยาสูบในประเทศ 150 ล้านดวง และแผ่นปะตรวจลงตรา 3.5 ล้านดวง

การอบรมโครงการธนบัตรนำร่องแก่ประชาชนทั่วไป

5.2 การสนับสนุนงานออกและจัดการธนบัตร

การพัฒนาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการธนบัตรของประเทศไทย ได้ดำเนินการเพื่อยกระดับประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการธนบัตรอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรการบริหารจัดการธนบัตรในระบบร่วมกันกับธนาคารพาณิชย์ และพันธมิตรด้านธนบัตร โดยผลักดันให้เกิดการบริหารจัดการศูนย์เงินสดกลางรูปแบบใหม่ที่เหมาะสมในแต่ละภูมิภาคอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการพัฒนากระบวนการภายใน อาทิ การปรับปรุงกระบวนการทำงาน และการนำระบบอัตโนมัติมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การยกระดับการใช้ข้อมูลภายนอกและภายในเพื่อการวิเคราะห์กำหนดนโยบายที่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างยืดหยุ่นคล่องตัวมากขึ้น

การยกระดับองค์กรสู่ความเป็นเลิศผ่านกรอบรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) ได้ดำเนินการปรับปรุงกระบวนการในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องภายใต้เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ โดยมีผลคะแนนจากการประเมินเทียบกับเกณฑ์สูงขึ้นกว่าปี 2561 จากผลงานสำคัญตามแผนการสื่อสารและสร้างความผูกพันกับลูกค้าเชิงรุก โครงการยกระดับสภาพธนบัตรหมุนเวียน การทบทวนการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อยืดอายุธนบัตรและการจัดตั้งศูนย์เงินสดกลาง

การบริหารอัตรากำลังและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร โดยยกระดับศักยภาพของพนักงานให้สามารถทำงานได้หลากหลายยิ่งขึ้น ผ่านการหมุนเวียนและมอบหมายงานทั้งในระดับพนักงานและผู้บริหาร รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาพนักงานกลุ่มศักยภาพเพื่อผลักดันการเปลี่ยนแปลงเชิงสร้างสรรค์ภายในองค์กร เพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรกะทัดรัดที่มีประสิทธิภาพ ยืดหยุ่นและคล่องตัว

6. การดูแลภาคประชาชน

การได้รับบริการทางการเงินอย่างเป็นธรรม คือสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน เป็นหลักคิดที่สะท้อนเป้าหมายการดำเนินงานของ ธปท. ในด้านการดูแลประชาชน ในปี 2562 มีการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

6.1 การคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน

เป้าหมายสำคัญประการหนึ่งในการดำเนินงานของ ธปท. คือ การที่ประชาชนทุกคนได้รับบริการทางการเงินอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมจากผู้ให้บริการทางการเงินตามหลักการ “ไม่หลอก ไม่บังคับ ไม่รบกวน ไม่เอาเปรียบ” โดย ธปท. ได้ดำเนินการเพื่อสนับสนุนแนวทางดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง สรุปได้ดังนี้

ธปท. ติดตามและประเมินผลการออกตรวจสอบการให้บริการของผู้ให้บริการทางการเงินในผลิตภัณฑ์รายย่อย 6 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ เงินฝาก บัตรเดบิต บัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ สินเชื่อที่อยู่อาศัย และสินเชื่อเช่าซื้อ พบว่า การพัฒนาการให้บริการที่เป็นธรรมของผู้ให้บริการเป็นไปในทางที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง หลายแห่งได้ทำการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้บุคลากรในองค์กรตระหนักถึงความสำคัญของการให้บริการที่เป็นธรรม มีความรู้ ทักษะ และเกิดแรงจูงใจที่จะให้บริการลูกค้าอย่างเหมาะสม ซึ่งเห็นได้ชัดจากการบังคับขายประกันภัยร่วมกับสินเชื่อที่อยู่อาศัย รวมถึงจำนวนเรื่องร้องเรียนด้าน cross-selling ที่เข้ามายังศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) มีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง ทั้งนี้ ธปท. อยู่ระหว่างดำเนินการขยายการกำกับดูแลด้าน market conduct ให้ครอบคลุมผู้ให้บริการในระบบที่เน้นให้บริการแก่ลูกค้ารายย่อย ประกอบด้วย SFIs บริษัทบริหารสินทรัพย์ (บปส.) และผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ (nano finance)

นอกจากการติดตามตรวจสอบผู้ให้บริการแล้ว ธปท. ได้ส่งเสริมให้ประชาชนมีข้อมูลเพียงพอและรู้ช่องทางในการปกป้องสิทธิของตนเอง โดย ธปท. ได้เผยแพร่ข้อมูลสถิติปัญหาการให้บริการของผู้ให้บริการและบทวิเคราะห์ เพื่อให้ประชาชนมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่ครบถ้วนยิ่งขึ้น และช่วยส่งเสริมการแข่งขันระหว่างผู้ให้บริการในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ นอกจากนี้ ธปท. ได้ร่วมกับ กสทช. ยกระดับการป้องกันการละเมิดความเป็นส่วนตัวจากการเสนอขายผลิตภัณฑ์ทางการเงินทางโทรศัพท์โดยแนะนำให้ประชาชนใช้งานแอปพลิเคชัน “กันกวน” ซึ่งเมื่อมีผู้ให้บริการโทรศัพท์เข้ามาเสนอขาย

ผลิตภัณฑ์ ประชาชนจะทราบว่าเป็นการเสนอขายผลิตภัณฑ์ใด และช่วยให้ตัดสินใจเลือกรับสายได้ ทั้งนี้ ธปท. มีแนวทางในการผลักดันการป้องกันการโทรศัพท์เสนอขายรบกวนในระยะต่อไปด้วยเทคโนโลยี 4G ซึ่งจะครอบคลุมผู้ใช้บริการในวงกว้าง และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในการด้านแก้ไขหนี้ ธปท. ได้เริ่มดำเนินการโครงการคลินิกแก้หนี้ระยะที่ 2 โดยขยายขอบเขตให้รวมหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลของ non-bank ซึ่งมีจำนวนกว่าร้อยละ 80 ของลูกหนี้ทั้งหมด และเมื่อรวมกับธนาคารพาณิชย์ 16 แห่งที่ร่วมโครงการอยู่แล้ว จะทำให้โครงการคลินิกแก้หนี้ครอบคลุมสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลเกือบทั้งระบบ สามารถช่วยเหลือประชาชนได้ในวงกว้างและเบ็ดเสร็จมากขึ้น

ในระยะต่อไป ธปท. จะกำกับดูแลการคิดดอกเบี้ยและการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมให้เป็นธรรมยิ่งขึ้นเพื่อให้ประชาชนสามารถใช้บริการได้บนราคาที่เหมาะสม โดยยึดหลักการสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ (1) ต้องสะท้อนต้นทุนจริงจากการให้บริการ (2) ต้องไม่เป็นภาระต่อผู้ใช้บริการจนเกินสมควรและคำนึงถึงความสามารถในการชำระของผู้ใช้บริการ (3) ต้องไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมซ้ำซ้อน และ (4) ต้องเปิดเผยค่าธรรมเนียมอย่างชัดเจน

6.2 งานส่งเสริมความรู้ทางการเงินในวงกว้าง

ธปท. ดำเนินการส่งเสริมความรู้ทางการเงินแก่ประชาชนทั่วไปผ่านโซเชียลมีเดีย สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง รวมทั้งช่องทางขององค์กรพันธมิตรอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้เนื้อหาด้านการบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคล อาทิ การวางแผนการเงิน และการบริหารจัดการหนี้แล้ว ธปท. ได้เน้นความรู้ด้าน digital financial literacy เพื่อให้ประชาชนทราบถึงประเภทและรายละเอียดของบริการ เพื่อเพิ่มความมั่นใจในการใช้บริการอย่างถูกวิธีและปลอดภัย และได้ประโยชน์จากบริการด้านดิจิทัลที่มีในระบบการเงินของไทยมากขึ้น นอกจากนี้ ธปท. ได้สำรวจพฤติกรรมการใช้งาน digital financial services ที่เน้นการใช้งาน mobile banking เพื่อเป็น

baseline survey ในการวิเคราะห์และกำหนดความสำคัญของเนื้อหาที่จะเผยแพร่ในปีต่อไป ซึ่งหัวข้อที่ยังคงต้องให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การใช้งานอย่างปลอดภัย เช่น การเปลี่ยนพาสเวิร์ด การตรวจสอบข้อมูลในการทำธุรกรรม

สำหรับการให้ความรู้ด้านภัยทางการเงินที่เกิดขึ้นบ่อยในปี 2562 เช่น แชรลู่โก๋ ธปท. ได้เผยแพร่สื่อสำหรับกลุ่มที่มีความอ่อนไหว เช่น วัยเกษียณ และเพิ่มความถี่ในการสื่อสารกับประชาชนทุกกลุ่มมากขึ้น เพื่อป้องกันความเสียหายด้านทรัพย์สินจากการตกเป็นเหยื่อมิจฉาชีพที่อาจส่งผลกระทบต่อเงินออมที่มีอยู่ เช่น ปัญหาหนี้สินและสุขภาพจิตอีกด้วย

นอกจากนี้ ธปท. ได้จัดนิทรรศการหมุนเวียน แกระรอยเงินหายไปไหน (Money Detective) ที่ศูนย์การเรียนรู้ ธปท. เพื่อสร้างความตระหนักและความรู้ด้านการวางแผนการเงินผ่านประสบการณ์สอดแทรกความสนุกสนาน การจัดนิทรรศการดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่จัดพร้อมกันในหลายประเทศในช่วง Global Money Week เดือนมีนาคม และเนื่องในโอกาสวันออมแห่งชาติของไทยในเดือนตุลาคม ซึ่งได้รับความสนใจจากเยาวชนรวมทั้งประชาชนทุกช่วงวัย

6.3 งานส่งเสริมความรู้ทางการเงินแก่กลุ่มคนรุ่นใหม่

สำหรับการดำเนินงานด้านการส่งเสริมความรู้ทางการเงินให้แก่กลุ่มคนรุ่นใหม่ นั้น ธปท. ยังคงสานต่อนโยบายในเชิงป้องกันกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักศึกษาอาชีวศึกษา และกลุ่มวัยทำงาน ซึ่งในส่วนของการส่งเสริมความรู้ทางการเงินให้แก่กลุ่มอาชีวศึกษานั้น จากผลสำเร็จของโครงการนำร่องการประกวดผลงานส่งเสริมความรู้ทางการเงิน Fin. ดี We Can Do!!! ในปี 2561 แสดงให้เห็นว่าการเปิดโอกาสให้เยาวชนอาชีวะได้ทดลองคิดและปฏิบัติเพื่อประยุกต์ใช้ความรู้ทางการเงินให้เหมาะสมกับสถานการณ์ตามบริบทของตนจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเงินที่ดีขึ้น ดังนั้น ในปี 2562 ธปท. จึงร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ขยายผลโครงการดังกล่าว เพื่อบ่มเพาะและสร้างเครือข่ายการส่งเสริมความรู้ทางการเงินไปยังสถาบันอาชีวศึกษาทั่วประเทศ โดยมีสถาบันอาชีวศึกษา 116 แห่งจากทุกภูมิภาคส่งผลงานเข้าร่วมประกวด นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้สถาบันอาชีวศึกษาที่ร่วมโครงการในปีก่อนส่งผลงานต่อยอดเพื่อพัฒนาเป็นสถานศึกษาต้นแบบในการสร้างเครือข่ายส่งเสริมความรู้ทางการเงินอีกด้วย โดย ธปท.

ได้เพิ่มความเข้มข้นในการบ่มเพาะความรู้ทางการเงินและทักษะอื่น ๆ ที่จะเป็นประโยชน์แก่ครูและนักศึกษาแกนนำที่เข้าร่วมโครงการ เช่น การคิดวิเคราะห์ปัญหาเพื่อออกแบบวิธีการแก้ไข และการบริหารโครงการ รวมทั้งได้พัฒนาคู่มือการสอนความรู้ทางการเงินที่น่าสนใจและเหมาะกับนักศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ครู นักศึกษา และผู้ที่สนใจสามารถเผยแพร่ความรู้ทางการเงินไปสู่วงกว้างได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยได้เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ www.1213.or.th นอกจากนี้ ธปท. ยังสร้างการมีส่วนร่วมของพนักงาน ธปท. ในการเป็นที่เลี้ยงแก่ทีมผู้จัดทำผลงาน ซึ่งถือเป็นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ให้ความสำคัญกับการแบ่งปันสู่สังคม และเพิ่มพูนศักยภาพแก่พนักงานอีกด้วย

ในส่วนของการส่งเสริมความรู้ทางการเงินให้แก่กลุ่มวัยทำงาน ธปท. ได้ดำเนินโครงการ Fin. ดี Happy Life!!! ซึ่งเป็นการพัฒนาจากรูปแบบที่ใช้ปี 2561 ที่คำนึงถึงรูปแบบที่เอื้อต่อการขยายผลตามบริบทของหน่วยงานแต่ละแห่งที่มีความแตกต่างกัน โดยดำเนินการผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ตัวแทนของหน่วยงาน เพื่อสร้างวิทยากรการเงินประจำหน่วยงาน (Fin. Trainer) ทำหน้าที่สร้างทักษะทางการเงินให้แก่พนักงานในหน่วยงานของตนเอง โดยมีกิจกรรมที่สำคัญคือให้ความรู้ทางการเงินด้านการวางแผนการเงิน การบริหารจัดการหนี้ การลงทุนเบื้องต้น แผนการเงินตามเหตุการณ์ในชีวิต (life event) และการจัดกิจกรรมกระตุ้นพฤติกรรมออมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงิน และสนับสนุนการสร้างสภาพแวดล้อมอันนำไปสู่สุขภาพทางการเงินที่ดีของพนักงาน ซึ่งจะส่งผลให้พนักงานมีชีวิตทางการเงินที่มีความสุขสามารถทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพ โดย ธปท. ทำหน้าที่พัฒนาคู่มือการสอน (toolkits) ที่ปรับตามความเหมาะสมของหน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการ และมีเจ้าหน้าที่จาก ธปท. เป็นที่ปรึกษาในการดำเนินการและการประเมินผลตลอดทั้งโครงการ ซึ่งในปี 2562 ธปท. ได้อบรม Fin. Trainer ทั้งสิ้น 109 คน จากหน่วยงาน 37 แห่งทั้งภาครัฐและภาคเอกชนทั่วประเทศ ทั้งนี้ ผลสำเร็จของโครงการแสดงให้เห็นว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการเงินส่วนบุคคลมากขึ้น มีเป้าหมายและการวางแผนการเงินในชีวิต ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นได้ บริหารจัดการหนี้ได้อย่างเหมาะสมกว่าเดิม และเกิดความภูมิใจในตนเองเมื่อสามารถออมเงินได้สำเร็จและสามารถถ่ายทอดความรู้ต่อไปยังผู้อื่น นอกจากนี้ หน่วยงานหลายแห่งได้สร้างสรรค์กิจกรรมเพิ่มเติมหรือขยายผลไปยังหน่วยงานในเครือ ซึ่งสามารถเป็นต้นแบบให้แก่หน่วยงานอื่น ๆ และช่วยสร้างความยั่งยืนให้แก่โครงการต่อไป

คลินิกแก้หนี้

ช่วยแก้ปัญหาหนี้บัตร ลดภาระให้ประชาชน

ด้วยสถานการณ์หนี้ครัวเรือนไทยยังอยู่ในระดับน่ากังวลใจ อีกทั้งเศรษฐกิจยังมีแนวโน้มไม่สดใส นักธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เห็นว่าการแก้ไขปัญหานี้ให้กับประชาชนเป็นหนึ่งในภารกิจสำคัญในปี 2562 โดยเมื่อดูข้อมูลภาระหนี้ต่อเดือนของครัวเรือนไทยพบว่าประมาณร้อยละ 40 เป็นหนี้ส่วนบุคคลเพื่ออุปโภคบริโภคที่ระยะเวลาผ่อนสั้นและมีอัตราดอกเบี้ยแพง ส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้บัตรเครดิตและบัตรกดเงินสด

โครงการคลินิกแก้หนี้เป็นโครงสร้างพื้นฐานกลางที่สำคัญของประเทศที่มุ่งช่วยเหลือประชาชนที่มีหนี้บัตรเครดิตหรือสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน ได้เริ่มดำเนินการในระลอกที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 15 พฤษภาคม 2562 โดยขยายขอบเขตให้รวมหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลของผู้ให้บริการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (non-bank) 19 แห่งเพิ่มจากในระลอกแรกที่ครอบคลุมเฉพาะหนี้ของธนาคารพาณิชย์เท่านั้น เนื่องจากลูกหนี้ของ non-bank มีจำนวนกว่าร้อยละ 80 ของทั้งหมด และเมื่อรวมกับธนาคารพาณิชย์ 16 แห่งที่ร่วมโครงการอยู่แล้วจะทำให้โครงการคลินิกแก้หนี้ครอบคลุมสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลเกือบทั้งระบบ ทำให้โครงการสามารถช่วยเหลือประชาชนได้ในวงกว้างและเบ็ดเสร็จมากขึ้น

ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มโครงการถึงสิ้นปี 2562

ธปท. สถาบันการเงินสมาชิก และบริษัท บริหารสินทรัพย์ สุขุมวิท จำกัด (SAM) ได้ร่วมกันขับเคลื่อนโครงการคลินิกแก้หนี้เพื่อแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือน สามารถช่วยประชาชนแก้หนี้บัตรไปแล้ว 3,194 ราย ครอบคลุมบัตรเครดิตและบัตรกดเงินสดกว่า 13,000 ใบ โดยเฉลี่ยลูกหนี้ 1 ราย มีหนี้ 4 ใบ กับเจ้าหนี้ 3 ราย มูลหนี้ต่อราย 234,843 บาท ในจำนวนนี้ 72 ราย ชำระหนี้หมดแล้วและสามารถหลุดจากวงจรหนี้บัตร

ความพิเศษ 2 เรื่องของคลินิกแก้หนี้ เอื้อให้การแก้หนี้บัตรเกิดขึ้นได้

หนึ่ง SAM ทำหน้าที่เป็นคนกลางที่สามารถช่วยเจรจาและประสานงานระหว่างเจ้าหนี้ - ลูกหนี้ ทำให้การแก้ปัญหานี้บัตรที่อาจมีเจ้าหนีหลายรายเกิดขึ้นได้ ซึ่งปกติการเจรจากับเจ้าหนีหลายรายให้สำเร็จเบ็ดเสร็จจะเกิดขึ้นยาก ลูกหนี้จะไม่ถูกทวงจากเจ้าหนีหลายราย รวมทั้งได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาและปรับโครงสร้างหนี้อีกด้วย

สอง ลูกหนี้จะได้รับข้อเสนอปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่ผ่อนปรนเป็นพิเศษ คือ ผ่อนเฉพาะเงินต้น โดยมีระยะเวลาผ่อนนานถึง 10 ปี จากปกติการเจรจากับเจ้าหนี้เดิมอาจถูกเรียกให้จ่ายคืนภายในระยะเวลาสั้น ๆ เช่น 6 เดือน การไม่เร่งรัดและให้ระยะเวลาผ่อนชำระนานเพียงพอ ทำให้ภาระยอดที่ต้องผ่อนต่อเดือนไม่สูง เช่น ถ้ามีหนี้ 50,000 บาท และ 100,000 บาท ยอดผ่อนต่อเดือนจะอยู่ที่ประมาณ 600 บาท และ 1,200 บาทเท่านั้น และเมื่อผ่อนชำระเสร็จสิ้นตามสัญญาจะได้รับการยกดอกเบี้ยค้างชำระเดิมให้ทั้งหมด ปัจจุบันโครงการคลินิกแก้หนี้มีสถาบันการเงิน non-bank สมาชิกรวม 35 แห่ง ทำให้โครงการเป็น “เครือข่ายที่ช่วยเหลือประชาชนแก้หนี้บัตร” ที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ

สถิติสำคัญของ
โครงการคลินิกแก้หนี้

ความพิเศษของโครงการคลินิกแก้หนี้

1 SAM ทำหน้าที่เป็นตัวกลาง

ตัวอย่างจริงจากคลินิกแก้หนี้

ตัวอย่างที่ 1: พนักงานรัฐวิสาหกิจ อายุ 40 ปี
หนี้บัตรเครดิต 9 ใบ กับเจ้าหนี้ 6 ราย

ตัวอย่างที่ 2: พนักงานบริษัท อายุ 39 ปี
หนี้บัตรเครดิต 7 ใบ กับเจ้าหนี้ 5 ราย

SAM เป็นตัวกลางในการเจรจาระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้

- รวมหนี้เป็นค่างเดียว
- ไม่ถูกทวงถามหนี้จากเจ้าหนี้หลายราย
- รับคำแนะนำการปรับโครงสร้างหนี้

2 ข้อเสนอพิเศษ ผ่อนเฉพาะเงินต้น นาน 10 ปี

ลูกหนี้แอปบี ด้วย 2 ข้อเสนอพิเศษ

1. ผ่อนเฉพาะเงินต้น (ยกเว้นดอกเบี้ยค้างเดิมให้ เมื่อผ่อนได้ตามสัญญา)

เงินต้น **233,300** บาท
ดอกเบี้ย ~~59,508~~ บาท

2. ผ่อนต่อเดือนสบาย ๆ สูงสุดถึง 10 ปี
ดอกเบี้ยต่ำ เพียง 4-7% (เทียบกับบัตรเครดิต 18% บัตรกดเงินสด 28%)

2,870 บาท **84** เดือน

1. ผ่อนเฉพาะเงินต้น (ยกเว้นดอกเบี้ยค้างเดิมให้ เมื่อผ่อนได้ตามสัญญา)

เงินต้น **128,000** บาท
ดอกเบี้ย ~~47,112~~ บาท

2. ผ่อนต่อเดือนสบาย ๆ สูงสุดถึง 10 ปี
ดอกเบี้ยต่ำ เพียง 4-7% (เทียบกับบัตรเครดิต 18% บัตรกดเงินสด 28%)

1,300 บาท **120** เดือน

คลินิกแก้หนี้ เป็นโครงการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ปูร่องหน้บัตรใช้คนไทย

การดำเนินงานในระยะต่อไป

ในระยะต่อไป โครงการจะขยายขอบเขตให้สามารถแก้ไขหนี้บัตรที่มีเจ้าหนี้รายเดียว และหนี้บัตรที่อยู่ในกระบวนการของศาลและมีคำพิพากษาแล้ว โดยหลังจากที่ปลดข้อจำกัดเรื่องต่าง ๆ แล้ว โครงการคลินิกแก้หนี้จะสามารถช่วยแก้ปัญหาหนี้บัตรของประชาชนได้ในแทบทุกกลุ่ม นอกจากนี้ ธปท. ผลักดันให้สถาบันการเงินมีโครงการรีไฟแนนซ์หนี้บัตรดีด้วยอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าเดิมจากที่ลูกหนี้ต้องจ่ายดอกเบี้ยสูงถึงร้อยละ 18 หรือ 28 เพื่อลดภาระดอกเบี้ย

ให้แก่ประชาชนที่มีวินัยและประวัติการผ่อนชำระดี ควบคู่กับการสนับสนุนให้ลูกค้านำเงินที่ประหยัดได้จากการรีไฟแนนซ์ไปเก็บออมไว้ นอกจากนี้จะช่วยลดภาระประชาชนแล้ว ยังส่งเสริมการออมสำหรับอนาคตด้วย

การขยายขอบเขตของโครงการแสดงถึงความพยายามของ ธปท. ที่จะช่วยแก้ปัญหาหนี้สินและลดภาระให้คนไทย ซึ่งจะสัมฤทธิ์ผลสูงสุดได้หากประชาชนใช้โอกาสนี้เป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างวินัยทางการเงิน วางแผนชีวิต และใช้จ่ายอย่างเหมาะสม

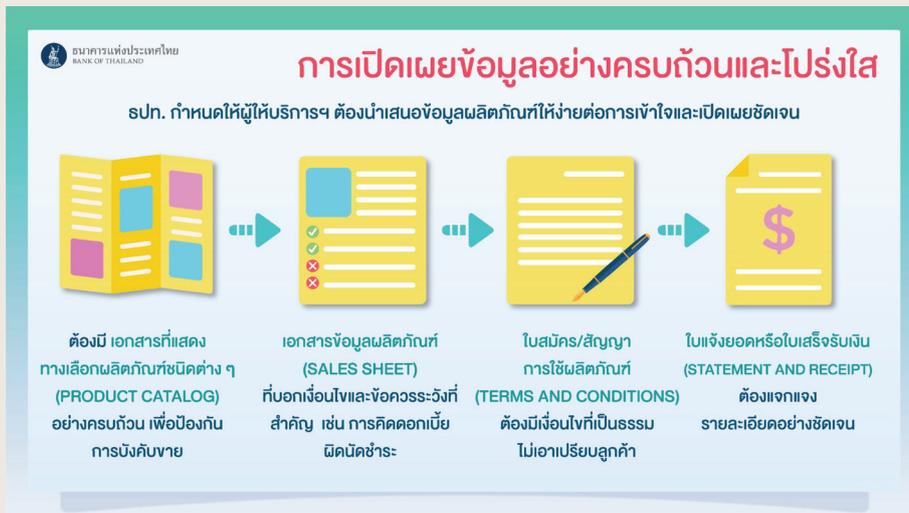
วิวัฒนาการของโครงการคลินิกแก้หนี้

	ระยะที่ 1 เริ่ม 1 มี.ค. 60	ระยะที่ 2 เริ่ม 15 พ.ค. 62	ระยะต่อไป เริ่ม 1 ก.พ. 63
สถาบันการเงินที่ร่วมโครงการ	▪ ธนาคารพาณิชย์	▪ ธนาคารพาณิชย์ ▪ Non-bank	▪ ธนาคารพาณิชย์ ▪ Non-bank ▪ สถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ
คุณสมบัติลูกหนี้	▪ เป็น NPL ก่อนวันที่ 1 พ.ค. 60 ▪ หนี้บัตรที่มีเจ้าหนี้ 2 รายขึ้นไป ▪ ลูกหนี้ไม่ถูกดำเนินคดี	▪ เป็น NPL ก่อนวันที่ 1 ม.ค. 62 ▪ หนี้บัตรที่มีเจ้าหนี้ 2 รายขึ้นไป ▪ ลูกหนี้ไม่ถูกดำเนินคดี + ลูกหนี้คดีดำ	▪ เป็น NPL ก่อนวันที่ 1 ม.ค. 63 ▪ หนี้บัตรทั้งเจ้าหนี้หลายรายและรายเดียว ▪ ลูกหนี้ไม่ถูกดำเนินคดี + ลูกหนี้คดีดำ + คดีแดง

การได้รับบริการทางการเงินที่เป็นธรรม คือสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทย

การได้รับบริการทางการเงินที่เป็นธรรม ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน และเป็นหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ธพท. (พ.ศ. 2560 - 2562) ซึ่งในภาพรวมถือว่ามีความคืบหน้าที่ดีในระดับหนึ่ง คนไทยได้รับบริการทางการเงินที่เป็นธรรมมากขึ้นเมื่อเทียบกับ 3 ปีก่อน ขณะที่ผู้ให้บริการทางการเงิน (ผู้ให้บริการฯ) ใส่ใจและให้ความสำคัญกับงานด้านการให้บริการทางการเงินที่เป็นธรรม (market conduct) มากขึ้น

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธพท.) ได้สร้างระบบการกำกับดูแลการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ โดยสั่งการให้ผู้ให้บริการฯ ยกระดับงาน 9 ด้าน และดำเนินการตรวจสอบอย่างเข้มข้น ต่อเนื่อง ด้วยหลากหลายวิธี เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ให้บริการฯ ได้ขับเคลื่อนอย่างจริงจัง และมีการลงโทษหากไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ผลที่ได้คือ การบังคับขายประกันร่วมกับการให้สินเชื่อที่อยู่อาศัยลดลงมาก จากร้อยละ 67 เหลือร้อยละ 7 ในปี 2561 ยอดการร้องเรียนมาที่ ธพท. ลดลงและได้เปรียบเทียบปรับผู้ให้บริการฯ ที่ไม่ทำตามกฎเกณฑ์ 4 ราย โดยเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ ซึ่งในระยะต่อไปจะมีการเปิดเผยการเปรียบเทียบปรับผู้ให้บริการฯ และเพื่อให้การเสนอขายผลิตภัณฑ์ไม่รบกวนเกินสมควร ธพท. ได้ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) พัฒนาแอปพลิเคชัน “กันกวน” ที่ให้สิทธิผู้ใช้บริการเลือกที่จะไม่รับ (block) หมายเลขโทรศัพท์ที่ไม่ต้องการ เช่น หมายเลขของฝ่ายขายที่รบกวนเกินกว่าเหตุ หมายเลขของผู้ทวงถามหนี้

นอกจากนี้ ธพท. ได้กำหนดให้ผู้ให้บริการฯ เปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา ง่ายต่อการเข้าใจ และโปร่งใส เพื่อให้ลูกค้า

เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ได้ตามความต้องการ เช่น ต้องแสดงเอกสารแสดงทางเลือกผลิตภัณฑ์ (product catalog) โดยไม่บังคับขาย มีเอกสารข้อมูลผลิตภัณฑ์ (sales sheet) ที่บอกเงื่อนไขและข้อควรระวังที่สำคัญ ใบแจ้งยอดหรือใบเสร็จรับเงินต้องแสดงรายละเอียดของรายการต่าง ๆ อย่างชัดเจน รวมทั้งการใช้ช่องทางเว็บไซต์ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) 1213 (www.1213.or.th) เปิดเผยข้อมูลเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ของแต่ละแห่ง ประกอบด้วย เงินฝาก บัตรเดบิต บัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล และสินเชื่อที่อยู่อาศัย เพื่อให้เกิดการแข่งขันเรื่องค่าธรรมเนียม และให้ลูกค้าสามารถเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ รวมถึงเปิดเผยข้อมูลสถิติการร้องเรียน การเปรียบเทียบปรับผู้ให้บริการฯ สถิติระบบสารสนเทศช่องทางที่กระทบต่อบริการสำคัญ เพื่อให้ผู้ให้บริการฯ ปรับปรุงคุณภาพการบริการให้ดีขึ้น โดยครั้งแรกของปี 2562 ปัญหาการร้องเรียนสูงสุด 5 อันดับแรกคือ การโอนเงินและชำระเงิน การให้บริการโดยพนักงานการใช้งานผลิตภัณฑ์หรือระบบ การเสนอขาย และดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียม ตามลำดับ

สำหรับปี 2563 ธพท. จะยกระดับการกำกับดูแลข้อมูล (data governance) อย่างต่อเนื่อง เพื่อคุ้มครองสิทธิในข้อมูล

ความรู้และความสามารถที่จะบริหารจัดการการเงินถือเป็นทักษะชีวิตที่สำคัญ (LIFE SKILL)
การเข้าใจสิทธิและผลิตภัณฑ์ทางการเงิน เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ช่วยให้ประชาชนได้รับบริการที่เป็นธรรม

ส่วนตัวของลูกค้า โดยจะปรับเกณฑ์การขอความยินยอมจากลูกค้าก่อนที่ผู้ให้บริการ จะนำข้อมูลของลูกค้าไปใช้ จากปัจจุบัน แนวปฏิบัติกำหนดให้เมื่อขอความยินยอม หากลูกค้าไม่อนุญาต ต้องปฏิเสธ (opt out) การไม่ตอบเท่ากับตกลง มาเป็นต้องได้รับคำตอบตกลงยินยอมจากลูกค้าก่อน (opt in) รวมทั้งระบุวัตถุประสงค์การนำข้อมูลไปใช้ให้ชัดเจน และหากนำไปใช้เพื่อการตลาดต้องแจ้งชื่อผู้ที่จะนำข้อมูลไปใช้ให้ชัดเจนด้วย รวมทั้งในอนาคต จะมีการใช้ช่องทางการเปรียบเทียบข้อมูล ขับเคลื่อนงาน market conduct มากขึ้น ทั้งในส่วนที่ควรยกย่องและส่งเสริมให้มีมากขึ้น เช่น จำนวนบัญชีเงินฝากพื้นฐานที่ไม่คิดค่าธรรมเนียม หรือผลสำเร็จในการปรับโครงสร้างหนี้ภายใต้โครงการคลินิกแก้หนี้ของสถาบันการเงินแต่ละแห่ง อีกส่วน คือ ผู้ให้บริการฯ ที่สามารถปรับปรุงได้ดีขึ้น เช่น ค่าธรรมเนียมการใช้ผลิตภัณฑ์และบริการ และข้อมูลคุณภาพการให้บริการอื่น ๆ

ขณะเดียวกัน ธปท. ได้สร้างระบบการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนในระยะเวลาที่เหมาะสม โดยกำหนดให้ผู้บริการฯ ต้องประกาศระยะเวลาการแก้ปัญหาบริการสำคัญแต่ละเรื่องอย่างชัดเจน เปิดเผยจำนวนเรื่องร้องเรียนและระยะเวลาการแก้ปัญหาในเว็บไซต์ของแต่ละแห่ง โดยในปี 2562 มีเรื่องร้องเรียนรวมประมาณ 490,000 เรื่อง สามารถแก้ปัญหาได้ภายใน 1 วัน 7 วันและ 30 วัน คิดเป็นร้อยละ 59 ร้อยละ 95 และร้อยละ 99 ตามลำดับ ซึ่งช่วยให้ประชาชนทราบว่าปัญหาใดที่ผู้ให้บริการฯ สามารถยุติได้อย่างรวดเร็ว เช่น ครั้งแรกของปี 2562 เรื่องร้องเรียนที่ยุติได้เร็วภายใน 1 วัน จะเป็นผลิตภัณฑ์บัตรเครดิต โอนเงินและชำระเงิน และสินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นหลักประกัน ส่วนที่ใช้เวลานานกว่า 30 วัน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ประกันภัย สินเชื่อบ้านแลกเงิน ผลิตภัณฑ์กองทุนรวม เพราะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ซับซ้อน อย่างไรก็ตาม ผู้ให้บริการทั้งระบบสามารถ

ยุติเรื่องร้องเรียนได้ภายใน 30 วัน และหากปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไข ประชาชนสามารถร้องเรียนผ่านช่องทาง ศคช. 1213 โดยตั้งแต่ปี 2560 - ปี 2562 มีเรื่องร้องเรียนผ่าน ศคช. รวม 4,353 เรื่อง

ธปท. ยังได้มีการให้ความรู้ และคำปรึกษาทางการเงินในหลายมิติ เช่น การออม เรื่องควรรู้เมื่อขอสินเชื่อบ้านหรือเช่าซื้อ รวมทั้งเตือนภัยการหลอกหลวงทางการเงินที่ยังพบเห็นทั่วไป เช่น หลอกหลวงการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนสูงเกินจริง แชร์ลูกโซ่ การหลอกหลวงเอาข้อมูลส่วนบุคคลไปทำธุรกรรม โดยในครั้งแรกของปี 2562 พบว่า ภัยทางการเงินส่วนใหญ่มาในรูปแบบภัยทางออนไลน์ ผ่าน Facebook หรืออีเมล เช่น หลอกให้นำเงินมาลงทุนโดยอ้างว่าจะได้รับผลตอบแทนสูง หลอกว่าจะช่วยให้ได้สินเชื่อแล้วขอเก็บค่าธรรมเนียม หลอกจบบัตรหายแล้วขอให้โอนเงินให้ หลอกให้ชำระค่าสินค้าแต่ไม่ส่งสินค้าให้ ปลอมแปลงอีเมลหรือเว็บไซต์เพื่อขอข้อมูลส่วนบุคคล

การปรับปรุงการแก้ปัญหาหนี้ จะเป็นงานที่ ธปท. ให้ความสำคัญมากขึ้น ส่วนหนึ่งจากจำนวนข้อร้องเรียนและคดีในชั้นศาลที่เพิ่มขึ้นมาก ประกอบกับปัญหาหนี้ครัวเรือนที่รุนแรงภายใต้ภาวะเศรษฐกิจที่ท้าทายมากขึ้น การที่เจ้าหนี้ลูกหนี้สามารถหาข้อยุติร่วมกันในการจัดการหนี้ได้จะเป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม โดยเฉพาะปัญหานี้บัตรเครดิต บัตรกดเงินสด และหนี้ของ SME ปัจจุบันโครงการคลินิกแก้หนี้ได้ขยายขอบเขตจากหนี้ที่มีเจ้าหนี้หลายแห่ง ให้สามารถแก้หนี้ที่มีเจ้าหนี้รายเดียว และในต้นปี จะขยายรวมไปถึงหนี้บัตรที่อยู่ในการบวนการของศาล ส่วนนี้ SME จะมุ่งช่วยเหลือลูกหนี้ที่ยังผ่อนชำระปกติ เพื่อป้องกันไม่ให้กลายเป็นหนี้เสีย

Fin. ดี Happy Life!!!

มุ่งสร้างทัศนคติและพฤติกรรมทางการเงินที่ดีแก่กลุ่มวัยทำงาน

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ดำเนินโครงการให้ความรู้ทางการเงินแก่กลุ่มคนรุ่นใหม่ มาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนอกจากการทำงานกับกลุ่มนักศึกษาอาชีวศึกษาในโครงการ Fin. ดี We Can Do!!! ตั้งแต่ปี 2561 แล้ว ธปท. ยังได้ริเริ่มโครงการ Fin. ดี Happy Life!!! เพื่อสร้างทักษะทางการเงินให้แก่ประชาชนกลุ่มวัยทำงานในปี 2562 อีกด้วย

การอบรม Train the Trainers โครงการ Fin. ดี Happy Life!!! เมื่อเดือนพฤษภาคม 2562

สิ่งสำคัญที่ ธปท. ได้เรียนรู้จากการศึกษาและทำงานด้านการส่งเสริมความรู้ทางการเงินประการหนึ่งคือ การสร้างทัศนคติและปรับพฤติกรรมทางการเงินเพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีสุขภาพทางการเงินที่ดีถือเป็นความท้าทายของโครงการที่ต้องทำมากกว่าเพียงการบอกกล่าวว่าจะทำอะไรและได้อย่างไร

ดังนั้น กิจกรรมกระตุ้นพฤติกรรมออมจึงเป็นหนึ่งในเครื่องมือ (tool) ที่ถูกเลือกมาใช้เพื่อช่วยให้ทุกคนสามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินในชีวิต รวมทั้งการกระตุ้นด้วยการที่ทุกคนลงมือทำไปพร้อมกันและกิจกรรมเสริมที่สร้างสรรค์โดยทีม Fin. Trainer ของหน่วยงานในโครงการ Fin. ดี Happy Life!!! ล้วนเป็นแรงสนับสนุนการสร้างสภาพแวดล้อมด้านการเงินที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่กลายเป็น “นิสัย” ที่จะช่วยเป็นภูมิคุ้มกันทางการเงินไปตลอดชีวิต

กระปุกออมสินของ ธปท. เป็นอุปกรณ์พื้นฐานที่ใช้สำหรับกิจกรรม “เปิดกระปุกเงินออม” โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างทัศนคติใหม่ว่าการออมเงินเป็นสิ่งที่ทำได้และเป็น

ไปได้โดยการลงมือออมอย่างมีเป้าหมาย จากเดิมที่หลายคนมักคิดว่าตนเองไม่สามารถออมเงินได้ด้วยเหตุต่าง ๆ เช่น มีรายจ่ายมาก รายได้น้อย ครอบครัวยังมีฐานะยากจน และเรียนรู้จากประสบการณ์จริงในการออมเงินในกระปุก (ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถใช้วิธีการอื่นได้ เช่น เปิดบัญชีแยกจากบัญชีเงินเดือนสำหรับออมเงินโดยเฉพาะ เปิดบัญชีเพื่อลงทุนอย่างสม่ำเสมอในกองทุนรวม) ซึ่งแต่ละคนจะต้องระบุว่า “จะออมเงินไปเพื่ออะไร” แต่หากยังไม่มีเป้าหมายใด ๆ แน่نون ก็ขอให้ระบุว่า “เงินออมเพื่อฉุกเฉิน” ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้คนรอดพ้นวิกฤตทางการเงินที่มักจะมาโดยไม่ทันตั้งตัว โดยในช่วงตั้งเป้าหมาย Fin. Trainer มีส่วนสำคัญในการทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการ “มองเห็นปลายทาง” เช่น การยกตัวอย่างจากเรื่องราวจริงหลายเรื่องของชีวิตคนอื่นในเรื่องปัญหาหนี้สินล้มพันตัว สถานการณ์ชีวิตหลังเกษียณทั้งที่มีและไม่มีเงินพอใช้

การทอเวลา 4 - 6 เดือนช่วยสร้างพฤติกรรมทางการเงินที่ดีทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้จากการลงมือทำจริง และสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ โดยทุกครั้งที่ครบ

รอบ 1 เดือน ผู้เข้าร่วมโครงการก็จะเห็นผลสำเร็จของตนเอง จากยอดเงินที่ออมได้ในกระปุก ซึ่งพบว่าผู้ที่ออมเงินได้สูงสุดในหลายหน่วยงานมักเป็นผู้ที่ตั้งเป้าหมายเกี่ยวกับอนาคตของบุตรหลาน นอกจากนี้ ยังมีเป้าหมายอื่น ๆ ที่น่าสนใจ เช่น เกษียณอายุ ปลดหนี้ สร้างบ้าน ไปจนถึงการได้ทำสิ่งที่ตนเองชอบ อาทิ ตัวคอนเสิร์ต เกม การท่องเที่ยว ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นที่จะได้เห็นการทวนกระแสวิถีจัดการค่าใช้จ่ายไปสู่การออมก่อนใช้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มคนรุ่นใหม่อีกด้วย ผู้เข้าร่วมโครงการคนหนึ่งกล่าวด้วยประกายตาที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความมุ่งมั่นว่า "หนูไม่เคยคิดว่าจะเก็บเงินได้เลย หนูจะออมตลอดไป"

นอกจากการลงมือทำของแต่ละคน ปัจจัยสำคัญอีกประการที่เป็นการกระตุ้นพฤติกรรม คือการสร้างบรรยากาศในหน่วยงาน ด้วยกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อเปลี่ยนการออมที่หลายคนเห็นเป็นเรื่องน่าเบื่อให้มีความสนุกสนานมากขึ้น เช่น การนำงานบุญ

มาประยุกต์ด้วยการรวมกลุ่มกันตั้งกองผ้าป่าเงินออมที่มีกติกาว่า ใครอยากใช้จ่ายฟุ่มเฟือยหรืออยากชื้อหวย ให้ตัดใจเอาเงินใส่ซองเขียนชื่อตัวเองมาปักไว้ที่กองผ้าป่า พอครบ 3 เดือนก็นำยอดรวม แล้วตกลงกันว่าจะนำเงินไปทำอะไร เช่น คืนเจ้าของให้ไปต่อยอดเงินออม ถือว่าทำบุญกับตัวเอง หรือเอาเงินไปทอดผ้าป่าที่วัดหรือทำบุญอื่น ๆ และการใช้วีกระบุประจำสัปดาห์ผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียของหน่วยงานก็เป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นการออมได้ดีเช่นกัน

เรื่องราวที่กล่าวมานี้อาจจะเป็นเพียงบางส่วนของโครงการและส่วนเล็ก ๆ ของประเทศ แต่เชื่อว่าหากเปรียบโครงการเหมือนการโยนหินลงไปในน้ำ เมื่อน้ำเกิดกระเพื่อมเพราะแรงจากหิน ก็จะส่งต่อไปในวงกว้างที่สอง สาม สี่ ไปเรื่อย ๆ จนเต็มแม่น้ำ ซึ่ง ธพท. มุ่งมั่นที่จะสร้างทัศนคติและพฤติกรรมทางการเงินที่ดีแก่กลุ่มวัยทำงานอย่างต่อเนื่องต่อไป

7. การเป็นตัวแทนของประเทศไทย ในองค์กรและเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ

ความผันผวนของเศรษฐกิจการเงินโลกในปี 2562 เพิ่มสูงขึ้นจากปัจจัยต่าง ๆ ทำให้ความร่วมมือในกลุ่มธนาคารกลาง และองค์กรระหว่างประเทศมีความสำคัญยิ่งขึ้น เพื่อสร้างความเข้มแข็งและรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจการเงินให้พร้อมรับความท้าทาย รวมทั้งดูแลและพัฒนาให้ระบบการเงินมีประสิทธิภาพ ในปี 2562 ผู้ว่าการและผู้บริหารของ ธปท. ได้หารือและแลกเปลี่ยนความเห็นเชิงนโยบายกับผู้แทนธนาคารกลางและองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอผ่านเวทีภายใต้กรอบความร่วมมือในระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับทวิภาคี สรุปได้ดังนี้

7.1 การเป็นสมาชิกในกรอบความร่วมมือระดับโลก และระดับภูมิภาค

7.1.1 สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน (Association of Southeast Asian Nations: ASEAN) ในโอกาสที่ไทยเป็นประธานอาเซียนในปี 2562 ธปท. กระทรวงการคลัง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในภาคการเงินได้ร่วมกันกำหนดประเด็นที่ไทยให้ความสำคัญในฐานะประธานอาเซียน (Chair's Priorities) 3 หมวดหลัก ได้แก่ (1) ความเชื่อมโยง (connectivity) เน้นการพัฒนาความเชื่อมโยงระบบการชำระเงินและบริการทางการเงิน (2) การสร้างภูมิคุ้มกัน (resilience) เน้นการสร้างกรอบความมั่นคงปลอดภัยทาง

ไซเบอร์ (cybersecurity framework) เพื่อมุ่งสู่ดิจิทัลอาเซียน (digital ASEAN) และ (3) ความยั่งยืน (sustainability) เพื่อส่งเสริมให้ภาคการเงินมีแนวปฏิบัติเพื่อตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (sustainable finance) และสนับสนุนการเข้าถึงบริการทางการเงิน (financial inclusion) โดยมีการประชุมที่สำคัญ คือ การประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและผู้ว่าการธนาคารกลางอาเซียน (ASEAN Finance Ministers' and Central Bank Governors' Meeting: AFMGM) เมื่อเดือนเมษายน 2562 ณ จังหวัดเชียงราย นอกจากนี้ ที่ประชุมได้ติดตามการดำเนินงานตามแผนงานของคณะทำงานต่าง ๆ ด้านการเงินการคลังอาเซียน โดยมีความคืบหน้าที่สำคัญ ได้แก่

การประชุมผู้ว่าการธนาคารกลางอาเซียน

3 ประเด็นสำคัญ
การประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียน
(ASEAN Finance Ministers' Meeting : AFMM) ครั้งที่ 23
และการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและผู้ว่าการธนาคารกลางอาเซียน
(ASEAN Finance Ministers' and Central Bank Governors' Meeting : AFMGM) ครั้งที่ 5
2 - 5 เมษายน 2562 ณ จังหวัดเชียงใหม่

ความเชื่อมโยง (Connectivity)

- พัฒนาความเชื่อมโยงระบบการชำระเงินและบริการทางการเงิน
- สนับสนุนการค้าการลงทุนในภูมิภาค

ความยั่งยืน (Sustainability)

- ผลักดันให้การพัฒนที่ยั่งยืนในภาคการเงิน (Sustainable Finance) เป็นวาระสำคัญของอาเซียน
- ส่งเสริมให้ภาคการเงินมีแนวปฏิบัติเพื่อตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)
- สนับสนุนการเข้าถึงบริการทางการเงิน (Financial Inclusion)

การรับมือกับภัยคุกคาม (Resilience)

- เสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity Framework) และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว
- ส่งเสริมความร่วมมือด้านการกำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset Oversight)

#ASEAN2019 ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเป็นประธานอาเซียนของไทยในปี 2562 ได้ที่ www.asean2019.go.th   ASEAN2019TH

(1) การเปิดเสรีการค้าบริการทางการเงิน ซึ่งช่วยเพิ่มการแข่งขันและผลักดันให้สถาบันการเงินในอาเซียนสามารถให้บริการระหว่างกันและมีผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ดียิ่งขึ้น อาเซียนได้ลงนามในข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินฉบับที่ 8 ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS) โดยในส่วนของภาคธนาคาร ได้บรรลุผลการเจรจาทวิภาคีเพื่อจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ระหว่างไทยและมาเลเซีย (QABs) ไว้ด้วยเพื่อให้มีผลบังคับใช้ทางกฎหมาย ซึ่งนอกจากจะช่วยเพิ่มการแข่งขันในระบบธนาคารพาณิชย์ไทยซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการในประเทศ ทั้งในการนำเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ และการพัฒนาคุณภาพการให้บริการแล้ว ยังช่วยเปิดโอกาสให้ธนาคารพาณิชย์ของทั้งสองประเทศเข้าสู่ตลาดระหว่างกันได้บนหลักการต่างตอบแทน และมีความยืดหยุ่นในการประกอบธุรกิจมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ปัจจุบันอาเซียนอยู่ระหว่างการเจรจาข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินฉบับที่ 9 ภายใต้ AFAS

นอกจากนี้ ยังมีการลงทุนในความตกลงด้านการค้าบริการฉบับใหม่ของอาเซียน (ASEAN Trade in Services

Agreement: ATISA) เมื่อเดือนเมษายน 2562 และอยู่ระหว่างรอประเทศสมาชิกให้สัตยาบันต่อความตกลงก่อนที่จะมีผลบังคับใช้ ซึ่งความตกลงฉบับนี้จะยกระดับการเปิดเสรีของอาเซียนให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้น ครอบคลุมทุกสาขาบริการ ส่งเสริมความโปร่งใส และสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนต่างชาติในภาคบริการยิ่งขึ้น

(2) การเปิดเสรีบัญชีเงิน เพื่อให้ประชาชนและนักลงทุนในแต่ละประเทศสามารถไปลงทุนในประเทศอื่นในภูมิภาคได้สะดวกขึ้น โดยอาเซียนได้ร่วมกันจัดทำแผนการเปิดเสรีบัญชีเงินเคลื่อนย้ายของสมาชิกตามความพร้อมของแต่ละประเทศ และมีกลไกวัดระดับการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายเงินทุน ติดตามภาวะเงินทุนเคลื่อนย้ายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของประเทศสมาชิกในการดูแลเงินทุนเคลื่อนย้าย รวมทั้งส่งเสริมการใช้เงินสกุลท้องถิ่นในการชำระธุรกรรมเพื่อสนับสนุนการค้าและการลงทุนโดยตรงในภูมิภาค โดยได้จัดทำแนวทางการจัดตั้งกลไกการชำระเงินสกุลท้องถิ่นระหว่างสมาชิก เพื่อเพิ่มทางเลือกให้แก่ภาคเอกชนในการบริหารรายได้และต้นทุนจากผลของอัตราแลกเปลี่ยนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งช่วยอำนวยความสะดวกในการการค้าระหว่างประเทศ

ธนาคารแห่งประเทศไทยกับการส่งเสริม ความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียนอย่างยั่งยืน

การประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและผู้ว่าการธนาคารกลางอาเซียน ครั้งที่ 5

ในวาระที่ประเทศไทยดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนในปี 2562 ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้มุ่งส่งเสริมความร่วมมือภาคการเงินให้สอดคล้องกับแนวคิดหลักที่รัฐบาลไทยได้ประกาศไว้ คือ “ร่วมมือ ร่วมใจ ก้าวไกล ยั่งยืน” ที่เน้นผลลัพธ์การทำงาน 3 ด้าน คือ

ด้านแรก “ความเชื่อมโยง” โดยมีการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเงินเข้ามาช่วยให้ระบบการชำระเงินอาเซียนเชื่อมโยงกันมากขึ้น (ASEAN Payment Connectivity) โดยเฉพาะการชำระเงินและโอนเงินระหว่างประเทศ ด้วยการใช้มาตรฐานการชำระเงินที่สอดคล้องและเชื่อมต่อกันได้อย่าง QR code เพื่อช่วยให้ภาคธุรกิจและประชาชนสามารถใช้บริการชำระเงินและโอนเงินด้วยต้นทุนที่ถูกลงและสะดวกมากขึ้น

ปัจจุบัน ไทยมีการชำระเงินระหว่างประเทศด้วย QR code กับประเทศสิงคโปร์ สปป. ลาว และกัมพูชา และการโอนเงินระหว่างประเทศด้วยเทคโนโลยีบล็อกเชน หรือ Application Programming Interface (API) กับประเทศอินโดนีเซีย สปป. ลาว เมียนมา สิงคโปร์ มาเลเซีย และฟิลิปปินส์

คนไทยและประเทศไทยจะได้ประโยชน์จากค่าธรรมเนียมโอน/รับโอนเงินที่ถูกลง และได้รับการบริการที่ตรงกับความต้องการมากขึ้น

ส่งเงินกลับบ้าน

จ่ายค่าซื้อขายสินค้าและบริการ

รับโอนค่าสินค้าและบริการ

คนไทยที่ทำงานในต่างประเทศ และแรงงานต่างด้าวในไทย

ประชาชนที่ค้าขายตามแผงขายคนและดินทางต่างประเทศ

ผู้ประกอบการ SMEs ด้านการท่องเที่ยว โรงแรม รวมถึงธุรกิจ อี-คอมเมิร์ซ

ส่งเสริมธุรกรรมทางการเงินของประชาชน และธุรกิจให้สะดวก คล่องตัว ปลอดภัย

ขณะเดียวกัน ธปท. ธนาคารกลางอินโดนีเซีย ธนาคารกลาง มาเลเซีย และธนาคารกลางฟิลิปปินส์ ได้แสดงเจตจำนงที่จะ ส่งเสริมกลไกชำระเงินสกุลท้องถิ่นระหว่างกัน เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า การลงทุน ลดต้นทุน และความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน นอกจากนี้ อาเซียนยังได้จัดทำกรอบแนวทางการ ส่งเสริมให้การชำระเงินรายย่อยระหว่างประเทศสมาชิกสามารถ เชื่อมต่อกันได้โดยปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ (ASEAN Payments Policy Framework for Cross-border Real-Time Retail Payments) รวมทั้งจัดทำแนวทางการสนับสนุน การจัดตั้งกลไกการชำระเงินสกุลท้องถิ่นระหว่างประเทศใน อาเซียน เพื่อให้สมาชิกใช้เงินสกุลท้องถิ่นในการชำระธุรกรรม การค้าและการลงทุนโดยตรงระหว่างกันมากขึ้น

ด้านต่อมาคือ “การสร้างภูมิคุ้มกัน” เพื่อให้ระบบการเงิน ของภูมิภาคมีเสถียรภาพและปลอดภัย อย่างไรก็ตาม ปัญหาเสถียรภาพระบบการเงินอาจไม่ได้มาในรูปแบบเดิม ความเสี่ยงจาก “ภัยคุกคามทางไซเบอร์” ทวีความสำคัญมากขึ้น เมื่อโลกการเงินเข้าสู่ยุคดิจิทัล ธปท. จึงได้ร่วมกับธนาคาร อาเซียน ผลักดันให้เกิดเครือข่ายการแลกเปลี่ยนข้อมูลทาง ไซเบอร์ในภาคการเงินที่มีประสิทธิภาพ ทั้งการพัฒนาเครือข่าย กลไกการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางไซเบอร์ (Cybersecurity Resilience and Information Sharing Platform: CRISP) ระหว่างธนาคารกลางในอาเซียน และการสนับสนุนให้หน่วยงาน กำกับดูแลทางการเงินในอาเซียน เข้าร่วมกลุ่ม Central Bank, Regulator and Supervisory Entities (CERES) ซึ่งเป็น กลุ่มความร่วมมือของผู้กำกับดูแลในภาคการเงินทั่วโลกในการ แลกเปลี่ยนข้อมูลภัยไซเบอร์

รวมทั้ง ธปท. ยังเป็นเจ้าภาพจัดหลักสูตร “ASEAN Financial Regulator’ Program on Cyber Resilience” สำหรับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากร หน่วยงานกำกับดูแลทางการเงินให้เข้าใจถึงความเสี่ยงของ ภัยคุกคามทางไซเบอร์ และแนวทางป้องกันภัยไซเบอร์ อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการสร้างเครือข่ายในการ รับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ในภูมิภาค

การประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และผู้ว่าการธนาคารกลางอาเซียน ครั้งที่ 5
ระหว่างวันที่ 2-5 เมษายน 2562 ณ จังหวัดเชียงราย

ประเด็นสำคัญที่จะหารือ

ASEAN's Payment Connectivity
การเชื่อมโยงระบบการชำระเงินอาเซียน

Sustainable Banking
การธนาคารเพื่อความยั่งยืน

Local Currency
การสนับสนุนการใช้เงินสกุลท้องถิ่น

Cyber Security
การเตรียมพร้อมเรื่องภัยไซเบอร์

ด้านสุดท้าย คือ “ความยั่งยืน” โดยมีเป้าหมายให้สถาบัน การเงินและตลาดตราสารต่าง ๆ ที่เป็นตัวกลางทางการเงิน ทำหน้าที่จัดสรรเงินทุนไปสู่ภาคธุรกิจ ที่เน้นการเติบโตอย่างยั่งยืน ของธุรกิจและสังคมในระยะยาวมากกว่าผลตอบแทนระยะสั้น รวมทั้งสร้างภาวะแวดล้อมที่เอื้อให้สังคมพัฒนาได้ยั่งยืน

ปี 2562 ธปท. มีแนวคิดที่จะยกระดับความร่วมมือ การเงินการธนาคารที่ยั่งยืนในภูมิภาคอาเซียน เพื่อให้อาเซียน ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการดำเนินธุรกิจ ภายใต้แนวคิดการเงินเพื่อความยั่งยืน และร่วมผลักดันให้เกิด การจัดตั้งคณะทำงานศึกษาบทบาทของธนาคารกลางในการดูแล ความเสี่ยงที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศต่อเสถียรภาพเศรษฐกิจและระบบการเงิน (Task Force on the Roles of ASEAN Central Banks in Addressing Climate and Environment-related Risks)

(3) การพัฒนาระบบการชำระเงิน เพื่อให้ประชาชนในภูมิภาคสามารถชำระเงินข้ามประเทศได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีค่าใช้จ่ายที่ถูกลง ผ่านการสนับสนุนการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินรายย่อย อาทิ การจัดทำแนวทางส่งเสริมประเทศสมาชิกในการเชื่อมโยงการโอนเงินรายย่อยระหว่างกัน เพื่อให้ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ และมีกลไกการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม และการศึกษาความเป็นไปได้เพื่อเตรียมพร้อมรองรับการเชื่อมโยงระบบพร้อมเพย์ของไทยและ PayNow ของสิงคโปร์ ซึ่งจะเป็แนวทางในการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินในภูมิภาคต่อไป

(4) การส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงิน เพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้มากขึ้น ผ่านการจัดทำแนวปฏิบัติแผนพัฒนาการเข้าถึงบริการทางการเงินเพื่อเป็นแนวทางของประเทศสมาชิกในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สนับสนุนนวัตกรรมทางการเงิน และเพิ่มช่องทางการเข้าถึงบริการทางการเงิน รวมถึงอยู่ระหว่างจัดทำแนวนโยบายส่งเสริมความรู้ทางการเงินและการคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศสมาชิก นอกจากนี้ ยังมี การแลกเปลี่ยนความรู้ทางการเงินระหว่างประเทศสมาชิกผ่าน Working Committee on Financial Inclusion (WC-FINC) Portal ด้วย

(5) การสนับสนุนการเงินที่ยั่งยืน เพื่อให้ภาคการเงินคำนึงถึงการเติบโตอย่างยั่งยืนของธุรกิจและสังคมในระยะยาว ธนาคารกลางอาเซียนจึงผลักดันให้มีการศึกษาบทบาทของธนาคารกลางในการดูแลสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกเพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนระบบการเงินสีเขียว

(6) การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางไซเบอร์ ธนาคารกลางอาเซียนได้ร่วมกันจัดตั้งกลไกในการแลกเปลี่ยนข้อมูลภัยไซเบอร์ และขยายเครือข่ายบุคลากรทางไซเบอร์ระหว่างธนาคารกลางอาเซียน Cybersecurity Resilience and Information Sharing Platform (CRISP) รวมถึงมีการจัดหลักสูตรร่วมกันทั้งสำหรับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการเพื่อยกระดับความสามารถในการจัดการภัยไซเบอร์ในภาคการเงิน

7.1.2 สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี (ASEAN+3) ในปี 2562 ธปท. และกระทรวงการคลังทำหน้าที่เป็นประธานในกรอบความร่วมมือ ASEAN+3 ร่วมกับธนาคารกลางและกระทรวง

การประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและผู้ว่าการธนาคารกลาง ASEAN+3 ครั้งที่ 29

การคลังแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยในปีนี้ประเทศสมาชิกเห็นชอบร่วมกันให้มีการลงนามร่างความตกลงมาตรการริเริ่มเชียงใหม่ไปสู่การเป็นพหุภาคี (Chiang Mai Initiative Multilateralisation Agreement: CMIM Agreement) ฉบับปรับปรุง ที่ได้ทบทวนแนวปฏิบัติของกลไก CMIM เพื่อให้กลไกมีประสิทธิภาพมากขึ้น และพร้อมใช้งานเมื่อมีความจำเป็น นอกจากนี้ ยังมีการทดสอบความพร้อมด้านปฏิบัติการของกลไก CMIM ด้วยการทดสอบเบิกถอนเงินจริงระหว่างกันเป็นครั้งแรกและประสบความสำเร็จด้วยดี สะท้อนให้เห็นความร่วมมือของทั้งกลไก CMIM และประเทศสมาชิก นอกจากนี้ ประเทศสมาชิกร่วมกับสำนักงานวิจัยเศรษฐกิจมหภาคของภูมิภาคอาเซียน+3 (ASEAN+3 Macroeconomic Research Office: AMRO) ได้ปรับปรุงเครื่องมือประกอบการตัดสินใจให้ความช่วยเหลือทางการเงินภายใต้กลไก CMIM รวมถึงติดตามและประเมินภาวะเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกในสถานการณ์ปกติอีกด้วย

7.1.3 ธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก (The Executives' Meeting of East Asia-Pacific Central Banks: EMEAP⁶) ในปีนี้ สมาชิก EMEAP เน้นหารือถึงความท้าทายในการดำเนินนโยบายการเงินภายใต้ความกังวลและความไม่แน่นอนจากสงครามการค้า การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจการเงินโลก และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการเงิน ซึ่งรวมถึงการหารือ

⁶สมาชิก EMEAP ประกอบด้วยธนาคารกลาง 11 แห่ง ได้แก่ ออสเตรเลีย จีน ฮังกิง อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ มาเลเซีย นิวซีแลนด์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย

แนวทางการกำกับดูแลสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง เพื่อใช้สำหรับธุรกรรมรายย่อย ความสำคัญของการบริหารความเสี่ยงและศึกษาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่จะมีผลต่อการดำเนินนโยบายการเงิน การกำกับดูแลภาคการเงิน และการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ รวมถึงหารือแนวทางการร่วมมือในการพัฒนาระบบกำกับดูแลภาคการเงินระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดการแสวงหาประโยชน์จากความแตกต่างของมาตรฐานการกำกับดูแล

7.1.4 ความร่วมมือระหว่างธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South-East Asian Central Banks Research and Training Centre: SEACEN⁷) ในการประชุมสภาผู้ว่าการ SEACEN ได้พิจารณาแผน 3 ปีของ SEACEN (พ.ศ. 2563 - 2566) เพื่อพัฒนาให้ SEACEN เป็นที่ยอมรับในการเป็นผู้นำทางความคิดด้านเศรษฐกิจการเงินในภูมิภาค ผ่านการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดหลักสูตรอบรมและการสัมมนาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการศึกษาวิจัยที่จะช่วยสนับสนุนการดำเนินนโยบายของประเทศสมาชิกตามบริบทของประเทศในภูมิภาคเอเชีย นอกจากนี้ ผู้ว่าการ ธปท. ได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการสัมมนาประจำปี ภายใต้หัวข้อ

“Data and Technology: Embracing Innovation” ซึ่งให้ความสำคัญกับการให้ธนาคารกลาง หน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง และภาคธุรกิจการเงิน ร่วมกันส่งเสริมการกำกับดูแลข้อมูล (data governance) ที่ดี รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพและความมั่นคงปลอดภัยของเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นของประชาชน อันจะนำไปสู่การส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ในอนาคต

7.1.5 ธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (Bank for International Settlements: BIS) ธปท. ได้แลกเปลี่ยนมุมมองและประสบการณ์ด้านการดำเนินนโยบายด้านต่าง ๆ กับผู้ว่าการธนาคารกลางสมาชิกทั่วโลก ในการประชุมประจำปี 2562 (Annual General Meeting) และการประชุม Bi-monthly Meeting ของ BIS เป็นประจำ ในประเด็น อาทิ กรอบการดำเนินนโยบายการเงินของกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่ การประเมินความเสี่ยงและพฤติกรรมกรรมการลงทุนที่แสวงหาผลตอบแทนที่สูงขึ้นในภาคการเงิน ผลกระทบจากกระแสเงินทุนเคลื่อนย้าย ปัจจัยที่ส่งผลให้อัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำต่อเนื่องยาวนานและนัยยะในการดำเนินนโยบายการเงิน รวมถึงการเข้าถึงบริการทางการเงินและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินดิจิทัล

การจัดอบรมด้าน cybersecurity ให้แก่ประเทศอาเซียน

⁷สมาชิก SEACEN ประกอบด้วยธนาคารกลาง 19 แห่ง ได้แก่ บรูไน กัมพูชา จีน ฮังกอน อินเดีย อินโดนีเซีย เกาหลีใต้ สเปน. ลาว มาเลเซีย มองโกเลีย เมียนมา เนปาล ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ศรีลังกา ปาปัวนิวกินี ไต้หวัน ไทย และเวียดนาม

นอกจากนี้ นับตั้งแต่ปี 2560 ผู้ว่าการ ธปท. ทำหน้าที่ประธานการประชุมกลุ่มย่อยภายใต้กรอบ BIS สองกลุ่ม ได้แก่ (1) Asian Consultative Council (ACC)⁸ ซึ่งเป็นเวทีให้ธนาคารกลางในภูมิภาคให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อการให้บริการทางการเงินและแผนงานวิจัยของสำนักงาน BIS ประจำภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และ (2) Central Bank Governance Group (CBGG)⁹ ซึ่งเป็นเวทีหารือประเด็นเกี่ยวกับธรรมาภิบาลของธนาคารกลาง อันจะช่วยยกระดับการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อาทิ ความเป็นอิสระในการดำเนินนโยบายของธนาคารกลาง การบริหารทรัพยากรบุคคล และงานวิจัยของธนาคารกลาง

7.1.6 กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) ธปท. มีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นต่อนโยบายของ IMF อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งในปีนี้ ธปท. เป็นผู้แทนของกลุ่มออกเสียงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้¹⁰ ในคณะกรรมการ International Monetary and Financial Committee (IMFC) โดย ธปท. ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับการให้คำแนะนำเชิงนโยบายของ IMF และการดำเนินงานในประเด็นสำคัญดังนี้ (1) ประเทศสมาชิกควรมีความยืดหยุ่นในการดำเนินนโยบายและสามารถใช้นโยบายแบบผสมผสาน (policy mix) เพื่อดูแลเสถียรภาพที่เหมาะสมกับสถานการณ์โครงสร้างเศรษฐกิจ และปัจจัยเฉพาะที่ต่างกันในแต่ละประเทศ โดย IMF ควรให้คำแนะนำเชิงนโยบายตั้งอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจการส่งเสริมซึ่งกันและกัน (complementarity) ระหว่างนโยบายและเครื่องมือต่าง ๆ มากขึ้น (2) การประเมิน External Balance Assessment ที่ไม่ควรนำไปสู่การแปลความว่าต้องใช้อัตราแลกเปลี่ยนเป็นเครื่องมือหลักในการแก้ปัญหา current account imbalances แต่ควรให้น้ำหนักกับความเชื่อมโยงกับนโยบายอื่น ๆ และประเด็นเชิงโครงสร้างของประเทศมากขึ้น

และ (3) การเปลี่ยนแปลง digital revolution ได้เพิ่มความท้าทายต่อการดำเนินนโยบายของประเทศสมาชิก ซึ่ง IMF ควรพัฒนาองค์ความรู้เพื่อสามารถให้คำแนะนำที่คำนึงถึงประเด็นดังกล่าวมากขึ้น และสามารถให้ความช่วยเหลือทางวิชาการได้ เช่น การวัดขนาด digital economy เพื่อเก็บข้อมูลสถิติสำหรับ GDP และดุลการชำระเงิน หรือผลกระทบต่อช่องทางการส่งผ่านนโยบายการเงินเมื่อเศรษฐกิจการเงินในโลกดิจิทัลมีความสำคัญมากขึ้น เป็นต้น

นอกจากนี้ ในปี 2562 ธปท. ยังได้เป็นเจ้าภาพร่วมกับ IMF ในงานสัมมนานานาชาติระดับสูงซึ่งจัดขึ้นที่ ธปท. ได้แก่ (1) งาน BOT-IMF High-Level Conference on “Balancing Fintech Opportunities and Risks: Implementing the Bali Fintech Agenda” ในวันที่ 11 - 12 มิถุนายน 2562 ซึ่ง IMF ได้รับฟังแนวคิดจากองค์กรกำกับดูแลและผู้ร่วมตลาดที่เกี่ยวข้องในภูมิภาคเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพัฒนาการด้าน FinTech ให้มากที่สุด ขณะที่ยังสามารถกำกับดูแลความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม และ (2) งาน BOT-IMF High-Level International Conference on “Emerging Markets in the New Normal: Dealing with Rising Domestic Leverage and the International Financial Cycles” ในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2562 ซึ่งเป็นเวทีแลกเปลี่ยนมุมมองด้านนโยบายเศรษฐกิจการเงินและการให้คำแนะนำเชิงนโยบายของ IMF ต่อการดำเนินนโยบายการเงินและนโยบายดูแลและป้องกันความเสี่ยงเชิงระบบ (macroprudential policy) เพื่อรองรับปัญหาในระดับพื้นที่สูงขึ้นท่ามกลางวัฏจักรการเงินโลกที่เปลี่ยนแปลงไป โดย Ms. Kristalina Georgieva กรรมการจัดการคนใหม่ ได้เดินทางมาเยือนประเทศไทยและร่วมเสวนากับผู้ว่าการ ธปท. ในประเด็นการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจการเงินภายใต้ภาวะเศรษฐกิจโลกที่มีความท้าทายสูงด้วย

⁸สมาชิก ACC ประกอบด้วยผู้ว่าธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก 12 แห่ง ได้แก่ ออสเตรเลีย จีน ฮังการี อินเดีย อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ มาเลเซีย นิวซีแลนด์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย (ผู้ว่าการธนาคารกลางสิงคโปร์เริ่มทำหน้าที่ประธาน ตั้งแต่เดือนกันยายน 2562 วาระ 2 ปี)

⁹สมาชิก CBGG ประกอบด้วยผู้ว่าการธนาคารกลาง 8 แห่งที่ได้รับเชิญให้เข้าร่วมกลุ่มโดยพิจารณาจากความรู้ความสนใจและประสบการณ์ในด้านธรรมาภิบาลของธนาคารกลาง ในปัจจุบันประกอบด้วย ผู้ว่าการธนาคารกลางเอสโตเนีย แอฟริกาใต้ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย ชิลี ยุโรป (ECB) สหรัฐอเมริกา และไทย (ผู้ว่าการ ธปท. เริ่มทำหน้าที่ประธานตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2560 วาระ 3 ปี)

¹⁰Southeast Asia Voting Group: SEAVG ประกอบด้วย 13 ประเทศสมาชิก ได้แก่ บรูไน กัมพูชา ฟิลิปปินส์ ลาว มาเลเซีย เมียนมา เนปาล ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย กองคา และเวียดนาม

งานสัมมนา BOT-IMF High-Level Conference เมื่อวันที่ 11 - 12 มิถุนายน 2562

งานสัมมนา BOT-IMF High-Level International Conference เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2562

7.2 การเข้าร่วมในความตกลงและความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งในระดับพหุภาคีและทวิภาคี

7.2.1 ความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) ซึ่งจะช่วยลดอุปสรรคทางการค้า การบริการ และการลงทุนระหว่างประเทศ และขยายตลาดให้กับผู้ประกอบการ โดย ธปท. ได้เข้าร่วมการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) ซึ่งประเทศสมาชิกสามารถสรุปการเจรจาข้อบทยในความตกลงและการเปิดตลาดในส่วนที่สำคัญได้แล้ว นอกจากนี้ ธปท. ได้เข้าร่วมในการกระบวนกรประเมินความเหมาะสมของไทยในการเข้าเป็นสมาชิกความตกลง Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP) รวมถึงการเตรียมการร่างกรอบการเจรจาไทย - สหภาพยุโรป ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

7.2.2 การส่งเสริมการใช้เงินสกุลท้องถิ่น เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2562 ธนาคารกลางอินโดนีเซีย และ ธปท. ตกลงที่จะศึกษาความเป็นไปได้ในการขยายขอบเขตการจัดตั้งกลไกการชำระเงินสกุลท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการค้าและการลงทุนหลังจากที่เริ่มดำเนินการไปแล้วตั้งแต่ปี 2561 นอกจากนี้ ธปท. และธนาคารกลางฟิลิปปินส์ร่วมลงนามในหนังสือแสดงเจตจำนงการจัดตั้งกลไกชำระเงินเปโซและบาท สะท้อนความตั้งใจที่จะส่งเสริมการชำระเงินสกุลท้องถิ่นเพื่ออำนวยความสะดวกธุรกรรมทางการค้าและการลงทุนระหว่างกัน

7.2.3 การลงนามบันทึกความเข้าใจด้วยความร่วมมือด้านการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน ระหว่าง ธปท. และธนาคารกลางของประเทศเพื่อนบ้าน 4 ประเทศ ได้แก่ ธนาคารกลางกัมพูชา ธนาคารแห่ง สปป. ลาว ธนาคารกลางเวียดนาม และธนาคารกลางเมียนมา เพื่อส่งเสริมการพัฒนา

บริการทางการเงินและระบบการชำระเงินภายในประเทศโดยนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ รวมถึงการเชื่อมโยงบริการทางการเงิน และการโอนเงินระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพและปลอดภัยยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนการใช้เงินสกุลท้องถิ่นในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศอีกทางหนึ่งด้วย

7.2.4 การลงนามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการกำกับดูแลสถาบันการเงินระหว่าง ธปท. กับธนาคารแห่ง สปป. ลาว และธนาคารกลางเวียตนาม เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2562 และ 5 สิงหาคม 2562 ตามลำดับ เพื่อร่วมกันพัฒนาการกำกับดูแลสถาบันการเงินที่ประกอบธุรกิจทั้งสองประเทศให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานสากลด้านการกำกับดูแลสถาบันการเงิน (Basel Core Principles for Banking Supervision)

7.2.5 การลงนามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการส่งเสริมการใช้เงินดิจิทัลและเงินบาทสำหรับการชำระธุรกรรมระหว่างไทยและเมียนมา ระหว่าง ธปท. กับธนาคารกลางเมียนมา เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2562 เพื่อเป็นกรอบในการศึกษาแนวทางและรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการสนับสนุนการใช้เงินบาทและเงินดิจิทัลเพื่อชำระค่าสินค้าและบริการระหว่างสองประเทศ ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการแลกเปลี่ยนเงินของภาคธุรกิจ

7.2.6 การลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือระหว่าง ธปท. และธนาคารกลางรัสเซีย เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2562 เพื่อพัฒนาความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ที่เป็นพันธกิจของธนาคารกลาง อาทิ การดำเนินนโยบายการเงิน การกำกับดูแลสถาบันการเงิน ระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน และการป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์

7.3 การสานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

7.3.1 การส่งเสริมความเชื่อมโยงกับอินเดีย ธปท. ได้ผลักดันการพัฒนาความสัมพันธ์กับอินเดีย ร่วมกับหน่วยงานราชการของไทย ได้แก่ การเสนอให้มีความร่วมมือกันในสาขาทางการเงินที่ไทยและอินเดียมีศักยภาพร่วมกัน เช่น การแลกเปลี่ยนข่าวกรองด้านภัยคุกคามทางไซเบอร์ การส่งเสริมความเชื่อมโยงด้านการชำระเงิน การส่งเสริมการใช้เงินสกุลท้องถิ่น และการเงินเพื่อความยั่งยืน ภายใต้การประชุมคณะ

กรรมการร่วมไทย-อินเดีย (Joint Commission for Bilateral Cooperation: JC) ครั้งที่ 8 เมื่อเดือนตุลาคม 2562

7.3.2 การส่งเสริมความเชื่อมโยงกับสาธารณรัฐประชาชนจีนและฮ่องกง ธปท. และธนาคารกลางแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ร่วมลงนามความตกลงร่วมมือด้านเทคโนโลยีทางการเงิน เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2562 เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่าง ๆ รวมถึง (1) โครงการหรืองานวิจัยร่วมด้านนวัตกรรมทางการเงิน (2) การแลกเปลี่ยนข้อมูลและองค์ความรู้ และ (3) การกำกับดูแลนวัตกรรมทางการเงิน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันที่จะสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเงิน รวมทั้งส่งเสริมการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเงินมาประยุกต์ใช้เพื่อลดต้นทุนและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงิน

นอกจากนี้ ธปท. ได้พัฒนาความร่วมมือทางการเงินกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ผ่านกรอบการประชุมต่าง ๆ ได้แก่ ความร่วมมือแม่โขง - ล้านช้าง (Mekong - Langchang Cooperation: LMC) การประชุม China - ASEAN Summit Forum on Financial Cooperation and Development ครั้งที่ 11 การประชุม ASEAN Renminbi Forum และการประชุม China - ASEAN Cross-border Financial Exchange เพื่อส่งเสริมความเชื่อมโยงด้านการเงินระหว่างจีนและอาเซียนในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการใช้เงินสกุลท้องถิ่นเพื่อการค้าและการชำระเงินระหว่างประเทศ การพัฒนานวัตกรรมทางการเงิน การสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการพัฒนาทางการเงิน และการพัฒนาศักยภาพของภาคการเงินในภูมิภาค

สำหรับความร่วมมือกับธนาคารกลางฮ่องกง ธปท. ลงนามความตกลงร่วมมือด้านเทคโนโลยีทางการเงิน กับธนาคารกลางฮ่องกง เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2562 เพื่อสร้างความร่วมมือและแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ในการส่งเสริมนวัตกรรมทางการเงิน และการเข้าร่วมโครงการนวัตกรรมทางการเงินใหม่ ๆ ร่วมกัน ที่สำคัญ ได้แก่ โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้สกุลเงินดิจิทัลจำลองที่ออกโดยธนาคารกลาง (Central Bank Digital Currency: CBDC) ที่ทั้งสองธนาคารกลางได้นำความรู้และประสบการณ์จากโครงการ CBDC ของตน ได้แก่ Project LionRock¹¹ ของธนาคารกลางฮ่องกง และโครงการอินทนนท์¹² ของ ธปท. มาประยุกต์ใช้ในการโอนเงินข้ามประเทศระหว่างธนาคาร

¹¹Project LionRock ดำเนินการโดยธนาคารฮ่องกง ร่วมกับ Hong Kong Interbank Clearing Limited ธนาคารที่มีสิทธิ์ออกธนบัตรของฮ่องกง 3 แห่ง และบริษัท R3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ นัยยะ ประโยชน์ และความท้าทายในการใช้ CBDC บนเทคโนโลยีการประมวลผลแบบกระจายศูนย์ (Distributed Ledger Technology: DLT) ผ่านการทำธุรกรรมการโอนเงินระหว่างธนาคารพาณิชย์ภายในฮ่องกง การชำระเงินของธุรกิจรายใหญ่ และการใช้กลไก Delivery-versus-Payment (DvP) ในการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์

การประชุมทวิภาคีระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทยและองค์กรกำกับดูแลการให้บริการทางการเงินในอินโดนีเซีย เมื่อเดือนกรกฎาคม 2562

7.3.3 การประชุมทวิภาคีกับธนาคารกลางต่างประเทศ ในปี 2562 ธปท. ร่วมประชุมทวิภาคีกับธนาคารกลางกัมพูชา เมียนมา และเวียดนาม ในเดือนกุมภาพันธ์ กรกฎาคม และสิงหาคม ตามลำดับ เพื่อหารือเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจ และการพัฒนาความร่วมมือทางการเงินในด้านต่าง ๆ อาทิ การส่งเสริมการใช้เงินสกุลท้องถิ่น การให้บริการชำระเงินระหว่างประเทศ รวมทั้งความร่วมมือด้านสถาบันการเงิน

นอกจากนี้ ธปท. ร่วมประชุมกับทวิภาคีกับธนาคารกลางอินโดนีเซียในเดือนมีนาคม เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน และหารือความเป็นไปได้ในการขยายขอบเขตการส่งเสริมการใช้เงินสกุลท้องถิ่นในการชำระค่าสินค้าและการลงทุนระหว่างสองประเทศ และในเดือนกรกฎาคม ธปท. เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมทวิภาคีขององค์กรกำกับดูแลการให้บริการทางการเงินในอินโดนีเซีย (Indonesia Financial Services Authority: OJK) เพื่อหารือแนวทางการเปิดเสรีภาคธนาคารภายใต้กรอบ QABs พัฒนาการทางเทคโนโลยีทางการเงิน และกรอบการกำกับดูแล รวมถึงการส่งเสริมการเงินเพื่อความยั่งยืน เพื่อสนับสนุนความเชื่อมโยงทางการเงินและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศต่อไป

7.3.4 การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ประเทศเพื่อนบ้าน ธปท. ให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เพื่อพัฒนาบุคลากรในภาคการเงินของประเทศกัมพูชา สปป. ลาว เมียนมา และเวียดนาม จึงได้ดำเนินโครงการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ประเทศเพื่อนบ้านในด้านต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่อง อาทิ การดำเนินนโยบายการเงิน การบริหาร และการกำกับดูแลการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การพัฒนาระบบชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน การกำกับดูแลสถาบันการเงิน และการสื่อสารกับสาธารณชน โดยดำเนินการในหลายรูปแบบ เช่น การศึกษาดูงาน การจัดหลักสูตรฝึกอบรม สัมมนา ตลอดจนการฝึกปฏิบัติงานที่ ธปท. และการสนับสนุนทุนการศึกษาในระดับปริญญาตรี โท และเอก

นอกจากนี้ ธปท. ได้ร่วมมือกับองค์กรพันธมิตรต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น สมาคมธนาคารไทย IMF Capacity Development Office in Thailand (CDOT) ธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) และ SEACEN ในการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการต่าง ๆ แก่ประเทศเพื่อนบ้านด้วย

¹²โครงการอินทนนท์ (Project Inthanon) ดำเนินการโดย ธปท. ร่วมกับบริษัท R3 และธนาคารพาณิชย์ที่เข้าร่วมโครงการ 8 แห่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและทดสอบระบบต้นแบบการโอนเงินภายในประเทศด้วยสกุลเงินดิจิทัลจำลองที่ออกโดยธนาคารกลาง โดยศึกษาความเป็นไปได้ในการนำเทคโนโลยีการประมวลผลแบบกระจายศูนย์ (Distributed Ledger Technology: DLT) มาใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินของประเทศ และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเรียนรู้เทคโนโลยีร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง

8. การดำเนินงานด้านเศรษฐกิจการเงินส่วนภูมิภาค

การดำเนินงานของ ธปท. ระดับภูมิภาค มีสำนักงานภาคเหนือ สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสำนักงานภาคใต้ เป็นผู้สนับสนุนการดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน โดยติดตาม วิเคราะห์ และพัฒนาเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจภูมิภาค สำรองข้อเท็จจริงในมิติของเศรษฐกิจการเงิน ทั้งการศึกษาเชิงลึก และการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับภาคธุรกิจสำคัญ รวมทั้งประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน สร้างความเข้าใจและสื่อสารการดำเนินนโยบายของ ธปท. กับภาคธุรกิจและประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ ยังมุ่งส่งเสริมความรู้ทางการเงินให้ประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ศึกษาและพัฒนาต้นแบบการให้ความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางการเงิน การรับเรื่องร้องเรียนของผู้ใช้บริการทางการเงิน การกำกับดูแลภาคการเงิน ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน การแจ้งเตือนภัยทางการเงิน และสนับสนุนงานด้านพันธบัตร ซึ่งในปี 2562 สำนักงานภาคดำเนินงานโดยสรุป ดังนี้

8.1 งานด้านเศรษฐกิจ รวมการติดตามและวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจ ทั้งในส่วนของเศรษฐกิจภาพรวม ประเด็นเศรษฐกิจสำคัญ ทั้งระดับภูมิภาคและท้องถิ่น งานศึกษาเชิงลึก และการจัดสัมมนาวิชาการเพื่อเผยแพร่ข้อมูลเศรษฐกิจที่เป็นที่สนใจ ดังนี้

การศึกษา ติดตาม ภาวะเศรษฐกิจการเงินควบคู่กับการใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อประเมินทิศทางการเศรษฐกิจการเงินในภูมิภาคให้ครอบคลุมและทันการณ์ ในแต่ละสำนักงานภาคได้ดำเนินการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นกับผู้ประกอบการสำคัญ ผ่านโครงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประเด็นเศรษฐกิจระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทยกับนักธุรกิจ (Business Liaison Program: BLP) โครงการผู้บริหาร ธปท. พบ

ผู้ประกอบการภาคเอกชนในจังหวัดต่าง ๆ การประชุมระหว่างผู้บริหารสำนักงานภาคกับหน่วยงานเศรษฐกิจสำคัญ การติดตามสถานการณ์สินค้าเกษตรสำคัญอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย น้ำตาล ยางพารา ปาล์มน้ำมัน กุ้ง และพลังงานทดแทน การออกสำรวจข้อเท็จจริงและวิเคราะห์ผลของมาตรการภาครัฐหรือเหตุการณ์สำคัญในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการจัดทำนโยบายการเงิน รวมถึงการจัดทำโครงการเข้าถึงเข้าใจวิถีชนบทไทย เพื่อเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่แบบองค์รวมและเข้าใจวิถีชีวิตของเกษตรกร นอกจากนี้ สำนักงานภาคยังได้ปรับปรุงและพัฒนาเครื่องชี้เศรษฐกิจการเงินอย่างต่อเนื่อง เพื่อสะท้อนโครงสร้างและจับชีพจรเศรษฐกิจได้ดีขึ้น อาทิ แบบจำลองการประเมินภาวะเศรษฐกิจภูมิภาค ดัชนีราคาที่ดิน ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม และดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน

รู้หรือไม่? การกำหนดนโยบายการเงินไม่ได้มาจากข้อมูลทางสถิติและตัวเลขทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว

เรามีทีมงานที่ส่งพื้นที่ทั่วภูมิภาค เพื่อเข้าถึงและรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและภาคธุรกิจ โดยแบ่งชาติดำเนินการผ่าน 2 ช่องทางหลัก ได้แก่...

- 1. Business Liaison Programme (BLP)**
ทีมงานของแบงก์ชาติจะออกพบภาคเอกชนเป็นประจำตลอดทั้งปี โดยจะนำข้อมูลไปเป็นฐานประกอบการตัดสินใจทางนโยบายต่าง ๆ โดยเฉพาะนโยบายการเงิน
- 2. โครงการผู้บริหาร ธปท. พบผู้บริหารภูมิภาค**
คณะผู้บริหารของแบงก์ชาติจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางเศรษฐกิจและธุรกิจโดยตรงกับผู้บริหารและประชาชนในภูมิภาค และใช้เป็นโอกาสในการสื่อสารข้อมูลด้านนโยบายและมาตรการต่างๆ รวมทั้งเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ สำหรับการนำมาประกอบการตัดสินใจทางนโยบายต่างๆ ต่อไป

✓ ได้รับข้อมูลรวดเร็วทันต่อการใช้งาน
✓ เข้าใจภาวะและแนวโน้มเศรษฐกิจที่ข้อมูลตัวเลขไม่สามารถอธิบายได้
✓ รับทราบถึงกังวลและข้อเสนอแนะของประชาชนและภาคธุรกิจ

BOT
Bank of Thailand

รพท. ลงพื้นที่เพื่อศึกษาโครงการปิดทองหลังพระ รวมถึงพบผู้นำชุมชนและเกษตรกร จังหวัดอุดรธานี

รพท. พบผู้ประกอบการ จังหวัดชุมพร

Regional Insight ฉบับที่ 8/2562 ทำไมต้องยาง ?

ส่วนเศรษฐกิจภาคใต้ สุภาภรณ์ ม่วงนา | กฤตยา ลีชัยเกษม

ราคายางตก แต่เกษตรกรยังปลูดยาง

- ไทย เป็นผู้ปลูกยางรายใหญ่ มีผลผลิตมากเป็นอันดับ 1 ของโลก (35%)
- พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่อยู่ในภาคใต้ของไทย โดยเฉพาะ จ.สุราษฎร์ธานี สงขลา นครศรีฯ
- ราคายางที่สูงขึ้นมากในปี 2554 ทำให้พื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว
- เมื่อราคาค่าลง พื้นที่ปลูกไม่ได้ลดลง กลับเพิ่มขึ้นในภาคอีสาน
- ไนอิตดีชาวสวนยางมีกำไรจากการปลูดยาง แต่ในช่วง 5 ปีล่าสุด กลับประสบผลขาดทุน ทั้ง ๆ ที่ผลตอบแทนขาดทุน ราคายางตกต่ำ **แล้วทำไมเกษตรกรยังคงปลูดยาง ?**

พื้นที่ปลูกและราคายางพารา

ผลตอบแทนสุทธิในการปลูดยางพารา (บาท/ไร่)

ปี 48-50	ปี 51-55	ปี 56-60	ปี 61
10,833	8,599	-1,616	-3,142

หมายเหตุ : ต้นทุนคำนวณจากการนำจุลชีววิทยามาปรับใช้ ที่มา : สศท.

สาเหตุที่เกษตรกรยังคงยึดติดอยู่กับยางพารา

1. ไม่รู้ว่าจะปลูกอะไรที่ดี เทียบเท่า ยางพารา เพราะ

	รายได้	น้ำท่วม/ภัยแล้ง	ราคาขึ้น	ราคาลด
ยางพารา	เกือบทุกวัน + ขายยาง	ไม่เสียหาย	กรีดเพิ่ม	หยุดกรีด
ปาล์มบ้านดิน	เดือนละ 2 ครั้ง	ไม่เสียหาย	ขายทันที	ขายทันที
ข้าว	ปีละ 2 ครั้ง	เสียหาย	ขายทันที	ขายทันที

หมายเหตุ : คำว่า "เสียหาย" หมายถึง การที่ต้นพืชตาย หรือ ไม้ยางที่เน่าและผลิตได้, *ขาดวินโดวส์และเก็บเข้าถังวาง ที่มา : สรรวจโดย ธ.ก.

1.1 รายได้สม่ำเสมอ

- สร้างรายได้รายวัน เนื่องจากกรีดได้เกือบทุกวัน
- เป็นสินค้าอุตสาหกรรม มีตลาดรองรับ 100%
- มีเงินบำนาญจากการขายไม้ยางเมื่อโค่นยาง
- กนทานต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ

1.2 ต้นทุนต่ำและมีความยืดหยุ่นสูง

- ในช่วงที่ราคาคตกต่ำไม่จำเป็นต้องใส่ปุ๋ย
- ใช้เวลาทำงานน้อยเพียง 4-5 ชั่วโมง/วัน และ 15-20 วัน/เดือน

1.3 Positive Expectation

- เป็นพืชการเมือง รัฐบาลช่วยเหลือเสมอถ้าเกิดปัญหา
- คาดหวังว่าราคายางจะปรับตัวสูงขึ้นดังเช่นอดีต

2 ชาวสวนยาง 46% มีรายได้หลักจากนอกภาคเกษตร

3 Switching Cost สูง

- มีระยะเวลาการผลิต 7 ปี
- สามารถให้ผลผลิตได้นานจนกระทั่งต้นยางอายุ 25 ปี

0 - 1,000 บาท/ไร่

ต้นทุนการบำรุงรักษาดินยางต่อปี

ระยะเวลาทำงานต่อวันน้อย จำนวนวันทำงานต่อเดือน

จำนวนมาตรการรัฐที่เกี่ยวข้องกับยางพารา

ที่มา : สรรวจโดย ธ.ก.

สัดส่วนอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยาง

ยางเริ่มแล้ว	ยาง+พืชอื่น	ยาง+รายได้อื่น
29%	25%	46%

หมายเหตุ : ยางเริ่มแล้ว = มีรายได้หลักจากการเกษตรและมีพื้นที่ปลูดยาง > 50%, ยาง+พืชอื่น = มีรายได้หลักจากการเกษตรและไม่มีพื้นที่ปลูดยาง < 50%, ยาง+รายได้อื่น = มีรายได้หลักจากนอกภาคเกษตร

ที่มา : แบบสอบถามภาวะเศรษฐกิจและสังคมครัวเรือนและแรงงานเกษตร ปี 2558/2559, สศท. ประมวลผลโดย ธ.ก.

การจัดทำบทวิเคราะห์และงานศึกษาเชิงลึกในประเด็นเชิงโครงสร้างที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจไทยและภูมิภาค เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจต่อสาธารณชน และสนับสนุนการดำเนินนโยบายของ ธปท. ที่สำคัญ ได้แก่ (1) เจาะลึกและชี้ประเด็นความเสี่ยงของทุนเงินในตลาดอสังหาริมทรัพย์ไทย (2) ความเหลื่อมล้ำของไทยในศตวรรษที่ 21 และ (3) ภัยอันตรายหนี้ครัวเรือนไทย : 8 ข้อเท็จจริงปัญหาทางการเงินของครัวเรือนไทย การจัดทำบทวิเคราะห์ขนาดสั้นในรูปแบบอินโฟกราฟิก ได้แก่ (1) ทำให้นักท่องเที่ยวจีนมาเชียงใหม่ฟื้นตัวเร็ว (2) อยู่อย่างไรกับกระแสทุนเงิน (3) ลำไยนอกฤดูสู่ตลาดจีน โอกาสของเกษตรกรไทย (4) ทูเรียนไทย จะรุ่งหรือจะร่วง? (5) นักท่องเที่ยวอินเดียแซงจีนยังไม่ได้ แต่ดึงกลุ่มสายเปย์มาได้ และ (6) 5 ความจริงยางพาราไทย : อดีตที่หายไป ความท้าทายใหม่ที่เข้ามา นอกจากนี้ ยังได้จัดทำบทความเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ ได้แก่ (1) ทำไมต้องเผ้าอ้อย? (2) เจาะลึกประโยชน์ของรถไฟทางคู่ต่อการขนส่งสินค้าเกษตรแปรรูปของอีสาน (3) เมื่อสวนยางไม่ได้มีเพียงแค่ยาง (4) การปรับตัวของธุรกิจไทยในยุค e-Commerce (5) มลพิษหมอกควันภาคเหนือ แก้อย่างไรให้ยั่งยืน (6) ไขความสำเร็จ SMEs ไทยในโลก VUCA และ (7) รถไฟจีน - ลาว : โอกาสและความท้าทายที่ไทยต้องเตรียมพร้อม

การจัดสัมมนาวิชาการเพื่อเป็นช่องทางการสื่อสารการดำเนินนโยบายของ ธปท. สู่ภูมิภาค ในรูปแบบการสนทนากับผู้ว่าราชการ ธปท. และเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนความรู้และพัฒนาการด้านเศรษฐกิจการเงิน ในปี 2562 สำนักงานภาคได้จัดสัมมนาวิชาการ โดยมีหัวข้อดังนี้ (1) ภาคเหนือ : โลกเปลี่ยน หมูเห่าปรับ รุกปรับให้ทัน (2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : โลกเปลี่ยน อีสานแล่นทัน เท้าทันการเปลี่ยนแปลง และ (3) ภาคใต้ : แลโลกเปลี่ยน ปักชั้ใต้ปรับ ก้าวทันรับความสำเร็จ

งานสัมมนาวิชาการ ธปท. สำนักงานภาคเหนือ ปี 2562

งานสัมมนาวิชาการ ธปท. สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2562

งานสัมมนาวิชาการ ธปท. สำนักงานภาคใต้ ปี 2562

8.2 สนับสนุนการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

การติดตามสถานการณ์การค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ติดตามความคืบหน้าตามกรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สนับสนุนการพัฒนาระบบการเงินในอนุภูมิภาค และการส่งเสริมการค้าเงินสกุลท้องถิ่นระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ความร่วมมือที่ได้ดำเนินการแล้ว ได้แก่ (1) ความร่วมมือระหว่างธนาคารพาณิชย์ไทย ธนาคารแห่งชาติลาว ธนาคารพาณิชย์ใน สปป. ลาว และ ธปท. สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ (2) ความร่วมมือระหว่าง ธปท. สำนักงานภาคเหนือกับธนาคารกลางแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน สาขาคุนหมิง นอกจากนี้ ได้ออกสำรวจและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ประกอบธุรกิจค้าชายแดนไทย – สปป. ลาว กัมพูชา เมียนมา และจีนตอนใต้ เพื่อประกอบการศึกษาความเชื่อมโยงเส้นทางการค้า การลงทุน และการชำระหนี้ด้วยเงินสกุลท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เอื้อประโยชน์แก่ภาคเศรษฐกิจจริง

8.3 การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานในภูมิภาค

สำนักงานภาคได้เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจการเงินไทยและภูมิภาค และการดำเนินนโยบายด้านต่าง ๆ ของ ธปท. ให้กับหน่วยงานราชการ นักเรียน นักศึกษา สื่อมวลชน และบุคคลภายนอก ผ่านการเป็นวิทยากรบรรยาย และให้ข้อคิดเห็นในการประชุมสัมมนาร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ นอกจากนี้ ได้ร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานอื่น ได้แก่ ธนาคารโลก สถาบันการศึกษาในพื้นที่ จัดประชุมสัมมนาในหัวข้อต่าง ๆ ได้แก่ (1) ฝ่าลมต้านเศรษฐกิจโลก : เตรียมพร้อมรับมือ...สู่การเติบโตไปด้วยกันอย่างยั่งยืน และ (2) ทิศทางเศรษฐกิจภาคใต้ รวมถึงได้จัดโครงการความร่วมมือทางวิชาการด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ Young Economist Mini Symposium

ทั้งนี้ การศึกษา ติดตามและวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจของสำนักงานภาคแต่ละแห่งได้เผยแพร่สู่สาธารณชนเป็นประจำผ่านช่องทางแถลงข่าวเศรษฐกิจการเงินให้กับสื่อมวลชนในพื้นที่ การจัดทำรายงานเศรษฐกิจการเงิน รายงานแนวโน้มธุรกิจ รายงานราคาสินค้าเกษตรสำคัญ และรายงานภาวะอสังหาริมทรัพย์ การเผยแพร่สถิติเครื่องชี้เศรษฐกิจ

สำคัญและบทความต่าง ๆ ผ่านทางเว็บไซต์ของ ธปท. รวมถึงสื่อสิ่งพิมพ์ วารสารหอการค้าและสภาอุตสาหกรรมของจังหวัดต่าง ๆ โดยได้พัฒนาและปรับปรุงรูปแบบรายงานให้สามารถสื่อสารต่อสาธารณชนได้กระชับและชัดเจน

8.4 การส่งเสริมความรู้ทางการเงินในภูมิภาค

สำนักงานภาคได้ร่วมกับ ธปท. สำนักงานใหญ่ในการส่งเสริมความรู้ ทักษะและวินัยการเงินให้กับนักเรียน นักศึกษา และผู้ที่อยู่ในกลุ่มวัยเริ่มต้นทำงานผ่านโครงการ Fin. ดี We Can Do!!! Season 2 และ Fin. ดี Happy Life!!! และได้เผยแพร่ความรู้ทางการเงินให้กับประชาชนในภูมิภาคผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ รายการวิทยุ บทความในสื่อสิ่งพิมพ์ และการเป็นวิทยากรบรรยาย นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน เพื่อแจ้งเตือนภัยทางการเงิน ซึ่งเป็นการดำเนินการเชิงป้องกัน เพื่อลดความเสี่ยงในการถูกหลอกลวงและความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน

ธนาคารแห่งประเทศไทย มุ่ง “ติดดิน” พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจการเงินไทย

เศรษฐกิจไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่สำคัญ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและห่วงโซ่การผลิต ภาวะโลกร้อน และการก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำให้เกิดความท้าทายอย่างมากต่อการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจการเงิน ซึ่งกระทบกับทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มฐานรากเศรษฐกิจไทย ได้แก่ (1) ภาคเกษตร ที่ได้รับผลกระทบรุนแรงจากสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนไป เนื่องจากเกษตรกรไทยส่วนใหญ่เป็นรายย่อยและสูงอายุ ทำให้มีข้อจำกัดในการนำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนและจัดการความเสี่ยงด้านภูมิอากาศที่เกิดขึ้น (2) แรงงานที่จะได้รับผลกระทบเรื่องสถานภาพการจ้างงานและรายได้ จากการที่เทคโนโลยีอัตโนมัติ (automation) จะเข้ามาทำงานแทนคน รวมทั้งความต้องการทักษะแรงงานใหม่ ๆ ตามรูปแบบธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป และ (3) ธุรกิจ SME โดยเฉพาะกลุ่มค้าปลีก ที่เผชิญทั้งการแข่งขันจากกลุ่มผู้ประกอบการรายใหญ่ และความท้าทายอย่างมากจากธุรกิจอี-คอมเมิร์ซ และธุรกิจขนส่งสมัยใหม่ที่ให้บริการผ่านแพลตฟอร์ม นอกจากนี้ ทุกภาคส่วนยังได้รับผลกระทบจากปัจจัยด้านภูมิรัฐศาสตร์ อาทิ ข้อพิพาททางการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน สถานการณ์ความขัดแย้งในตะวันออกกลาง ที่สร้างความผันผวนให้กับเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง

รพท. พบผู้ประกอบการภาคใต้

ภายใต้บริบทที่เศรษฐกิจการเงินต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนในหลากหลายด้าน การติดตามสถานการณ์จากตัวเลขสถิติทางการและการทำงานในรูปแบบเดิมจึงไม่เพียงพอในการวิเคราะห์ จำเป็นต้องแสวงหาข้อมูลในเชิงรุกและเชิงลึก โดยเฉพาะการลงพื้นที่เพื่อติดตามและประเมินสภาพเศรษฐกิจจริง ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จึงได้ปรับกระบวนการทำงานให้ “ติดดิน” มากขึ้น เพื่อให้ได้ภาพข้อเท็จจริงและแนวทางการปรับตัวของภาคส่วนต่าง ๆ มาเติมเต็มข้อมูลตัวเลขจากทางการในการวิเคราะห์ให้สมบูรณ์ เพื่อให้การดำเนินนโยบายของ ธปท. สามารถสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านโครงสร้างเศรษฐกิจการเงินไทยได้อย่างตรงจุด สอดคล้องกับบริบทของประเทศ โดยปี 2562 ได้ดำเนินการดังนี้

1. การรับฟังความเห็นจากผู้ประกอบการและผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมสำคัญเพื่อให้เข้าใจผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและห่วงโซ่อุปทาน เช่น การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการผลิตรถยนต์ที่ใช้น้ำมันสู่รถยนต์ไฟฟ้า (electric vehicle) จะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องหลายอุตสาหกรรม กระทบการจ้างงานและรายได้ของแรงงานจำนวนมาก หรือการที่กลุ่มประเทศพัฒนาแล้วเริ่มบังคับใช้มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยอาหารขั้นสูงจะส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานอาหารและเครื่องดื่มไทยที่ต้องปรับปรุงกระบวนการผลิต ตั้งแต่แปลงเพาะปลูก โรงงานแปรรูปสินค้าเกษตรและอาหาร ไปจนถึงขั้นตอนการส่งออกและการจัดจำหน่ายสินค้า ทั้งนี้ ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ ธปท. ได้รับ

รพท. พบผู้ประกอบการ จังหวัดพิษณุโลก

ดังกล่าวช่วยสร้างความเข้าใจต่อเศรษฐกิจไทยเชิงลึก และสามารถดำเนินนโยบายต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

2. การรับฟังความเห็นจากสมาคม องค์กร รวมถึงกลุ่มอาชีพทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่หลากหลาย อาทิ หอการค้า และสภาอุตสาหกรรมในส่วนกลางและในต่างจังหวัด สมาคมผู้ค้าส่งค้าปลีก สภาแรงงาน เพื่อจับชีพจรเศรษฐกิจได้อย่างครอบคลุมและทันการเปลี่ยนแปลง โดย รพท. จัดทีมลงพื้นที่สำรวจและพบปะผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด เพื่อสามารถประเมินแนวโน้มของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างแม่นยำและทันท่วงที ตัวอย่างสถานการณ์ที่มีการลงพื้นที่ช่วงที่ผ่านมา ได้แก่ การเข้ามามีอิทธิพลของทุนจีนในธุรกิจต่าง ๆ ภาวะการจ้างงานในช่วงวัฏจักรเศรษฐกิจขาลงซึ่งจับชีพจรด้วยการสำรวจผู้ประกอบการรับส่งพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม หรือผลกระทบของอุตสาหกรรมโรงสีที่มีกำลังการผลิตส่วนเกินต่อห่วงโซ่อุปทานข้าวไทย และผลกระทบจากภัยแล้งต่อภาคเกษตรและอุตสาหกรรมในภูมิภาคต่าง ๆ

3. การร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาข้อมูลและเครื่องมือในการจับชีพจรเศรษฐกิจได้อย่างครอบคลุมและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เพราะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลต่อรูปแบบการดำเนินธุรกิจ รูปแบบการจ้างงาน และพฤติกรรมผู้บริโภค อาทิ การทำแบบสำรวจกับกลุ่มผู้ประกอบการเพื่อจัดทำดัชนีความเชื่อมั่นธุรกิจที่สะท้อนภาวะของกลุ่มธุรกิจขนาดต่าง ๆ ทั้งขนาดใหญ่และ SME และเจาะลึกกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกมากขึ้น การร่วมมือกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเพื่อพัฒนาระบบติดตามภาวะเศรษฐกิจการเกษตรรายจังหวัด การร่วมมือกับธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อพัฒนาเครื่องชี้เศรษฐกิจฐานรากทั้งในเมืองและชนบท ซึ่งเป็นเศรษฐกิจของคนส่วนใหญ่ของประเทศ การร่วมมือกับกระทรวงแรงงานและ

รพท. ลงพื้นที่พบเกษตรกร จังหวัดอุทัยธานี

สำนักงานประกันสังคม ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลแรงงานเพื่อประเมินภาวะและแนวโน้มตลาดแรงงานได้ดียิ่งขึ้น

4. การจัดโครงการเข้าถึงเข้าใจวิถีชนบทไทย เพื่อให้พนักงาน รพท. ตั้งแต่พนักงานใหม่ไปจนถึงผู้บริหารระดับกลาง มีโอกาสลงพื้นที่สัมผัสวิถีของชนบท และเกิดความเข้าใจในเชิงพื้นที่ โดยเฉพาะข้อจำกัดในเชิงพื้นที่ที่แตกต่างกันในมิติต่าง ๆ ได้แก่ อาชีพ สังคม และวิถีชีวิต ตลอดจนเรียนรู้ต้นแบบการพัฒนาที่ประสบความสำเร็จ เช่น การพัฒนาตามแนวทางของมูลนิธิปิดทองหลังพระที่ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งและแก้ปัญหาแบบองค์รวมโดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทำให้พนักงาน รพท. มีมุมมองที่กว้างไกลขึ้น และสามารถดำเนินนโยบายอย่างเข้าใจและเข้าใจประชาชนในชนบทได้อย่างแท้จริง โดยในปี 2562 รพท. ได้จัดโครงการดังกล่าวไปแล้ว 2 รุ่น ในพื้นที่แก่งมะกรูด จังหวัดอุทัยธานี และหนองเล็งเปือย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีผู้เข้าร่วมโครงการรวม 80 คน และมีแผนที่จะจัดต่อเนื่องในปีต่อ ๆ ไป

รพท. ตระหนักดีว่า ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่ซับซ้อน รุนแรง และรวดเร็วกว่าในอดีต รพท. ต้องทำหน้าที่มากกว่าประกาศที่คอยส่งสัญญาณเตือนภัยจากระยะไกล โดยจะต้องรับฟังและร่วมมือกับทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อขับเคลื่อนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจการเงินไทยให้ก้าวข้ามความท้าทายที่กำลังเผชิญอยู่ไปด้วยกัน เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของไทย

รพท. ลงพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์

9. การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร

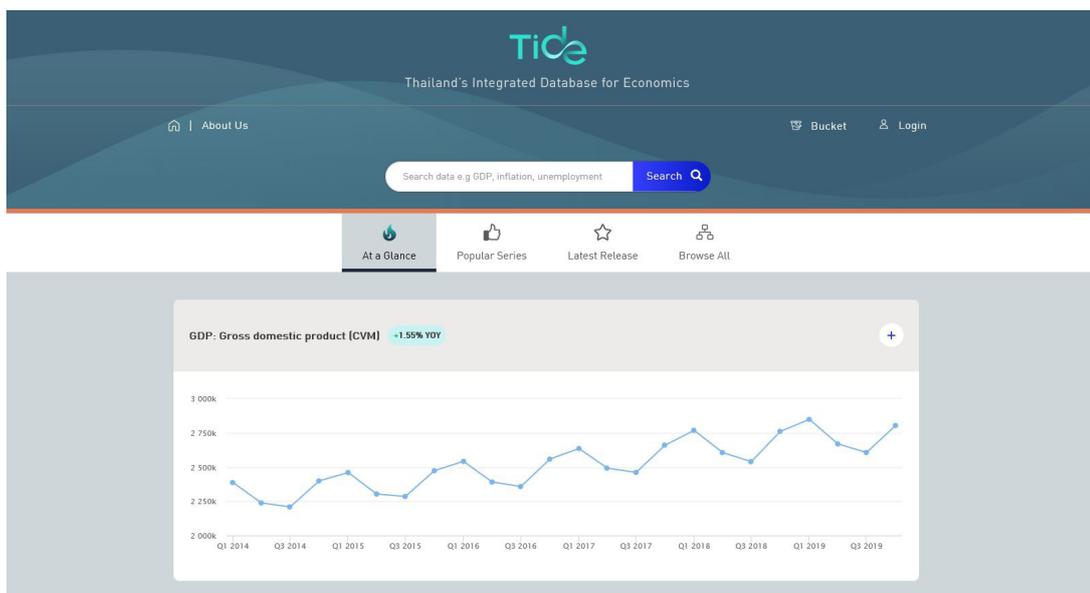
9.1 การสร้างองค์ความรู้และเครือข่ายนักวิชาการ

ธปท. ให้ความสำคัญต่อการสร้างองค์ความรู้และเครือข่ายนักวิชาการเพื่อสนับสนุนการดำเนินนโยบายของ ธปท. รวมไปถึงบทบาทการเป็นผู้นำทางความคิดให้กับสังคมในประเด็นทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศที่สำคัญ ในปี 2562 สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ พร้อมด้วยพันธมิตรทางวิชาการใน ธปท. ได้มีการดำเนินการในหลายด้าน ดังนี้

9.1.1 การสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้ มีการเผยแพร่งานวิจัยของนักวิจัยทั้งภายในและภายนอก ธปท. ผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งบทความ Focused and Quick (FAQ) โดยพนักงาน ธปท. จากหลากหลายสายงานจำนวน 23 บทความ บทความวิจัยฉบับเต็มสำหรับนักวิชาการ (PIER Discussion Paper) จำนวน 20 บทความ บทความวิจัยฉบับย่อที่เข้าใจง่ายสำหรับผู้อ่านทั่วไป (aBRIDGEd) จำนวน 23 บทความ และบทความขนาดสั้นผ่านคอลัมน์เศรษฐศาสตร์เข้า “ท่า” ของสำนักข่าวออนไลน์ไทยพับลิก้า รวมถึงบทความที่ตีพิมพ์ในคอลัมน์แจ่งสี่เบี้ย และบางขุนพรหมชวนคิด บทความที่เผยแพร่ครอบคลุมหัวข้อที่หลากหลาย ทั้งงานศึกษาที่ตอบโจทย์เชิงนโยบายที่ช่วยเพิ่มเติมองค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจการเงิน และหัวข้อที่กำลังเป็นที่สนใจของสาธารณชน เช่น หนี้ครัวเรือน อี-คอมเมิร์ซ

นอกจากนี้ มีการสรุปเนื้อหาทางงานวิจัยเผยแพร่ผ่าน Facebook และการเผยแพร่องค์ความรู้ผ่านบทความในหนังสือพิมพ์ มีการบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์และการทำวิจัยจากข้อมูลเชิงลึกให้กับองค์กรภายนอก อาทิ สำนักงานประกันสังคม กระทรวงพาณิชย์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ สถาบันการเงิน สถาบันการศึกษา สมาคมประกันภัย กรมส่งเสริมการเกษตร การนำเสนองานวิจัยต่อสื่อมวลชนโดยตรง (press brief) เป็นประจำเพื่อสื่อสารงานวิจัยสู่วงกว้าง และเปิดโอกาสให้สื่อมวลชนได้ถามในประเด็นที่อยู่ในความสนใจของสาธารณชน นำเสนอผลงานวิจัยผ่านสื่อรายการวิทยุ รายการเวทีความคิด FM 96.5 และวิทยุรัฐสภา ตลอดจนการพัฒนาเว็บไซต์ศูนย์รวมข้อมูลเศรษฐกิจไทย (Thailand's Integrated Database for Economics: TiDE) เพื่อเป็นแหล่งรวมและสืบค้นข้อมูลเศรษฐกิจไทยที่ครอบคลุม ใช้งานได้ง่าย และเปิดให้ใช้งานสาธารณะโดยไม่คิดค่าบริการ

9.1.2 การสร้างเวทีวิชาการระดับประเทศ โดยจัดงานสัมมนาวิชาการประจำปี (BOT Symposium) ในหัวข้อ “Competitive Thailand : พลิกโฉมเศรษฐกิจ พิชิตการแข่งขัน” ระหว่างวันที่ 30 กันยายน - 1 ตุลาคม 2562 ซึ่งไม่จำกัดเฉพาะนักวิจัยและนักวิชาการ แต่เปิดให้ประชาชนทั่วไปที่สนใจเข้าร่วมด้วย งานสัมมนาวิชาการในปีนี้มีผู้ศึกษาริบททางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง เทคโนโลยีสามารถสร้างโอกาสให้

<http://tide.pier.or.th>

งานเสวนาเครือข่ายบุคลากรด้านเสถียรภาพระบบการเงิน หัวข้อ “ถอดรหัสปัญหาหนี้ครัวเรือนไทย เร่งแก้อย่างไรให้คนไทยอยู่ได้อย่างยั่งยืน”

ผู้ประกอบการรายใหม่และช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ แต่อาจนำมาซึ่งความได้เปรียบเสียเปรียบของผู้เล่นบางราย ดังนั้น การวางกรอบนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืนจึงต้องประเมินทั้งประสิทธิภาพการผลิตของประเทศและกฎเกณฑ์กติกากาการแข่งขันควบคู่กัน โดยมีการนำเสนองานวิจัยจำนวน 6 บทความ และการร่วมเสวนามุมมองจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งจากภาครัฐและเอกชน ครอบคลุมหลากหลายประเด็น เช่น การแข่งขันและคุณภาพการศึกษา ความคิดเชิงออกแบบเพื่อประเทศไทยสร้างสรรค์ วิศวกรรมตลาด เมื่อตลาดต้องถูกออกแบบ และความเป็นธรรมกับความสามารถในการแข่งขัน

9.1.3 การสร้างเครือข่ายวิชาการทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

(1) จัดงานสัมมนา PIER Research Workshop ประจำปี ร่วมกับคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 18 - 19 กรกฎาคม 2562 ณ สำนักงานภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อสนับสนุนการสร้างงานวิจัยที่มีคุณภาพ การแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเศรษฐศาสตร์ทั้งภายในและภายนอก ธปท.

(2) จัดงานสัมมนาเชิงนโยบาย (policy forum) เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนมุมมองและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกันโยบายนั้น ๆ ได้แก่ Thai Monetary Policy Forum หัวข้อ “Challenges for Thai Monetary Policy” งานเสวนาเครือข่ายบุคลากรด้านเสถียรภาพระบบการเงิน (Financial Stability Networking) หัวข้อ “ถอดรหัสปัญหาหนี้ครัวเรือนไทย เร่งแก้อย่างไรให้คนไทยอยู่ได้อย่างยั่งยืน” และร่วมกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) เรื่อง “จากรางวัลโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์ ปี 2562 สู่งานวิจัยนวัตกรรมทางเศรษฐศาสตร์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทย” และการจัดสัมมนาเศรษฐศาสตร์ (economic seminar) จำนวน

10 ครั้ง นอกจากนี้ มีการจัดงานสัมมนานานาชาติ NBER East Asian Seminar on Economics ครั้งที่ 30 หัวข้อ “International Trade” และ BOT-IMF High-Level Conference หัวข้อ “Balancing Fintech Opportunities and Risks - Implementing the Bali Fintech Agenda”

(3) สนับสนุนให้นักวิจัยจากภายนอกมาทำงานวิจัยที่สถาบันวิจัยฯ ระยะสั้น (visiting fellow) เพื่อสร้างโอกาสในการทำงานร่วมกันระหว่างนักวิจัยภายในและนักวิจัยจากสถาบันอื่น เช่น University College London, Middle Tennessee State มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักศึกษาปริญญาเอกที่ใกล้สำเร็จการศึกษาหรืออยู่ระหว่างทำวิทยานิพนธ์ด้วย

(4) ร่วมกับองค์กรภายนอก ในการศึกษารูปแบบที่เหมาะสมของนโยบายเศรษฐกิจต่าง ๆ เช่น นโยบายประกันภัยพิพผลกระทบ และนโยบายประกันสุขภาพ

(5) รับเชิญเป็นวิทยากร นำเสนอผลงานวิจัย และเข้าร่วมในเวทีวิชาการระดับสากลที่จัดโดยธนาคารกลาง สถาบันการศึกษาในต่างประเทศ และองค์กรต่าง ๆ เช่น BIS, European Central Bank (ECB) ธนาคารกลางประเทศออสเตรเลีย ตุรกี และญี่ปุ่น

9.1.4 การให้ทุนสนับสนุนโครงการวิจัยต่าง ๆ ได้แก่

- ทุนสนับสนุนต่อเนื่องโครงการวิจัย “สนามทดลองเพื่อพัฒนาระบบประกันภัยพิพผลกระทบและสินเชื่อเกษตรกรด้วยเทคโนโลยีและเศรษฐศาสตร์พฤติกรรม” โดยร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) โครงการวิจัยนี้เป็นโครงการภายใต้ความร่วมมือระหว่าง 6 หน่วยงานภายใต้บันทึกความเข้าใจ ได้แก่ สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ ธปท. กรมส่งเสริมเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยี อวกาศและภูมิสารสนเทศ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และสมาคมประกันวินาศภัยไทย เพื่อสร้างองค์ความรู้ งานวิจัย และพัฒนาระบบการประกันภัยพืชผลการเกษตร ของประเทศไทย รวมถึงร่วมกันนำระบบการประกันภัย พืชผลการเกษตรที่พัฒนาดังกล่าวไปทดลองใช้กับเกษตรกร

- ทนสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ ประจำปี 2562 ให้แก่โครงการวิจัยที่ได้รับคัดเลือกจำนวน 2 ทน ซึ่งเป็น งานวิจัยที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจมหภาคของไทย

9.2. การบริหารจัดการเทคโนโลยีและระบบ ข้อมูล

ปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทกับชีวิตประจำวัน ทั้งในส่วนบุคคล ในองค์กร และภาคเศรษฐกิจ อีกทั้งเกิดการ เปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ซึ่ง ธปท. ได้ตระหนัก ให้ความสำคัญ และเตรียมพร้อมในการรับมือและการตอบสนอง โดยพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งสร้างเสริมความมั่นคงปลอดภัยทางด้านเทคโนโลยี ให้แข็งแกร่งและเท่าทันภัยคุกคามจากภายนอก ปรับปรุง และพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ทั้งด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านเทคโนโลยี และด้านข้อมูล เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจภาคการเงิน ให้ขับเคลื่อนไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

ธปท. ได้จัดทำ Digital Transformation Roadmap 3 ปี (ปี 2563 - ปี 2565) เพื่อเตรียมปรับเปลี่ยนองค์กรใน ทุก ๆ ด้านสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล (digital organization) เช่น การยกระดับสู่ smart collaboration เพื่อใช้ในการสื่อสารได้ สะดวก รวดเร็ว และหลายช่องทาง การนำ automation มาลดงาน ที่มีลักษณะซ้ำ ๆ การใช้ learning platform ส่งเสริมการ เรียนรู้ และฝึกฝนทักษะได้ตลอดเวลา การจัดหาเครื่องมือที่ช่วย ค้นหาข้อมูลเพื่อนำมาใช้วิเคราะห์และตอบสนองงานด้านนโยบาย และอื่น ๆ ได้รวดเร็วขึ้น การพัฒนา HR platform รองรับ HR model ใหม่ และการพัฒนา services management ของงานบริการภายในและภายนอก

9.2.1 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ธปท. ได้ปรับเพิ่มความมั่นคงปลอดภัยและประสิทธิภาพ ระบบ IT ธปท. อย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับสมรรถนะโครงสร้าง พื้นฐานด้านไอที ให้มีความพร้อมต่อพัฒนาการด้านเทคโนโลยี และการป้องกันภัยไซเบอร์ รวมทั้งสร้างความพร้อมสำหรับ

โครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน เพิ่มขีดความสามารถของระบบ งานคลังข้อมูล (data management system) และการใช้ ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก (data analytics) เพื่อรองรับ ยุทธศาสตร์ที่สำคัญในทุกด้าน อาทิ การกำกับตรวจสอบสถาบัน การเงิน การชำระเงิน และการบริหารงานภายในองค์กร

นอกจากนี้ได้นำนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางเทคโนโลยี เช่น การนำ Robotic Process Automation (RPA) มาทดแทน กระบวนการที่ยังเป็น manual เพื่อช่วยการลดเวลาทำงาน ของพนักงาน และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เพิ่ม โอกาสพนักงานในการเรียนรู้และการทำงานที่มีคุณค่ายิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีขึ้นขององค์กร การ พัฒนาระบบ Service Management Platform สำหรับเป็น ศูนย์กลางในการให้บริการ ทั้งบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และบริการด้านธุรกิจอื่น ๆ อย่างเป็นมาตรฐาน มีประสิทธิภาพ ใช้งานได้อย่างสะดวก และให้บริการได้อย่างรวดเร็วแก่ผู้ใช้ บริการทั้งภายในและภายนอก ธปท.

ภาพรวมผลการดำเนินงานที่สำคัญ ปี 2562 มีดังนี้

(1) ด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัย (IT security) ธปท. เสริมความมั่นคงปลอดภัยของเครื่อง ผู้ใช้งานในกลุ่มระบบงานสำคัญ (critical level 1) และ mobile worker อย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับการทำงานภายนอก ธปท. และการใช้งานบนคลาวด์ (cloud) รวมทั้งขยายขอบเขตการ ควบคุมการลดความเสี่ยงข้อมูลสำคัญรั่วไหลทั้งในส่วน data encryption และ endpoint protection และได้เพิ่มการตรวจ จับภัยคุกคามในระดับที่สูงขึ้นจากไฟล์ข้อมูลที่มาจากภายนอกเข้า ธปท. สามารถตรวจจับและป้องกันมัลแวร์ทั้งแบบทั่วไป และ แบบเจาะจงที่แฝงมากับไฟล์ข้อมูล

(2) ด้านโครงสร้างพื้นฐานไอที (IT infrastructure) ยกระดับสมรรถนะโครงสร้างพื้นฐานด้าน IT ของ ธปท. ให้ พร้อมขับเคลื่อนไปสู่องค์กรดิจิทัล และพร้อมรับพัฒนาการด้าน เทคโนโลยี โดยมุ่งเน้นความปลอดภัย ประสิทธิภาพ ความเสถียร และความพร้อมใช้ ทั้งภายในองค์กรและภาคธุรกิจที่ ธปท. ให้บริการ รวมทั้งมีการบริหารจัดการได้อย่างคล่องตัว ทั้งในภาวะ ปกติและภาวะวิกฤต ได้มีการขยายการใช้งาน client platform แบบ VDI (Virtual Desktop Infrastructure) ให้ครอบคลุม ผู้ใช้งานกลุ่ม mobility และการใช้งานจากภายนอก รวมถึง มีการขยายการพัฒนากระบวนการช่วยศูนย์คอมพิวเตอร์รองรับ การใช้งานอัตโนมัติ (Cloud Service Automation) ให้ครบ ทุกเครื่องแม่ข่าย ที่ data center 1 และ 2 เพื่อเพิ่มการป้องกัน ภัยคุกคามในการเข้าถึงเครื่องแม่ข่าย และเพิ่มประสิทธิภาพใน

การบริหารจัดการเครือข่ายที่มีความซับซ้อนมากขึ้น นอกจากนี้มีการพิจารณาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานร่วมกันภายใน ธปท. ผ่านการใช้งานบนคลาวด์ โดยการใช้ Microsoft Office แบบออนไลน์ หรือ O365 มีการเสริมความพร้อมใช้ของแพลตฟอร์มด้านการรับข้อมูล การประมวลผล และการจัดเก็บข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อให้การทำงานมีความต่อเนื่อง และมีเสถียรภาพมากขึ้น ลดความเสี่ยงจากระบบงานหยุดชะงัก สำหรับการเตรียมความพร้อมและยกระดับการพัฒนาระบบงาน ได้มีการศึกษาโครงสร้างพื้นฐานและกระบวนการทำงานแบบ DevSecOps (Development Security and Operations) ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการพัฒนาระบบงานให้มีประสิทธิภาพและมีเสถียรภาพยิ่งขึ้น

(3) **ด้านระบบงานคอมพิวเตอร์** ปรับเพิ่มประสิทธิภาพขยายขีดความสามารถของระบบงาน เพื่อยกระดับการให้บริการได้ดียิ่งขึ้น ดังนี้

- **ระบบงานด้านตลาดการเงิน** ขยายขอบเขตระบบงานการทำธุรกรรมเพื่อรองรับภาวะไม่ปกติ (ELA) ตามมาตรา 42 ให้มีความยืดหยุ่นและคล่องตัว สามารถให้ความช่วยเหลือสถาบันการเงินได้อย่างราบรื่นและทันการณ์ รวมถึงรองรับการ default ธุรกรรมของสถาบันการเงิน ปรับระบบการยื่นขอใบอนุญาตและพิจารณาคำขอของการแลกเปลี่ยนเงินตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์สำหรับกำหนดนโยบาย FX reform เพื่อรองรับการปฏิบัติตาม พ.ร.บ. การอำนวยความสะดวก

- **ระบบงานด้านการชำระหนี้และระบบจัดการธนบัตร** พัฒนาช่องทางนำเข้าข้อมูล แหล่งเก็บข้อมูลและวิธีเรียกใช้งาน กรณีธนาคารสมาชิกส่งข้อมูลและภาพเช็คเรียกเก็บตามแผนผูกเงินระบบ ICAS พัฒนาระบบรับ - ส่งข้อมูลตรวจสอบกรรมสิทธิ์พันธบัตรกับกรมสรรพากรและสำนักงานป.ป.ช. ปรับปรุงระบบเพื่อรับพันธบัตรรัฐวิสาหกิจที่ ธปท. ไม่เป็นนายทะเบียนเข้าทำธุรกรรมกับ ธปท. พัฒนาระบบบาทเน็ตเพื่อรองรับการจัดการความเสี่ยงด้าน concentration risk และ wrong-way risk ในการรับหลักประกันเพื่อทำธุรกรรมกับ ธปท. และจากงานโครงการอินทนนท์ การทดลองการทำงานบนบล็อกเชนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ และสามารถทำ smart contract การโอนเงินระหว่างประเทศบนบล็อกเชนได้ ซึ่งจะนำไปสู่การต่อยอดในการศึกษาและพัฒนา Thai CBDC BAHT Coin ต่อไป

- **ระบบงานด้านข้อมูล** พัฒนาโปรแกรมตรวจสอบ

คุณภาพข้อมูลก่อนเผยแพร่ การปกปิดข้อมูลทั้งหมดที่ระบุตัวตนในระบบข้อมูล DMS และการนำเครื่องมือ Data Leak Prevention (DLP) มาช่วยในการป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปรับเพิ่มการกำกับดูแลด้านข้อมูล (data governance) แบบครบวงจร พัฒนา dashboard ข้อมูลด้านชำระหนี้ เพื่อใช้กำหนดนโยบายการชำระหนี้และผลักดันส่งเสริมการใช้ e-Payment การพัฒนาบริการ รองรับความต้องการของทุกภาคส่วน ปรับปรุงชุดข้อมูลด้านสถาบันการเงินและตลาดการเงินเพื่อรองรับมาตรฐานบัญชีเครื่องมือทางการเงินใหม่ การกำกับดูแลสถาบันการเงินแบบต่อเนื่อง การตรวจสอบคุณภาพข้อมูลด้านการชำระหนี้ และการกำกับดูแลธุรกรรมเงินตราต่างประเทศตาม FX reform และ FX ongoing supervision เพื่อให้มีข้อมูลอย่างเพียงพอและทันต่อการใช้งาน พัฒนาเครื่องมือสำหรับการติดตามธุรกรรม FX เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลอัตราแลกเปลี่ยน รวมถึงการติดตามพฤติกรรมของผู้เล่นกลุ่มต่าง ๆ ในตลาดการเงิน ปรับเพิ่ม data and analytics platform รองรับข้อมูลระดับ micro และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกจากหน่วยงานภายนอก ธปท.

9.2.2 ด้านระบบสารสนเทศ

ธปท. ได้วางกรอบแนวทางเพื่อขับเคลื่อนและกำกับดูแลและบริหารจัดการข้อมูลอย่างต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ธปท. (พ.ศ. 2560 - 2562) ให้สอดคล้องและรองรับทั้งกฎหมายในประเทศและต่างประเทศ เป็นไปตามมาตรฐานสากล รวมถึงวางแนวทางในการขยายการใช้ประโยชน์ข้อมูลของ ธปท. สู่นอกในวงกว้างมากขึ้น โดยมีรายละเอียดที่สำคัญในปี 2562 ดังนี้

(1) **การยกระดับการใช้ข้อมูล** ธปท. ขยายการใช้ประโยชน์จากข้อมูลระดับจุลภาค (micro data) อย่างต่อเนื่อง เพื่อการวิเคราะห์และตอบโจทย์ในการทำนโยบายและการวิเคราะห์ในเชิงพฤติกรรมให้รอบด้านมากขึ้น รวมถึงการประยุกต์ใช้ข้อมูล big data เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ข้อมูลและตอบโจทย์สิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นภายใต้โครงสร้างเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปตามเศรษฐกิจยุคใหม่

งานวิเคราะห์เชิงลึก (data analytics) ขยายการประยุกต์ใช้ข้อมูลและการวิเคราะห์แบบดาต้าอานาไลติกส์ให้กว้างขึ้นและลึกขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างศักยภาพและวัฒนธรรมองค์กรในการใช้ประโยชน์สูงสุดจากข้อมูลสำหรับงานพันธกิจหลักของ ธปท. รวมถึงการบริหารงานภายใน (data-driven organization) ดังตัวอย่างต่อไปนี้ (1) งานด้านตลาดการเงิน

เช่น การใช้ดาต้าอานาไลติกส์กับงานด้านนโยบายและกำกับดูแลแลกเปลี่ยนเงิน การพัฒนา leading indicator ของค่าเงินบาทด้วยเทคนิค machine learning (2) งานด้านเศรษฐกิจการเงิน เช่น การจับชีพจรส่งออกจากข้อมูลใบขนส่งสินค้า การวิเคราะห์ภาคแรงงานจากข้อมูลประกันสังคม การจับชีพจรภาวะเศรษฐกิจจากข้อมูลการใช้ไฟฟ้า และการพัฒนาเครื่องชี้เศรษฐกิจด้วย Google Trends/Correlate (3) งานด้านสถาบันการเงิน เช่น การพัฒนาเครื่องชี้ early warning คุณภาพสินเชื่อกู้หนี้ และการศึกษาการจัดชั้นลูกหนี้และปรับโครงสร้างหนี้ด้วยข้อมูลลูกหนี้รายตัว (4) งานด้านอื่น ๆ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลการเงินสด / การชำระเงิน และการวิเคราะห์ข้อมูลสุขภาพพนักงาน เพื่อตอบโจทย์ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล

การประยุกต์ใช้เครื่องมือ text mining เพื่อช่วยในงานวิเคราะห์ เช่น วิเคราะห์รายงานการประชุมของสถาบันการเงินเพื่อเป็นข้อมูลเสริมในการประเมินพฤติกรรมและวัฒนธรรมองค์กร และวิเคราะห์เนื้อหาประกาศของสถาบันการเงินที่ ธปท. เป็นผู้ออกเพื่อสนับสนุนการทำ Regulatory Impact Analysis (RIA) รวมถึงการใช้ text mining เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการประมวลผลสถิติ ซึ่งช่วยลดเวลาในกระบวนการทำงานได้มาก

(2) การกำกับดูแลงานด้านข้อมูล (data governance) ธปท. ได้ออกนโยบายการกำกับดูแลข้อมูล (Data Governance Policy: DGP) ณ วันที่ 12 กรกฎาคม 2562 เพื่อเป็นกรอบในการบริหารจัดการข้อมูลทั้งหมดของ ธปท. ให้เป็นมาตรฐาน ทันสมัย สอดคล้องกับกฎหมายทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ โดยได้เริ่มดำเนินการจัดทำแนวปฏิบัติกลางในการกำกับดูแลข้อมูลทั้งหมดของ ธปท. เพื่อใช้เป็นมาตรฐานภายในให้ฝ่ายงานใน ธปท. นำไปประยุกต์ใช้ รวมทั้งมีการขับเคลื่อนการจัดทำทะเบียนข้อมูลของฝ่ายงานต่าง ๆ และบูรณาการเป็นทะเบียนข้อมูลกลาง เพื่อจัดชั้นความลับและวางแนวทางในการกำกับดูแลข้อมูลให้เป็นระบบ โดยเฉพาะการกำกับดูแลข้อมูลส่วนบุคคลให้เป็นไปตาม พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ซึ่งทะเบียนจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการค้นหาตรวจสอบข้อมูลที่จะสรรหาใหม่ไม่ให้ซ้ำซ้อนเป็นภาระต่อผู้ให้ข้อมูล ช่วยให้ผู้ใช้ข้อมูลเข้าใจสาระสำคัญของข้อมูลได้สะดวกและนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง

การยกระดับเรื่อง DATA GOVERNANCE เพื่อรักษาสิทธิของผู้ใช้บริการ

1. ยกระดับมาตรฐานการให้ความยินยอมให้ใช้ข้อมูล

- เดิม** ถ้าลูกค้าไม่อนุญาตต้องปฏิเสธ การไม่ตอบเท่ากับยอมรับ (OPT OUT)
- ใหม่** การให้ความยินยอม ลูกค้าต้องให้ความเห็นชอบ (OPT IN)

2. ระบุวัตถุประสงค์การใช้ข้อมูลให้ชัดเจน

- เพื่อการตลาด หรือ อื่น ๆ
 - เพื่อการตลาดให้แจ้งชื่อผู้ที่จะนำข้อมูลไปใช้ให้ชัดเจน

นโยบายการกำกับดูแลข้อมูล (Data Governance Policy)

ด้วยสภาพแวดล้อมเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การทำงานของ สปท. ต้องอาศัยข้อมูลจำนวนมาก และหลากหลาย เพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์และประเมินเศรษฐกิจที่ผันผวนและเปลี่ยนแปลงไปในหลายมิติ ในขณะที่กฎระเบียบและกฎหมายด้านข้อมูลที่เพิ่มและซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการข้อมูลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สปท. ได้ออกนโยบายการกำกับดูแลข้อมูล (Data Governance Policy: DGP) เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2562 เพื่อเป็นกรอบในการบริหารจัดการข้อมูลทั้งหมดใน สปท. มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนในทุกขั้นตอน ตลอดจนการดูแลรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับกฎหมายและมาตรฐานสากล ทั้งนี้ หลักเกณฑ์สำคัญของ DGP ประกอบด้วย

การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล มีการจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลข้อมูล (Data Governance Committee) ผู้ควบคุมข้อมูล ผู้จัดการดูแลข้อมูล ผู้ใช้ข้อมูล และผู้คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อรับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนของการบริหารจัดการและการใช้ข้อมูล เพื่อความถูกต้อง เหมาะสม มีมาตรฐาน ข้อมูลมีคุณภาพ และได้รับการดูแลความลับและความมั่นคงปลอดภัยครบถ้วน

การเก็บรวบรวมหรือสร้างข้อมูล การสรรหาหรือเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งภายนอกต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ตรงตามความจำเป็น มีกระบวนการกลั่นกรองเพื่อบูรณาการความต้องการข้อมูลให้รอบด้าน ป้องกันความซ้ำซ้อนในการเก็บรวบรวมและลดภาระของผู้ให้ข้อมูล ข้อมูลต้องได้รับการจัดการดูแลอย่างเหมาะสม มีการกำหนดหมวดหมู่และระดับชั้นความลับ การเข้าถึงหรือใช้ข้อมูล อายุการใช้งานของข้อมูล และระยะเวลาในการจัดเก็บหลังสิ้นสุดการใช้งาน

การประมวลผลข้อมูล กำหนดเกณฑ์การควบคุมคุณภาพข้อมูลทั้งในมิติของความถูกต้อง ครบถ้วน ความสอดคล้อง ความเป็นปัจจุบัน ตรงตามความต้องการ และความพร้อมใช้ พร้อมทั้งจัดทำคำอธิบายข้อมูล (metadata) และดำเนินการปกปิดข้อมูลเพื่อป้องกันความเสี่ยงเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล หรือข้อมูลที่สามารถระบุตัวตนได้ โดยคำนึงถึงมาตรฐานการปกปิดข้อมูล

การจัดเก็บดูแลรักษาข้อมูล มีการจัดเก็บและสำรองข้อมูลในที่ปลอดภัย โดยนำเอาระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดเก็บและตรวจสอบการเข้าถึงหรือใช้ข้อมูล มีระบบตรวจสอบ สอบทาน ปรับปรุง ดูแล กระบวนการจัดการสิทธิ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลให้ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน

การใช้งานหรือเปิดเผยข้อมูล ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์และภารกิจของ สปท. ตามสิทธิ์หรือบทบาทหน้าที่ ตรงตามวัตถุประสงค์ของการใช้ข้อมูล รวมถึงมีแนวทางการเปิดเผยข้อมูลหรือแบ่งปันข้อมูล (data sharing) แก่หน่วยงานภายนอก โดยพิจารณาถึงขอบเขตและรายละเอียดของข้อมูล รวมถึงช่องทางที่ได้มาตรฐานเพื่อดูแลความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล

การจัดการข้อมูลหลังสิ้นสุดการใช้งาน มีแนวทางการจัดเก็บข้อมูลหลังสิ้นสุดการใช้งาน การสำรองข้อมูลที่สำคัญ รวมถึงกระบวนการทำลายข้อมูลที่ปลอดภัยและเหมาะสมตามระดับชั้นความลับของข้อมูล

นอกจากนี้ ได้ดำเนินการด้านความมั่นคงปลอดภัย ข้อมูลกับข้อมูลที่สำคัญไปแล้ว ได้แก่ การเข้ารหัสข้อมูลสำหรับข้อมูลที่ระบุตัวตนทั้งหมดในระบบข้อมูลเศรษฐกิจการเงิน (DMS) และการนำเครื่องมือ DLP มาช่วยในการป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลสำคัญ เช่น ข้อมูลการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงิน และได้วางแนวทางการตรวจสอบคุณภาพข้อมูลด้วยโปรแกรมการตรวจสอบคุณภาพข้อมูล และตรวจจับหาความผิดปกติของข้อมูลก่อนและหลังการเผยแพร่ข้อมูลบนเว็บไซต์ ธปท. เพื่อความถูกต้องและสอดคล้องกันของข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลสถิติที่เผยแพร่สู่สาธารณะชนมีความถูกต้องและป้องกันความผิดพลาดในกระบวนการจัดทำและเผยแพร่

(3) การขยายขอบเขตและความร่วมมือด้านข้อมูล

ในปี 2562 ธปท. ได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือด้านข้อมูลและวิชาการ 4 ฉบับ กับศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์ บริษัทสหการประมวล บริษัทไปรษณีย์ไทย และกรมสรรพากร เพื่อสนับสนุนการแบ่งปันและใช้ประโยชน์จากข้อมูลของแต่ละองค์กรที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ขับเคลื่อนเศรษฐกิจไปข้างหน้า ตามภารกิจหลักขององค์กร และช่วยเสริมสร้างฐานข้อมูลของประเทศให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น รวมถึงสร้างความร่วมมือทางด้านวิชาการ งานวิเคราะห์ งานวิจัยใหม่ ๆ เพื่อยกระดับการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างลุ่มลึก ตอบโจทย์ของประเทศ และสามารถรับมือกับความท้าทายใหม่ ๆ ได้อย่างเท่าทัน

ธปท. สรรหาและเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม ได้แก่ ข้อมูลสินเชื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคล ปรับปรุงชุดข้อมูลเพื่อรองรับการผ่อนคลายการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินชุดข้อมูลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยเป็นหลักประกัน ชุดข้อมูลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยจำแนกตาม LTV ชุดข้อมูลสถาบันการเงินตามมาตรฐาน TFRS9 และชุดข้อมูลเพื่อการตรวจสอบและติดตามสถาบันการเงินแบบต่อเนื่อง ในส่วนของชุดข้อมูลด้านความเสี่ยงด้านสภาพคล่องและตลาด อย่างไรก็ดี สำหรับส่วนของชุดข้อมูลความเสี่ยงด้านเครดิตได้ขยายเวลาออกไปเป็นปี 2564 เพื่อให้เวลาแก่สถาบันการเงินเตรียมความพร้อม เนื่องจากมีการปรับปรุงรายละเอียดค่อนข้างมาก

(4) การส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลเศรษฐกิจการเงินของ ธปท.

ตามที่ ธปท. ได้นำรูปแบบ Application Program Interface (API) มาใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลสถิติทั้งหมดที่เผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ ธปท. แก่สาธารณชน (BOT API) ตั้งแต่ต้นปี 2562 เพื่อเพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการใช้ประโยชน์ข้อมูลแก่ประชาชนและหน่วยงานภายนอก โดยมีหน่วยงาน

ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจำนวนมากเข้าเป็นสมาชิก BOT API เพื่อเข้ามาใช้ข้อมูลดังกล่าวต่อยอดการใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งศูนย์รวมข้อมูลเศรษฐกิจไทย หรือ Thailand's Integrated Database for Economics (TiDE) โดยสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ ได้นำข้อมูล BOT API มาจัดทำในรูปแบบที่เข้าถึงและวิเคราะห์ง่ายขึ้น ตอบโจทย์นักวิเคราะห์วิจัยที่หลากหลาย

ธปท. ยังได้เตรียมการจัดทำมาตรฐานการปกปิดข้อมูลและเชื่อมโยงข้อมูลภาคการเงินของประเทศ เพื่อรองรับแนวทางการเปิดเผยแบ่งปันข้อมูลกับภายนอกในรูปแบบข้อมูลเปิด (open data) ที่ข้อมูลมีความละเอียดกว่าที่เผยแพร่ข้อมูลโดยทั่วไป รวมทั้งข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของผลการวิเคราะห์ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์วิจัยเชิงลึก ส่งเสริมต่อยอดองค์ความรู้และนวัตกรรมแก่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เพื่อสร้างประโยชน์ของข้อมูลในเชิงเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้าง

ในด้านความร่วมมือทางด้านข้อมูลกับหน่วยงานภายนอก ธปท. ได้ให้ความร่วมมือด้านวิชาการเพื่อร่วมพัฒนาปรับปรุงข้อมูลสถิติและแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านวิชาการกับหลายหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้แก่ ธนาคารกลางศรีลังกา เรื่อง data management and data analysis เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในเรื่องการบริหารจัดการข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก ADB เรื่อง “SME Development Index” (SME - DI) ในโครงการ Asian Development Bank Asia SME Monitor Project 2020 องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (United Nations Children's Fund: UNICEF) เกี่ยวกับข้อมูล child migration and displacement เพื่อสนับสนุนการดำเนินการประเมินและเสริมความเข้มแข็งแก่ระบบนิเวศข้อมูลของไทยและสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การบริหารจัดการข้อมูลและการใช้ประโยชน์ข้อมูลรายสถานประกอบการ นอกจากนี้ ได้จัดงานให้ความรู้แก่ผู้ให้ข้อมูลภาคต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สนับสนุนข้อมูลที่มีคุณภาพสูง ถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลารวมถึงการเสริมสร้างบทบาทในเวทีวิชาการ นำเสนอผลงานต่าง ๆ อาทิ “Data Management in Data Evolution Era at Bank of Thailand” ในงานสัมมนา Post-Crisis Data Landscape: Micro Data for the Macro World ประเทศมาเลเซีย จัดโดย IFC – BNM - ECB และ “Collecting Data New Information Sources” ในงาน High Level Meeting on Data Governance ประเทศตุนิเซีย จัดโดย Irving Fisher Committee on Central Bank Statistics

9.3 การบริหารทรัพยากรบุคคลและพัฒนาองค์กร

เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีศักยภาพสูงขึ้นและสามารถใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ รวมทั้งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความผูกพันในทุกกระดับ และสามารถใช้ประโยชน์จากความหลากหลายของพนักงานเพื่อขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ ธปท. จึงต้องมีระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลที่เอื้อต่อการทำงานในบริษัทใหม่ ดังนี้

9.3.1 การสรรหาบุคลากร ได้ปรับกระบวนการและขั้นตอนการสรรหาพนักงานใหม่ให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น สะดวก และรวดเร็วยิ่งขึ้น ทั้งในรูปแบบการจ้างเป็นพนักงานประจำและพนักงานสัญญาจ้าง เพื่อสามารถกำหนดค่าตอบแทนที่แข่งขันกับตลาดได้ โดยสามารถสรรหาพนักงานและผู้บริหารในกลุ่มงานที่มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เฉพาะ เช่น ดาต้าอนาไลติกส์ IT งานวิจัย และกฎหมาย

9.3.2 การเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนทดแทนในระยะยาว มีระบบบริหารพนักงานกลุ่มศักยภาพ (talent) และแผนทดแทนตำแหน่งงานสำคัญ (succession plan) รวมทั้งมีการพัฒนาผู้บริหารและพนักงาน เพื่อรองรับบทบาทการเป็นผู้นำขององค์กรในอนาคต

(1) ระบบการคัดเลือกพนักงานกลุ่มศักยภาพสูง จะพิจารณาทั้งความรู้เชิงลึกในงาน และทัศนคติรวมถึงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับคุณสมบัติภาวะผู้นำ เอื้อต่อการผลักดันงานและยุทธศาสตร์ ธปท. ในโลกสมัยใหม่ โดยผู้บริหารระดับสูงให้การสนับสนุน และได้กำหนดให้นำปัจจัยเรื่องภาวะผู้นำของ ธปท. มาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการประเมินผลงานปี 2562 ของ

ผู้บริหารทุกระดับ นอกจากนี้ ธปท. ได้ขยายเส้นทางอาชีพให้กับพนักงานกลุ่มศักยภาพ และพนักงานที่มีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มโอกาสความก้าวหน้าให้กับพนักงานที่เป็นกำลังสำคัญของ ธปท.

(2) **การจัดเตรียมบุคลากรทดแทนตำแหน่งงานสำคัญ** เพื่อรองรับรองรับการเกษียณอายุของผู้บริหารระดับสูงในอนาคต โดยการจัดทำ succession plan เพื่อเตรียมผู้บริหารตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการขึ้นไปให้มีความพร้อมทั้งด้านความรู้เชิงลึก และทักษะการบริหารจัดการ โดยการหมุนเวียนผู้บริหารระดับสูงเพื่อขยายหน้างานและพร้อมในการเติบโต นอกจากนี้มีการสรรหา mid-career ในตำแหน่งงานสำคัญที่จำเป็นในการผลักดันยุทธศาสตร์ของ ธปท.

(3) **การเตรียมความพร้อมผู้บริหารและพนักงานทุกระดับ** เพื่อให้มีความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีรวมถึงทักษะการทำงานที่มีความคล่องตัวสูงพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างเท่าทัน ในปี 2562 ธปท. ปรับเปลี่ยนกระบวนการฝึกอบรมและพัฒนาพนักงานจากเดิมที่ให้หัวหน้าส่วนงานพิจารณาส่งพนักงานเข้าอบรม เป็นเปิดโอกาสให้พนักงานสามารถสมัครเข้าอบรมหลักสูตรกลางตามศักยภาพและความสนใจของตนเอง และขยายช่องทางการพัฒนาแบบออนไลน์ด้าน digital capability และ soft skill นอกเหนือจากหลักสูตรพื้นฐานเพื่อพัฒนา ความรู้และความเชี่ยวชาญที่สำคัญของธนาคารกลาง เช่น การธนาคารกลาง (BOT Central Banking Essentials), FinTech, digital banking, cybersecurity โดยพนักงานสามารถสมัครเรียนได้ตามความสนใจและตรงกับความต้องการ (voice and choice) ที่สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา และจะขยายผลไปยังหลักสูตรด้านอื่น ๆ ต่อไป

Coaching Clinic โดยรองผู้ว่าการ ด้านบริหาร

นอกจากนี้ ธปท. ได้ให้ความสำคัญในการเตรียมผู้นำ คักยภาพสูงรุ่นใหม่ ที่จะก้าวสู่การเป็นผู้นำของ ธปท. ในอนาคต ให้มีภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง สามารถสร้างและนำการเปลี่ยนแปลง พร้อมเผชิญความท้าทายใหม่ ๆ โดยวางกรอบการพัฒนาที่ ชัดเจน และมีรูปแบบการพัฒนาที่หลากหลาย เช่น leader talks, coaching clinic ทั้งแบบเป็นกลุ่มและตัวต่อตัว, mentor และ learning buffet โดยพนักงานสามารถจัดทำ แผนพัฒนา (Personal Development Plan) ที่สอดคล้อง กับศักยภาพของตนเองได้ ซึ่งเป็นการพัฒนารูปแบบใหม่ที่ พนักงานพึงพอใจและเข้าร่วมการพัฒนาอย่างจริงจัง และจะ ขยายการดำเนินการให้ครอบคลุมกลุ่มศักยภาพทุกระดับ มากขึ้นในปี 2563

สำหรับการส่งเสริมวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (knowledge sharing) มีการนำเสนอนโยบายสำคัญของ ธนากร ข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ ของฝ่ายงานต่าง ๆ และการแบ่งปัน เรื่องราวเพื่อสร้างแรงบันดาลใจจากบุคคลหลากหลายอาชีพ ผ่านกิจกรรม Brown Bag Talk และ Inspirational Talk อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจัดเก็บองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ ธปท. ยังส่งเสริมให้พนักงานเข้ารับการพัฒนาภายนอกและ secondment เพื่อให้มีประสบการณ์ และสร้างเครือข่ายกับ องค์กรภายนอกด้วย

(4) การทำงานที่หลากหลายและร่วมมือกันมากขึ้น
โดยส่งเสริมการทำงานร่วมกันแบบข้ามฝ่ายงานหรือสายงานใน รูปแบบ squad มากขึ้น รวมทั้งมีการใช้ระบบ Internal Job Market เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนระหว่างฝ่ายงานหรือสายงาน ใน ธปท. ตามความสมัครใจ โดยในปี 2560 - 2562 มีพนักงาน ทั้งสิ้น 316 ราย สามารถย้ายงานผ่านระบบ คิดเป็นประมาณ ร้อยละ 9 ของพนักงานทั้งหมด ทำให้พนักงานสามารถทำงานที่ หลากหลายและสร้างเครือข่ายภายในองค์กรเพื่อส่งเสริมความ สำเร็จของงานได้ดียิ่งขึ้น

(5) ทุนการศึกษาแก่นักเรียนและพนักงานเพื่อ ศึกษาต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งขยายสาขาวิชาที่ ให้ทุนการศึกษาซึ่งจำเป็นต่อการดำเนินงานของ ธปท. ในอนาคต อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะทางด้านที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี รวม 13 ทุน เช่น Artificial Intelligence, data science, data analytics, cybersecurity, software engineering, computer system and network และ FinTech รวมถึง ทุนการศึกษาสำหรับผู้กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชา cybersecurity ในประเทศด้วย

9.3.3 การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรและเสริมสร้าง ความผูกพัน

สนับสนุนให้ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีตามพฤติกรรมหลัก 5 ด้าน ได้แก่ มีหลักการ รู้ลึกคิดไกล เปิดใจ คล่องตัวทันการณ์ มุ่งผลสำเร็จ รวมทั้งยกย่องชมเชยและให้รางวัลจิตใจแก่พนักงาน ที่มีผลงานและพฤติกรรมที่โดดเด่น ธปท. ยังได้เน้นส่งเสริม บรรยากาศในการทำงานที่เปิดโอกาสให้พนักงานสามารถแสดง ความคิดเห็นและผลักดันการเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์กับ โครงการ Power up BOT เพื่อสร้างพลังแห่งการเปลี่ยนแปลง จากกลุ่มพนักงานที่ต้องการทำสิ่งที่ดีและมีประโยชน์ต่อองค์กร โดยมีผู้บริหารให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่และเห็นผลสำเร็จ เป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ธปท. ได้ปรับปรุงสภาพแวดล้อม การทำงานและสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อรองรับความต้องการที่ หลากหลายของพนักงานแต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสม

การนำเสนอความคืบหน้าของโครงการ Power up BOT ต่อผู้บริหารระดับสูง

ธนาคารแห่งประเทศไทยมุ่งสร้างงานวิจัยและข้อมูลที่ทันสมัย เพื่อรับมือความเปลี่ยนแปลงอย่างเท่าทัน

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ให้ความสำคัญต่อบทบาทของงานวิชาการในการสนับสนุนการดำเนินนโยบายของ ธปท. รวมไปถึงบทบาทการเป็นผู้นำทางความคิดให้กับสังคมในประเด็นทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศที่สำคัญ

ดร.วิรไท สันติประภพ ผู้ว่าการ ธปท. กล่าวเปิดงานสัมมนาวิชาการ ธปท. ประจำปี 2562

ในปี 2562 ธปท. ได้ผลิตงานวิจัยที่ตอบโจทย์เชิงนโยบายและสร้างองค์ความรู้ที่สำคัญในหลากหลายด้าน อาทิ

- กระแสเทคโนโลยีที่สำคัญและนัยต่อโครงสร้างเศรษฐกิจไทย รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบและพฤติกรรมของธุรกิจครัวเรือน และผู้ให้บริการทางการเงิน
- โครงสร้างของภาคธุรกิจและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
- โครงสร้างของภาคเกษตรไทย
- โครงสร้างตลาดแรงงานไทย
- ความเหลื่อมล้ำในมิติต่าง ๆ และแนวโน้มทางแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน
- พลวัตหนี้ครัวเรือนไทย
- มาตรการ Loan to Value กับการให้สินเชื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ไทย

ซึ่งผลงานวิจัยเรื่อง “จุลทรรศน์หนี้ครัวเรือนไทยผ่านข้อมูลลินเชื่อรายสัญญาจากเครดิตบูโร” โดยสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ ได้รับรางวัลผลงานวิจัยระดับดีมากร สาขาเศรษฐศาสตร์ จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (กฤษภพันธ์ 2562) นอกจากนี้ ธปท. ยังร่วมกับองค์กรภายนอกในการศึกษารูปแบบที่เหมาะสมของนโยบายเศรษฐกิจต่าง ๆ เช่น นโยบายประกันภัยพิวผลเกษตร นโยบายประกันสุขภาพ

ในด้านการเผยแพร่องค์ความรู้ต่อสาธารณชน ธปท. ได้มีการเผยแพร่งานวิจัยของนักวิจัยทั้งภายในและภายนอก ธปท. ผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงบทความที่ตีพิมพ์เป็นคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์ เช่น แจงสี่เบี้ย และบางขุนพรหมชวนคิด ซึ่งได้รับความสนใจจากสาธารณชนในวงกว้าง และได้สนับสนุนการสร้างเวทีวิชาการผ่านการจัดงานสัมมนาในหลายรูปแบบ เช่น งาน Research Workshop ที่สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ และสำนักงานภาคเหนือ ร่วมจัดกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และงานสัมมนาวิชาการประจำปี (BOT Symposium) ภายใต้หัวข้อ “Competitive Thailand : พลิกโฉมเศรษฐกิจ พิชิตการแข่งขัน” มีการนำเสนอองานศึกษาจากนักวิจัยทั้งภายในและภายนอก ธปท. โดยมุ่งประเมินความสามารถในการแข่งขันของไทยในมิติต่าง ๆ ทั้งในภาคเศรษฐกิจที่สำคัญ กลไกการทำงานของตลาด การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ปัจจัยเชิงสถาบัน และกฎเกณฑ์กติกาภาครัฐ เพื่อเป็นพื้นฐานในการวางกรอบนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึง นอกจากนี้ ยังได้รับเกียรติจากวิทยากรรับเชิญและผู้ทรงคุณวุฒิจากทั้งภาครัฐและเอกชนในช่วง Perspectives ที่นำเสนอมุมมองเกี่ยวกับการแข่งขันทางเศรษฐกิจในอนาคต และผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมเสวนาแลกเปลี่ยนความเห็นและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

บทบาททางด้านวิชาการของ ธปท. ได้รับการยอมรับในระดับสากล โดยพนักงาน ธปท. ได้รับเชิญเป็นวิทยากรและเข้าร่วมในเวทีวิชาการระดับสากลที่จัดโดยธนาคารกลางและองค์กรต่าง ๆ เช่น การประชุม Asian Bureau of Finance and Economic Research (ABFER) Annual Conference, Bank for International Settlements (BIS) - Asian Office Research Network (ARN) Annual Workshop of the Asian Research Networks, Reserve Bank of Australia Annual conference, Central Bank of the Republic

งานสัมมนาวิชาการ ธปท. ประจำปี 2562

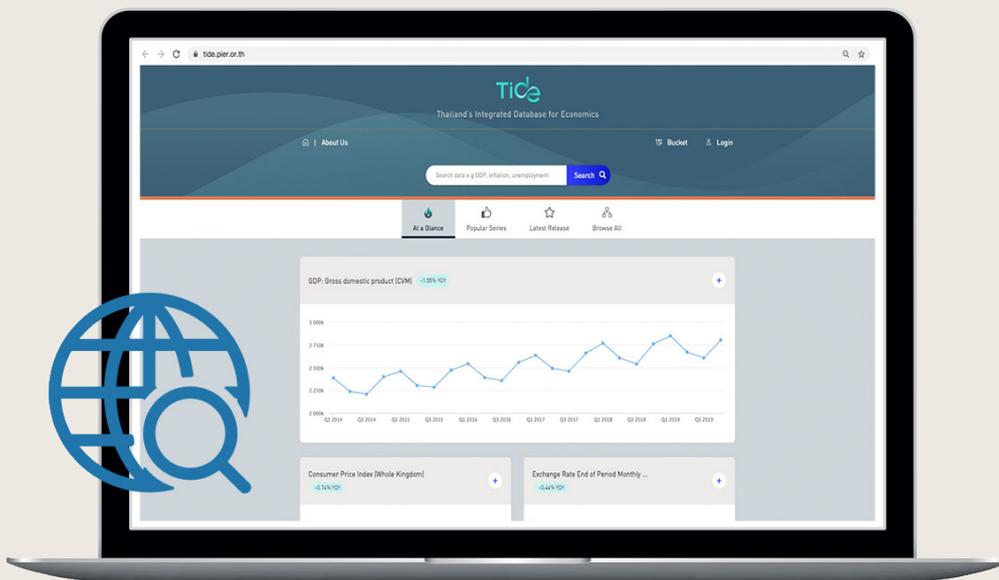
PIER Research Workshop จังหวัดขอนแก่น

of Turkey (CBRT) – European Central Bank (ECB) conference รวมถึงสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ นอกจากนี้ ผลงานวิจัยของพนักงาน ธปท. ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารชั้นนำของโลก เช่น บทความ “The Output Euler Equation and Real Interest Rate Regimes” (Macroeconomic Dynamics, January 2019) บทความ “Thai Inflation Dynamics: A View from Disaggregated Data” (Economic Modelling, April 2019)

ศูนย์รวมข้อมูลเศรษฐกิจไทย

Thailand's Integrated Database for Economics (TiDE)

ปัจจุบันประเทศไทยมีข้อมูลสถิติและข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจเป็นจำนวนมาก และมีการเผยแพร่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากหลายหน่วยงาน ข้อมูลเหล่านี้ส่วนมากจะอยู่บนเว็บไซต์ขององค์กรเจ้าของข้อมูล และมีรูปแบบการนำเสนอที่แตกต่างกัน ทำให้ยากต่อการนำไปใช้ในวิเคราะห์และวิจัย สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจไทย จึงได้จัดทำเว็บไซต์ศูนย์รวมข้อมูลเศรษฐกิจไทย หรือ Thailand's Integrated Database for Economics (TiDE) เพื่อลดอุปสรรคต่าง ๆ ในการใช้ข้อมูล รวมทั้งเป็นแหล่งข้อมูลให้กับผู้เกี่ยวข้อง เช่น นักวิชาการ นักศึกษา สื่อมวลชน และผู้ที่มีความสนใจในข้อมูลเศรษฐกิจนำไปใช้

เว็บไซต์ TiDE เปิดให้ใช้งานตั้งแต่วันที่ 4 ธันวาคม 2562
ผ่านทาง <https://tide.pier.or.th>

โดยเว็บไซต์ TiDE มีข้อดี ดังต่อไปนี้

1. สืบค้นง่าย ด้วยข้อมูลที่จัดหมวดหมู่อย่างละเอียด และมีเครื่องมือในการสืบค้น คัดกรองข้อมูลที่ต้องการ
2. นำเสนอข้อมูลในรูปแบบ time series ที่มีความต่อเนื่องครอบคลุมตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน แทนการนำเสนอหรือเผยแพร่ข้อมูลเป็นรายงวด โดยผู้ใช้สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการแสดงผลได้ตามความต้องการ
3. อยู่ในรูปแบบที่พร้อมนำไปใช้วิเคราะห์ วิจัยต่อ โดยผู้ใช้สามารถดาวน์โหลดไปใช้งานได้ง่าย และสามารถปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา

4. เปิดให้สาธารณชนใช้งานโดยไม่มีค่าใช้จ่าย เพื่อให้ข้อมูลที่มีอยู่เกิดประโยชน์สูงสุด และสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจไทยให้มากยิ่งขึ้น

ปัจจุบันเว็บไซต์ TiDE ได้รวบรวม เผยแพร่ และเป็นช่องทางสืบค้นข้อมูลเศรษฐกิจไทยที่มีข้อมูลกว่า 25,000 series และครอบคลุมหลายด้าน เช่น ภาคเศรษฐกิจ ภาคการเงิน สถาบันการเงิน และดัชนีเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งนี้ ภายในเดือนมีนาคม 2563 จะทำการพัฒนาเว็บไซต์เข้าสู่ระยะที่ 2 โดยเพิ่มระบบสมาชิกให้ผู้ใช้งานทั่วไปได้ลงทะเบียนเพื่อจัดเก็บข้อมูลที่ต้องการใช้งานในพื้นที่ส่วนตัว รวมไปถึงการสร้าง dashboard ที่แสดงข้อมูลจำนวนมากพร้อม ๆ กันได้

ขับเคลื่อนธนาคารแห่งประเทศไทยสู่องค์กรดิจิทัล พร้อมรับความท้าทายในโลกการเงินยุคใหม่

ตามแนวทางขับเคลื่อนองค์กรในโลกยุคปัจจุบันที่เน้นการปรับรูปแบบองค์กรไปสู่ความเป็นดิจิทัล (digital organization) นั้น ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ให้ความสำคัญในการปรับเปลี่ยนองค์กรเพื่อก้าวทันองค์กรยุคปัจจุบัน และพัฒนาการดำเนินงานภายในให้ดียิ่งขึ้น

การเปิดตัวบริการ All New BYOD

ในปี 2562 มีการนำเครื่องมือ BOT-ShaRe มาใช้ในการจัดเก็บและแชร์เอกสารร่วมกันภายใน ธปท. เพื่อส่งเสริมให้เกิดการแบ่งปันองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ทั้งภายในและนอกสายงาน สามารถค้นหาเอกสารที่เกี่ยวข้องและนำมาต่อยอดได้สะดวกมากยิ่งขึ้น มีการขยายการใช้เครื่องมือ Virtual Desktop Infrastructure (VDI) เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับพนักงาน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ตรวจสอบที่มีการปฏิบัติงานภายนอก ธปท. ให้สามารถเข้าถึงข้อมูลสำคัญจากภายนอก ธปท. ผ่าน VDI โดยข้อมูลจะไม่รั่วไหลสู่ภายนอก การดูแลความมั่นคงปลอดภัยของการใช้อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศภายใน ธปท. โดยมีการปรับปรุงระบบ Bring Your Own Device (BYOD) ที่ใช้นับอุปกรณ์ smart device ของพนักงานเพื่อเข้าถึงระบบงานของ ธปท. ให้มีความปลอดภัยทันต่อภัยคุกคามในปัจจุบัน ในส่วนของเครื่องมือสำหรับการใช้งานพื้นฐาน ธปท. ได้พิจารณาปรับใช้ Microsoft

Office แบบออนไลน์ หรือ O365 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานระหว่างพนักงานในองค์กรให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว สนับสนุนการทำงานร่วมกันผ่านการใช้งานบนคลาวด์ (cloud) เช่น การแชร์ข้อมูลและเอกสารภายในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และระบบการค้นหาที่สามารถเข้าถึงเนื้อหาในเอกสารที่เก็บไว้บนคลาวด์ได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงการสื่อสารหรือจัดประชุมโดยไม่จำเป็นต้องอยู่สถานที่เดียวกัน โดยในปี 2562 ได้ดำเนินการจัดหาเรียบร้อยแล้ว และอยู่ระหว่างจัดเตรียมระบบให้พร้อมใช้งาน โดยคาดว่าจะเริ่มใช้งานได้ภายในไตรมาส 2 ปี 2563

นอกจากการพัฒนาด้านดิจิทัลภายในองค์กรแล้ว ธปท. ยังให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือกับองค์กรภายนอกเพื่อส่งเสริมการพัฒนาด้านการเงินของประเทศโดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เช่น โครงการ DLT Scripless Bond เป็นโครงการที่

ริเริ่มนำเทคโนโลยี Distributed Ledger Technology (DLT) หรือบล็อกเชน มาใช้ในการยกระดับการจำหน่ายพันธบัตรออมทรัพย์รัฐบาล ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ความโปร่งใส ความปลอดภัยและลดต้นทุนในการดำเนินงานโดยรวม นับเป็นโครงการที่น่าบล็อกเชนมาใช้ในงานจำหน่ายพันธบัตรเป็นรายแรก ๆ ของโลก โดยเป็นการประสานความร่วมมือกับหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน อาทิ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และบริษัท โอบีเอ็ม (ประเทศไทย) จำกัด โดยโครงการนี้ได้รับรางวัล Digital Government Award 2018 จาก Asian-Oceanian Computing Industry Organization (ASOCIO) และ รางวัล Recognition of Excellence 2019 จาก OpenGov ในเดือนตุลาคม 2562 อีกด้วย ทั้งนี้ โครงการ DLT Scrippless Bond อยู่ระหว่างการพัฒนาและคาดว่าจะเริ่มให้บริการได้ภายในไตรมาส 2 ปี 2563

ด้านข้อมูล ในปี 2562 ธปท. ได้จัดทำเว็บไซต์ศูนย์รวมข้อมูลเศรษฐกิจไทย หรือ Thailand's Integrated Database for Economics (TiDE) เพื่อเป็นแหล่งรวมสืบค้นข้อมูลเศรษฐกิจไทย โดยรวบรวมข้อมูลจาก ธปท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะมีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยและจัดทำข้อมูลในรูปแบบที่สืบค้นและเข้าใจง่าย เพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อยอดและใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่มีอยู่ได้มากขึ้น โดยเปิดให้สาธารณชนใช้งานได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย รวมถึงได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดย ธปท. มีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือด้านวิชาการและข้อมูลกับหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

โครงการ DLT Scrippless Bond ได้รับรางวัล Digital Government Award 2018 และรางวัล Recognition of Excellence 2019

- **ศูนย์ข้อมูลสังหาริมทรัพย์ ธอส. (REIC) :** เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์และข้อมูลภาพรวมมูลค่าเงินโอนเพื่อซื้อห้องชุดของชาวต่างชาติทั่วประเทศ (จำแนกตามประเทศ/สัญชาติ รายไตรมาส) เพื่อนำมาใช้ศึกษาเพื่อจัดทำดัชนีราคาที่ดิน (Land Price Index: LPI)
- **กรมสรรพากร :** ธปท. นำข้อมูลภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มาใช้เพื่อการวิเคราะห์โครงสร้างรายได้ของบุคคลธรรมดาและเพื่อประกอบการติดตามภาวะเศรษฐกิจ
- **บริษัท ไพรกนิยไทย จำกัด :** มีการจัด Knowledge Sharing เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และทำความเข้าใจความต้องการประยุกต์ใช้ข้อมูลร่วมกัน
- **บริษัท สหการประมวล จำกัด :** ธปท. นำข้อมูลการจำหน่ายรถมือสองมาจัดทำดัชนีราคารถยนต์มือสองและเผยแพร่ทางเว็บไซต์ ธปท. ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2562

BOT Go Green โครงการสีเขียวเพื่อความยั่งยืน

ทุกวันนี้กระแสรักษ์สิ่งแวดล้อม หรือ Go Green ได้รับความสนใจจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั่วโลกเป็นอย่างมาก นับเป็นเรื่องดีที่องค์กรต่าง ๆ ได้สนับสนุนให้ผู้บริหารและพนักงานปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เป็นหนึ่งในองค์กรที่ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นอย่างมาก ที่ผ่านมา ธปท. ได้ดำเนินการในช่วงหลายปีผ่านกิจกรรม BOT Go Green ทำให้สามารถประหยัดพลังงานได้อย่างมาก

บรรยากาศกิจกรรม BOT Go Green

ประหยัดพลังงานด้วยอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ

ธปท. ได้จัดทำโครงการ BOT Go Green ขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของพนักงานในการประหยัดพลังงาน และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การดำเนินโครงการในช่วงแรกเน้น เฉพาะเรื่องการประหยัดพลังงาน ซึ่งด้วยความร่วมแรงร่วมใจของ คณะส่งเสริมและอนุรักษ์พลังงาน ผู้บริหาร และทีมงาน ทำให้มีการ ดำเนินงานในลักษณะที่หลากหลาย เริ่มตั้งแต่เผยแพร่โครงการ ประหยัดพลังงานตลอดจนมีการเปลี่ยนอุปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ มากขึ้น เช่น การเลือกใช้เครื่องทำความเย็น (chiller) แบบ magnetic bearing และ multiple compressor ที่ลดการใช้ พลังงานไฟฟ้าได้กว่าร้อยละ 30 การเปลี่ยนหลอดไฟฟ้า LED และ การเลือกใช้พลังงานทางเลือก เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ ธปท. เริ่ม ติดตั้งโซลาร์เซลล์ มาตั้งแต่ปี 2557 และได้ติดตั้งเพิ่มเติมทุกปี โดย ในปี 2562 ได้ติดตั้งเพิ่มอีก 130 kW รวมติดตั้งทั้งสิ้น 283.6 kW ประหยัดค่าไฟฟ้าได้เดือนละ 150,000 บาท หรือคิดเป็นประมาณ 2 ล้านบาทต่อปี

การแจกพันธุ์กล้าไม้

พนักงาน ธปท. ร่วมใส่ใจประหยัดพลังงาน

ธปท. รณรงค์ให้พนักงานร่วมใส่ใจประหยัดพลังงาน โดยจัดตั้ง คณะทำงานด้านการจัดการพลังงาน แบ่งออกเป็น 13 กลุ่มจำแนก ตามพื้นที่อาคาร ในแต่ละปีจะมีการกำหนดนโยบายประหยัด พลังงานของแต่ละกลุ่มซึ่งพนักงานนำไปปฏิบัติได้จริง เช่น การ

ปิดไฟเป็นเวลา 1 ชั่วโมงในช่วงพักกลางวัน การปิดจอคอมพิวเตอร์เมื่อไม่ใช้งาน การนำกระดาษที่ใช้หน้าเดียวมาใช้ซ้ำ การเดินขึ้นบันไดแทนการใช้ลิฟต์

BOT Go Green ปี 2562

ในปีนี้ ธปท. ได้ขยายขอบเขตโครงการให้สอดคล้องกับหลักการของการอนุรักษ์พลังงานควบคู่ไปกับการดูแลสิ่งแวดล้อม โดยจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายเพื่อดึงดูดให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด อาทิ การแข่งขันการประหยัดพลังงาน โดยนำเสนอวิธีการประหยัดพลังงานที่โดนใจ เป็นที่ยอมรับ และไม่กระทบกับชีวิตการทำงานของพนักงาน การรณรงค์เรื่องการแยกขยะ และการนำหลัก 3R (Reduce Reuse และ Recycle) มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่ม ควบคู่ไปกับการสร้างสีสัน และได้รับความรู้ไปด้จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแจกพันธุ์กล้าไม้ การประกวดภาพถ่ายต้นไม้ของเรา การจำหน่ายของมือสอง นำรายได้ช่วยเหลือนุสนธิต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังรณรงค์การใช้ผลิตภัณฑ์ Refill โดยให้พนักงานเตรียมภาชนะมาเอง และการประกวดละครสั้น เพื่อสื่อสารว่าการประหยัดพลังงาน การแยกขยะ และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องง่าย ๆ ที่ทุกคนทำได้

ความร่วมมือของทุกคนจึงเป็นความสำเร็จและพลังที่ยิ่งใหญ่ที่จะขับเคลื่อน ธปท. ให้ก้าวเป็นผู้นำด้านการประหยัดพลังงาน และการอนุรักษ์พลังงานในระดับแนวหน้าของประเทศ ต่อยอดจากโครงการลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก ซึ่ง ธปท. เป็นธนาคารกลางแห่งแรกของโลกที่ได้รับการรับรองเป็นองค์กรปลอดคาร์บอน (Carbon Neutral) จากองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) กิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวได้รับการตอบรับและความร่วมมือจากพนักงาน ธปท. ทุกคนเป็นอย่างดี สะท้อนให้เห็นว่า

บรรยากาศกิจกรรม BOT Go Green

การรณรงค์เรื่องการแยกเศษอาหารด้วยตนเอง

ทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการทำหน้าที่เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับคนทั่วไป ไม่เพียงในด้านเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังรวมถึงสังคมและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

แผงโซลาร์เซลล์บนตาดฟ้าอาคาร 2

พันธกิจและงบการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย

ก่อนที่จะดูงบการเงินขององค์กรใดจำเป็นต้องเข้าใจพันธกิจขององค์กรนั้นก่อน ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ในฐานะธนาคารกลาง มีพันธกิจต่างจากองค์กรธุรกิจ โดยงบการเงินของธนาคารกลางมีลักษณะพิเศษ และนัยต่างจากงบการเงินของธุรกิจทั่วไป

1. พันธกิจของธนาคารกลาง

ธปท. มีพันธกิจที่สำคัญ 2 ด้าน คือ

(1) การรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจ

มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ธปท. พ.ศ. 2485 (ปรับปรุง พ.ศ. 2561) ระบุไว้ว่า “..งานของธนาคารกลาง เพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงิน และเสถียรภาพระบบสถาบันการเงินและระบบการชำระเงิน” หรือรวมกันหมายถึง เสถียรภาพระบบเศรษฐกิจการเงินโดยรวม พันธกิจของ ธปท. คล้ายกับพันธกิจของธนาคารกลางทั่วโลกที่ต้องดูแลเสถียรภาพทั้งเศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ **เสถียรภาพภายในประเทศ** หมายถึง การรักษามูลค่าของเงินบาทและสินทรัพย์ของคนไทยไม่ให้ด้อยค่าลงจากเงินเฟ้อ และดูแลไม่ให้เกิดฟองสบู่หรือจุดเปราะบางในระบบการเงินที่อาจนำไปสู่วิกฤตการเงินในอนาคต ส่วน**เสถียรภาพด้านต่างประเทศ** หมายถึง การดูแลค่าเงินบาทให้เคลื่อนไหวสอดคล้องกับพื้นฐานเศรษฐกิจไม่ผันผวนจนเกินไป รักษาอำนาจซื้อของเศรษฐกิจไทยในตลาดโลก รักษาระดับหนี้ต่างประเทศให้อยู่ในระดับต่ำ รวมทั้งมีเงินสำรองระหว่างประเทศเพียงพอเป็นกันชนรองรับแรงปะทะจากความผันผวนของตลาดเงินและตลาดทุนโลก

(2) การจัดพิมพ์และนำธนบัตรออกใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ

มาตรา 14 แห่ง พ.ร.บ. เงินตรา พ.ศ. 2501 (ปรับปรุง พ.ศ. 2545) ระบุไว้ว่า “..ให้ ธปท. มีอำนาจจัดทำ บริหาร และออกใช้ซึ่งธนบัตร..” เงินบาทและธนบัตรไทยจะเป็นที่ยอมรับก็ต่อเมื่อการดำเนินนโยบายการเงินและนโยบายเศรษฐกิจมหภาคมีความน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ มาตรา 16 ยังได้ระบุว่า “..ห้ามมิให้นำออกใช้ซึ่งธนบัตร เว้นแต่เป็นการแลกเปลี่ยนทันทีกับสินทรัพย์อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งมีค่าเท่ากัน..” ดังนั้น ในการจัดพิมพ์และนำธนบัตรออกใช้ ธปท. ต้องกันสินทรัพย์ต่างประเทศมูลค่าเท่ากับธนบัตรที่จะออกใช้ใหม่เก็บแยกไว้หมุนหลังธนบัตร ดังที่มาตรา 26 แห่ง พ.ร.บ. เงินตรา ระบุไว้ว่า “เพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพของเงินตรา ให้ ธปท. รักษาทุนสำรองเงินตราไว้กองหนึ่งเรียกว่าทุนสำรองเงินตรา”

พันธกิจทั้ง 2 ด้านมีความเกี่ยวข้องกัน และถือเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญและจำเป็นสำหรับการที่ระบบเศรษฐกิจจะสามารถขยายตัวต่อไปได้ด้วยดี มีเสถียรภาพ

2. บัญชีของธนาคารแห่งประเทศไทยและบัญชีของทุนสำรองเงินตรา

ในการดำเนินงานตามพันธกิจ 2 ด้านข้างต้น กฎหมายได้กำหนดให้ ธปท. แยกการลงบัญชีเป็น 2 บัญชี กล่าวคือ

(1) **บัญชีของธนาคารแห่งประเทศไทย** คือ บัญชีที่เกี่ยวข้องกับพันธกิจรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจ ถ้าเราดูบัญชีของธนาคารแห่งประเทศไทยอย่างย่อ ฝั่งสินทรัพย์ประกอบด้วยสินทรัพย์ที่ส่วนหนึ่งเป็นเงินสำรองระหว่างประเทศ ซึ่งอยู่ในรูปสกุลเงินต่างประเทศ และมีสัดส่วนสูงกว่าร้อยละ 85 ของสินทรัพย์ทั้งหมด สินทรัพย์ส่วนที่เหลือคือพันธบัตรรัฐบาลไทย ในขณะที่ฝั่งขวาหรือฝั่งหนี้สินส่วนใหญ่ประกอบด้วยพันธบัตร ธปท. ที่เกิดจากการดำเนินนโยบายการเงินเพื่อดูแลเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจ เงินรับฝากจากสถาบันการเงิน และรัฐบาล ซึ่งส่วนนี้เป็นหนี้ที่อยู่ในรูปของเงินบาททั้งหมด

บัญชีของธนาคารแห่งประเทศไทย

สินทรัพย์	หนี้สิน
>85% เงินสำรองระหว่างประเทศ	พันธบัตร ธปท. เงินรับฝากจาก sw. เงินคงคลัง
<15% พันธบัตรรัฐบาล	ส่วนทุน

(2) **บัญชีของทุนสำรองเงินตรา** คือ บัญชีที่เกี่ยวข้องกับพันธกิจด้านการพิมพ์และนำธนบัตรออกใช้ในระบบเศรษฐกิจ ผังสินทรัพย์ประกอบด้วยสินทรัพย์สกุลเงินต่างประเทศทั้งหมดร้อยละ 100 ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่ใช้หมุนหลังการพิมพ์ธนบัตรตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนฝั่งหนี้สินประกอบด้วยธนบัตรที่ใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ (banknotes in circulation) ในรูปของเงินบาท กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ธนบัตรที่ประชาชนจับจ่ายใช้สอยในระบบเศรษฐกิจถือเป็นหนี้สินของธนาคารกลาง

บัญชีของทุนสำรองเงินตรา

สินทรัพย์	หนี้สิน
100% เงินสำรองระหว่างประเทศ	ธนบัตรออกใช้
	ส่วนทุน

ดังนั้น งบการเงินของธนาคารกลางจึงมีความไม่สมดุลระหว่างด้านสินทรัพย์ (ที่อยู่ในสกุลเงินต่างประเทศ) และหนี้สิน (ที่อยู่ในสกุลเงินท้องถิ่น) โดยด้านสินทรัพย์จะเปลี่ยนแปลงค่าได้ง่ายตามความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน

3. ลักษณะพิเศษของงบการเงินของธนาคารกลาง

ลักษณะพิเศษข้อที่ 1 สินทรัพย์และหนี้สิน ไม่ใช่สกุลเงินเดียวกัน

สิ่งที่งบการเงินของธนาคารกลางต่างจากงบการเงินของธุรกิจเอกชน คือ สินทรัพย์ของธนาคารกลางส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์ต่างประเทศหรือเงินสำรองระหว่างประเทศ แต่ในด้านหนี้สินส่วนใหญ่อยู่ในสกุลเงินท้องถิ่นของแต่ละประเทศหรือสกุลเงินบาทในกรณีของ ธปท. ทั้งจากธนบัตร และพันธบัตรที่ ธปท. ออกเพื่อบริหารสภาพคล่องและดูแลเสถียรภาพระบบการเงินของประเทศ งบการเงินของธนาคารกลางจึงมีลักษณะพิเศษที่สินทรัพย์และหนี้สิน

ต่างสกุลเงินกัน (currency mismatch) ทำให้ทุกสิ้นปีต้องมีการตราค่าสินทรัพย์สกุลเงินต่างประเทศให้อยู่ในรูปเงินบาทเพื่อจัดทำงบการเงินให้อยู่ในรูปสกุลเงินบาทได้ การตราค่าเปรียบเสมือนการประเมินมูลค่าสินทรัพย์สกุลเงินตราต่างประเทศว่า **ถ้าต้องการขายสินทรัพย์ต่างประเทศออกทั้งหมดจะได้เงินบาทเท่าใด** ตัวเลขกำไรหรือขาดทุนที่ปรากฏในงบการเงินส่วนใหญ่จึงเป็น **“กำไรหรือขาดทุนที่เป็นผลจากการตราค่า”** หรือเรียกว่า **“กำไรหรือขาดทุนทางบัญชี”**

การที่ต้องตราค่าทุกสิ้นปี หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนจะมีผลต่อตัวเลขในงบการเงินได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะเมื่อมีสินทรัพย์ต่างประเทศอยู่ในสัดส่วนสูง เช่น ณ สิ้นปี 2562 ประมาณ 259,000 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ดังนั้น ถ้าเงินบาทอ่อนค่าลง 1 บาท จะทำให้เกิดกำไรจากการตราค่าฯ ทันที 259,000 ล้านบาท ในทางตรงกันข้าม ถ้าเงินบาทแข็งค่าขึ้น 1 บาท ก็จะทำให้เกิดขาดทุนจากการตราค่าฯ ทันที 259,000 ล้านบาท

กำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการตราค่าไม่ได้ทำให้ความสามารถในการทำพันธกิจของ ธปท. เปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด เพราะ ธปท. ยังมีเงินสำรองระหว่างประเทศคงอยู่ที่ 259,000 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เป็นกันชนรองรับความผันผวนจากต่างประเทศ ดังนั้น ถ้าเห็นงบการเงินของธนาคารกลางปรากฏผลขาดทุนในบางช่วง อย่าเพิ่งกังวลใจ เพราะอาจเป็นผลจากการตราค่า และถ้าพิจารณางบการเงินของ ธปท. ในช่วงที่ผ่านมาจะเห็นว่าบางปีกำไร บางปีขาดทุน ซึ่งเป็นผลจากการตราค่าเป็นสำคัญ

ลักษณะพิเศษข้อที่ 2 การบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศมุ่งรักษามูลค่าในรูปเงินตราต่างประเทศในระยะยาว

พันธกิจของธนาคารกลาง คือ การดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจ ซึ่งต้องมองไกล มองไปในระยะยาวมากกว่าการให้น้ำหนักกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในช่วงสั้น ๆ การบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศก็เช่นกัน ธนาคารกลางจะลงทุนในสินทรัพย์ที่มีมูลค่าที่ดีในระยะยาวและกระจายความเสี่ยงอย่างเหมาะสม โดยในระยะสั้นอาจเห็นความผันผวนได้บ้าง ประเด็นสำคัญ คือ ในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศควรผลตอบแทนใน **“รูปเงินตราต่างประเทศ”** เพราะในที่สุดธนาคารกลางยังต้องดำรงเงินสำรอง

ระหว่างประเทศไว้ให้พร้อมใช้และเพียงพอ **ขณะที่งบการเงินปกติจะจัดทำขึ้นในรอบระยะเวลา 1 ปี** จึงทำให้มีความต่างเรื่องกรอบเวลาของงบการเงินกับการพิจารณาผลตอบแทนจากการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ การบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศตามปกติ จะมีการปรับสัดส่วนการลงทุนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจการเงินโลก หรือเพื่อกระจายความเสี่ยงและเพิ่มผลตอบแทนการลงทุน ซึ่งจะเกิดการรับรู้กำไร/ขาดทุนเมื่อมีการขายตราสารบางประเภทออกไป ซึ่งเดิมอาจลงบัญชีไว้ในรูปกำไรหรือขาดทุนทางบัญชี (valuation gain/loss) ดังนั้น ตัวเลขในกรณีเช่นนี้มักเป็นการรับรู้ผลกำไรหรือขาดทุนทางบัญชีที่เคดิตราคาไว้เดิม ไม่ใช่การขายหรือซื้อสินทรัพย์ต่างประเทศเพื่อการเก็งกำไรแต่อย่างใด

ลักษณะพิเศษข้อที่ 3 หนี้สินของธนาคารกลางต่างจากหนี้สินของธุรกิจ

หนี้สินของธุรกิจที่ก่อขึ้นไม่ว่าเพื่อใช้จ่ายหรือลงทุนก็เพื่อประโยชน์ของธุรกิจนั้น ๆ (private benefit) ในขณะที่หนี้สินของธนาคารกลางเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประเทศโดยรวม (public benefit) หนี้สินของ ธปท. เกิดจาก (1) การพิมพ์ธนบัตรออกใช้ให้พอเพียงกับความต้องการของระบบเศรษฐกิจ และ (2) การดูแลเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพ รักษามูลค่าของเงินบาทและสินทรัพย์ของคนไทยไม่ให้ด้อยค่าลง ซึ่งถือเป็นประโยชน์สาธารณะ (public goods) ที่เอื้อให้ระบบเศรษฐกิจสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี มีเสถียรภาพ หนี้ของธนาคารกลางไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของคนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด บริษัทหนึ่งบริษัทใด หรือแม้แต่ประโยชน์ของ ธปท. เอง แต่เป็นหนี้จากการดำเนินพันธกิจที่ยังประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่สังคมไทยโดยรวม

หนี้สินของธนาคารกลางส่วนแรก ได้แก่ ธนบัตรที่ใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ ถือเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนที่คนในสังคมยอมรับว่าใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ความพิเศษของธนบัตรอยู่ที่แม้แต่คนแปลกหน้าที่ไม่เคยรู้จักกันก็ยิ่งเชื่อมั่นในมูลค่า และยอมรับแลกเปลี่ยนกัน ซึ่งเป็นจุดเริ่มที่ทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ **หนี้ส่วนที่สอง คือ เงินฝากของสถาบันการเงินที่ดำรงไว้ที่ธนาคารกลาง** ก็ถือเป็นหนี้สินของธนาคารกลาง เพราะธนาคารกลางทำหน้าที่เป็นตัวกลางของระบบสถาบันการเงิน สถาบันการเงินใช้บัญชีเงินฝากที่ธนาคารกลางในการชำระหนี้ระหว่างกันและบริหารสภาพคล่องของตน **หนี้ส่วนที่สาม คือ เงินฝากของรัฐบาล** หรือเงินคงคลัง ก็ถือเป็นหนี้สินของ

ธนาคารกลางที่เกิดจากการบริหารกระแสเงินสดของรัฐบาลในแต่ละช่วงเวลา และหนี้ของธนาคารกลางส่วนสุดท้าย คือ **หนี้จากการทำพันธกิจดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน** ในช่วงเวลาที่ระบบการเงินมีสภาพคล่องส่วนเกินในปริมาณที่สูงเกินควร ธนาคารกลางจะออกตราสารหนี้หรือพันธบัตรไปดูดซับสภาพคล่องเข้ามาเก็บไว้ที่ธนาคารกลาง ในทางตรงข้ามธนาคารกลางจะไถ่ถอนพันธบัตรและปล่อยสภาพคล่องออกไปในกรณีที่ระบบเศรษฐกิจต้องการสภาพคล่องที่สูงขึ้น

เกิดอะไรขึ้นในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา และหนี้ของธนาคารกลางที่สูงขึ้นมาจากไหน? ถ้าดูวัฏจักรเศรษฐกิจในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาตั้งแต่วิกฤตเศรษฐกิจโลกปี 2552 ธนาคารกลางของประเทศอุตสาหกรรมหลัก ทั้งสหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศยุโรป และญี่ปุ่น ใช้นโยบายการเงินที่ผ่อนคลายมากเป็นพิเศษเพื่อดูแลให้เศรษฐกิจฟื้นตัว ธนาคารกลางเหล่านี้อัดฉีดเงินจำนวนมากเข้าสู่ระบบการเงินโลก ส่งผลให้มีเงินทุนไหลเข้าประเทศตลาดเกิดใหม่ (emerging markets) รวมทั้งไทย ตลาดเงินตลาดทุนโลกเคลื่อนไหวผันผวน ขณะที่บริบทในประเทศก็ถูกท้าทายจากเหตุการณ์ความวุ่นวายทางการเมืองและภัยธรรมชาติ นอกจากนี้ เศรษฐกิจไทยมีการลงทุนในระดับต่ำขณะที่การส่งออกมีพัฒนาการดี และการท่องเที่ยวเติบโตก้าวกระโดด นักท่องเที่ยวเพิ่มจาก 15 ล้านคนเมื่อ 10 ปีก่อนเป็น 40 ล้านคนในปี 2562 ทำให้ 10 ปีที่ผ่านมา (2553 - 2562) ไทยเกินดุลบัญชีเดินสะพัดสูงเป็นประวัติการณ์รวมประมาณ 200,000 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.

ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ท้าทายนี้ ธปท. ดำเนินพันธกิจอย่างไร? ในบริบทที่มีเงินทุนไหลเข้ามามากและเร็วในบางช่วงเวลา และเกินดุลบัญชีเดินสะพัดสูงเป็นประวัติการณ์ต่อเนื่อง ประกอบกับการลงทุนภายในประเทศอยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยเหล่านี้สร้างแรงกดดันต่อค่าเงินบาทให้แข็งค่าขึ้นเร็วเมื่อเทียบกับเงินสกุลอื่น

ในช่วงที่ค่าเงินบาทเคลื่อนไหวไม่สอดคล้องกับปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ธปท. เข้าดูแลโดยการซื้อเงินตราต่างประเทศแลกกับเงินบาท เพื่อช่วยชะลอไม่ให้เงินบาทแข็งค่าเร็วเกินไป ซึ่งมีผลเท่ากับ ธปท. ปลดปล่อยสภาพคล่องเงินบาทเข้าสู่ระบบการเงินมากขึ้น ถ้าหากปล่อยให้สภาพคล่องเงินบาทในระบบสูงเกินไปอาจสร้างปัญหาฟองสบู่ในภาคอสังหาริมทรัพย์ ทำให้ราคาสินทรัพย์ปรับตัวสูงขึ้นเร็วไม่สอดคล้องกับปัจจัยพื้นฐาน และเกิดปัญหาต่อเสถียรภาพระบบการเงินในระยะยาวได้ ธปท. จึงต้องคุมซับสภาพคล่องเงินบาทส่วนเกินดังกล่าวกลับมาด้วยการออกตราสารหนี้เพื่อดูแลเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การดำเนินพันธกิจดังกล่าวทำให้ ธปท. มีหนี้เพิ่มสูงขึ้นสอดคล้องกับเงินสำรองระหว่างประเทศที่เพิ่มขึ้น

หนี้ของ ธปท. ที่เพิ่มสูงขึ้นเป็นผลจากการทำพันธกิจของธนาคารกลางที่จะดูแลให้เศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพ มั่นคง มีการพัฒนาที่สอดคล้องกับศักยภาพ อัตราแลกเปลี่ยนอยู่ในระดับที่เหมาะสมไม่ผันผวนรุนแรง หรือแข็งค่าเร็วเกินไป รวมทั้งดูแลไม่ให้เกิดปัญหาเสถียรภาพระบบการเงินในระยะยาว ทั้งนี้ หนี้สินที่เกิดจากการออกตราสารหนี้ข้างต้น ทำให้ ธปท. มีภาระดอกเบี้ยจ่าย ในขณะที่มีดอกเบี้ยรับจากการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ ในอดีตอัตราดอกเบี้ยของไทยสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศ อัตราดอกเบี้ยจ่ายจึงสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยรับ แต่ขณะนี้อัตราดอกเบี้ยของไทยต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศ และ ธปท. มีดอกเบี้ยรับมากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา

ลักษณะพิเศษข้อที่ 4 การทำกำไรไม่ใช่พันธกิจของธนาคารกลาง

ธนาคารกลางเป็นองค์กรที่ไม่ได้แสวงหากำไร พันธกิจคือดูแลเสถียรภาพของเศรษฐกิจการเงิน กำไรหรือขาดทุนในงบการเงินไม่ได้สะท้อนความสำเร็จของการดำเนินงานตามพันธกิจของธนาคารกลาง ซึ่งต่างจากภาคธุรกิจที่พันธกิจหลักคือ การแสวงหากำไร และความสามารถของการดำเนินธุรกิจดูได้จากผลกำไรหรือขาดทุนจากงบการเงิน

ธนาคารกลางเป็นองค์กรที่ดำเนินนโยบายเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ แต่ไม่ได้หมายความว่าธนาคารกลางจะไม่ตระหนักถึงผลของการทำนโยบายต่องบการเงิน ธนาคารกลางต้องรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการเงินไว้ให้ได้ โดยเลือกใช้เครื่องมือต่าง ๆ อย่างรอบคอบระมัดระวังและมีต้นทุนคัมค่า

การที่งบการเงินของธนาคารกลางจะมีผลขาดทุนไม่ใช่เรื่องใหม่ ที่ผ่านมาธนาคารกลางหลายแห่ง อาทิ สวิตเซอร์แลนด์ สิงคโปร์ ออสเตรเลีย อิสราเอล ซิลี มีงบการเงินที่ขาดทุน และผลขาดทุนไม่ได้กระทบศักยภาพการทำหน้าที่ตามพันธกิจของธนาคารกลาง トラบที่ธนาคารกลางดำเนินนโยบายที่มีเหตุมีผลและเหมาะสมในการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินของประเทศ และได้รับความเชื่อมั่นจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งประชาชน ภาคธุรกิจ นักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ สำหรับ ธปท. ที่ผ่านมา แม้ตัวเลขในงบการเงินจะปรากฏผลขาดทุน ตลาดการเงินและนักลงทุนยังคงเชื่อมั่นในการทำหน้าที่ของ ธปท.

ความเชื่อมโยงระหว่างภาวะเศรษฐกิจและงบการเงินของธนาคารกลางบ่อยครั้งมักจะสวนทางกัน กล่าวคือ ในปีที่เศรษฐกิจไทยเจริญเติบโตได้ดีมีเสถียรภาพ (เช่นปี 2560 - 2561 เศรษฐกิจไทยเติบโตประมาณร้อยละ 4) ค่าเงินบาทมักจะแข็งค่า ทำให้งบการเงินของ ธปท. มีผลขาดทุน คือขาดทุนจากการตีราคาและดอกเบี้ยจ่ายจากการออกตราสารเพื่อดูแลเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ

ในทางตรงข้ามในปีที่ ธปท. มีกำไร ก็ไม่ได้แปลว่าเศรษฐกิจไทยจะดีหรือประชาชนจะได้ประโยชน์ เช่น ปี2554 เกิดเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ เศรษฐกิจไทยเติบโตเพียงร้อยละ 0.8 เศรษฐกิจโลกอ่อนแอ ค่าเงินบาทอ่อน ธปท. มีกำไรกว่าแสนล้านบาท หรือปี 2558 เศรษฐกิจไทยต้องเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ขยายตัวในระดับต่ำและเศรษฐกิจจีนเริ่มชะลอตัวปีนั้นเงินบาทอ่อนค่าลง โดย ธปท. มีกำไรกว่า 9 หมื่นล้านบาท

ผลการดำเนินงานสุทธิของ สปท. ปี 2553 - 2562

งบการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยปี 2562

ปี 2562 เป็นปีที่เศรษฐกิจโลกต้องเผชิญกับความท้าทายหลายด้าน โดยเฉพาะการกีดกันทางการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน การถอนตัวออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร (Brexit) และความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์อื่น ๆ ทั่วโลก รวมทั้งธนาคารกลางของประเทศอุตสาหกรรมหลักกลับมาดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายมากขึ้น ส่งผลให้ค่าเงินสกุลหลักอ่อนค่าลง นอกจากนี้ การเกิดดุลบัญชีเดินสะพัดของไทยในระดับสูง เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่กดดันให้เงินบาทแข็งค่าขึ้น ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จึงเข้าดูแลเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เงินสำรองระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นเป็น 259 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ ณ สิ้นปี 2562 จาก 239 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ ณ สิ้นปี 2561

ธปท. บริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ โดยมุ่งรักษามูลค่าในรูปเงินตราต่างประเทศเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจไทยมีเงินสำรองระหว่างประเทศเพียงพอและพร้อมใช้ โดยกระจายการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความมั่นคง และกระจายความเสี่ยงทั้งในรูปของสินทรัพย์และสกุลเงิน ในปี 2562 ผลการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ ได้ผลตอบแทนในสกุลเงินต่างประเทศเป็นบวกและสูงกว่าอัตราผลตอบแทนอ้างอิง (benchmark return) และมีรายรับดอกเบี้ยจากการบริหารสินทรัพย์ต่างประเทศสูงกว่าภาระดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินนโยบายการเงิน (positive carry) ด้วย แต่การแข็งค่าของเงินบาททำให้เกิดผลขาดทุนทางบัญชีจากการตีราคาสินทรัพย์ต่างประเทศให้อยู่ในสกุลเงินบาท รวมทั้งในปี 2562 ธปท. ปรับวิธีการบันทึกบัญชีของตราสารอนุพันธ์ที่เป็นเงินตราต่างประเทศให้รองรับมาตรฐานบัญชีใหม่ (IFRS9) ทำให้เกิดผลขาดทุนจากการปรับมาตรฐานบัญชีด้วยอีกส่วนหนึ่ง

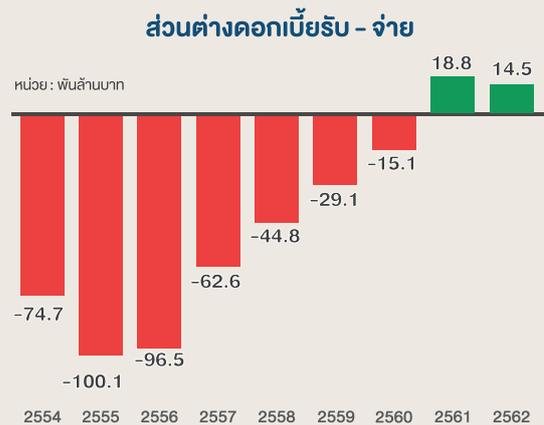
ผลการดำเนินงานของ ธปท. ที่ผ่านมา มีทั้งขาดทุนและกำไรขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงของค่าเงินบาทเป็นสำคัญ เช่น ในช่วงไตรมาสแรกของปี 2563 ค่าเงินบาทอ่อนค่าจาก 30.1 บาทต่อดอลลาร์ สหรัฐ ณ สิ้นปี 2562 เป็น 32.7 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2563 ส่งผลให้ ธปท. มีกำไรสุทธิ 365.2 พันล้านบาท ผลขาดทุนหรือกำไรที่เกิดขึ้นไม่ได้ส่งผลต่อความสามารถในการทำหน้าที่ธนาคารกลางของ ธปท. แต่อย่างใด

1. งบการเงินของบัญชีธนาคารแห่งประเทศไทยในปี 2562

บัญชีธนาคารแห่งประเทศไทยในปี 2562 มีผลขาดทุนรวม 300.6 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน สาเหตุหลักจาก

การขาดทุนทางบัญชีจากการตีราคาสินทรัพย์ต่างประเทศ (valuation หรือ unrealized loss) เนื่องจากเงินบาทแข็งค่าขึ้นร้อยละ 7.62 เมื่อเทียบกับดอลลาร์ สหรัฐ. ในขณะที่รายรับดอกเบี้ยจากการบริหารสินทรัพย์ต่างประเทศสูงกว่าภาระดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินนโยบายการเงิน ต่อเนื่องเป็นปีที่สอง รายละเอียดดังนี้

1.1 การดำเนินงานตามพันธกิจด้านการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจ ในปี 2562 มีรายรับดอกเบี้ยสุทธิ 14.5 พันล้านบาท เป็นผลจากดอกเบี้ยรับจากการบริหารสินทรัพย์ต่างประเทศที่สูงกว่าดอกเบี้ยจ่ายจากการดำเนินนโยบายการเงิน ซึ่งเป็นบวกต่อเนื่องจากปีก่อน เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยนโยบายของไทยยังคงต่ำกว่าหลายประเทศและต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยนโยบายของสหรัฐฯ

1.2 การตีราคาสินทรัพย์ต่างประเทศ (valuation) ขาดทุนสุทธิ 188.7 พันล้านบาท เป็นการขาดทุนทางบัญชีที่เกิดจากการตีราคาเงินสำรองระหว่างประเทศเป็นเงินบาท ณ สิ้นปีปัจจุบันเทียบกับสิ้นปีก่อน เนื่องจากเงินบาทแข็งค่าขึ้นในปี 2562 เมื่อเทียบกับเงินสกุลหลักทุกสกุล

1.3 การปรับสัดส่วนการลงทุน (portfolio investment) และอื่น ๆ ขาดทุนสุทธิ 126.4 พันล้านบาท เป็นการขาดทุนที่เกิดจากการซื้อขายตราสารเพื่อปรับการลงทุนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์เศรษฐกิจโลก รวมถึงเพื่อกระจายความเสี่ยงและได้รับผลตอบแทนที่ดีขึ้น โดยผลขาดทุนส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากค่าเงินบาทโน้มแข็งค่าต่อเนื่องมาตลอด ทำให้สินทรัพย์ต่างประเทศที่ซื้อเข้ามาเมื่อหลายปีก่อนมีต้นทุนในรูปของเงินบาทสูงกว่าราคาขายสินทรัพย์ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ผลการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศในสกุลเงินต่างประเทศเป็นบวกและสูงกว่าอัตราผลตอบแทนอ้างอิง นอกจากนี้ ในปี 2562

ธปท. ปรับวิธีการบันทึกบัญชีของตราสารอนุพันธ์ที่เป็นเงินตราต่างประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานบัญชีใหม่ ทำให้เกิดผลขาดทุนประมาณ 70 พันล้านบาท

2. งบการเงินของบัญชีทุนสำรองเงินตราในปี 2562

ในปี 2562 งบการเงินของบัญชีทุนสำรองเงินตรา ขาดทุนสุทธิ 89.3 พันล้านบาท ซึ่งเกิดจากการตีราคาสินทรัพย์ต่างประเทศในบัญชีทุนสำรองเงินตราเป็นเงินบาท ในขณะที่ผลตอบแทนจากการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศที่ใช้ทุนหลังธนบัตรเป็นบวก และสูงกว่าอัตราผลตอบแทนอ้างอิง รายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การดำเนินงานตามพันธกิจด้านการพิมพ์และนำธนบัตรออกใช้ มีรายรับดอกเบี้ยสุทธิ 29.1 พันล้านบาท จากการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศที่ใช้ทุนหลังธนบัตรได้ผลตอบแทนสูงกว่าอัตราผลตอบแทนอ้างอิง ขณะที่ต้นทุนการพิมพ์ธนบัตรปรับลดลง

2.2 การตีราคาสินทรัพย์ต่างประเทศ (valuation) ขาดทุนสุทธิ 126.7 พันล้านบาท ซึ่งเป็นผลจากการตีราคาเงินสำรองระหว่างประเทศในบัญชีทุนสำรองเงินตราให้อยู่ในสกุลเงินบาท เพราะเงินบาทแข็งค่าขึ้นจากสิ้นปีก่อนเมื่อเทียบกับเงินสกุลหลักทุกสกุล

2.3 การปรับสัดส่วนการลงทุน (portfolio investment) และอื่น ๆ กำไรสุทธิ 8.3 พันล้านบาท จากการซื้อขายหลักทรัพย์สกุลเงินต่างประเทศเป็นสำคัญ

สรุปภาพรวมบัญชีธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และบัญชีทุนสำรองเงินตรา

หน่วย : พันล้านบาท

รายการ	บัญชีธนาคาร แห่งประเทศไทย	บัญชีทุน สำรองเงินตรา
1. กำไร/ขาดทุนสุทธิปี 2562	-300.6	-89.3
• การดำเนินงานตามพันธกิจ (การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจ หรือ การพิมพ์และนำธนบัตรออกใช้)	+14.5	+29.1
• การตีราคา (valuation)	-188.7	-126.7
• การปรับสัดส่วนการลงทุน (portfolio investment) และอื่น ๆ	-126.4	+8.3
2. กำไร/ขาดทุนสะสม	-1,069.4	+644.5

3. ผลกระทบของการขาดทุนต่อการดำเนินพันธกิจของธนาคารกลาง

ผลขาดทุนในปี 2562 ส่วนใหญ่เกิดจากการตีราคาสินทรัพย์ต่างประเทศให้อยู่ในสกุลเงินบาท ในขณะที่การบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศของธนาคารกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะรักษามูลค่าเงินสำรองระหว่างประเทศให้เพียงพอไว้เป็นกันชนรองรับความผันผวนของตลาดเงินและตลาดทุนโลก รักษาอำนาจซื้อในตลาดโลก (global purchasing power) ของระบบเศรษฐกิจ และเงินสำรองระหว่างประเทศให้มีสภาพคล่องเพียงพอพร้อมใช้ในกรณีจำเป็น รวมถึงทุนหลังธนบัตรออกใช้ ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญกับมูลค่าของเงินสำรองระหว่างประเทศในสกุลเงินต่างประเทศ มากกว่าการตีราคากลับมาเป็นสกุลเงินบาท

ผลการศึกษาทางวิชาการจากประสบการณ์ของธนาคารกลางหลากหลายประเทศชี้ว่า หากการดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารกลางมีเหตุมีผลและได้รับความเชื่อมั่นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ผลขาดทุนของธนาคารกลางไม่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการดำเนินงานตามพันธกิจของธนาคารกลาง โดยเฉพาะถ้าผลขาดทุนส่วนใหญ่เป็นการขาดทุนทางบัญชีที่เกิดขึ้นจากการตีราคาตามการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งในกรณีของ ธปท. แม้งบการเงินของปีที่ผ่านมารายงานผลการดำเนินงานขาดทุนแต่ ธปท. ยังคงได้รับความเชื่อมั่นจากตลาดการเงินและผู้ที่เกี่ยวข้องมาโดยต่อเนื่อง และถึงแม้ว่าในช่วงไตรมาสแรกของปี 2563 ค่าเงินบาทได้อ่อนค่าลงร้อยละ 8.3 เมื่อเทียบกับดอลลาร์ สหรัฐ ส่งผลให้ ธปท. มีกำไรสุทธิสูงถึง 365 พันล้านบาท ผลกำไรที่เกิดขึ้นก็ไม่ได้มีผลต่อความสามารถในการทำหน้าที่ธนาคารกลางของ ธปท. แต่อย่างใด

กำไรหรือขาดทุนทางบัญชี คืออะไร?

กำไรหรือขาดทุน ที่เป็นผลจากการตีราคาสินทรัพย์
(ไม่ใช่กำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการประกอบการจริง)

ตามมาตรฐานทางบัญชีกำหนดให้ทุกสิ้นปี ต้องตีราคาสินทรัพย์
เช่น ทองคำ เงินสกุลต่างประเทศ ในรูปสกุลเงินท้องถิ่น

จะเห็นว่า บริษัท A ยังคงมีสินทรัพย์ที่ 1 ล้านบาท และ 1 ล้านดอลลาร์ ไว้ใช้จ่ายในอนาคตอยู่เท่าเดิม
แต่มีบางปีกำไร บางปีขาดทุน ตามอัตราแลกเปลี่ยนในช่วงเวลานั้น

สรุปว่า กำไรหรือขาดทุนทางบัญชี
คือกำไรหรือขาดทุน ที่เกิดจากการตีราคาสินทรัพย์
ยังไม่ใช่กำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการประกอบการจริง
เพราะการตีราคาเปรียบเสมือนว่า ณ สิ้นปี
หากต้องขายสินทรัพย์ออกไป จะได้เงินเท่าไร
แต่ในความเป็นจริงสินทรัพย์ดังกล่าวยังมีอยู่ครบถ้วน

๑

รายงานของ
คณะกรรมการตรวจสอบ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย (กตส.) ประกอบด้วยกรรมการจำนวน 5 คน โดยเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย (คณะกรรมการ ธปท.) 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิจากบุคคลภายนอก 2 คน ดังนี้

1. นายสุทัศน์ เศรษฐ์บุญสร้าง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ ธปท. เป็นประธานกรรมการ (เป็นกรรมการตั้งแต่ 26 พฤศจิกายน 2558 - 29 สิงหาคม 2561 และเป็นประธานกรรมการตั้งแต่ 30 สิงหาคม 2561 - ปัจจุบัน)

2. นางสาวจรรุวรรณ เฮงตระกูล กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ ธปท. เป็นกรรมการ (25 พฤษภาคม 2560 - ปัจจุบัน)

3. นายมนัส แจ่มเวหา กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ ธปท. เป็นกรรมการ (30 สิงหาคม 2561 - ปัจจุบัน)

4. นางคนุชา คุณพินชกิจ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมาจากบุคคลภายนอก เป็นกรรมการ (27 กุมภาพันธ์ 2557 - ปัจจุบัน)

5. นายสรสิทธิ์ สุนทรเทศ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมาจากบุคคลภายนอก เป็นกรรมการ (1 ตุลาคม 2560 - ปัจจุบัน)

กตส. ปฏิบัติหน้าที่โดยมุ่งให้เป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพของคณะกรรมการ ธปท. ในการกำกับการบริหารงานของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดของ ธปท. ให้สอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีระบบงานด้านการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายในและการตรวจสอบกิจการภายในที่มีคุณภาพและมีประสิทธิผล ผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบกิจการภายในมีความเป็นอิสระอย่างเพียงพอ การปฏิบัติหน้าที่ของ กตส. อยู่ภายใต้ขอบเขตอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ในกฎบัตรของ กตส. และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ธปท.

ในปี 2562 กตส. ให้ความสำคัญกับการกำกับดูแล การควบคุมภายใน และการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานโดยรวมของ ธปท. และยังให้ความสำคัญกับการบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนยุทธศาสตร์ของ ธปท. การประเมินและตัวชี้วัดผลสำเร็จตามยุทธศาสตร์ โดยได้ผลักดันการตรวจสอบในเชิงหลักการและการให้ข้อเสนอแนะที่มีผลในวงกว้างต่อ ธปท. ผลักดันการเตรียมความพร้อมในการนำระบบสารสนเทศ (digitalization)

มาช่วยในงานตรวจสอบ ทั้งการใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์ และการพัฒนาเครื่องมือเพื่อรองรับการวิเคราะห์ นอกจากนี้ ยังผลักดันการตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance Audit: PA) ต่อเนื่องจากปีที่แล้ว สำหรับการให้ข้อเสนอในการตรวจสอบนั้น ได้นำหลักการการประเมินผลกระทบของการออกกฎเกณฑ์ (Regulatory Impact Assessment: RIA) มาประเมินประกอบด้วย สำหรับงานตรวจสอบที่ กตส. ได้ผลักดันให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในปี คือ PA งานใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูล งานจัดซื้อจัดจ้าง งานสื่อสารองค์กร และงานผลิตภัณฑ์ เป็นต้น สำหรับงานที่อยู่ระหว่างดำเนินการคือ การตรวจสอบด้านความมั่นคงปลอดภัยด้านไซเบอร์ของระบบงานที่ให้บริการผ่านอินเทอร์เน็ต

สำหรับการประชุมในปี 2562 กตส. มีการประชุมรวม 10 ครั้ง รวมถึงการประชุมพร้อมเยี่ยมชมการค้าชายแดนไทย - สปป. ลาว ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการติดตามและสนับสนุนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ ธปท. ด้านการเชื่อมโยงโครงสร้างระบบการชำระเงินกับภูมิภาค เพื่อให้บริการข้ามพรมแดนใน CLMV มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ กตส. ได้ประชุมร่วมกับผู้ว่าการ 2 ครั้ง ประชุมร่วมกับคณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง 2 ครั้ง ประชุมร่วมกับผู้สอบบัญชีภายนอกของ ธปท. 1 ครั้ง และประชุม กตส. กับพนักงานในสายตรวจสอบกิจการภายใน (สตน.) 1 ครั้ง

สรุปสาระสำคัญของงานที่ กตส. ดำเนินการและสอบทานจำแนกตามลักษณะของงาน ดังนี้

1. การสอบทานรายงานทางการเงินของ ธปท.

กตส. ได้สอบทานนโยบายการบัญชี กระบวนการจัดทำงบการเงิน และรายงานทางการเงินภายใต้การดำเนินงานของ ธปท. ได้แก่ งบการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยทุนสำรองเงินตรา และกิจการธนบัตร โดย กตส. เห็นว่ากระบวนการโดยรวมสำหรับการบันทึกบัญชีและการจัดทำงบการเงินของ ธปท. อยู่ภายใต้การควบคุมภายในที่รัดกุมมีประสิทธิภาพ งบการเงินแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานอย่างถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญและ

เชื่อถือได้ ตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปและตามแนวการปฏิบัติทางบัญชีสำหรับธนาคารกลาง ตลอดจนสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอเหมาะสม นอกจากนี้ กตส. ได้รับทราบการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 (TFRS 9) ของ ธปท. โดยมีความเห็นว่า ธปท. ควรปฏิบัติตาม TFRS 9 เป็นหลัก เว้นแต่กรณีที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะก็ให้ปฏิบัติตามกฎหมายที่บัญญัติไว้

2. การกำกับดูแลงานตรวจสอบกิจการภายใน

กตส. ได้สอบทานรายงานผลการตรวจสอบตามแผนงานตรวจสอบประจำปี 2562 ของสายตรวจสอบกิจการภายใน โดยเห็นว่างานตรวจสอบกิจการภายในมีประสิทธิภาพสามารถสร้างคุณค่าให้กับ ธปท. ในภาพรวม ตามที่ กตส. ได้ผลักดันการตรวจสอบในเชิงหลักการรวมทั้งการตรวจสอบที่ให้ผลกระทบในวงกว้างต่อทั้งองค์กรและให้ความสำคัญกับ PA นั้น ตัวอย่างข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบที่เป็นประโยชน์ที่จะช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานของ ธปท. มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น

(1) การตรวจสอบ PA การใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูล ซึ่งเสนอแนะให้มี Enterprise Data Architecture (EDA) ซึ่งจะเป็นการต่อยอดฐานข้อมูลที่ได้มีการวิเคราะห์มาแล้ว เพื่อพัฒนาโครงสร้างฐานข้อมูลและจัดการคุณภาพข้อมูลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(2) การตรวจสอบงานจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งเสนอแนะให้มีการรวมศูนย์การจัดซื้อจัดจ้าง จัดให้มีผู้เชี่ยวชาญด้านจัดซื้อจัดจ้าง และเพิ่มจุดควบคุมในระบบงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ลดความผิดพลาด และสอดคล้องตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(3) งานสื่อสารองค์กร ที่เน้นความสำคัญของการสื่อสารภายใน เพื่อให้พนักงานเข้าใจนโยบายของ ธปท. และเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการช่วยสื่อสารต่อกับภายนอกในเรื่องที่เป็นที่สนใจของสาธารณชน

(4) การผลิตธนบัตร ที่ได้เสนอแนะประเด็นเกี่ยวกับการคำนวณตัวชี้วัดการประเมินการผลิตธนบัตร เพื่อให้สามารถประมาณการการผลิตและบริหารจัดการธนบัตรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ กตส. ยังให้ความสำคัญกับความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและ

ไซเบอร์ (IT/cyber risk) โดยได้อนุมัติการปรับแผนงานตรวจสอบด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (cybersecurity) ให้ครอบคลุมระบบงานที่ให้บริการผ่านอินเทอร์เน็ต และระบบที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการให้ข้อเสนอแนะในการตรวจสอบที่ได้นำหลักการ RIA มาประเมินประกอบด้วยนั้น จะทำให้มั่นใจได้ว่าข้อเสนอแนะได้ผ่านการกลั่นกรองพิจารณาประโยชน์ ผลกระทบ และความคุ้มค่า อย่างรอบคอบแล้ว

นอกจากนี้ ในปี 2562 กตส. ได้ผลักดันให้มีกระบวนการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งสายตรวจสอบกิจการภายใน ซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระในองค์กรจะเป็นผู้รับเรื่องร้องเรียน ซึ่งได้มีการจัดทำกระบวนการเสร็จเรียบร้อยแล้ว และเริ่มใช้งานแล้วเมื่อช่วงกลางปีที่ผ่านมา

อนึ่ง ในการจัดทำแผนงานและงบประมาณของสายตรวจสอบกิจการภายในสำหรับปี 2563 นั้น กตส. ได้ให้ความสำคัญกับงานที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล (digital transformation) ซึ่งต้องมีการปรับกระบวนการทำงานภายใน ธปท. ก่อน นอกจากการตรวจสอบการให้ความเชื่อมั่นแล้วนั้น การตรวจสอบในปี 2563 จะเพิ่มเติมบทบาทการให้คำแนะนำรวมทั้งการตรวจสอบที่เน้นการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูล และการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก เพื่อพัฒนาการตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. การประเมินคุณภาพงานตรวจสอบภายในของ ธปท. โดยผู้ประเมินอิสระ

มาตรฐานสากลของ The Institute of Internal Auditors (IIA) กำหนดให้มีการประเมินคุณภาพงานตรวจสอบภายในจากผู้ประเมินอิสระภายนอกทุก 5 ปี โดยในปี 2562 กตส. ได้รับทราบผลการประเมินคุณภาพงานตรวจสอบภายในของ ธปท. ว่าการตรวจสอบภายในของ ธปท. สอดคล้องตามมาตรฐานสากลทุกข้อ และสนับสนุนให้สายตรวจสอบกิจการภายในปฏิบัติตามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ประเมินอิสระ เพื่อพัฒนาคุณภาพงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การเพิ่มบทบาทการเป็นที่ปรึกษา การพัฒนากระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านทุจริตภายในองค์กร การปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการให้ความเชื่อมั่นระดับองค์กรในภาพรวม (assurance map) เพื่อให้สามารถระบุได้ว่าหน่วยงานใดในองค์กรเป็นผู้ดูแลความเสี่ยงด้านใดบ้าง

4. การประสานงานด้านการบริหารความเสี่ยง

ในปี 2562 กตส. มีการประชุมร่วมกับคณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง 2 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการทบทวนความเสี่ยงองค์กรของ ธปท. แนวทางการจัดการความเสี่ยง และแผนการตรวจสอบปี 2563 เพื่อกำกับดูแลงานตรวจสอบภายในให้สอดคล้องและมีส่วนช่วยในการควบคุมความเสี่ยงที่สำคัญของ ธปท. โดยให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์ในภาคการเงิน ความเสี่ยงด้านงบการเงินของ ธปท. และความพร้อมขององค์กรและบุคลากรในการรองรับการเปลี่ยนแปลงและหน้าที่ที่ซับซ้อนขึ้น

5. การประชุมร่วมกับผู้ว่าการ ธปท.

ในปี 2562 กตส. ประชุมร่วมกับผู้ว่าการ 2 ครั้ง โดยครอบคลุมประเด็นการควบคุมภายใน และแผนการตรวจสอบปี 2563 ที่เชื่อมโยงกับความเสี่ยงองค์กรและยุทธศาสตร์องค์กร รวมถึงการนำข้อมูลใน ธปท. มาวิเคราะห์เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

6. การประชุมร่วมกับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ในฐานะผู้สอบบัญชีภายนอก

กตส. ประชุมร่วมกับ สตง. 2 ครั้ง เพื่อรับทราบข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของ สตง. ต่อแนวปฏิบัติด้านบัญชีและการจัดทำงบการเงินของ ธปท. การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นไปตามมาตรฐานรายงานทางการเงิน นอกจากนี้ กตส. ได้ติดตามประเด็นการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561 อย่างต่อเนื่อง

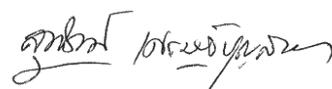
7. การรายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

กตส. จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบเสนอต่อคณะกรรมการ ธปท. และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรายไตรมาส ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 มาตรา 55

ความเห็นของ กตส. โดยสรุป

ในการปฏิบัติหน้าที่ กตส. ตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎบัตรนั้น กตส. ได้ใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะของกรรมการตรวจสอบทุกคนอย่างเต็มความสามารถ ในการให้ความเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระและเป็นกลางต่อคณะกรรมการ ธปท. ผู้บริหาร และพนักงานของ ธปท. โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ทั้งนี้ กตส. ได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารและฝ่ายงานต่าง ๆ ของ ธปท. เป็นอย่างดี ผลจากการตรวจสอบได้รับการพิจารณาดำเนินการเพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

ในภาพรวม กตส. เห็นว่า คณะกรรมการ ธปท. ผู้บริหาร ตลอดจนพนักงานของ ธปท. มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ของ ธปท. อย่างมีคุณภาพเยี่ยมมีอาชีพ และได้ให้ความสำคัญอย่างเหมาะสมต่อการดำเนินงานภายใต้ระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ โปร่งใส และเชื่อถือได้ รวมทั้งได้จัดให้มีระบบการบริหารความเสี่ยงและระบบการควบคุมภายในที่รัดกุม เหมาะสม เพียงพอ การปฏิบัติงานสอดคล้องตามกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยผลการตรวจสอบกิจการภายในเป็นประโยชน์ เป็นไปตามหลักวิชาการ และสามารถสร้างความเชื่อมั่นใจว่า การดำเนินงานของ ธปท. บรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์และวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

(นายสุทัศน์ เศรษฐ์บุญสร้าง)

ประธานกรรมการตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

นายปรเมธี วิมลศิริ
ประธานกรรมการ

นายวิโรฒ สันติประภพ
รองประธานกรรมการ

นายไพบูลย์ กิตติศรีกังวาน
กรรมการ

นายเมธี สุภาพงษ์
กรรมการ

นายรณดล นุ่มนนท์
กรรมการ

นายทศพร ศิริสัมพันธ์
กรรมการ

นายลวรรณ แสงสนิท
กรรมการ

นายสุทัศน์ เศรษฐ์บุญสร้าง
กรรมการ

นายเศรษฐวุฒิ สุทธิวาทณฤพุมิ
กรรมการ

นางสาวจารุวรรณ เฮงตระกูล
กรรมการ

นายเลิศศักดิ์ จุลเทศ
กรรมการ

นายมนัส แจ่มเวหา
กรรมการ

นายพฤษพงษ์ ศรีมาจันทร์
เลขานุการ

นางสุริรัตน์ ลักขานัตย์
ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562

ประธานกรรมการ	นายปรเมธี	วิมลศิริ
รองประธานกรรมการ	นายวิโรไท	สันติประภาพ
กรรมการ	นายไพบูลย์	กิตติศรีกังวาน
กรรมการ	นายเมธี	สุภาพงษ์
กรรมการ	นายรณดล	นุมนนท
กรรมการ	นายทศพร	ศิริสัมพันธ์
กรรมการ	นายลวรรณ	แสงสนิท
กรรมการ	นายสุทัศน์	เศรษฐบุญสร้าง
กรรมการ	นายเศรษฐวุฒิ	สุทธิวาหนฤพุมิ
กรรมการ	นางสาวจาวรณ	เฮงตระกูล
กรรมการ	นายเลิศศักดิ์	จุลเทศ
กรรมการ	นายมนัส	แจ่มเวหา
เลขานุการ	นายพฤทธิพงษ์	ศรีมาจันทร์
ผู้ช่วยเลขานุการ	นางสุวิรัตน์	ลักคานันต์

ผู้บริหารธนาคารแห่งประเทศไทย

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562

ผู้ว่าการ	นายวิโรไท	สันติประภาพ
รองผู้ว่าการ ด้านบริหาร	นายไพบูลย์	กิตติศรีกังวาน
รองผู้ว่าการ ด้านเสถียรภาพการเงิน	นายเมธี	สุภาพงษ์
รองผู้ว่าการ ด้านเสถียรภาพสถาบันการเงิน	นายรณดล	นุมนนท
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายบริหารความเสี่ยงองค์กร	นางสาวนพร	มหารักษ์กะ
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายสื่อสารและความสัมพันธ์องค์กร	นางจันทวรรณ	สุจริตกุล
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายบริหารงานปฏิบัติการ	นายวพร	ตั้งสง่าศักดิ์ศรี
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายกำกับสถาบันการเงิน 1	นายจาตุรงค์	จันทพงษ์
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายกฎหมาย	นายพฤทธิพงษ์	ศรีมาจันทร์
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายออกบัตรธนาคาร	นายสมบูรณ์	จิตเป็นธม
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายระบบการชำระเงิน และเทคโนโลยีทางการเงิน	นางสาวสิริธิดา	พนมวัน ณ อยุธยา
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายตลาดการเงิน	นางสาววชิรา	อารมย์ดี
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายการเงิน	นายทิตนันท	มัลลิกะมาส
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายทรัพยากรบุคคลและพัฒนาองค์กร	นางวิจิตทิพย์	พงษ์เพ็ชร
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายระบบข้อสนเทศ	นายเดช	ฐิติวัฒน์
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายตรวจสอบกิจการภายใน	นายอัมพร	แสงมณี
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายสถาบันการเงิน	นางนwor	เดชสุวรรณ
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายกำกับสถาบันการเงิน 2	นางธัญญนิตย์	นิยมการ
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายเสถียรภาพระบบการเงิน และยุทธศาสตร์องค์กร	นางรุ่ง	มัลลิกะมาส

ติดต่อ ธปท.

รายชื่อที่อยู่เว็บไซต์
สถาบันการเงินและ Non - Bank

www.bot.or.th

ศคท
Ins.1213
ศูนย์คุ้มครองผู้เสียหายจากสถาบัน
การเงินแห่งประเทศไทย

ศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND LEARNING CENTER

@bankofthailandofficial

@bankofthailand

Bank of Thailand Channel

รายงานของ
ผู้สอบบัญชี
และงบการเงิน

เพื่อความเป็นอย่างดี
อย่างยั่งยืนของไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทย
273 ถนนสามเสน แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทร. 0-2283-5353